

ПЕСЕН ЗА НИБЕЛУНГИТЕ

Превод: Борис Парашкевов

chitanka.info

Някъде в далечната 1200 година епископът в крайдунавския град Пасау възложил на скромния книжовник Конрад фон Фусесбрунен да обедини устните предания за чутовния нибелунг Зигфрид и прелестната Кримхилда, за последния бургундски владетел Гунтер и неговата съпруга Брунхилда, за безжалостния и алчен Хаген, погубил Зигфрид и потопил в Рейн съкровището на нибелунгите. Така, предполагат учените, възникнал знаменитият средновековен немскоезичен епос „Песен за нибелунгите“.

Приказни мотиви и легенди за стародавни герои се преплитат с потънали в заборава исторически събития, станали в обширния ареал от Исландия през поречията на Рейн и Дунав до Виена, за да се слоят в тази грандиозна сага за всеотдайна любов и гнетяща омраза, за достопочтена преданост и подла измяна, за помпозни рицарски турнири, редуващи се с безпощадни кръвопролития.

Независимо кой е истинският ѝ автор, „Песента за нибелунгите“ притежава не само художествена стойност, отредила ѝ място в световната литературна съкровищница, но и магнетичната привлекателна сила на изпепеляващите страсти, покорила умовете на велики творци и станала повод за претворяване в други изкуства.

Прекрасният превод на Борис Парашкевов, за пръв път на български език, ще попълни празнината в нашата култура и ще даде възможност на българския читател да се потопи в омаята на една епоха на герои.

*В памет на доц. Боян Джонов —
подбудител на този превод,
и с благодарност към съпругата ми
за трайното насърчаване.*

БОРИС ПАРАШКЕВОВ КЪМ ЧИТАТЕЛЯ

През европейското късно Средновековие успоредно с дворцовата поезия и рицарския роман се появяват обемисти епични произведения с неизвестен автор, които историческата памет, независимо от неизбежните превратности на времето, е съхранила под формата на национални епоси в литературите на някои съвременни народи. Такива например са френската „Песен за Ролан“, испанската „Песен за моя Сид“, финландската „Калевала“. Към този жанр, останал за съжаление без съответствие в нашата старинна книжнина, тъй както сме лишени и от едно истинско културно Средновековие в контекста на общоевропейското развитие, принадлежи монументалният немскоезичен героичен епос „Песен за нибелунгите“. В науката доста широко е застъпена тезата, че зад неговия анонимен автор се крие средновековен поет на име Майстер Конрад. В публикуваната през 1987 г. книга „Следата на поета“ изследователят Валтер Ханзен представя свои наблюдения и разсъждения относно неговата по-конкретна личност. След като обходил и се уверил в автентичността на описаните в епоса походи от град Вормс на изток по поречието на Дунав през Бавария и Австрия до Естергом в Унгария, Ханзен смята, че въпросният автор безспорно е познавал много добре този регион и по всяка вероятност дори е произхождал от него. В крайна сметка изследователят си позволява да отъждестви въпросния Майстер Конрад с почти неизвестния средновековен книжовник Конрад фон Фусесбрунен. Според Ханзен навярно именно на него Волфгер фон Ерла, епископ на гр. Пасау през 1191–1204 г., е възложил да обедини в едно цялостно епично произведение съществуващите дотогава в устното предание героични песни за Зигфрид и Кримхилда, за Гунтер и Брунхилда, за измяната на Хаген и извършеното от него покушение над Зигфрид, за породената от това събитие отмъстителност на Кримхилда, довела в крайна сметка до гибелта на бургундците в двореца на нейния втори съпруг Атила. Изпълнявайки това поръчение,

Конрад очевидно се е почувствал задължен спрямо своя меценат и в повествованието го е почел в образа на пасауския епископ Пилгрим (строфа 1296 сл.), а себе си, изглежда, е вплел във войнствения бургундски шпилман — гусларя Фолкер.

Тази хипотеза относно генезиса на „Песен за нибелунгите“ е в пълна хармония с допускането, че епосът ще да е възникнал в Пасау в края на XII или по-скоро в самото начало на XIII в., като с упадъка на рицарството популярността му през следващите столетия значително намаляла. През XVI в. той изцяло изпаднал в забвение, за да бъде преоткрит през 1755 г. от лекаря Якоб Херман Оберайт, а с появата на романтизма интересът към неговото изследване, интерпретиране и сценично претворяване (Фуке, Вагнер, Гайбел, Хебел) внезапно се възобновил. Запазен е в 35 различни по размер ръкописа и се състои от 39 епизода (в средновисоконемския оригинал обозначавани като „авантюри“ съгласно тогавашното значение на тази старофренска заемка в немски: настъпване на героично събитие и неговото описване). Общият му обем в отделните ръкописи възлиза средно на около 2400 строфи, а оформящите се в него две части кулминират съответно в убийството на приказния Зигфрид (I-XIX епизод) и в отмъщението на неговата съпруга Кримхилда, довело до погрома над бургундците (XX-XXXIX епизод).

В първата част преобладават митични и приказни елементи в съчетание с моменти от меровингската история през VI в. В основата на втората част са залегнали по-осезателно исторически факти, в частност този, че през 436 г. бургундското царство на крал Гундахар, разположено в Рейнска Франкония с център Вормс, било опустошено от хунския владетел Атила. С оглед на това в съдържателен план изпъкват две особености на произведението. Главните герои — отчасти автентични, отчасти митични образи — произхождат, от една страна, от езическия период на източните, западните и северните германи, влезли през V в. в допир с Атила. От друга страна, целият този персонаж е ситуиран в епохата на рицарството и начинът му на живот е съобразен както с популярните за тази епоха дворцови празненства и турнири, така и със задължителните канони на християнската религия.

Относно формата на епоса и някои проблеми при претворяването му на български може да се отбележи следното. Германската

алитерация като стихотворен похват е запазена фактическа само в еднакви началословен гласеж при имената на някои лица от царско потекло, напр. Зигфрид, син на Зигмунд и Зиглинда, или братята на Кримхилда — бургундският владетел Гунтер редом с князете Гернот и Гизелхер. Затова пък употребата на крайната мъжка рима във вид АА, ББ е доведена до съвършенство. При това всеки стих на епоса се състои от два разделени с цезура полустиха, от които първият (обикновено и последният от всяка строфа) по принцип има четири невинаги ритмично ударени срички или тонални наблягания (на немски *Hebungen*), а вторият — три (според някои автори с четвърта „паузираща“). Тази специфика на така наречената „нибелунгска строфа“, придаваща навремето речитативно, скандирано звучене на песента, е необичайна от гледище на съвременната ритмика. Ето защо в настоящия превод от средновисоконемския оригинал, опрян на коментарираното, в момента все още най-меродавно издание на Карл Барч от 1870–1880 г. и първи по рода си след един в проза на д-р Т. Иванов, публикуван през 20-те години на ХХ в. (II издание през 1925 г. във Всемирна библиотека под № 765 на книгоиздателство Ал. Паскалев), е предпочетена схемата ямбичен седемсричен първи полустих и седемсричен или шестсричен втори полустих в зависимост от женската или мъжката рима, която донякъде компенсира също така необичайното днес редуване на ямб и трохей в прототипа. Запазването на цезурата в превода, а и нейното съблюдаване при четене си остава главно условие за съхраняване на ритмичното равновесие между първия и втория полустих.

Към характерните за епоса езикови иновации спада навлизащото от тогавашния френски дворцов етикет използване на второ лице множествено число като учтива форма. Доколкото в оригинала личи неутвърденост на тази практика, в превода — вместо механично възпроизвеждане на крайно непоследователната употреба на новата форма — на нея с малки, логично обосновани изключения е дадено предпочитание. По понятни причини обаче не беше възможно да се елиминира един любим на автора, но в съвременното повествование необичаен похват, какъвто е така нареченият „поглед в бъдното“, тоест периодичното намекване кога или къде някому предстои да се случи нещо, при това най-често беда.

За по-добра прегледност в края на превода по азбучен ред е приложен списък на лични и местни имена, опрян на този в изданието на К. Барч. Наред с имената са дадени пояснения към някои използвани в текста означения като свидетелство за пъстротата на средновековния бит в Германия, които обаче липсват в нашия език както като историзми, така и като архаизми и затрудняват донякъде запознаването на българския читател с реалиите в литературни шедьоври от посочения тип.

София, септември 2005 г.

проф. д-р Борис Парашкевов

І ЕПІЗОД КРИМХИЛДА

*Легенди стародавни • чудатости мълвят
рицари преславни • по тягостния път.
Послушайте словата • за яростни борби,
за вопли и разплата, • за пищни веселби.*

*В Бургундия растеше • пленителна мома,
невиждана по хубост • във никоя страна.
Наречена Кримхилда, • красавица бе тя,
уви, на много воини • донесла гибелта.*

*Със своя чар девичи • разпалваше любов,
жених да стане всеки • смел рицар бе готов.
Красива, благонравна, • с възхвала не една —
достоеен образец бе • за всякоя жена.*

*Закриляха я трима • прославени мъже:
цар Гунтер и княз Гернот, • изпитани добре,
и Гизелхер — най-млад, но • и той такъв храбрец:
Кримхилда бе сестра на • грижовния кръжец.*

*Владетели те бяха • от знатно потекло:
сърцати, щедри, силни, • врази на всяко зло.
Бургундия страна бе • на техните деди.
Земята на Атила • им подвиг отреди.*

*Град Вормс на Рейн бе тяхна • престолна твърдина,
где рицари почтени • с достойни имена
на вярна служба бдяха • до сетния си час.
На две жени враждата • погуби ги тогаз.*

Старица достолепна • бе Ута — майка им.
Баща им Данкрат, рицар • с характер несломим,
на младини сдобил се • със почести безброй,
в наследство им остави • земи и трона свой.

Владетелите бяха — • тъй както казах аз —
безмерно ратоборни. • Под твърдата си власт
отвред те сбрали бяха • най-личните момци,
неустрашими в битки, • безпримерни бойци.

Сред тях от Троне Хаген • бе редом с своя брат,
от Алцай беше Фолкер, • на всекиго познат,
от Мец — героят Ортвин • до пъргавия Данкварт,
маркграфове двамина • на име Гере, Екварт.

В придворната готварна • началник беше Румолд.
Ведно със него Зиндолд • и доблестният Хунолд
следяха ред и почит • в двореца да царят.
От свитата юнаци • сал тез ще изброя.

В конюшните надзорник • бе Данкварт, а Ортвин,
трапезникът на царя, • бе негов сестрин син.
Там Зиндолд, виночерпец • на властните мъже,
с ковчежника им Хунолд • за ред се грижеше.

За славата на двора, • възпявана до днес,
за воинското достойнство, • за рицарската чест,
що храбрият владетел • до гроба носи даже,
не ще насмогне никой • докрай да ви разкаже.

Сред толкова почтеност • Кримхилда със надежда
веднъж насън видя се • сокол да си отглежда.
Но два орела зловни • сразиха го и нея
при гледката боязън • за цял живот обзе я.

На майка си разказа • нощес какво сънува,

а старата царица • така го разтълкува:
„Соколът с чест отглеждан • е твоят бъдещ мъж.
Не го ли Бог опази, • ще рухне отведнъж.“

„Отде тоз мъж ви хрумна • вам, майко моя драга?
Не ще допусна рицар • с любов да ми дотяга.
Красива нека бъда • до сетните си дни,
без някой мъж чрез обич • мен зло да причини.“

„Недей да се заричаш“ — • отвърна Ута с благост.

—
„Испиташ ли ти нявга • най-съкровена радост,
на мъж ще се дължи тя. • Ще бъдеш хубавица
и Бог дано един ден • те срещне с знатен рицар.“

„Да спрем дотука спора, • царице величава.
У колко от жените • тъй често проличава
как може скръб накрая • любов да победи.
От тях аз ще се пазя, • от тези две беди.“

В душата си Кримхилда • отрече любовта
и дълги дни прекара • в отрадна самота,
без тя да закопнее • за обич пламенна.
Но сетне с почест стана • на рицар смел жена.

Той същият сокол бе, • явил ѝ се в съня,
от Ута разтълкуван. • За мъст тя зажадня
към своите роднини, • когато го убиха.
Смъртта на едного тъй • мнозина заплатиха.

II ЕПИЗОД ЗИГФРИД

Край Долен Рейн израсна • отрокът благороден
на кротката Зиглинда • и Зигмунд — цар достоен,
богат владетел, в битка • храбрец, но хрисим в мир

—
сред замъка им в Ксантен, • прочут надлъж и шир.

Тоз принц на име Зигфрид • бе снажен и напет,
в опасности пребродил • на кон царства навред,
със сила отличил се • по чуждите земи.
Какви юнаци сетне • в Бургундия откри!

В младежките години, • в лудешки времена
що подвизи извършил • легенда не една
на Зигфрид посветена • редеше чудеса
и будеше възхита • юнашка красота.

Прилежно възпитаван • тъй както подобава,
подир с дела постигна • заслужена прослава.
На Зигмунд из земите • ликуваха мнозина,
че Зигфрид бе във всичко • от други ненадминат.

Когато поотрасна, • на приеми в двореца
той възделен гост стана. • И дама, и девица
държеше да го зърне • сред другите мъже
и благосклонността им • той виждаше добре.

Без придружител рядко • бе пускан на езда.
Наставници му бяха • все люде на честта.
Одежди му гласеше • царицата сама.

Любимец бе на всички, • на цялата страна.

С оръжие щом бе му • по сила да борави,
на него всичко нужно • тозчас се предостави.
Започна да ухажва • красавици той също,
които склонни бяха • с взаимност да отвърщат.

Пред воините си Зигмунд • тогаз оповести,
че празненство ще вдига • с приятелите си.
Вестта земи обходи • на доблестни крале.
На гостите дари той • доспехи и коне.

Където някой щеше • да става рицар смел,
в рода си като всеки • по своя път поел,
поканен бе да дойде • на празника голям.
Добиха сетне с принца • те рицарския сан.

За празника мълвата • се носи и до днес.
Цар Зигмунд и Зиглинда • заслужиха почест
за даровете скъпи, • раздавани поред
на толкоз много гости, • пристигнали отвред.

Там четристотин млади • оръженосци щяха
одежди като Зигфрид • да облекат, та бяха
девойките усърдни • затуй, че бе им драг.
Те камъни безценни • и злато на варак

пришиваха с галони • към дрехите парадни,
на празника момците • да бъдат най-изрядни.
Скамейки царят сложи • за публика подбрана.
При летен поврат-слънце • синът му рицар стана.

Към черквата поеха • богатите васали
и рицарите славни. • Традиции признали,
обслужваха днес с радост • те бъдните бойци —
така почели бяха • тях други храбреци.

Присъстваха и в храма • на мяса в чест на Бога.
Избликна от тълпата • възторг до изнемога,
щом рицарската степен • от рицари получи
там всеки с чест, каквато • едва ли пак ще случи.

А после се завтече • към оседлан жребец.
Тъй вихрен бе турнирът • край царския дворец,
че скоро се тресяха • просторните палати.
Възбудено шумяха • юнаците сърцати.

На млади и на стари • от набезите мъжки
дробеше се дървото • на копийните дръжки.
Трески се разлетяха • до царските покои,
усърдно развъртяха • бойци ръцете свои.

По знак на домакина • игрите прекратиха.
Отведоха жребците • и в здрачината тиха
що щитове лежаха • в двубои разломени,
с изронени брилянти • в тревата разпилени.

А гостите на царя • поканиха от двора.
Какви отбрани гозби • досадната умора
прогонваха чрез вино, • поднесено с финес!
На чужди и на свои • оказана бе чест.

Тоз ден, макар изпълнен • с веселия безброй,
вагантите забавни • не знаеха покой:
възнаградени щедро, • залисваха момците
и жънеха похвали • на Зигмунд за земите.

Към Зигфрид царят рече • на рицарите где
земя и замък в лен той • самият да даде.
Връстниците си принцът • с имот оцастливи
и бяха предоволни • от идването си.

Пак почна веселбата • и седем дена трая.
Богатата Зиглинда • по навик най-накрая

*от обич към сина си • почете гости смели
с червено злато в дар, та • любов да му спечели.*

*Не бе останал беден • вагант един поне.
Раздаваха се щедро • доспехи и коне,
като че ли животът • изтичаше след ден.
Где поданикът бивал • е тъй възнаграден?*

*С възхвала празненството • почитено отшумя.
Отпосле се разнесе • мътва из таз земя:
велможи пожелали • да стане принцът цар,
но Зигфрид не ламтеше • за титла господар.*

*Не щеше той по воля • на няколко велможи,
дорде баща му жив е, • короната да сложи.
Но бе готов да брани • от подлости и враг
съдбата на подвластни • безстрашният юнак.*

III ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ПРИСТИГА ВЪВ ВОРМС

Сърцето му нарядко • терзаеше копнеж.
Но скоро вест дочул бе • прекрасният младеж
за чудна хубавица • в Бургундия, подир
от нея той и радост, • и горести добил.

Известна бе далече • таз дивна красота,
а успоредно с нея • съзрял в девицата
бе всеки рицар славен • високо благородство,
привличащо там гости • зарад душевно сходство.

Към любовта ѝ както • стремяха се мнозина,
в сърцето си Кримхилда • не скланяше да има
един за свой любим там • сред толкова герои.
Далеч бе още онзи, • с когото дом устрои.

Отрокът на Зиглинда, • сред воините най-мил,
на дама като рицар • да служи бе решил
и лесно би спечелил • най-хубава мома.
Подир Кримхилда стана • на този принц жена.

Придумваха го близки • и рицари добре,
щом дама на сърцето • държи да избере,
по сан да му подхожда. • А Зигфрид пък, решил да
ухажва дама, каза: • „Избрал съм аз Кримхилда —

бургундската принцеса, • девойката прекрасна,
прочута с хубостта си: • натам сърце ме тласна.
Не зная аз владетел, • комуто таз девица
била би непомерна • съпруга и царица.“

На Зигмунд до ушите • достигна таз мълва.
Сред воините си чул бе • да бърбят за това
синът му как Кримхилда • решил да покори.
Вестта тъй ненадейна • стъписа го дори.

Узнала новината, • Зиглинда също бе
угрижена за Зигфрид, • че знаеше незле
характера на Гунтер • и свитата му лиха.
Тъй избора на принца • малцина одобриха.

Тогава Зигфрид рече: • „Помнете, татко скъпи,
каквото да говорят, • аз няма да отстъпя.
Не тръгна ли натам аз, • где любовта ме мами,
то по-добре сърце ми • без дама да остане.“

А царят му отвърна: • „Щом тъй си непреклонен,
от волята ти силна • оставам аз доволен
и в помощ ще ти бъда • докрай на всяка стъпка.
Помни, че Гунтер цар е • и има свита дръзка.

Но даже и единствен • да беше воинът Хаген,
по дързост и надменност • той просто няма равен.
Задачата, боя се, • не ще е никак лесна
ръката да се иска • на таз мома чудесна.“

„Не виждам тука пречка“ — • надигна Зигфрид глас.

„Каквото не постигна • с любезността си аз,
ще грабна силом, тъй че • тогава покрай нея
страната им с подвластни • от тях ще завладея!“

Поде отново Зигмунд: • „Тез думи неуместни
ако по Рейн поемат • и станат в Вормс известни,
не бива да пристъпваш • на тамошна земя.
Познавам аз на Гунтер • и Гернот яростта.

Не може силом никои • момата да получи“ —
додаде кротко царят, — • „това поне научих.
Речеш ли все пак с воини • да тръгнеш за натам,
приятел где-що има • ще те последва знам.“

„През ум не ми минава“ — • синът му възрази —
„да бъда съпроводен • до Вормс аз от войски,
потеглили на поход • (туй низости за мен са),
та с тях да се домогна • до чудната принцеса.

Ще я спечеля лично, • та смятам аз с дузина
юнаци да поема • начело на дружина.
От вас подкрепа само • за туй ще се наложи.“
За воинските одежди • достави пъстри кожи.

А майка му Зиглинда, • и тя таз вест дочула,
за чедото си мило • се силно развълнува,
че воин на Гунтер може • за него смърт да значи.
Царицата тогава • горчиво взе да плаче.

Към нейните покои • принц Зигфрид се завтече,
на своята майка там той • най-добродушно рече:
„Царице, не плачете • заради мен и нея.
Над всякакъв противник • без страх ще надделея.

В Бургундия с тоз поход • ще имаме успехи,
щом с ваша помощ нам ни • приготвят и доспехи,
каквито с чест да носим • с момците величави.
За тях аз благодарност • най-искрена дължа ви.“

„При толкоз непреклонност, • единствен синко
свиден,

ще трябва да помогна • за твоя поход мирен
с одежда по-прекрасна, • що други рицар има,
за теб и за момците, • щом яхвате в чужбина.“

Поклон ѝ стори Зигфрид, • героят млад, и рече:

„На похода ще тръгна • с дузина, не повече,
юнаци, за които • е нужна таз одежда.
Ще видя край Кримхилда • нещата как изглеждат.“

Красавици чевръсти • за господаря свой
седяха денонощно • и нямаха покой,
одеждата на Зигфрид • дордето не ушиха.
От радостта да тръгне • на път не го лишиха.

Баща му пък поръча • украса пребогата
за рицаря, поемащ • далеч извън страната.
Дружината стъкмиха • със шлемове корави,
със ризници лъщящи • и щитове най-здрави.

Денят кога настана • в Бургундия да ходят,
захванаха мъже и • жени да се тревожат
дали ще се завърнат • в дома от далнините.
Доспехите качиха • на мулета момците.

Златочервена сбруя • конете им красеше.
Едва ли рицар други • ще да се осмелеше
да бъде като Зигфрид • и тях самонадеян.
А принцът сбогом взе си • за похода лелеян.

Изпратиха го с горест • царицата и царят.
Той кротко утеша ги • да чуят и да знаят:
„Сега заради мене • не бива да скърбите
или за участва ми • да се безпокоите.“

Бе чогло на бойците, • ридаеха девойки,
като че ли сърцето • подказваше им свойски,
че не един приятел • смъртта ще им отнеме.
И те се нажалиха • при туй душевно бреме.

Дружината на Зигфрид • след седем дни осъмна
пред Вормс на речен пясък • по ивицата тъмна.
И сбруи, и одежди • проблясваха в позлата.

Конете в стъпка равна • повдигаха краката.

*Със щитове красиви, • лъщящи, кръгловати
и с шлемове изящни • към царските палати
на Гунтер те поеха • със Зигфрид во главе.
Тъй пищна кавалкада • за пръв път тук се взе.*

*На меча им върхът чак • до шпорите висеше,
от рицарите всеки • по копие държеше,
а пък това на Зигфрид • две педи бе широко
и с ръбовете остри • посичаше жестоко.*

*Юздите златоцветни • придърпвайки в ръка,
на кон с нагръдник свilen • те влязоха в града.
Тълпата възхитено • дошлите заogleжда,
придворните на Гунтер • притичаха насреща.*

*Юнаци най-сърцати — • бойци, оръженоци —
пред рицарите спряха • да срещнат тези гости
(тъй както се полага) • във своята страна.
Юздите им и щита • поеха те в ръка.*

*Да отведе конете • щом някой там понечи,
в ответ храбрецът Зигфрид • уверено му рече:
„Конете не водете • в конюшните сега,
че мислим да поемем • нататък веднага.*

*Комуто е известно, • да го не премълчи:
къде да срещна тозчас • на мен да съобщи
владетеля бургундски, • цар Гунтер пребогат.“
Един от тях отвърна, • с палата запознат:*

*„При господаря право • идете без охрана.
В оназ просторна зала • видях го отзарана
ведно със своята свита. • Натам се отправете
и много царедворци • край него ще съзрете.“*

А царят вече беше • добре осведомен,
че рицари приветни • дошли са този ден
с оръжия блестящи, • с разкошно облекло,
в Бургундия каквото • невиджано било.

Остана слисан царят: • отде се бяха взели
тез доблестни юнаци • с доспехи златнобели
и щитове солидни, • наскоро изковани?
За отговор кого ли • тук Гунтер да подкани?

От Мец героят Ортвин, • заможен воин напет,
тогава къмто царя • отправи тоз съвет:
„Щом нам са неизвестни, • то вий разпоредете
да дойде вуйчо Хаген • и му ги покажете.

Наясно и с царства е, • и с всякакви земи —
познае ли тез воини, • ще ни уведоми.“
Изпратен бе вестител • да им го доведе
и с рицарите свои • в палата той дойде.

Запита Хаген царя • от него що желае.
„Отбор юнаци чужди, • без някой да ги знае,
в палата се явиха. • Ако ви е известно
отде те са се взели, • кажете ми го честно.“

„С охота ще го сторя“ — • тъй Хаген му отвърна,
пристъпи до прозорец, • към гостите надзърна.
Хареса му видът им • с доспехите разкошни —
в Бургундия такива • не беше виждал още:

„Отдето и да идват, • владетел тях ги праща
или пък на владетел • те свита са блестяща.
Конете им добри са, • одеждите — приятни:
личи, че с облекло са • на рицари най-знатни.“

Подире той додаде: • „Затуй ще кажа само:
макар и да не сме се • ний срещали по-рано,

чини ми се на мене, • пък и изглежда ясно,
че Зигфрид е юнакът, • що крачи толкоз властно.

Със славата си идва • в страната ни така
героят, поразил веч • със силната ръка
два принца нибелунгски, • чеда на крал богат.
Що подвизи извършил • подир тоз воин сърцат!

Та яздейки един път • самичък в планината,
той смели нибелунги • съзрял пред пещерата,
съкровището кралско • отвред набиколили.
Не му били познати, • но бързо се сдружили.

От планината куха • изнесено изцяло,
пред тях на Нибелунг там • богатството лежало
и двама братя щели • да си го поделят.
Учудил се юнакът • над що се суетят.

Тогава приближил се • добре да ги огледа,
а някой щом съзрял го, • възкликнал към съседа:
«Юнакът Зигфрид туй е, • ксантенският герой!»
Натъкнал се при тях той • на странности безброй.

От Нибелунг и Шилбунг • сърдечно бил приет
и принцовете млади • по липса на съвет
горещо настояли • в съкровището дял
да им посочи вещо, • дорде им обещахал.

Видял безценни, казват, • там камъни, корали,
които в сто талиги • не биха се побрали,
и нибелунгско злато, • червено и сияйно:
тях трябвало юнакът • да подели поравно.

На Нибелунг го с меча • дарили за отплата,
но скоро неприязън • събудила в сърцата
услугата на Зигфрид, • що лично повелили.
Не смогнал той с делбата • на братята гневливи.

Те имали за свита • дванайсет исполина,
но що могла да стори • срещу му таз дружина?
Погубил Зигфрид в ярост • витязите достойни
и седемстотин други • пак нибелунгски воини

все с меча, подарен му • и Балмунг сам наречен.
Мнозина млади воини • от страх голям пред меча
и рицаря, когото • на помощ уж привлекли,
ведно с земя, градища • в покорство му се вrekli.

Той взел пък, че погубил • и принцовете двама,
с което озовал се • самин в беда голяма:
за тях джуджето Албрих • да отмъсти пощяло,
ала в двубой със Зигфрид • мощта му опознало.

Не надделявал Зигфрид, • ни Албрих във борбата,
те — лъвове същински — • влетели в пещерата.
Там мантия на Албрих • невидимка отнел,
съкровището с нея • добил юнакът смел.

Кой дръзнал да се бие, • сега лежал сразен.
Съкровището Зигфрид • заръчал този ден
да върнат в пещерата, • подслонът где му бил.
Джуджето силно Албрих • пазител назначил.

То клетва му се клело • за честна, вярна служба
и неведнъж по-сетне • откликвало при нужда.
На Зигфрид туй дела са“ — • накрая Хаген рече. —
„Едва ли обладавал • е някой мощ повече.

И още нещо зная • за неговата слава:
как змей един убила • десницата му здрава,
в кръвта как се изкъпал • и невредим все бил
чрез роговата кожа, • която придобил.

Ще трябва да посрещнем • героя млад добре,

да си не навлечем ний • излишни ядове.
Със смелост и със сила • той станал е чутовен,
та спрямо нас дано го • запазим благосклонен. “

„Навярно вие прав сте“ — • обади се тук царят. —
„Аз виждам как храбрецът • и свитата изгарят
да блеснат с своята дързост. • Затуй сега да слезем
при него ние долу, • при рицаря любезен. “

„Туй бива“ — рече Хаген. — • „Не ще вам навреди:
той сам е благородник • и цар ще наследя.
От външността личи му • и Бог ми е свидетел,
че не съвсем без повод • насам се е завтекъл. “

Владетелят отвърна: • „Тогаз да заповяда.
Той храбър и почтен бил, • разбирам аз с отрада —
от полза туй ще бъде • в Бургундия за всинца. “
И Гунтер се отпрати • навън да срещне принца.

Със свитата си царят • прие достойно госта,
така че той приятно • бе изненадан доста.
С поклон левентът снажен • тозчас благодари им,
загдето му оказват • такъв радушен прием.

Поде тогава Гунтер, • очакващ новина:
„Отде, храбрецо Зигфрид, • дошли сте в таз
страна,
във Вормс на Рейн каква вас • ви води орисия?“
А гостът отговори: • „Аз няма що да крия.

В земите на баща ми • разчу се скоро вест,
че тук при вас живеят • (да видя ще е чест)
герои най-сърцати • (заради тях се вдигнах),
каквито цар е имал. • И ето ме — пристигнах.

За храбростта ви лична • се носи също слава,
че няма друг владетел • тъй смел и с власт такава.

Навред така говорят • из вашата земя,
та сам да го изпробвам • сега ще се стремя.

Аз рицар съм, комуто • корона се полага,
за мене искам също • да казват: юначага —
достоеен покорител • на люде и царства.
Животът и честта ми • залог са за това.

Дори и да сте храбър • тъй както се говори,
не ме е никак грижа • кому как ще се стори
и аз ще ви отнема • богатствата прекрасни,
земите, твърдините; • те мен ще са подвластни.“

Със свитата си царят • остана изумен
при новината, чута • от госта дръзновен,
току-така страната • решил да покори.
И воините на царя • вестта му възмути.

„Нима съм аз заслужил“ — • запита Гунтер остро,

„със силата си някой • да ми отнеме просто
предците ми що дълго • изграждали са с чест?
Ний рицари не ще сме, • допуснем ли го днес!“

„Пред вас не ще отстъпя“ — • юнакът възрази. —
„Не си ли защитите • страната от врази,
то аз ще я владея. • А вий щом покорите
наследството ми силом, • вовек ще го държите.

Имотът ни изглежда • напълно уравнен.
Единият от нас щом • излезе победен,
на другия се всичко — • земя, народ — полага.“
Туй Гернот, пък и Хаген • отхвърлиха веднага.

„Не сме си“ — каза Гернот — • „поставяли за цел
земи да придобием • до някакъв предел
дори с човешки жертви. • Нам с право се полага

земята ни и никой • насам да не посяга!“

Другарите му мрачно • стояха до един.
Сред тях от Мец героят, • напетият Ортвин,
продума: „Този изход • съвсем не ме теши.
Юнакът непочтено • мира с вас наруши.

Щом нямате вий с брат си • готовност за отбрана,
дори и да докара • войската си подбрана,
аз смятам да се бия • със Зигфрид лично даже,
дорде от наглостта си • накрай не се откаже.“

Тез думи разгневиха • ксантенския левент:
„Ръка не смей да вдигаш • изобщо срещу мен —
от потекло съм царско, • а ти на цар васал си!
Дузина като теб ме • не плашат с дързостта си.“

Към меча си посегна • напетият Ортвин,
личеше му, че беше • на Хаген сестрин син.
Озадачен бе царят, • че Хаген все мълчи,
та пак зае се Гернот • диспута да смекчи.

Към Ортвин се обърна: • „Гнева си укротете!
Не ни е сторил Зигфрид • злина и ний мъжете
ще сложим край на спора • по път благопристоен,
а принцът ще ни стане • приятел най-достоеен.“

Намеси се и Хаген: • „Понеже преди малко
враждебно се изстъпи, • изглежда много жалко
нам, все витязи ваши, • че идва тук за свада,
без някой господар мой • дори да го напада.“

Храбрецът силен Зигфрид • в ответ тогаз му рече:
„Словата щом ви дразнят, • юнако Хаген, вече,
в Бургундия оставям • на вас да изберете
дали да заговоря • с мощта и на ръцете.“

„Не ще го аз допусна“ — • тъй Гернот заяви.
На всички свои воители • той строго нареди
надменни да не бъдат, • да не забравят где са.
А Зигфрид пък си спомни • за дивната принцеса.

„Подхожда ли ни битка • със вас?“ — додаде
Гернот. —

„Дори да паднат много • герои там, навярно
нам чест не ще ни прави, • ни горд ще сте самин.“
Но упорит бе Зигфрид, • Зигмундовият син:

„Що чакат още Ортвин • и Хаген с храбра свита?
Нали готови бяха • на бой все да налитат
с бургундските си воители, • тук стекли се отвред?“
И двамата мълчаха • по княжески съвет.

„Добре дошли сте вие • с другарите си тука,
във Вормс на Рейн!“ — отпрати • привет синът на
Ута.

„Охотно ще ви срещнем • ний с моите роднини.“
На гостите наляха • по глътка царско вино.

Поде тогава царят: • „Любезно приемете,
каквото тук е наше, • и с чест го споделете.
Достоен гост бъдете • вий в дом гостолобив.“
Тогаз и Зигфрид стана • отново приветлив.

От мулета товарни • доспехите свалиха.
Юнаците на Зигфрид • в палата подслониха
в разкошни светли стаи, • уютни, най-отпред.
В Бургундия налетне • бе принцът гост приет.

Оказвана му беше • такава чест голяма,
че тук да я опиша • аз думи просто нямам.
Дължеше я безспорно • на дързост като тази
и надали човек би • могъл да го намрази.

Забавни надпревари • уреждаха се разни
за цар, князе и воини, • без те да бъдеш равни
по сила на юнака: • известно беше вече,
че копие и камък • той мяза най-далече.

А рицарите гдето • с обноски благодни
общуваха със дами • след надпревари славни,
там винаги героят • ксантенски бе желан.
От обич съкровена • пък сам бе обладан.

Дорде за всичко ново • той биваше готов,
в сърцето си таеше • девичи лик с любов,
тъй неговия както • девицата таеше.
Преди сам да я види, • тя вече го ценеше.

Откакто той бе тука, • наченеха ли в двора
бойци игрите свои, • следеше често спора
принцесата от някой • прозорец, тъй че нея
забава като тази • с възторг изпълваше я.

Да знаеше той само, • че тази, що таеше
в сърце, го съзерцава, • окрилен да е щеше.
Очите му да бяха • съзрели я в тоз миг,
от него на света друг • не би бил по-честит.

Сред рицари на двора • застанал горд и снажен,
тъй както на турнир и • до днес стои гост важен,
предлагаше синът на • Зиглинда гледка мила
и дама не една със • любов го би дарила.

Но глождеше го мисъл: • „Кога ще се домогна
с очите си да видя • момата благородна?
От все сърце я любя, • а времето минава,
ний още сме си чужди • и туй ме угнетява.“

Князе и цар когато • страната родовита
обхождаха прилежно • с придворната си свита,

*с тях тръгваше и Зигфрид. • Тя ставаше унила,
а в него обичта му • пламтеше с нова сила.*

*Живеейки в палата, • за Зигфрид тѣй измина
на Гунтер във страната • почти една година,
без ни веднѣж да случи • любимата да срещне,
що радости и горест • донесе му по-сетне.*

IV ЕПИЗОД

КАК ВОЮВА СРЕЩУ САКСОНЦИТЕ

*В Бургундия разчу се • зловеща новина:
дошли са бързоходци • от някаква страна,
изпратени от двама • владетели незнайни.
Събудиха тревога • там вестите потайни.*

*Владетелите двама • сега ще назова:
саксонският богат княз • бе Людегер това
и кралят датски също • на име Людегаст.
Дружини храбри воини • държаха в своята власт.*

*На Гунтер във страната • дошлите бързоходци
представители бяха • на тези пълководци.
Отведоха ги право • в просторните палати
пред царя да говорят • момците непознати.*

Той среща ги любезно. • „Добре дошли“ — им рече.

*„Вас кой ви е изпратил • от толкова далече
аз искам да узная?“ • Обзе ги тях боязън,
че могат да събудят • у царя неприязън.*

*„Царю, ако държите • вестта да съобщим,
за вас която носим, • ний няма да мълчим:
княз Людегер и брат му • крал Людегаст ви мразят.
С войска в земите ваши • те смятат да нагазят.*

*Затуй, че породили • сте в тях вий гняв и завист,
владетелите наши • питаят таз ненавист.*

Към Вормс на Рейн ще тръгнат • на поход смел със
сума

изпитани юнаци — • аз давам честна дума!

До седмици дванайсет • те трябва да нахлуят.
Приятелите ваши • туй нека да го чуят,
ако рекат да бранят • мира по тез земи,
че шлем и щит противник • безредно ще ломи.

Но ако помежду си • се вие спогодите,
дружините им няма • да доближат стените
на Вормс, та да посеят • навред злини безбройни
и гибел сред мнозина • от доблестните воини.“

„Изчакайте вий малко“ — • разпореди се царят, —
„ще трябва да размисля, • ответ за да отправя.
Аз приближени имам • и с тях ще се заемем
за тази вест злокобна • решение да вземем.“

Владетелят заможен • с помръкнало лице
заклучи новината • във своето сърце.
Заръча той за Хаген • и други воини свои
да се явят при Гернот • сред царските покои.

Дойдоха най-добрите, • които бяха там,
и Гунтер рече: „Знайте, • подема се голям
военен поход срещу • Бургундия и нас!“
Отвърна Гернот, рицар • и достолепен княз:

„Ще ги посрещнем с меча • и храбро ще се браним,
на смърт обречените • да паднат ще оставим —
заради тях честта ми • не искам да пострада.
Затуй вразите наши • тук нека заповядат!“

„Тез мисли“ — рече Хаген — • „не одобрявам аз.
Безочлив Людегер е • тъй както Людегаст —
не можем толкоз скоро • войската да сберем.

Защо в делата Зигфрид • не бъде посветен?“

Вестителите царят • в града свой подслони.
Ненавистни му бяха, • но той разпореди
за тях да се погрижат • вежливо и добре,
приятели дорде си • на помощ призове.

Самият той изпаднал • бе в истинска тревога.
Съзря го тъй печален • млад рицар, гост на двора.
Не знаейки що беше • се случило тоз ден,
помоли го да бъде • за туй осведомен.

„Безкрайно ме учудва“ — • тук Зигфрид беше прав,

—
„че тъй сте изменили • на веселия нрав,
чрез който неизменно • общувахте вий с нас.“
А Гунтер предпазливо • отвърна му тогаз:

„Не иде да споделям • аз с всеки, който пита,
покрусата, що нося • в сърцето свое скрита.
В беда приятел може • печал да излекува.“
От думите му Зигфрид • се мигом развълнува.

На царя той отвърна: • „За всичко досега
откликвал съм и вярвам, • че в днешната беда
могъл бих да помогна. • Приятел щом е нужен,
до гроб аз вам ще бъда • приятел, с чест заслужен.“

„Дано Бог поживи ви! • Словата ви, юнако,
допадат ми, тъй както • духът ви горд. И ако
не случи помощта ви, • ценя пак таз услуга.
Длъжник съм ви, не ме ли • застигне участ друга.

Сега вам ще разкажа • какво ме тъй тревожи:
изпратили врази са • вестител да доложи,
че готвят поход страшен • те в моята страна.
Не е посягал други • към тази твърдина.“

„Вий грижа не берете“ — • сне Зигфрид теготата,

„сърце си отпуснете • и чуйте ми молбата:
сърдечно с чест и слава • държа да ви възмогна,
но воини призовете, • те също да помогнат.

И с трийсет по хиляда • юнаци да се бият,
вразите ви коварни • аз лесно ще надвия
дори с хиляда воини — • повярвайте вий в мен!“
Владетелят отвърна: • „Ще съм ви задължен!“

„И тъй, разпоредете • готовността за бой
хиляда ваши воини • да имат, че на брой
са моите дванайсет. • Ръката ми ще брани
земята ви и вярност • сърцето ми ще храни.

На помощ вие Хаген • и Ортвин привлечете,
а също Данкварт, Зиндолд — • юнаците напети.
И Фолкер с нас да язди — • големият смелчак,
на неговерявам • да носи боен стяг.

Вестителите нека • си идат у дома,
за да ни видят скоро • на собствена земя,
а твърдините наши • да си живеят в мир.“
Привика царят близки • и воини по-подир.

На Людегер момците • в палата се явиха —
че могат да си тръгнат, • те радостта не скриха.
Дари ги царят Гунтер • с подаръци богати,
съпровождач им даде, • с тез думи ги изпрати:

„Кажете у дома си • на моите врази,
че походът май лошо • ще им се отрази.
Рекат ли да нахлуят • в Бургундия сега,
приятелите мои • ще срещнат веднага.“

Вестителите сетне • видяха даровете,
с които домакинът • тъй щедро ги почете.
Такъв жест да отблъснат • не се те осмелиха
и вземайки си сбогом, • тозчас се разделиха.

А в Дания когато • чрез тях чу Людегаст
от Рейн вестта каква е, • обзе го гняв тогаз.
Раздразнен бе немало • от думите враждебни
и тез бургундци, дето • са тъй високомерни.

Разказаха му още • за много воини смели,
наред с които рицар • ксантенски са видели —
храбрец на име Зигфрид, • един от тез герои.
От новината кралят • напълно се разстрои.

Щом датските велможи • с вестта се запознаха,
побързаха да свикат • приятели и бяха
на Людегаст опора. • Така той за война
събра войска безстрашна • към двайтсетхилядна.

И Людегер Саксонски • в подкрепа му се врене,
та воинството им скоро • бе близо дважд повече,
в Бургундия с което • те щяха да навлязат.
Ала и Гунтер вече • там сбираше витязи

сред воини на князете • и родственици свои,
на Хаген храбреците • и другите герои.
Те щяха да поемат • към битките с врага
и не един да стане • в тях жертва на дълга.

При своя поход щяха • те бойния си стяг
да поверят на Фолкер • и към отсрещен бряг
от Вормс през Рейн да минат • с конете си отвъде.
От Троне Хаген щеше • дружинник да им бъде.

Потегляха с тях още • юнакът Зиндолд, както
и Хунолд да заслужат • отплата царска в злато.

На Хаген братът Данкварт • с почтения Ортвин
ще можеха да блеснат • с духа си несломим.

„Царю, тук останете!“ — • тъй Зигфрид
посъветва.

„Щом воините ви в боя • сърцато ще ме следват,
на мен се осланете • вий с дамите в палата.
Аз предано ще браня • честта ви и земята.

Онез, войска що щяха • към Вормс да изпроводят,
решен съм у дома им • със меч да ги споходя.
С конете си ще идем • тъй близо, че да мога
аз наглостта им там да • обърна на тревога.“

И воинството през Хесен • пое от Рейн, докле
в Саксония добра се, • до бойното поле —
плячкосваше се вредом • и селища горяха,
та крал и княз тогава • във чудо се видяха.

Погром такъв в страната • не ще е бивал негли.
На границата още • обозът се оттегли
и Зигфрид, воин разумен, • запита ги навреме:
„За тез оръженосци • кой грижа ще поеме?“

Отвърнаха му: „Нека • младоците нататък
да надзирава рицар • изпитан като Данкварт.
Щом двамата със Ортвин • отзад в обоза служат,
на Людегер бойците • малцина ще погубят.“

Подире Зигфрид рече: • „Самият аз ще яхна
към стана на вразите • да видя колко тяхна
войска се там намира.“ • И ето с меч и шлем
отрокът на Зиглинда • за схватки бе стъкмен.

На тръгване той Хаген • и Гернот натовари
с командата над всички • достойни воители стари,
а сам пое в страната • саксонска като оня,

що с меча си наскоро • прониза много броня.

Видя наред полето • войската им огромна
(сравнена с нея беше • бургундската нищожна):
четирсетхилядна пък • и може би нагоре —
таз численост на Зигфрид • приемлива се стори.

Един храбрец отсреща, • добре въоръжен,
се бе преправил също • на съгледвач тоз ден.
Взаимно се съзряха, • но Зигфрид по-преди
ненавистно врага си • захвана да следи.

Но нека ви обадя • кой съгледвачът бе,
що лъскав щит от злато • придържаше в ръце.
Крал Людегаст излязъл • бе лично тук на стража.
Насреща му препусна • чужд рицар млад и снажен.

Сега го с поглед зъл и • крал Людегаст почете.
Противниците ловко • пришпориха конете
и копията ниско • към щитовете снеха.
За краля величав туй • не бе път към успеха.

След копийния сблъсък • един край друг нататък
конете профучаха • със тях за отдих кратък.
Мъжете разгневени • с юздите ги извиха
и с мечовете сетне • двубоя продължиха.

От удара на Зигфрид • ехтеше равнината
и огненочервени • искри изпод ръката
юнашка полетяха • от шлема як на воина.
Изглеждаше борбата • напълно равностойна.

За кой ли път със меча • и Людегаст удари,
но всеки върху щита • мощта си пак стовари.
Дозор наблизо мина • от воини трийсетина:
преди да дойдат, кралят • едва ли не загина.

Три тежки рани Зигфрид • нанесе му самия
през лъскавата броня. • Щом мечът му проби я,
кръвта през всеки прорез • от раните потече
и Людегаст започна • да се разкайва вече.

Земите си предложи • той, просейки пощада,
и каза, че е кралят • с молба да не пострада.
Ала тогаз дойдоха • момците от дозора,
видели в тази схватка • на Людегаст позора.

Щом Зигфрид го поведе, • момците на талази
нахвърляха се вкупом, • та трябваше да пази
той с удари безредни • заложника богат.
Какви щети подир им • нанесе тоз юнак!

В неравна бран се справи • с тридесетте. Един
пожали да препусне • при своите самин,
вестта да им разкаже • за случката тоз ден.
Свидетелство бе шлемът • съвсем окървавен.

Загриженост обзе ги • и бяха тъй сломени
датчаните, щом чуха, • че кралят им пленен е.
Уведомиха брат му • и той тогаз изпадна
в необуздана ярост • от таз вест безотрадна.

А Зигфрид пък отведе • деспота Людегаст
при воините бургундски, • поел под своя власт.
Предаде го на Хаген, • но който бе узнал,
че този тук е кралят, • ни миг не сети жал.

Бургундците повеля • призва под боен стяг.
„Напред“ — извика Зигфрид, — • „очаква ни нас
враг!

Ако до залез някой • живота ми не вземе,
саксонки ще почерня • немало аз без време.

Последвайте ме, воини, • дошли от Рейн с закана!

Аз зная как да стигнем • на Людегер до стана,
да видите вий мечът • как шлем разполовява.
Загдето тук дошли сме, • врагът ще съжсаява. “

Бегом момците с Гернот • възседнаха конете,
а Фолкер, шпилман славен, • издигна стяг в ръцете
чевръсто и със него • отпрати се начело.
Така за бой готово • бе воинството им смело.

Бойци хиляда само • и рицари дузина
от облак прах обвити • поеха на ранина
по друмищата полски, • препускайки нататък.
От щитове лъщящи • замярка се отблясък.

Саксонски храбри воини • настъпиха към тях
със мечове бръсначи: • доколкото разбрах,
в ръката на юнака • посичали без жалост.
От пришълци те щяха • да бранят своята цялост.

Като дружинник Хаген • войската подреди.
Пристигна там и Зигфрид • със своите момци,
които бе довел от • ксантенската земя.
Ах, колко кръв тоз ден се • в сражение проля!

Че Зиндолд, Хунолд, както • и Гернот в този бой
погубиха живота • на не един герой,
преди сам да узнае • те колко са безстрашни.
Тъй много знатни дами • направиха нещастни.

Отделно Фолкер, Хаген • и Ортвин редом с тях
потопяха все в кърви • без милост и без страх
лъщящата повърхност • на шлемовете вражи.
Завидна смелост Данкварт • успя сам да покаже.

Датчаните се също • сражаваха умело
и щитове трещяха • при всеки сблъсък в чело.
От ударите с меча, • размахван с ярост злобна,

и воинството саксонско • накрая изнемогна.

Бургундците, едва-що • навлезли в този бой,
се втурнаха и рани • нанесоха безброй.
Седлата всеки воин • оплискваше със кръв
и в битката за слава • държеше да е пръв.

Със силен звън кънтяха • оръжията остри
в юначните ръце на • ксантенските им гости,
настъпващи след Зигфрид • през гъстата дружина.
Те следваха го храбро, • отдето и да мина.

Не виждаше се тука • бургундец да е първи
след него, но личаха • потоците от кръви,
които да пролива • окото му не мигна,
дорде до Людегер и • войската му не стигна.

До три пъти направо • редиците пресече
и после пак се върна. • Щом Хаген се притече
на помощ, той засити • тоз устрем свой докрай.
Що воини повалиха • тогаз — един Бог знай!

Княз Людегер когато • съзря как Зигфрид там
размахва меча Балмунг • в ръка и смогва сам
със него толкоз техни • бойци да порази,
владателят се мигом • от гняв преобрази.

Сред суматоха страшна, • сред звън на мечове
доведоха до сблъсък • те свитите си две.
Тъй двамата можеха • да мерят лично сили.
Саксонците с ненавист • отстъпиха унили.

Владателят им храбър • бе люто разярен
от новината мрачна, • че брат му бил пленен,
разбра обаче късно: • не Гернот го е сторил,
а с него на Зиглинда • синът се бе преборил.

И удар подир удар • да му нанася дръзна,
та конят под седлото • на Зигфрид се подхлъзна,
ала след миг изправен, • той тутакси съвзе се
и рицарят отново • безстрашно се понесе.

Подкрепяха го в близост • не само Гернот, Хаген,
противници мнозина • сразили в боя славен.
Там Данкварт, Фолкер, Зиндолд • и Хунолд до
Ортвин
поваляха във схватки • вразите до един.

В единоборство князът • и принцът влезли бяха.
Над шлемове лъщящи • рой копия свистяха,
запращани с ненавист • и със замах такъв,
че щитове изящни • опръскваха се с кръв.

На битката в разгара • най-обичайно беше
да слязат от конете. • Лице в лице стоеше
срещу врага си Зигфрид • изправен най-подир:
княз Людегер сред полет • на копия безспир.

От щита як на Зигфрид • отхвъркна цяла стяга,
но наумил той бе си, • че нему се полага
вразите с толкоз рани • докрай да разгроми.
Що ризници и Данкварт • днес с меча разломи!

Но ето че внезапно • съзрял бе Людегер
на Зигфрид върху щита • корона като герб.
Досети се кой беше • сърцатият титан,
другарите призва си • да прекратят таз бран:

„Хей, воини мои, боя • вий преустановете!
Видях синът на Зигмунд • как в битката навред е —
юнакът силен Зигфрид, • храбрец и рицар знатен.
В Саксония ще е от • лукавия изпратен!“

Той стяговете рече • да се сведат в миг ниско.

Примирие получи • тъй както сам поиска,
но трябваше заложник • в Бургундия да иде.
На Зигфрид от ръката • дойде му таз обида.

На общ съвет решиха • да прекратят войната.
И щит, и шлем саксонски • с пробойни на земята
положени там бяха — • тъй аленочервени
с цвета на рани все от • бургундци причинени.

Сред воините по избор • една част те плениха.
А храбреците Гернот • и Хаген наредиха
ранените да бъдат • в носилки настанени.
След тях към Рейн вървяха • петстотинте пленени.

Датчаните безславно • поеха път обратен.
Саксонците, загдето • не бяха в боя страшен
тъй дръзки, че с похвала • да може да ги тачат,
загиналите горко • решиха да оплачат.

Героят снажен Зигфрид, • достойно оглавил
отбор юнаци свои, • се беше отличил
със подвизи, признати • на Гунтер от войската.
А с мулета товара • свалиха до реката.

До Вормс момци изпрати • княз Гернот с новина
приятели и близки • да чуят у дома
какви успехи славни • постигнати са днес
и как смелчащи в битка • воювали са с чест.

Момците дотърчаха • и всичко съобщиха.
Зарадваха мнозина, • унивали в скръб тиха,
с вестта, що бързоходец • навред охотно носи.
Тогаз от знатни дами • дочуха се въпроси

как воините на царя • държали са се в боя.
С Кримхилда разговаря • пред нейните покои
един от тях потайно, • за да се не разкрие,

че някой сред бойците • сърцето ѝ пленил е.

При нея щом яви се • и щом поклон ѝ стори,
красивата Кримхилда • му кротко заговори:
„За вест добра със злато • ще те възнаградя;
не ме ли мамиш, аз над • доброто ти ще бдя.

Кажи за брат ми Гернот • как битката премина,
приятелите как са, • умряха ли мнозина?
Кой беше там героят — • туй искам аз да зная.“
Вестителят отвърна: • „Един не се помая!

Но в боя се стремеше • противника да смаже,
принцесо благородна, • туй длъжен съм да кажа,
най-дръзновено гостът • ксантенски, тук
пристигнал
и яростно ръка си • срещу вразите вдигнал.

Каквото Данкварт, Хаген • и други царски воители
успяваха да сторят • в двубои най-достойни,
бе просто несравнимо • със войнствения плам,
излъчващ се от Зигфрид, • сина на Зигмунд, там.

Сразиха в люта схватка • те множество герои,
ала не може никой • да каже с думи свои
как настървено Зигфрид • вразите в кръв удави,
как дами благородни • сиротни той направи

и как девойки много • остави без любим.
Със своя меч ломеше • тъй шлемовете им,
че бликваше под тях от • дълбоки рани кръв.
С достойнствата си той е • сред рицарите пръв.

Каквото и да беше • извършил Ортвин сам
(той смогнеше ли воители • да стигне с меча там,
нанасяше им мигом • най-често смъртна рана),
то за врага бе брат ви • бедата най-голяма,

каквато във войната • могла би да се случи.
За храбростта е редно • това да се научи:
бургундците успяха • тъй славно да воюват,
че за честта си няма • от що да се срамуват.

Те с меча си в ръката • опразваха седлата,
от удари страхотни • кънтеше равнината.
Вразите по-добре бе • да не стоят насреща,
юнаците от Рейн щом • връхлитаха злоещо.

Смелчаците от Троне • погубел вред посяха,
кога войските в сблъсък • съвсем се развилняха.
Със смърт мнозина Хаген • зае се да наказва —
в Бургундия тепърва • за туй ще се разказва.

Юнаците на Гернот — • и Зиндолд, пък и Хунолд —
старата се тъй много • наред с храбреца Румолд,
че Людегер горчиво • ще трябва да се кае,
загдето сам рода ви • на битка призова е.

На схватки най-горещи • по бойното поле
в началото и в края, • където и да е,
подсторник драговолен • на Зигфрид бе ръката.
Заложници той води • на Гунтер във страната.

С мощта си ги прекърши • прекрасният витяз —
и Людегер смири се, • богат саксонски княз,
и брат му, кралят датски, • на име Людегаст.
Но чуйте, че и то е, • принцесо, вест за вас:

Тях Зигфрид сам плени ги • и ето идват тук —
заложници такива • не е довеждал друг,
на Рейн каквито води • след подвига си той.“
И тази вест приятна • ней вдъхваше покой.

„Насам дохождат здрави • над петстотин пленени,

а редом (вам е ясно) • лежат и зле ранени
в осемдесет носилки, • кръв алена попили.
От тях на Зигфрид мечът • немалко поразил е.

Онези, от които • мирът бе осквернен,
ще бъдат унизени • сега в бургундски плен.
Надменния го водят • победно в таз страна.“
Вестта като изслуша, • от радост пламна тя.

Съвсем поруменял бе • красивият ѝ лик,
че — отървал се читав • и в тоз опасен миг —
юнакът славен Зигфрид • отново се завръща.
Зарадва я съдбата • на близките ѝ също.

Любезно тя му рече: • „Добра бе новината.
Заслужи си отплата — • одежда пребогата
и десет мерки злато • да имаш за добро си.“
Затуй се вест такава • на знатни дами носи.

И злато, и одежда • доби той за отплата.
Пък хубавици все от • прозорци на палата
заничаха към пътя. • И ето язदेशком
войската се завърна • в бургундския си дом.

И здрави, и ранени • прииждаха насам,
приветствани от близки, • без да изпитват срам.
Стопанинът на кон към • дошлите се придвижи,
с възторзи край бе сложен • на неговите грижи.

Посрещна своите воини • и гостите с отрада
тъй както на владетел • достоен се полага,
благодари им, дето • се бяха отзовали
да влязат в бой и с чест са • победа изковали.

Цар Гунтер поразпита • бойци осведомени
при схватките колцина • от смърт са покосени.
Загиналите бяха • най-много шейсетина.

Прежалени те бяха, • отново мир да има.

От щитовете много • се бяха потрошили,
но от конете скочи • запазилата сили
дружина с шлем разбит и • закрачи към палата.
На царски прием шумно • започна веселбата.

С поръка височайша • в града ги настаниха,
за гостите на царя • подслон подсигуриха.
Грижовност той към всички • ранени нареди,
великодушен бе и • към своите врази.

„Добре дошли сте вие!“ — • към Людегаст той
рече.

„На пагуба до днеска • от вас бях аз обречен.
Възмездие за нея • ще имам може би,
приятелите Бог пък • дано възнагради!“

„На тях благодарете“ — • отвърна Людегаст. —
„Заложници такива • кой има като вас?
Добре ще заплатим ний, • щом с рицарска охрана
към неприятел милост • окажете голяма.“

„Врази сме, ала тука • движете се свободно,
в страната ми щом вие • стоите драговолно,
дордето разреши ви • да тръгнете назаде.“
Ръка с тез думи Гунтер • на Людегер подаде.

Посочиха им стая • да идат на отмора.
Ранените в постели • пренесоха от двора,
на здравите наляха • пък вино, медовина —
каква по-буйна радост • за цялата дружина!

Прибрани бяха всички • разбити щитове,
седла окървавени • (и не едно и две)
побързаха да скрият, • жени да не заплачат.
Бойците морно взеха • нозете да провлачат.

Над гостите си царят • с грижовно чувство бдеше
тълпа от местни, чужди • навред в града сновеше,
но най-загрижен беше • за всичките ранени,
покрай възторга дете • лежаха угнетени.

Лечители, знахари • получиха в отплата
сребро, кой колко иска, • отделно чисто злато,
бойците да избавят • от лютите им рани.
А гостите дариха • пък с дарове подбрани.

Които пожелаха • на път да тръгнат нощем,
поканиха любезно • да погостуват още.
Запита царят как да • плати на всеки воин,
дължимото изпълнил • по начин най-достоеен.

Княз Гернот посъветва: • „Сега да си заминат,
ала след шест недели • (предвид те да го имат)
на празненство голямо • да заповядат пак —
пък и ранен все някой • тогаз ще е на крак.“

Намислил бе и Зигфрид • обратно да поеме,
но домакинът Гунтер, • узнал това навреме,
помоли го сърдечно • при тях да постои.
Зарад сестра му принцът • на туй се съгласи.

Той твърде знатен беше • отплата да получи,
макар че бе заслужил • и царят го научи,
тъй както и князете, • с очите си видели
как сам със своята сила • двубоите печели.

Та заради Кримхилда • остана тоз младеж
да може да я зърне • след толкова копнеж.
Мечтата му едва щом • впоследствие се сбъдна,
на Зигмунд той в страната • доволен се завърна.

Любител беше Гунтер • на рицарски игри,

привличащи юнаци • и млади, и добри.
Покрай брега пред Вормс, где • турнири се
провеждат,
накара той за гости • скамейки да подреждат.

Преди да запристигат • във нейната страна,
красивата принцеса • от своя брат узна,
че празненство подготвя • с приятелите свои.
Настъпни суетня и • сред дамските покои

с какви пребрадки, рокли • да си се издокарат.
Дочула беше Ута • как трепетно повтарят:
„Очаква се да дойдат • все рицари сърцати!“
От скрина тя разгърна • одежди пребогати,

заръча пак премяна • за дамите придворни
и облекла за много • бургундски млади воини.
На чужденците също • поднесе дрехи нови
и всичко туй тя все за • чедата си го стори.

V ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ВИЖДА КРИМХИЛДА ЗА ПЪРВИ ПЪТ

*Дошлите да празнуват • излизаха край Рейн
да яздят достолепно • сега тук всеки ден.
Решили да окажат • на царя почит, те
използваха на воля • доспехи и коне.*

*Скамейките за всички • готови вече бяха.
Височества почитени • за празника се сбраха
до тридесет и двама — • мълви легенда стара.
А дамите премяна • гласяха в надпревара.*

*Усърден Гизелхер бе — • бургундски княз най-млад.
С витязите си редом • и с Гернот, своя брат,
той гостите прие от • страната и чужбина,
почитайки на всеки • заслугите и чина.*

*Златочервени бяха • им конските седла,
със щитове изящни, • с разкошни облекла
за празника на Рейн те • дохождаха снабдени.
Дойдоха вече бодри • и някои ранени.*

*Лежащите в постеля • с все още люти рани
преставаха да мислят, • че близка е смъртта им.
Умиращите време • бе всеки да презжали.
В предчувствие на радост • се сипеха похвали*

*за празника и дните • с безкрайни веселби.
Блаженстване безмерно • и рицарски борби
очакваха дошлите • на Гунтер във палата.*

Възторг настана буен • навсякъде в страната.

Поеха в ранна утрин • на Петдесетница
пет хиляди смелчаци • с приветливи лица
на празника в одежда • разкошна да отидат
и вредом в надпревара • веселие да вдигат.

Със своята прозорливост • цар Гунтер бе разбрал
как Зигфрид всеотдайно — • макар и невидял
сестрицата му още — • копнееше по нея,
която всяка хубост • накарва да бледнее.

Юнакът Ортвин рече • на своя цар тогаз:
„Желаете ли днеска • признателност от нас,
на този празник дайте • да видим всички дами,
които са в палата • бургундски гордостта ни.

Каква по-чудна гледка • мъжа ще заплени
от прелестни девици • и царствени жени?
Пред гостите ви нека • сестра ви се покаже.“
Съветът присърце бе • за рицар млад и снажен.

„Охотно ще го сторя!“ — • склони веднага царят
и тъй зарадва всеки, • дочул да разговарят.
Към Ута и Кримхилда • отправяйки възхвала,
покани ги с придворни • пред празничната зала.

От скринове тогава • извадиха най-дивни
премени драгоценни • и украсени гривни.
Приготвени отдавна • за празник предвидливо,
девиците със тях се • нагиздиха грижливо.

У младите юнаци • надежда се таеше,
че не една девойка • да ги хареса щеше.
Това дори за царство • не биха разменили —
тъй ненагледни бяха • красавиците мили!

По заповед на царя • роднини неколцина
сестра му придружиха • със храбреци стотина.
В ръцете меч държаха, • приготвен за защита —
в Бургундия те бяха • и дворцовата свита.

С Кримхилда бе и Ута, • царица величава,
над сто придворни дами • избрала във състава
на своите придружвачки, • богато пременени.
След щерка ѝ вървяха • девиците засмени.

Заслизаха те бавно • от дамските покои.
Вълнение настана • сред младите герои:
внезапната възможност • така им се хареса
на празника да видят • чаровната принцеса.

Пристъпваше тя както • пробужда се зората
на облак изпод мрака. • Забравена тъгата
в сърцето бе на онзи, • таил я дълго там —
любимата си принцът • съзря сега едвам.

Проблясваше по нея • искрист безценен камък,
ликът ѝ миловиден • гореше в розов пламък.
Че някой нявга нещо • видял бил по-красиво,
дори да го рече, • не би било правдиво.

И както на небето • сияйната луна
по-ярко от звездите • излъчва светлина,
така блестеше тя пред • останалите дами.
Туй породи възторзи • сред гостите призвани.

Отбрани царедворци • вървяха най-отпред,
ала момците буйни • напиреха отвред
прекрасната девица • да видят този ден.
А Зигфрид се почувства • и ведър, и смутен.

Замислен, той си рече: • „Отгде на мен ми хрумна
да имам любовта ѝ? • Мечта е туй безумна.

Не я ли пък постигна, • спасение смъртта е.“
От тягостните мисли • глава му се замая.

Наследникът на Зигмунд, • макар така покрусен,
стоеше като че ли • от майстор най-изкусен
на пергамент изписан • във вид съвсем правдив:
юнак не е бил виждан • друг толкова красив!

Кортежът царедворски • пред знатните жени
приканваше момците • да минат настрана.
Път сторваха с доволство • в сърцето много воини
пред дамите красиви • и тъй благопристойни.

На царя рече Гернот, • прочут бургундски княз:
„Услугите си който • предложил бе на вас,
пред всички нека бъде • героят на деня.
Съвет да дам аз, братко, • не ще се посвения:

вий Зигфрид поканете • да дойде при сестра ни.
За нас ще е от полза • пред нея да застане
и тя към рицар поздрав • за пръв път да отпрати.
Тогаз в беда юнакът • не ще ни изостави.“

На Гунтер приближени • при Зигфрид се явиха.
Ксантенския герой те • накратко известиха:
„При царя ни идете! • Ще позволи той там
сестра му да изкаже • чрез поздрав почит вам.“

От думите им принцът • бе горд и поласкан.
В сърцето си усети • възторг необуздан,
че с щерката на Ута • той щеше да се срещне.
Тя с нежност благодравна • го поздрави по-сетне.

Пред себе си юнака • с лик пламнал като зърна,
красавицата дивна • към него се обърна:
„Привет вам, принце Зигфрид, • вам рицарю
почтен!“

От поздрава ѝ той се • почувства възвисен.

Вежливо поклони се, • тя за ръка го хвана,
с осанка достолепна • до нея той застана.
Един до друг поели, • отправиха за миг
любвеобилен поглед — • взаимен, но прикрит.

Не знам ръката бяла • дали е той притиснал
с чистосърдечна обич, • но ми минава мисъл:
не ще да е пропуснал • тоз нежен знак витязя.
Тя своята благосклонност • наскоро му показя.

Едва ли друго лято, • през топли майски дни,
сърцето му отново • тъй щеше да тупти
от радост като тази, • изпитвана сега,
с любимата девойка • вървейки за ръка.

Мнозина от момците • мълвяха: „Ех, да бях
на неговото място — • тъй редом с нея щях
да крача или легна! • Таз чест аз бих приел.“
Не бе на дама служил • така друг рицар смел.

Отдето и да бяха • там гостите дошли,
следяха неизменно • все двойката с очи.
Щом с почит тя целуна • героя именит,
в живота си той нивга • не бе бил тъй честит.

А кралят датски вметна, • изпълнен със досада:
„За почест височайша • на кара да пострада
и мен, и други воини • на Зигфрид смелостта.
Дано го Бог не праща • пак в моята страна!“

Навред, отдето мина, • път сторваха учтиво
на дивната Кримхилда. • Момци благочестиво
отправяха се също • към черквата с кортежа.
И чак там вече с нея • разлъчи се младежа.

Последвана от дами, • тя бавно влезе в храма.
Тъй прелестно стоеше • ѝ царската премяна,
че будеше момата • желаня тщеславни
и радваше очите • на рицари похвални.

Едва дочака Зигфрид • да се отслужи меса.
Затуй, че мила с него • бе младата принцеса,
на частието свое • благодари безкрайно.
На нея посветил се • той беше всеотдайно.

Когато тя излезе, • той вече бе пред храма
и подир призив редом • до нея пак застана.
Тогаз благодари му • момата, че е бил
в двубоите тъй храбър • и всекиго надвил.

„Дано възнагради ви • Бог, принце“ — каза тя. —
„Заслужено сдобихте • се вий с предаността
на братя и роднини, • тъй както чувам аз.“
Загледан нежно в нея, • той вметна с ведър глас:

„На служба всеотдайна • аз вам се посвещавам.
Дорде на този свят съм, • не ще си мира давам,
преди да съм изпълнил • желаното от вас.
За благосклонността ви • ще се старая аз.“

Дванайсет дни прекара • с юнака неизменно
принцесата почитена, • когато всекидневно
явяваше в палата • чаровната си младост.
Туй жест към Зигфрид беше, • да му доставят
радост.

Веселие блажено • и глъч непомрачен
край залата на Гунтер • ечеше ден след ден.
Смелчаците на двора • тренираха за бой,
а Ортвин редом с Хаген • не знаеше покой.

Захванеше ли някой • каквото и да е,

те начаса там бяха • със воля и сърце.
Сред гостите така си • заслужиха похвала,
на Гунтер за страната • спечелиха прослава.

Ранените дойдоха, • без някой да ги спира,
да се позабавляват • с момците на турнира:
ту копие да мятат, • ту с щита да се бранят
и можеха за помощ • навред да се осланят.

Стопанинът заръча • от кухнята съблазни
за празника да има. • Опазил се от разни
роптания, каквито • сполитат често царя,
не спря любезно с гости • поред да разговаря.

Подканяше той всички: • „Юнаци, приежете
на тръгване от мене • без корист даровете
и аз тогаз с охота • ще съм ви задължен,
благата ми загдето • поделете вий с мен.“

Датчаните той мигом • с подканата си трогна:
„Преди да сме поели • на път в страната родна,
държим да се взаимно • ний войни спогодим,
от вас щом бе погубен • приятел не един.“

Със заздравели рани • бе вече Людегаст,
свъзел се бе и брат му, • прочут саксонски княз,
но неколцина мъртви • оставяха в чужбина.
Цар Гунтер се надигна — • при Зигфрид той намина

и рече му: „Узнах, че • донякъде припряно
противниците наши • си тръгват утре рано,
но искат и спогодба • те с мен и моите хора.
Съвет ми трябва, Зигфрид, • какво сега да сторя.

Владетелите що ми • предлагат ще ви кажат:
петстотин коня с злато • при нас ще се окажат,
не ги ли спра да тръгнат • към къщи те спокойно.“

Но Зигфрид възрази му: • „Било би недостойно.

Пуснете ги по живо, • по здраво да си идат
и в поход боен нивга • насам да се не видят
владетелите знатни • из вашата страна.
Туй нека потвърдят го, • подавайки ръка.“

Съветът одобрен бе • и тръгнаха, решени
вразите им да бъдат • тозчас уведомени,
че златото им никой • сега тук не желае,
но нека техни близки • тъга да не терзае.

Приятелите свои • дари богато царя,
загребвайки със шепи • и без да се измаря
от щитовете злато — • петстотин мерки цели.
Сам Гернот бе предложил • тез жестове умели.

Сбогуваше се всеки • на тръгване тогава
с Кримхилда и със Ута, • царица величава.
Оттегляйки се сетне, • поемаха за вкъщи
за първи път тъй пищно • витязите могъщи.

Подслоните подире • набързо опустяха,
ала в палата бляскав • останали си бяха
с роднини свои царят • и доста знатни воини.
Те водеха с Кримхилда • беседи най-пристойни.

Да се сбогува също • и Зигфрид бе решил
в невяра да постигне, • що бе си наумил.
Дори и царят чул бе, • че щял да си върви,
но Гизелхер успя пък • да го разубеди:

„Защо решихте, Зигфрид, • да яхнете конете?
Аз моля ви любезно: • при нас вий останете —
при Гунтер и момците • от дворцовата свита.
Красавици тук може • млад рицар да почита.“

Тогава Зигфрид рече • да отведат конете:
„И щитовете също • обратно приберете.
Решен бях да се върна • аз в моята родина,
но Гизелхер учтиво • възпря ме да замина.“

Остана там юнакът, • с любезност обграден,
а другаде не би се • и чувствал по-блажен.
Дължеше го на туй, че • ще можеше да вижда
сега той всекидневно • красивата Кримхилда.

Безмерната ѝ хубост • го беше задържала.
Не спираха в палата • забави до премала,
но любовта към нея • гнетеше го и стана
причина да загине • тоз принц от люта рана.

VI ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР ТРЪГВА ЗА ИСЛАНДИЯ ДА СПЕЧЕЛИ БРУНХИЛДА

*Донасяха се вести • по Рейн за хубавици,
мълвеше се за разни • пленителни девици
и Гунтер, цар достоен, • обзет бе от възторг
една от тях да има, • да бъде с нея горд.*

*Живееше княгиня • далеч отвъд морето.
Тя нямаше подобна • на себе си, където
се гледа красотата • и се премерва сила.
В трибой за любовта ѝ • бе рицари надвила.*

*Юнакът, пожелал таз • княгиня за жена,
щом копие то метне, • щом в скок на дължина
и в хвърляне на камък • изгубеше в едната
от трите надпревари, • простил се бе с главата.*

*До днес бе победила • във всеки сблъсък троен.
От подвига ѝ слисан, • край Рейн млад рицар строен
на славната девица • отдаде любовта си.
Затуй герои сетне • намериха смъртта си.*

*Край Рейн отсече Гунтер: • „Каквото ще да става,
в страната на Брунхилда • на кораб ще отплавам!
Заради обичта ѝ • залагам си главата
и нека я загубя, • не взема ли момата!“*

*„О, не!“ — против бе Зигфрид. — • „Тозчас се
откажете
от хрумването вие! • Туй искрен мой съвет е.*

Княгинята по нрав е • сурова и жестока,
жених щом безпощадно • лишава от живота.“

„Съветът мой пък бил би“ — • намеси се и Хаген —
„вий Зигфрид помолете • до вас юнакът снажен
от помощ да ви бъде • в опасната проява,
щом нрава на Брунхилда • той тъй добре познава.“

Запита царят принца • дали ще му помогне
до тази хубавица • с успех да се домогне:
„Склоните ли, юнако, • и стане ли тя моя,
за вас не ще си желя • живота и покоя.“

Синът на Зигмунд каза: • „Услуга ще ви сторя,
но волята си нека • преди туй изговоря:
красивата Кримхилда, • сестра ви, за съпруга
дадете ли ми вие, • не ща награда друга.“

„Пристигне ли Брунхилда • тук, в моята страна,
ще имате сестра ми • Кримхилда за жена.
Обет ви давам, Зигфрид“ — • наблегна царят пак, —
„честити да сте с нея • вий в дълговечен брак.“

И клетва се заклеха • момците благородни.
Очакваха ги много • усилия несгодни,
княгинята преди те • на Рейн да доведат.
Що ядове пък щяха • подире да берат!

Налагаше се Зигфрид • със себе си да вземе
и мантията, дето • от Албрих преди време
в единоборство беше • отнел с риск за живота.
Момците своя поход • подготвяха с охота.

Щом мантията принцът • наденеше, завчас
добиваше той сила • незнайна дотогаз,
прибавяйки към своята • и тази на дузина.
Подир с такава хитрост • надви оназ княгиня.

А мантията още • по свойство бе такава,
че скритият под нея • да може да направя
каквото си поиска, • но без да е видян.
Брунхилда той надви и • бе възненавидян.

„Храбрецо Зигфрид, ние • в страната на Брунхилда
за да пристигнем с тежест, • при похода дали да
не тръгнем през морето • със трийсетхилядна
войска, каквато мога • да свикам с леснина?“

„Каквато и войска ний • натам да поведем,
княгинята, известна • с тоз нрав ожесточен,
в свирепостта си може • докрак да я срази.
Аз друго ще предложа“ — • тъй Зигфрид възрази. —

„Уж рицари самотни, • да тръгнем към морето
(кои да сме ще кажа) • по Рейн ний, откъдето
подире ще поемем • задружно четирима
момата да спечелим, • насетне мир да има.

Единият щом аз съм, • а вторият пък вие,
да бъде Хаген трети — • умее да се бие.
Четвърти ще е Данкварт, • безстрашен всеки път.
Не ще посмеят даже • хиляда да ни спрат.“

„Преди да се отправим • (копнеж ме веч изгаря),
бих искал да узная“ — • подпита още царя —
„княгинята с каква ли • одежда да споходим;
кажете ни овреме, • за да не се изложим.“

„Одежди най-прекрасни, • кой както е снабден,
в страната на Брунхилда • се носят всеки ден.
Затуй с най-пищни дрехи • да се явим си струва,
за да не ни одумват, • тъй както се дочува.“

Владетелят отвърна: • „Тогаз с молба ще ида

при майка ми обична, • та с нея там да видя
придворните й дами • дали ще спретнат дрехи,
с които пред момата • да имаме успехи.“

Вежливо Хаген вметна • една възможност друга:
„От майка си защо да • измолвате услуга?
Кажете на сестра си • какво сте наумили —
за похода ще вложи • тогаз тя всички сили.“

Сестра си извести той, • че иска да я срещне
ведно с храбреца Зигфрид. • Преди да ги посрещне,
красавицата бе се • грижливо пременила.
На свиждането с тях тя • не би се противила.

С девиците край нея, • и те тъй пременени,
щом чу да влизат тези • двамина суверени,
тя стана от дивана. • По начин превъзходен
посрещна брат си Гунтер • и госта благороден.

„Добре дошли сте, братко, • тук с този храбър
мъж“

приветства ги Кримхилда. — • „Какво тъй
изведнъж

владетели довежда • във моите покои?
Кажете що вълнува • най-знатните герои.“

„Ще споделя, принцесо“ — • поде тогава брат й. —
„Откакто кавалер аз • далеч в едни палати
реших да бъда, пречки • явиха се нелесни:
за там ще са потребни • одежди най-чудесни.“

„Седнете, драги братко“ — • принцесата му рече. —
„Коя особа царска • вам чувствата привлече
в страна далечна — нека • узная туй сега.“
Тя двамата витязи • поведе за ръка.

Дивана приближиха, • където бе седяла
върху възглаве фино, • извезано изцяло
с бродерии красиви • и със украса злата.
Тук можеха да вдъхнат • уютна на палата.

Пак погледи Кримхилда • и Зигфрид размениха
и в кротка замечтаност • за миг се потопиха.
В сърце той не таеше • по-свиден блян от нея.
Подире за съпруга • юнакът силен взе я.

Владетелят додаде: • „Без помощта ви няма
да блеснем ний, сестрице, • с изисканост голяма.
В страната на Брунхилда • смел порив ни отвежда,
но за пред дами нужна • е царствена одежда.“

Девицата му рече: • „В готовността ми, братко,
да ви помогна няма • съмнение най-малко —
бъдете в туй уверен. • Но сигурно горецо
бих съжалила, други • откаже ли вам нещо.

Юнаци благородни, • не таз молба свенлива,
ами повеля властна • към мен ще ви отива!“
Каквото пожелаят, • готова бе сама
да стори драгovolно • прекрасната мома.

„Желаем ний, сестрице, • да носим дрехи сгодни.
Умението ваше • за туй ще ни помогне.
В девойките ви нека • усърдност запламти,
че похода ни никой • не ще осуети.“

Девицата отвърна: • „Тук имам много свила,
но в дрехите да вшият • аз бих разпоредила
и камъни безценни, • щом нам се предоставят.“
И цар, и принц решиха, • че ще ѝ ги набавят.

„Със вас кои“ — запита • красивата принцеса —
„витязи с тез одежди • ще дойдат във двореца?“

„Ведно с нас Данкварт, Хаген — • двамина мои
воини,
четворица ще идем • ний рицари достойни.

Ала помнете, сестро, • да имаме е редно
за всекиго три ката • одежди всекидневно
за четири дни, та сетне • да тръгнем от страната
на буйната Брунхилда • ний с чест общопризната.“

Владетелите сбогом • си взеха предоволни.
Кримхилда пък подбра си • сред своите придворни
девици трийсетина, • известни със това,
че бяха най-изкусни • в шивашките дела.

Те вишиваха в коприна — • арабска белоснежна
и зазаманкска свежа • с цвят детелина нежна —
куп камъни безценни. • Одеждите кроеше
прекрасната Кримхилда — • тя най-усърдна беше.

Подплата чуждоземна • от кожа на акули,
що слисва всички люде, • за нея подочули,
обшиваха със свила — • тъй редно то било.
И още нещо все за • туй чудно облекло:

От Либия, Мароко • най-скъпата коприна,
каквато нявга можел • е царски род да има,
за шев се предостави • на купчина огромна.
Кримхилда към момците • бе явно благосклонна.

Не щеше да използва • тя просто хермелин
(за поход височайши • не бил той толкоз фин),
та с кадифе покри го • с цвят черен на катран,
с каквото рицар може • и днес да е желан.

Безценен камък лъсна • изпод арабско злато.
Девојките с прилежност • се трудеха, с каквато
в недели седем стават • одеждите готови.

Оръжията също • блестяха като нови.

Стъкмявайки момците, • за тях бе построен
як кораб бързоходен • досам брега на Рейн,
та да отплават с него • надолу към морето.
Умора изнури на • девиците сърцето.

Юнаците узнаха • тогаз, че е ушита
блестящата одежда, • каквато за възхита
държаша те да носят. • Таз суетня щом мина,
да не потеглят вече • те нямаха причина.

За тях бе по вестител • подканване дошло
да видят как стои им • туй ново облекло,
не е ли твърде късо, • или до под нозе.
По мяра то било им, • похвалиха го те.

И трябваше там всеки • съзрял ги да признае,
че по-разкошна дреха • едва ли той видял е.
Те можеха пред царски • особи да застанат:
таз рицарска одежда • бе вредом величана.

Безкрайно благодарни, • напетите герои
с жест рицарски поеха • от дамските покои.
Сбогуваха се чинно, • тъй както се полага.
В очите на девица • нахлу тъга и влага.

Тя рече: „Драги братко, • могла би любовта ви
мома да срещне друга • (на мен то по се нрави),
наместо да се впусне • в тез рискове опасни.
И по-наблизо има • царкини тъй прекрасни.“

Предчувстваха сърцата • каква беда ги чака.
Безсилен пред словата, • там всеки се разплака
и накитите златни • от сълзи потъмняха,
сред хълцане които • гърдите им обляха.

„Юнако Зигфрид, вам аз“ — • тя рече — „поверявам
на брат си съдбините • и честно се надявам,
че няма на Брунхилда • в страната да пострада.“
Обет ѝ даде Зигфрид • и стисна ѝ ръката.

„Принцесо, забравете“ — • юнакът смел ѝ рече —
„Вий всяко безпокойство. • Дорде съм жив, аз ще се
старая да го върна • на Рейн тѣй здрав и читав.“
Красавицата кимна • с увереност в очите.

И щитовете техни • с позлата на брега
ведно с доспехи бяха • пренесени сега.
Доведоха конете • и време бе да тръгнат.
Не можеха сълзите • девици да преглътнат.

Заничаха им с жал през • прозорци личицата,
но силен вятър вече • издуваше платната:
четворицата горда • тоз кораб приюти я.
Тогаз запита Гунтер: • „А кой ще е кърмчия?“

В миг Зигфрид отзова се: • „Туй моя ще е грижа —
по пътищата водни • умея да се движа.
Уверени бъдете, • ще стигнем до целта.“
Бургундия те бодро • напускаха сега.

Чевръсто Зигфрид грабна • един салджийски прѣт,
от пристана оттласна • той кораба на пѣт.
Храбрецѣт Гунтер също • весло бе взел в ръката,
тѣй рицарите славни • поеха по реката.

Подсигурени бяха • богато те с храна,
а също с най-доброто • от рейнските вина.
Конете им стояха • удобно подслонени.
От хода плавен никак • не бяха затруднени.

С опънати въжета • изминаха след пладне
те двацет мили цели, • преди ноцта да падне,

понесени от вятър • попътен към морето.
Уви, туй дело бе за • злочестини подето.

В дванайсетото утро • отвел ги беше вече
благоприятен вятър • пред Изенщайн далече —
пред замъка прочут на • Брунхилда във страната,
единствено на Зигфрид • сред тях добре позната.

Щом Гунтер забеляза • там толкоз твърдини
и ширнали се вредом • просторни равнини,
обърна се към Зигфрид • с въпрос дали не знае
чию са твърдините • и таз земя чия е.

„Това“ — отвърна Зигфрид — • „със сигурност го
зная:

народът на Брунхилда • и нейната земя е
със замък Изенщайн, где • ще имате таз чест
да видите вий дами • прекрасни още днес.

Съветвам ви, юнаци, • да сте единодушни
и мисля, че добре е • в словата си изкусни
да бъдете, когато • княгинята споходим.
С Брунхилда предпазлива • беседа днес ще водим.

Пред свитата и нея • застанем ли, тогаз
ще кажете, витязи, • вий с непресторен глас,
че съм васал на Гунтер, • а той пък цар е мой.
Желаното от него • постига се в двубой.“

С готовност те приеха • каквото им внуши,
от инатливост никой • не го и наруши,
а казаха го ясно; • от полза то им беше,
кога пред нея Гунтер • за първи път стоеше.

„Тук вричам се не толкоз • от преданост към вас,
а заради сестра ви, • която аз в прехлас
ценя като частица • от мен и от сърце ми

и искам да заслужи • съпруга да я взема.“

VII ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР СЕ ДОМОГВА ДО БРУНХИЛДА

*А корабът в туй време • дотолкоз приближи
до замъка, че царят • може да различи
В прозорците девица • красива не една,
но никоя за жалост • сред тях не разпозна.*

*Той спътника си Зигфрид • отново поразпита:
„Дали ви е известно • девойките кои са,
що все към нас поглеждат • надолу към водата?
Подвластни те кому са • с чаровност тъй
сърцата?“*

*Тогава Зигфрид рече: • „Притулено се взрете
в девиците красиви • и сетне ми кажете
коя си бихте взели, • ако е във властта ви.“
„Добре“ — отвърна Гунтер, • смел рицар, и добави:*

*„Една стои на оня • прозорец, ето там,
в премяна белоснежна • и със разкошен стан;
очите ми омайва • със своята красота.
Да беше във властта ми, • бих взел я за жена.“*

*„Очите ви не бъркат • във избора си, знам:
Брунхилда е онази • мома чаровна там,
която вам сърцето • и разума плени.“
С осанката си също • тя Гунтер възхити.*

*Княгинята на свойте • девойки заповяда
да не стоят на показ • (за погледа отрада)*

пред тези чуждоземци. • Отдръпнаха се те —
що сториха подире, • сега ще чуете.

В очакване на гости • си сложиха премяна,
тъй както обичай е • за всяка млада дама.
В напетите юнаци • завзираха се сетне
те с поглед любопитен • през бойниците тесни.

Пристигналите бяха • на брой сал четирима.
Жребец изведе Зигфрид • и на брега премина.
От бойниците туй бе • съгледал всеки взрян
и Гунтер се почувства • съвсем възвеличан.

Придържаше юздите • на коня строен, едър
днес принцът благороден • и силен с поглед ведър,
дордето Гунтер гордо • седлото му възседна.
Услугите на Зигфрид • той сетне пренебрегна.

Подире той изведе • от кораба и своя.
Едва ли други повод • накарвал бе героя
да става раболепен • край чужди стремена.
Отгоре знатни дами • съгледаха това.

Съвсем еднакви бяха • у тези храбреци
с цвета си белоснежен • доспехи и жребци.
Проблясваха неспирно • разкошни щатове
на рицарите двама • в корабите ръце.

Поеха на Брунхилда • към княжеската зала,
седлата им искряха • в отсенки на опала,
конете им — със златни • звънчета украсени.
Пристигаха в страната • за подвизи решени

те с копия, наново • изострени на брус,
и мечове широки, • измайсторени с вкус,
опиращи с върха си • о рицарските шпори.
На властната Брунхилда • пред взора туй се стори.

Подире Данкварт, Хаген, • двоица воини верни,
облечени с одежди • все гарвановочерни,
ги следваха полека • с огромни щитове,
красиви, много яки, • познали боеве.

По дрехите искреше • с отблясък най-чудесен
скъп драгоценен камък, • от Индия донесен.
Към замъка вървяха, • а корабът остана
на пристана самотен • без всякаква охрана.

Съзряха те там кули • осемдесет и шест,
просторни три палата • и зала за почест
от благороден мрамор • с цвят масленозелен.
Със свитата си в нея • Брунхилда бе тоз ден.

Отворени стояха • на замъка вратите.
Притичаха насреща • на дамата слугите,
на своята господарка • те гостите приеха
с готовност да поемат • и кон, и щит, и дреха.

„Да предадете трябва“ — • един придворен рече —
„вий лъскавата броня, • а също туй и меч.“
Но да ги носят Хаген • държеше те сами,
та стана нужда Зигфрид • да го осведоми:

„Не бива гости тука • (в тоз замък обичай е)
оръжие да носят“ — • подшушна му да знае. —
„Те вземат ли го, туй нам • не ни грози живота.“
И Хаген го послуша, • макар и с неохота.

Предложиха им вино, • а сетне и подслон.
Напети кавалери • в просторния салон
пристъпваха с одежди, • достойни за двореца,
но вглеждаха се всички • в четирмата храбреца.

В туй време на Брунхилда • слуга вестта представи

как рицари незнайни • в доспехи величави
дошли са ненадейно • на кораб отдалече.
Красивата княгиня • тогава властно рече:

„От някого аз трябва • да чуя начаса
тез рицари незнайни • кои ли ще да са,
отде тъй ненадейно • и по какви причини
доплавали са тука • такива юначини.“

Сред свитата ѝ някой • отвърна: „Извинете,
княгиньо, непознати • намирам аз мъжете
освен един, приличащ • на Зигфрид между тях.
Вий него приемоте, • съветвам ви без страх.

А вторият сред тях е • на вид така сърцат!
Ако е във властта му, • той би бил цар богат,
владелец над обширни • и хубави земи.
Как достолепно само • сред другите стои!

Но третият е с образ • напълно страховит.
Макар да е с осанка • и тъй напет на вид,
от погледа смразяващ • на злите му очи,
че помисли най-лоши • стаил е, си личи.

Най-младият от всички • е също приветлив.
Тоз рицар добронравен • и явно незлобив
с държанието си е • за погледа наслада.
Да се погрижим трябва • сред нас да не пострада.

Макар благовъзпитан • и външно толкоз мил,
той би могъл — кога го • е някой разгневил —
госпожи благородни • без време да почерни.
Видът му е на рицар • смел с качества чрезмерни.“

Княгинята отсече: • „Най-празничните дрехи
подайте ми, щом Зигфрид • пристигнал е в доспехи
да дири любовта ми. • Не ще ме той прилъже

в боязън пред мощта му • без бой да се омъжа!“

Чаровната Брунхилда • бе бързо пременена.
Красавици стотина • в процесия смирена
отправиха се с нея. • Нагиздили се бяха,
че гостите да видят • те трепетно държаха.

А редом с тях вървеше • и свита рицарска:
витязи на Брунхилда • все с мечове в ръка —
над петстотин исландци, • що гостите разстрои.
Изправиха се мигом • безстрашните герои.

Княгинята тогава, • пред Зигфрид щом застана,
послушайте за поздрав • какви слова подхвана:
„Добре дошли сте, Зигфрид, • вий в нашата страна!
Бих искала да зная • на похода целта.“

„Чрез поздрава, княгиньо, • оказвате ми днес
вий, щерка на владетел, • неправомерна чест.
Полага се тя нему, • на рицаря пред мен —
отдайте я на него, • на моя суверен.

С родения край Рейн ний • отплавахме на sluка
и зарад любовта ви • пристигнахме днес тука:
държи да я заслужи • каквото и да става,
така че да отстъпи • през ум не му минава.

Той носи име Гунтер • и благороден цар е.
Освен да ви спечели, • за друго не мечтае.
Наложил ми да дойда • витязът ни премил —
да можех да откажа, • не бих се двоумил.“

„Като е цар“ — тя рече, — • „а вие пък — васал,
той в надпревара с мене • да влезе би желал.
Невеста ще му стана, • надвие ли в двубоя.
Загубва инак всеки • от вас главата своя!“

Тук Хаген се намеси: • „Какви са правилата
при тази надпревара? • Към края си играта
(за да изгуби царят) • навярно е лукава.
А той държи да има • красавица такава.“

„Да хвърли камък трябва, • да се надскача сетне
той с мене, а подире • и копие да метне.
Освен честта туй може • живота да ви струва,
така че размислете“ — • тъй тя я обрисова.

Заставайки до царя, • принц Зигфрид го помоли
пред гордата княгиня • да каже своята воля.
Да няма страх, защото, • тя подло ако действа,
от нея ще го варди • със своите чародейства.

Тогава Гунтер рече: • „Княгиньо величава,
вий повелете само • какво аз да направя.
Заради хубостта ви • и повече ще сторя.
Главата си ще дам, щом • за вас не се преборя.“

Дочувайки тез думи, • Брунхилда нареди
игрите да подготвят • по-бързо от преди,
да донесат за нея • турнирната премяна,
огромен щит и броня • със злато обкована.

Под нея пък облече • тя риза от коприна,
все още от двубои • напълно невредима,
умело с кадифе чак • от Либия обвита
и с везани ширити • околоръст обшита.

Към гостите в туй време • се сипеха закани,
Данкварт и Хаген бяха • съвсем разколебани.
Тревожеха се как ли • ще се оправя царят
и рекоха: „В тоз поход • комай ще ни попарят!“

Но ето че тогава, • без някой да го види,
прославеният Зигфрид • на кораба отиде,

где мантия вълшебна • го чакаше прибрана:
той с нея се заметна • и в миг невидим стана.

Щом върна се, гъмжило • от рицари завари —
Брунхилда ги зовеше • за свойте надпревари.
С похвата чародеен • сред тях се той добра,
от толкоз люде нито • един не го съзря.

Кръгът бе очертан за • игри ожесточени
пред седемстотин воини • добре въоръжени.
Те трябваше да гледат • и сетне да решат
по съвест кой двубоя • печели този път.

Княгинята пристигна • там в бойно облекло,
като че бе пред битка • за царство някакво.
Със златни пафти риза • си беше закопчала,
а кожата под нея • блестеше снежнобяла.

Прислужници дойдоха, • понесли страховит,
изваян златоален • великолепен щит,
висок, широк, огромен, • със стяги от стомана —
прикритие той беше • за царствената дама.

И ремъкът на щита • не бе обикновен:
с пришити изумруди • все в цвят тревнозелен,
пред златото преливащ • с блескавина велика.
На таз мома чутовен • храбрец би бил прилика.

Тоз щит, поел залога • за нейните победи,
под умбата дебел бе • кажи-речи три педи,
със злато и стомана • богато украсен,
от четирима нейни • слуги едва крепен.

Когато Хаген щита • да носят забеляза,
с посьрнал вид юнакът • към царя мрачно каза:
„Ний дързостта си май че • ще заплатим с главата:
желаната от вас е • в съюз със сатаната.“

А ето още как тя • се беше натъкмила:
върз бронята висеше • от азагугска свила
наметка благородна, • отдето като пламък
проблясваше изриво • красив безценен камък.

Донесено подир бе • и копие огромно,
масивно и дебело, • което най-редовно —
макар и толкоз тежко — • запращаше таз дама.
И с ръбовете остри • отваряше то рана.

Пред неговата тежест • дивяха се мнозина:
ковано от желязо • три пуда и полвина,
то носено бе с мъка • от трима нейни воини.
Споходен бе и Гунтер • от мисли неспокойни.

Наум тогаз си рече: • „Каква е таз фурия?
Сам дяволът от ада • едва ли би надвил я!
В Бургундия да бях си • останал жив и здрав,
любов от мен не щеше • да види тя с тоз нрав.“

На Хаген братът Данкварт • обади се тогаз:
„Дълбоко съжалявам • за този поход аз.
Какви сме ний герои, • тъй както ни наричат,
щом в таз страна жени нам • ни гибелта
предричат?

Загдето тук дойдохме, • не ще си го простя,
но по-сдържана щеше • да е надменността,
обхванала Брунхилда • и нейната войска,
да бе сега нам с Хаген • тук мечът под ръка.

Добре ще е да спазват • те нужния предел.
Дори хилядократно • аз в мир да съм се клел,
владетелят ми свиден • преди тук да загине,
ще се прости с живота • красивата княгиня.“

„И невредими можем • оттука да си тръгнем“ —
додаде брат му Хаген, — • „ний стига да възвърнем
и мечовете остри, • и бронята ни верна.
Не би била Брунхилда • тогаз високомерна.“

Добре дочу момата • словата му и само
разпореди с усмивка, • поглеждайки през рамо:
„Щом има се за храбър, • върнете им на всеки
оръжието, както • и бойните доспехи.“

Едва получил меча • след нейната заръка,
изчезна от лицето • на Данкварт всяка мъка:
„Да си се надпреварват • тъй както са решени —
непобедим е той, щом • сме ний въоръжени!“

Като че великанка • владееше тоз замък:
в кръга биде докаран • за нея тежък камък,
огромен по размери • и с кръгловата форма;
донесоха го с напън • дванайсет яки воина.

След копието щеше • тя камъка да мята.
Тревога пак смрази на • бургундците сърцата.
„Горко ни“ — рече Хаген, — • „наместо нам царица,
на дявола Брунхилда • върви за годеница!“

Открила бяла кожа, • запретвайки ръкави,
към щита си посегна • и сърчно го изправи.
Щом копието вдигна, • тя тръгна в надпревара,
с враждебността си Гунтер • да се бои накара.

Живота му навярно • тя щеше да отнеме,
ако не беше Зигфрид • пристигнал там навреме.
Пристъпи той незримо, • ръката му докосна —
на Гунтер туй се стори • поличба бедоносна.

„Май нещо ме докосна“ — • наум си царят каза,
озърна се, но в близост • човек не забеляза.

Дочу глас: „Аз съм — Зигфрид, • приятелят ви верен.
Излишно вий пред нея • берете страх безмерен!

Ще ви поема щита • и вам ще бъда стража,
а вие запомнете • какво сега ще кажа:
движете сал ръцете — • от мен ще са делата.“
Щом царят разпозна го, • олекна му душата.

„За мойте чародейства • не бива да се знае;
княгинята тогава, • макар да се старее,
да накърни не може • изобицо ваш'та слава.
Каква безгрижност, вижте, • пред вас си тя
придава!“

Девицата замахна • и копието прати
към щита нов с похват и • със сила непознати.
Отрокът на Зиглинда • зад него се прикри
и пръснаха се в миг от • стоманата искри.

Но острието щита • със лекота прониза,
от ризницата сякаш • взе пламък да излиза.
От удара мъжете • се бяха строполили —
без мантията вече • не щяха да са живи.

От устните на Зигфрид • за миг се стече кръв,
но на нозе си скочи • юнакът като лъв
и копието грабна, • що щита бе проболо,
замахна и към нея • политна то отново.

Не щеше да погубва • момата на свой ред,
та не със острието • запрати го напред:
към бронята ѝ здрава • той дръжката насочи —
отправена с все сила, • със трясък тя отскочи.

Искри се разлетяха, • като че вятър духна,
от удара страхотен • момата мигом рухна.
Синът на Зигмунд беше • умело я улучил —

със сигурност цар Гунтер • това не би сполучил.

Красивата Брунхилда • се тутакси изправи
и поздрави към Гунтер • за удара отпрати,
помисляйки, че той си • мощта бе изявил,
но други мъж по-силен • я беше надхитрил.

При камъка подире • отиде разгневена
и рязко го повдигна • момата дръзновена.
Замахна и го метна • с все сила надалече,
след него скочи тъй, че • ѝ бронята дрънчеше.

А камъкът дванайсет • разкрача прелетя,
но по-далеч от него • успя да скочи тя.
Сега към него вече • юнакът Зигфрид тръгна
и смогна да го метне, • щом Гунтер го помръдна.

Безстрашен беше Зигфрид, • тъй снажен и висок,
и в мятането ловък, • и с по-голям отскок.
Чрез своите чародейства • той толкоз силен беше,
че скачайки и Гунтер • със себе си пренесе.

С надскачането свърши • и тази надпревара.
Единственият видим • в кръга все беше царя.
Красивата Брунхилда • от яд се зачерви.
Тъй Зигфрид пък на Гунтер • смъртта предотврати.

Съзирайки, че царят • остана здрав и читав,
към свитата си с ярост • тогава тя извика:
„Елате тук, роднини, • приятели и воини,
от днес на царя Гунтер • бъдете вий покорни!“

Оръжията бързо • от себе си свалиха,
на славния бургундец • в нозете се снизиха
най-храбрите витязи, • повярвали, че тоя
женех със своята сила • спечелил бе двубоя.

Изисканият Гунтер • отпрати ѝ привет,
тя под ръка го хвана • и тръгнаха напред.
Така тя позволи му • да властва над страната.
На война храбър Хаген • отпусна се душата.

Княгинята покани • владетеля богат
да заповяда с нея • в просторния палат.
Там с гостите сега се • отнасяха любезно,
та Данкварт, а и Хаген • се чувстваха чудесно.

До кораба обратно • пък Зигфрид се добра
и мантията в ракла • грижливо пак прибра.
В палата се завърна • при дамите придворни,
към царя се обърна • той с тез слова притворни:

„Властителю, защо вий • се маете, наместо
да почнете игрите, • предлагани тук често?
Княгинята навярно • и нам ще ги покаже.“
Хитруваше той, сякаш • не бе ги чувал даже.

Княгинята запитва: • „Къде, за Бога, бяхте,
храбрецо Зигфрид, тъй че • игрите не видяхте,
които тук спечели • цар Гунтер — гостът мой?“
Ответ дойде от Хаген, • бургундския герой:

„Дордето ний, княгиньо, • се слисвахме пред вас,
юнакът Зигфрид бил е • на кораба тогаз.
Това, че тук в игрите • победата взема я
владетелят ни Гунтер, • туй Зигфрид го не знае.“

А Зигфрид пък възкликна: • „Зарадва ме таз вест.
Надменността ви щом е • прекършил Гунтер днес
и вам се е намерил • жених достоен вече,
да тръгваме, девице, • че Рейн е надалече!“

Красавицата каза: • „Не става тъй веднага —
роднини и велможи • да свикам се налага.

Не мога толкоз лесно • страната да напусна,
приятелите без да • уведомя аз устно.“

Вестители накара • да яхнат вихрен кон,
приятели и воини • покани в своя дом —
при нея в Изенщайн те • да дойдат незабавно.
С одежди пребогати • дареше ги поравно.

Пристигаха от заран • до вечер всеки ден
на върволяк в палат, край • морето построен.
„О, Боже!“ — викна Хаген. — • „Какви ги вършим
ние?

Войската на Брунхилда • докрак ще ни затрие!

Прииждат нейни воини • неспирно тук в палата,
а волята ѝ нам е • все още непозната.
Но ако яростта ѝ • отново се пробуди
и царствената дама • реши да ни погуби?“

Витязът Зигфрид вметна: • „Аз лично ще попреча
и край на страховете • ще сложа тука с меча.
На помощ ще докарам • в таз нейна твърдина
войска вам неизвестна, • добре изпитана.

Не се чудете где съм: • потеглям днес от тази
страна. Дорде ме няма, • Бог нека да ви пази!
Ще се завърна скоро • аз с рицари хиляда,
подбирани сред воини, • незнаещи пощада.“

„Не се бавете дълго!“ — • на царя бе молбата. —
„Очакваната помощ • ще сгрява нам сърцата.“
А Зигфрид му отвърна: • „След ден тук ще съм аз.
Брунхилда нека знае, • че пратен съм от вас.“

VIII ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ДОВЕЖДА СВОИТЕ НИБЕЛУНГСКИ ВОИНИ

*И в мантия загърнат, • пое през тежки двери
към пристаните Зигфрид, • где кораб си намери.
Качи се там потайно • Зигмундовият син
и корабът потегли • с кърмчията незрим.*

*Понесе се той бързо • над глъбината водна
от силата на Зигфрид, • която бе огромна.
Изглеждаше, че вятър • стремителен го тласка —
отрокът на Зиглинда • бе скрит под тази маска.*

*Преплава за един ден • и следващата ноц
стотина дълги мили, • напрегнал своята мощ.
Земята нибелунгска • достигна той, където
съкровище добил бе • в опасен спор с джуджето.*

*Умело приближи се • самотният юнак
и кораба привърза • край пясъчния бряг.
Към замъка на хълма • подире се отпрати
подслон да дири, както • отпаднал странник прави.*

*Пред портата застава — • залостена бе тя,
че людете беряха • страх, както и сега.
По нея взе да хлопа • тоз странник непознат,
да дойдат да отворят. • И ето там отзад*

*на стража спотаил се • бе великан и бдеше
над замъка, а в близост • оръжие държеше.
„Кой там се е разхлопал?“ — • захока той тогаз.*

В отъвет му Зигфрид рече, • ала с преправен глас:

*„Аз странстващ воин съм, тъй че • отваряй ми
веднага,*

*да не раздигам някой, • комуто се полага
да си лежи безгрижно • сред своите покои!“
Подразни великана • таз дързост на героя.*

*Оръжията свои • повдигна от земята
и шлема незабавно • наложи на главата.
Подире грабна щита • и портата отвори,
ожесточен се спусна • той Зигфрид да пребори.*

*Че как така ще смее • юнаци да разбуди!
Той с удари страхотни • реши да го прокуди,
та пришълецът знатен • взе с мъка да се брани.
А стражникът бе смогнал • със прът железен в
длани*

*да потроши обкова • по щита на героя.
В тревога пак бе Зигфрид • зарад съдбата своя,
но като повелител • на стражника личеше:
от вярната му служба • доволен колко беше.*

*Пред замъка тъй пламна • таз схватка искрометна,
че грохотът в салона • на Нибелунг отекна.
На Зигфрид се удаде • врага си да завърже.
Земята нибелунгска • вестта обходи бърже.*

*На схватката тътнежа • дочуло в пещерата,
джуджето смело Албрих • притича бързешката
с оръжие, но с ярост • видя необузdana
как гостът благороден • завързва великана.*

*В свирепост дива Албрих • изпаднал бе съвсем.
Той натъкмил се беше • и с ризница, и с шлем,
в ръката си държеше • масивен бич от злато*

и с него срещу Зигфрид • нахвърли се сърцато.

На бича бяха седем • топуза окачени
и удари нанесе • той с тях ожесточени
на Зигфрид върху щита, • така че го пропука.
Угрижен гостът бе, че • грозеше го неслука.

Захвърли си той щита • пропукан и обронен,
а в ножницата пъхна • и меча свой огромен:
ковчезника си явно • не щеше да погуби —
противник бе героят • на варварствата груби.

Към Албрих той се втурна • и с яките си длани
брадата му предълга • безцеремонно хвана.
Задърпа я така, че • джуджето зарева —
от хватката на госта • го много заболя.

И гномът глас нададе: • „Недейте ме погубва!
За вярност клетва дал съм, • та да не ви учудва:
на друг съм аз подвластен, • да се спася макар че
с готовност бих ви служил.“ • Бе хитровато старче.

Биде завързан Албрих • тъй както великана.
Изпати си на Зигфрид • от силата голяма
джуджето, та запита: • „Кажете кой сте вие.“ —
„Аз Зигфрид съм. Туй име • добре познато ти е.“

„Словата ви ме радват“ — • джуджето живо рече.

„При схватката усетих • завчас съвсем добре, че
владетелят ни вие • навярно ще да сте.
Пуснете ме да свърша • туй, що поискате.“

„Изтичай незабавно“ — • тъй Зигфрид нареди —
„и доведи ми тука • бойците най-добри!
Да се явят при мене • хиляда нибелунги!“
Не пожела да каже • защо му бяха нужни.

На стражника и Албрих • възетата развърза
и тутакси джуджето • към воините забърза.
Войската нибелунгска • то вдигна по тревога:
„На крак, момци, че Зигфрид • ви чака пред
чертога!“

Наскачаха чевръсто • момците от леглата.
Тъй рицарите смели, • навлекли облеклата,
без никаква забава • пред Зигфрид се явиха
и според обичая • вежливо поздравиха.

Запалиха свещите, • напитка му наляха,
а той благодари им, • че отзивчиви бяха.
„Отвъд морето“ — рече — • „вий мен ще
придружите.“

Откликнаха с готовност • на повика момците.

Три хиляди юнаци • се бяха отзовали.
Хилядата най-смели • сред тях сега подбрали,
с потребното снабдиха • за всякакви пригоди.
В страната на Брунхилда • той щеше да ги води.

„Помнете ми словата“ — • подкани ги храбреца. —
„Най-пищните си дрехи • ще носите в двореца.
Нас там ще съзерцават • все прелестни жени,
та нека всеки рицар • добре се премени.“

Те в ранна утрин сетне • потеглиха на път.
Какви прекрасни воини • понесе корабът!
Коне си бяха взели • и с рицарски одежди
в страната на Брунхилда • пристигнаха с надежди.

Девиците стояха • край крепостните кули.
Княгинята запита: • „Дали не сте дочули
кои се там задават • на кораби сега?
Платната им по-бели • са даже от снега.“

Владетелят от Рейн ѝ • отвърна: „Мои воини
ме чакаха наблизо • на кораби конвойни.
Изпратих им аз вест и • пристигането днес е.“
Появата на гости • с възмущение прие се.

Застанал беше Зигфрид • на кораба отпред,
от рицари в доспехи • обиколен отвред.
Княгинята запита: • „Царю, сега дали да
приветствам тези гости • или пък да не ида?“

„Идете“ — рече Гунтер, • без миг да се стъписа, —
„и покажете ясно, • че тук добре дошли са!“
Съвета тя послуша • и пред палата слезна,
но в поздрава към Зигфрид • не бе съвсем любезна.

Юнаци и доспехи • веч бяха подслонили.
В страната толкоз гости • се бяха появили,
че бродейки неспирно, • те вредом се тълпяха.
Смелчаците бургундски • да тръгват пожелаха.

Княгинята извика: • „Признателна ще бъда
сребро и злато някой • по собствена отсъда
да раздаде от мойто, • що имам изобилно.“
За воина царски Данкварт • не бе туй непосилно:

„Княгиньо благородна, • на мене ключовете
към вашето богатство • спокойно поверете.
Не бъда ли аз щедър, • вината ще е моя.“
Но щедростта бе явно • присъща на героя.

Като ковчежник братът • на Хаген се зае
богатства да раздава • със собствени ръце —
желаното от всеки • дари, без да отказва,
та бедния да може • безмерно да зарадва.

Мнозина по стотина • от него пфунда взеха,

а колко премениха • се с най-разкошна дреха,
с каквато нивга още • не са били на празник!
Таз гледка много скоро • княгинята подразни.

„Царю, тоз ваш ковчежник • на мисъл ме навежда,
че иска да остана • без сетната одежда
и златото прахосва“ — • владетелката рече. —
„Доволна ще съм някой • в това да му попречи.

Без мяра ценни дари • дари юнакът бодър,
като че ли съм вече • на смъртния си одър.
Наследството от татко • не бих тъй пропиляла.“
Княгиня нивга щедрост • такваз не бе видяла.

Но Хаген отбеляза: • „Едно е всепризнато —
владетелят бургундски • и облекло, и злато
за дар си има толкоз, • че вашето предишно
във Вормс, княгиньо, даже • да носим е излишно.“

„Напротив!“ — възрази му • прегордата княгиня. —
„Аз искам двацет ракли • със злато и коприна
да отнеса и дар да • раздавам от сърце
на Гунтер в твърдината • със собствени ръце.“

Товареха се ракли • там с камъни безценни,
но под надзора строг на • ковчежниците нейни.
Доверие на Данкварт • да имат не посмяха —
от туй тогава Гунтер • и Хаген се разсмяха.

„Кому да поверя аз • сега земите си?
Наместник ли“ — запита • тя — „ще се назначи?“
„Кажете“ — рече царят, — • „намирате ли сгоден
вий някой, та да бъде • тук за наместник сложен.“

Съвсем наблизо знатен • тя сродник забеляза
(той неин вуйчо беше) • и ето що му каза:
„Земите, твърдините • на вас се поверяват,

дорде ръката царска • нам правдини раздава.“

Пощя и царедворци • две хиляди на брой
в Бургундия да вземе • към антуража свой.
С момците нибелунгски, • хилядата, се сбраха
на кон те край брега • и за път готови бяха.

Придворни дами също • осемдесет и шест
и още сто девици • повеждаше тя с чест.
Разбързаха се вече: • що още да се чака?
Оставащите вкъщи • раздялата разплака.

На тръгване тогава • от своята родина
прегърна благонравно • тя близък и роднина,
прости се и пое по • море на път далечен.
Тя в царството си нивга • не се завърна вече.

На кораба се беше • веселие създадо,
на всякакви забави • отдадени всецяло.
Благоприятен вятър • в просторите задуха.
Пътуването беше • им радост и разтуха.

Княгинята по пътя • пред царя се наложи
те своята брачна нощ за • дома си да отложат
след празненство голямо • в палата в Вормс, където
отвеждаше ги кораб • далеч отвъд морето.

IX ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ИЗПРАТЕН ВЪВ ВОРМС

*От тръгването бяха • изтекли девет дена.
„Вий чуйте що ще кажа: • вестта, предназначена
за Вормс, ний твърде бавим“ — • така им Хаген
рече.*

„В Бургундия вестител • бе редно да е вече.“

*Съгласен беше Гунтер: • „Наистина така е.
Обаче по-пригоден • аз другого не зная
от вас, юнако Хаген. • Вий коня си яхнете
и подвизите наши • в дома ни разкажете.“*

*„Не съм добър вестител“ — • тъй Хаген му отвърна
„та нека тук остана • и в служба най-усърдна
да бъда интендантът • на дамите ни дивни,
одеждите да пазя, • във Вормс дорде пристигнем.*

*Вий Зигфрид помолете • вестта да отнесе —
умее да разказва • той с рицарско сърце.
Откаже ли, то нему • тогаз да се представи,
че таз молба най-вече • е заради сестра ви.“*

*Разпореди се царят • да призоват героя
и щом дойде, му рече: • „Почти страната моя
достигаме ний вече, • та искам да изпратя
вестител до сестра ми • и майка ми в палата.*

*На вас разчитам, Зигфрид: • ще ми е много драго,
ако се отзовете“ — • добави царят благо.*

Не беше склонен Зигфрид, • спасителят в неволи,
дорде не почна Гунтер • сърдечно да го моли:

„Заради мене“ — рече — • „тръгнете яздебком
и заради Кримхилда • сторете го, че щом
изпълните го, с нея • ще ви се отплатим.“
Дочувайки туй, Зигфрид • бе пак неудържим:

„Каквото наредите, • изобищо без да споря,
за чудната девица • охотно ще го сторя.
Момата на сърце ми • да нараня не смея —
заръките от вас ще • изпълня зарад нея.“

„На мойта майка Ута, • царицата ни мила,
за похода кажете • какъв успешен бил е.
Пък братята ми нека • с приятелите знаят:
на всички надпревари • победен бил е краят.

В почтение от мене • и мойта годеница
подире уверете • добрата ми сестрица.
Уведомете свита • и цялото ми воинство:
желаното от мен е • постигнато с достойнство!

А племенникът Ортвин • пак нека се погрижи
да има край реката • скамейки, шатри, хижи
и родственици други • навреме да пристигнат,
че царят и Брунхилда • там празненство ще
вдигнат.

Красивата Кримхилда, • след като разбере,
че вода гости, нека • посрещне най-добре
невестата ми с радост • и почести у нас.
Признателен за всичко • ще съм ѝ вечно аз.“

Юнакът храбър Зигфрид, • тъй както се полага,
сбогува се с Брунхилда • и свитата веднага,
край Рейн неудържимо • на коня полетя.

Не помни се вестител • по-бляскав на света.

Във Вормс пристигна скоро • той с две дузини воини.
Налегна безпокойство • немалкото придворни,
щом чу се, че завърнал • се бил, ала без царя.
Дали смъртта не бе им • отнела господаря?

Наскачаха дошлите • от коня си тогаз.
Момците горди срещна • сам Гизелхер, млад княз.
Направо с брат си Гернот • към Зигфрид се завтече
и щом наблизо Гунтер • не забеляза, рече:

„Добре дошли сте, Зигфрид! • С загриженост
голяма

аз питам ви къде се • владетелят ни дяна.
Нима го е със сила • Брунхилда в бой надвила?
Безмерната му обич • ли нам е навредила?“

„Страхът ви е напразен. • Към всеки в таз държава
съратникът ми служба • най-вярна изпълнява.
Оставил съм го читав, • а мен пък той изпрати
в страната му да нося • аз новини богати.

Затуй решете живо • в палата как да ида
с царицата, а също • с сестра ви да се видя.
Заръките от Гунтер • и от Брунхилда лично
ще им предам тогава: • те чувстват се отлично.“

Княз Гизелхер отвърна: • „Явете се пред двете,
услуга на сестра ми • любезна направете.
За брат ми притеснена • е тя от много време,
така че несъмнено • вас с радост ще приеме.“

„Услуга за Кримхилда“ — • принц Зигфрид отговори

—
„аз всякога охотно • и с преданост бих сторил.
Но те отде ще знаят, • че ще ги посетя?“

Сам Гизелхер нае се • да отнесе вестта.

Юнакът знатен щом се • пред майка си яви,
пред нея и сестра си • с възбуда заяви:
„Завърнал се е Зигфрид, • ксантенският герой,
от брат ми Гунтер бил е • във Вормс изпратен той.

Донесъл е нам вести • как царят ни сега е,
да ви ги предаде той • съгласие желае.
За похода исландски • държи да извести.“
Загриженост у двете • не спря да се таи,

но празнична премяна • облякоха с отрада
и наредиха Зигфрид • при тях да заповяда.
На таз покана той се • веднага отзова.
Кримхилда го посрещна • с приветливи слова:

„Добре дошли сте, Зигфрид, • юнако добронравен!
Къде е брат ми Гунтер, • владетелят ни славен?
Брунхилда ако го е • погубила със сила,
горко на мен, загдето • в тоз свят съм се родила!“

А рицарят отвърна: • „Отплата ми дължите,
преблагородни дами! • Вий всуе тук тъжките:
оставих царя читав, • това добре го знам.
С Брунхилда ме провоздат • вам вести да предам.

Те двамата изказват, • царице благородна,
и почит вам голяма, • и обич най-синовна.
Плача вий забравете, • че скоро ще са тука.“
Отколе ней не бяха • вестявали сполука!

Със снежнобяло крайче • на дрехата изтри
сълзите от очи си. • Подир благодари
на момъка за всички • тез вести споделени.
Тъй плач и мъка бяха • докрай преодоленни.

Той радостно прие, щом • предложи му да седне.
Девицата му рече: • „Макар и да е редно
на вестносец злато • да се даде в отплата,
любезността пък дар е • за личност пребогата.“

„Дори да бях на трийсет • царства единствен цар,
от вашата ръка аз • не бих отказал дар!“
„Така да е!“ — отвърна • момата благонравна.
Ковчежника си прати • с заръка незабавна.

Тя гривни две дузини • все с камъни безценни
му връчи за отплата. • Но даровете нейни
целеше не да вземе: • раздаде ги героя
на дамите придворни • от нейните покои.

И Ута благосклонност • към него прояви.
„Но нека кажа още“ — • юнакът заяви —
„какво ви моли Гунтер: • ще ви е задължен,
изпълнено щом бъде • в тържествения ден.

Богатите му гости, • туй чух го да желае,
да срещнете, принцесо — • голяма чест това е —
вий яхнали на коня • пред Вормс покрай брега.
Това той настоява • да сторите сега.“

„Изцяло съм готова“ — • девицата отвърна —
„аз всякаква услуга • за него да изпълня.
Ще я извърша с радост • и преданост в сърцето.“
Безмерната любов ѝ • порумени лицето.

Таз среща на вестител • не бе по обичая.
С целувка би почела • тя рицаря накрая,
преди да се оттегли • вежливо от палата.
В Бургундия на Зигфрид • се вслушаха в словата.

На Зиндолд, Хунолд, Румолд • тогава се наложи
да се потрудят яко • за гости и велможни,

сковавайки скамейки • пред Вормс покрай реката.
Уредниците царски • прилежно се стареха.

За Ортвин и за Гере • бе чест и този път
приятелите вредом • да се уведомят,
че празненство се готви • и веселба голяма.
Девојките гласяха • веч своята премяна.

Стените на палата • покриха се с украси,
а в залата на Гунтер • и столове, и маси
се стяха за гости • огромно множество.
По-сетне тук се вдигна • разкошно тържество.

Поканени да дойдат, • с коне поизнурени
прииждаха неспирно • на двора приближени
достойно да посрещнат • най-новата роднина.
Одежди пищни бяха • разгънати от скрина.

Дойде и новината, • че веч се приближава
кортежът на Брунхилда. • В Бургундия тогава
сред людетe настана • немалка суетня.
С какви момци бе горда • и другата страна!

Пред своите девици • Кримхилда настоя:
„Които ще приветстват • до мене край брега,
най-гиздава премяна • от ракли да извадят,
че гостите нам чест и • похвала да изкажат.“

От рицари там бяха • слугите задължени
да изнесат изящни • седла златочервени,
та дамите с достойнство • на кон до Рейн да идат.
Тъй фини сбруи где ли • могло би да се видят —

как ярко по конете • позлатата лъщеше
и от юздите камък • безценен как блестеше!
Поставки позлатени • донесоха овреме
да стъпи всяка дама • от тях на конско стреме.

За знатните девици • подире от обора
конете им ездитни • изкараха на двора.
Нагръдници изящни • от най-добра коприна
окичваха жребците • и смайваха мнозина.

Зададох се дами • осемдесет и шест.
Пристойно забрадени, • те до Кримхилда с чест
пристъпиха красиви • и в гиздави премени.
Накитени девици • ги следваха засмени —

тез петдесет и четири • бургундки до една
най-личните, събрани • от цялата страна,
все русокоси бяха • и с бляскави кордели,
тъй присърце от царя • заръчаното взели.

За рицарите чужди • стъкмени бяха с пищни
и прелестни одежди • от тъкани различни,
прилягащи чудесно • на моминската хубост.
Да им го не признаеш, • било би цяла лудост.

Самур и хермелини • красяха облеклата.
На не една девица • висяха на ръката
върху коприна гривни. • Усърдие такова
не се описва, нито • постига се отново.

Над лъскави одежди • замятаха колани,
приготвени изкусно, • в Арабия подобрани,
Върху прекрасна дреха • от свила и от вълна —
тъй радостта на всички • придворни беше пълна.

И с накит на гърдите • накиприли се бяха
немалко хубавици. • Но тъжни да са щяха,
тоз блясък ако би им • засенчил красотата.
Такава гиздост няма • владетел днес в палата.

Те тъкмо пременени • се бяха появили,

*пристигнаха дружина • юнаци приветливи —
съпровождачи техни • през този ден прекрасен,
в ръка със своя щит и • със копие от ясен.*

Х ЕПИЗОД

КАК ПОСРЕЩАТ БРУНХИЛДА ВЪВ ВОРМС

*Отдолу по реката • задаваше се царят
сред многобройни гости. • Към Рейн да се отправят
достойно да ги срещнат • на кон, от рицар воден,
очакваха в готовност • мига девизи сгоден.*

*Исландци, nibелунги, • брега вече приближили,
натиснаха веслата • натам със всички сили,
забързани (ръце им • отново ловки бяха)
към пристана, където • бургундци се тълпяха.*

*Тогаз царица Ута, • от грижите възбледна,
на двора появи се • и своя кон възседна,
девиците поведе • навън от твърдината,
где с рицарите те се • взаимно опознаха.*

*Жребеца на Кримхилда • маркграфът знатен Гере
до крепостната порта • почтително отведе.
Подир юнакът Зигфрид • зае се да ѝ служи
и благосклонността ѝ • накрая с туй заслужи.*

*До Ута Ортвин яхнал • бе кон, а пък в редица
ги следваха по двойки • млад рицар и девица.
Не е било при среща • (туй нека се запомни)
прихождане подобно • на дами благородни.*

*В турнирни схватки шумни • и рицарски двубои
(как иначе било би?) • се впускаха герои
по пътя на Кримхилда • надолу към реката.
Девиците прекрасни • там снеха от седлата.*

Как щит о щита в сблъсък • пред дамите трецяха,
как умбрите изящни • от удара звънтяха
и копията как се • превръщаха в трески!
В тоз миг пристигна царят, • тъй както извести.

Край пристана стояха • девици русокоси.
От палубата слезна • цар Гунтер с много гости,
повел Брунхилда лично • с голяма обич, с вяра —
как накит и доспехи • блестяха в надпревара!

Пред тях благопристойно • принцесата Кримхилда
застана да посрещне • княгинята Брунхилда.
Шапелите си златни • поместиха нагоре,
целувайки се двете • с вежливостта на двора.

Кримхилда поздрави я • с тез ласкави слова:
„Добре сте ни дошли тук, • в бургундската страна!
Привет от мен и майка • и родственици верни.“
Брунхилда ѝ отвърна • с поклони прекомерни.

И колко пъти още • прегръщаха се силно!
Посрещане не ще е • било любвеобилно
тъй както туй на двете • към тяхната снаха:
устата ѝ изящна • те разцелуваха.

Щом на Брунхилда всички • придворни на брега
пристъпиха, те бяха • поети за ръка
от рицарите снажни. • Тъй всяка знатна дама
пред своята княгиня • почтително застана.

Посрещането мило • немалко още трая,
на поздрави, целувки • не виждаше се края.
Две царствени девици • там редом днес стояха:
за рицарите гледка • неповторима бяха.

Видяха тъй мнозина, • от някого узнали,

че хубост като тази • на двете те едва ли
са срещали по-рано, • че истина си беше.
Та по лика им даже • белило не личеше!

Осанка кой ценеше • и кръшната снага,
съпругата на Гунтер • харесваше сега.
Но опитният все пак • намираше Кримхилда
далеч по-миловидна • в сравнение с Брунхилда.

Размесиха се сетне • там дами и девизи,
чудесно пременени • прекрасни хубавици.
Осеяна бе с хижи • и с шатри от коприна
край твърдината вормска • поляната равнинна.

Роднините на царя • напиреха да видят
княгинята. На сянка • подканиха да идат
Брунхилда и Кримхилда • със своите придворни.
Натам ги съпроводи • отбор бургундски воини.

И гостите тогава • възседнаха конете.
Как копия в двубои • ломяха щитовете!
Полето прах обгърна, • като че ли пожари
бушуваха. В герои • кипяха страсти стари.

Девизиците следяха • на рицарите спора.
Нееднократно Зигфрид, • начело на отбора
юнаци, прекосил бе • пред шатрите полето,
хиляда нибелунги • предвождайки напето.

Но волята на царя • сам Хаген възвести:
таз надпревара редно • бе да се прекрати,
та дамите да се не • измъчват от праха.
И гостите любезно • се в нея вслушаха.

А сетне Гернот рече: • „Конете оставете,
дордето захладнее. • Готови вий бъдете,
че царят нареди ли, • ще скочим на седлата

да отведем достойно • девиците в палата.“

Приключи всяка схватка • на дълж и шир в полето
и рицари към шатри • отправиха се, гдето
сред дами на раздумка • приятелска седяха.
Оттам подир привечер • те да потеглят щяха.

При заник-слънце сетне, • преди да падне мракът,
настана хлад и вече • излишно бе да чакат.
Към твърдината дами • поеха с кавалери —
в красавиците нежни • как всеки взор се впери!

Протъркали си бяха • по време на ездата
доспехи в дух прославен • бойците на страната.
Накрая пред палата • владетелят застава,
а всеки рицар славен • прислужваше на дама.

Богатите царици • там бяха разделени.
Със щерката си Ута • и свитата засмени
придворни се завтече • в една просторна зала.
Навред възторг ечеше • и радостна възхваля.

Трапезата се сложи, • че царят бе решил
с дошлите да вечеря. • До него с образ мил
пристъпяше Брунхилда — • с корона на главата
и в царството бургундско • владетелка богата.

За свитата скамейки • край дългите софри
поставиха и гозби • обилни и добри
донесоха, та всеки • до днес за тях повтаря.
Отбрани гости само • се виждаха край царя.

Донесоха слугите • в легени позлатени
вода да се измият • бойците уморени.
Не бива да се вярва, • че имало е друга
такава царска сватба • уж с по-добра прислуга.

Владетелят преди към • водата да посегне,
принц Зигфрид осмели се • на нещо да наблегне.
Припомни му що честно • бе нему обещава,
преди да бе Брунхилда • в Исландия съзрял.

„Спомнете си, че клетва • ми дадохте една:
пристигне ли Брунхилда • във вашата страна,
да взема аз сестра ви. • Що с клетвата ви стана?
При похода немало • старях се без подкана.“

Владетелят отвърна: • „Напомняйте ми с право.
Клетвопрестъпник няма • да стана аз лукаво.“
Нае се със сестра си • тозчас да разговаря.
Поканиха Кримхилда • да се яви пред царя.

До залата дойде тя • със свита миловидна,
но Гизелхер чевръсто • към стълбите се вдигна:
„Да се оттеглят трябва • придворните ви дами,
държи да срещне царят • единствено сестра ми.“

Въведоха Кримхилда • в оназ просторна зала,
що рицари достойни • край царя беше сбрала.
Дошли от разни кралства, • в кръг стихнаха сега,
Брунхилда пък се върна • на пищната софра.

Тогава Гунтер каза: • „Сестрице моя мила,
от клетва верността ви • ме би освободила!
Обет на воин съм дал аз • да стане той ваш мъж.
Откликват ли, както • било е неведнъж?“

Девицата му рече: • „Мой прелюбезни братко,
отвърщам веднага на • молбата ви аз кратко:
покорно ще изпълня • каквото наредите.
Мой мъж ще е, когато • вий сам определите.“

А погледът ѝ нежен • пак Зигфрид развълнува.
Той преданост отново • ней засвидетелствува,

заставайки до нея. • Пред рицари в туй време
тя трябваше да каже • дали за мъж го взема.

Свенливостта моминска • я миг разколеба.
За щастие на Зигфрид • и негова съдба
не се възпротиви тя — • съпруг ѝ стана той.
Прие я за съпруга • ксантенският герой.

Щом двамата взаимно • си дадоха оброк,
за рицарите то бе • достатъчен залог.
Прегърна Зигфрид нежно • чаровната девица,
пред воините целуна • той бъдната царица.

Разпръсна се кръжецът • от рицари и седна
на почетното място • с принцеса ненагледна
принц Зигфрид, следван гордо • от нибелунгски
воини.

Обслужваха го чинно • слугите многобройни.

Насреща му до царя • седеше пък Брунхилда.
Тя толкоз натъжи се, • съзирайки Кримхилда
да сяда редом с Зигфрид, • че плач я чак задави.
По бузите сълзите • да потекат остави.

Владетелят запита: • „Какво ви е, любима,
та в яския ви поглед • печал такава има?
Ликувайте на воля, • че вам тук са подвластни
земите с твърдините • и рицари прекрасни.“

„Доплака ми се“ — рече • красивата девица. —
„Сърцето заболя ме • за вашата сестрица.
До ваш васал видях я • да сяда унижена.
Не мога да не плача, • щом тъй е уязвена.“

Цар Гунтер ѝ отвърна: • „За туй не говорете.
Ще дойде ден, когато • от мен ще разберете
защо съм дал на Зигфрид • сестра си за жена.

Честита да е с него • за дълги времена!“

„Тъй жалко“ — възрази тя — • „за хубост,
добродетел!

Да можех да избягам • от вас като владетел,
не бих аз споделила • леглото ви, преди да
узная той защо бе • сватосан за Кримхилда.“

Но Гунтер обясни й: • „Той също притежава
и твърдини могъщи, • и истинска държава:
уверена бъдете, • че цар е като мене.
Затуй приех Кримхилда • той за жена да вземе.“

И подир тези думи • остана тя печална.
А воинството след пира • оръжие пак грабна
и екна твърдината • от шумната гълчава,
която почна царя • комай да отегчава.

Той виждаше се легнал • до своята съпруга
и нямаше в ума му • представа вече друга,
освен че с любовта си • наслада ще му дава.
Затуй Брунхилда с нежност • той взе да съзерцава.

Турнирът да прекъсне • подканиха веднага,
с невестата щом царят • решил бе да си ляга.
Пред залата се сбраха • отново в тоз миг нощен
Кримхилда и Брунхилда, • но без ненавист още.

Придворните дойдоха, • без някой да се бави,
а интендантът свеци • тогаз им предостави
и двете царски свити • се сетне разделиха.
Мнозина бяха тия, • що Зигфрид придружиха.

Владетелите двама • поеха в свойте спални
с копнежа как там всеки • победи най-похвални
ще удържи с милувки • над своята любима.
За Зигфрид в колко радост • онази нощ премина!

Щом в ложето им брачно • Кримхилда той прегърна
и с нежности безбройни • девицата обгърна,
чрез обич благородна • тя стана му тъй скъпа,
че за хиляда други • не би я той отстъпил.

За ласките му вече • ни думица от мене.
Но чуйте що на Гунтер, • юнак самоуверен,
с царицата Брунхилда • през тази нощ се случи.
Любов далеч по-лесно • от друга би получил.

Щом свитата от дами • и рицари си тръгна,
затвори той вратата • и се при нея върна,
готов да обладае • разкошната снага,
но да се отдаде тя • не пожела сега.

Тя легна в бяла риза, • приготвена от лен.
Помисли царят: „Ето • аз имам тук пред мен
най-свидното, което • съм пожелал в живота.“
На хубостта ѝ би се • той насладил с охота.

Свещта закри на царя • ръката благородна.
Пристъпи той към своята • съпруга превъзходна,
излегна се до нея, • изпълнен с буйна радост,
и я прегърна силно • в предвкуване на сладост.

Той щеше да се люби • с невестата си мила,
ако би всеотдайно • тя нему разрешила.
Понеже се навъси, • на него му додея —
не страст, а неприязън • откриваше у нея:

„Ах, рицарю, каквото • сега сте наумили,
не ще го бъде, тъй че • прахосвате сал сили.
Ответ от вас дордето • аз нямам на въпроса,
девица ще остана.“ — • С туй тя го разядоса.

В борба за любовта ѝ • раздърпа бяла риза,

девицата обаче • колана си изниза,
препасал много здраво • прекрасното ѝ тяло.
Тогаз в неволя царят • оказа се изцяло:

завърза му с колана • ръцете и краката,
а сетне го провеси • и на пирон в стената,
в съня да я не стряска. • От обич бе лишен, но
сломен едва не се и • прости той с всичко тленно.

Уж беше покорил я, • а на молба удари:
„Царице, край сложете • на всичките кошмари!
Към вас не ще посмея • отново да посегна,
ни вече толкоз близо • аз редом ще полегна.“

Нехаеше обаче • тя що ноцес му беше —
в леглото спа спокойно, • той там пък си висеше,
дорде зора накрая • в прозореца просветна.
Предишната му сила • бе станала несетна.

Девицата запита: • „Владетелю, какво ли
прислугата ще мисли • за вашите неволи,
съзре ли ви завързан • от някаква жена?“
А рицарят отвърна: • „Сега такваз злина

ни чест на вас ви прави, • ни пък на мен се пада.
Пуснете ме — това го • доброто вам налага.
За вас щом любовта ми • е толкова несносна,
до дрехата ви нивга • не ще се веч докосна.“

Развърза го тя, тъй че • нозе на пода сложи
и върна се обратно • той в брачното им ложе.
Но както настоя тя, • полегна по-далече
без воля да докосне • и ризата ѝ вече.

Прислугата яви се, • на заранта дошла,
донасяйки им нови • изящни облекла.
Но колкото да беше • денят уж триумфален,

владетелят бургундски • през него бе печален.

По обичай старинен, • уместен и зачитан,
цар Гунтер и Брунхилда • със вид благовъзпитан
към черквата поеха, • где мяса предстоеше.
Сред множеството людско • там Зигфрид също
беше.

Освен одежди царски • на път къмто амвона
пригответи им бяха • владетелска корона.
Там двойките венчаха • и всичко туй щом мина,
честити под корона • стояха четирима.

Оръженосци млади, • шестстотин и повече,
по повод празненството • получиха днес меча.
В Бургундия избликна • пак радост от сърце,
пак копия тресяха • във воинските ръце.

Край своите прозорци • красавици седяха
и с поглед взрян отблясък • на щитове следяха.
От свитата си царят • се бе уединил,
сред радостта на други • изглеждаше унил.

За разлика от Зигфрид • видът му бе окаян
и принцът се досети • причината каква е.
Затуй се той при него • завтече и запита:
„Кажете, май нощта ви • била е ядовита?“

Призна му домакинът: • „За срам и за позор
аз дявола довел съм • тук в своя собствен двор.
Щом рекох да я любя, • тя върза ме с колана
и на пирон провеси • ме досами тавана.

До заранта висях там, • от страх едва издържах,
а тя си спа безгрижно, • преди да ме развърже.
Приятелски вам всичко • това ви доверявам.“
Юнакът Зигфрид рече: • „Безкрайно съжалявам

и искам да помогна, • ако ми разрешите.
Ще сторя тъй, че плътно • до нея да лежите,
та любовта си вам да • не може да откаже.“
След мъките си Гунтер • прие го с радост даже.

„Недълго“ — вметна Зигфрид — • „тъгата ви ще
трае.

За двама ни различна • нощта, уви, била е.
По-мила от живота • сега Кримхилда ми е —
днес за жена Брунхилда • ще имате пък вие.

Аз в спалнята ви още • довечера ще бъда
и с чародейства всяка • несрета ще пропъдя,
но в мантия загърнат • не ще ме никой види.
Прислугата добре е • овреме да си иде.

Ще духна аз свещите • на пажове в ръцете —
че вече съм дошъл там, • по туй ще разберете.
Да обладайте вие • невестата с принуда
или ще ви помогна, • или ще се погубя.“

„Ако не опетните • вий моята съпруга,
съгласен съм на всяка • предложена услуга,
дори с цена живота • на мерзката жена“ —
додаде царят. — „Тя е • същински сатана.“

А Зигфрид му отвърна: • „Аз честна дума давам —
невестата ви нямам • за цел да обладавам.
Сестра ви предпочел съм • пред всички други дами.“
Прие с надежда Гунтер • делата обещани.

Редяха се в турнира • успехи и провали,
но спря таз надпревара: • тъй бяха призовали,
щом дамите поеха • към празничната зала.
Да им проправя път бе • прислуга дотърчала.

Коне и люде двора • опразниха завчас,
владици два поеха • с невестите тогаз.
До своите съпрузи • те двете край софрата
последвани от воини • заеха си местата.

Владетелят седеше • изпълнен цял с копнежи:
що Зигфрид обещал бе, • тъй много го разнежи,
че към нощта с Брунхилда • умът му бе отправен
и тоз ден му се стори • на трийсет дена равен.

Затуй едва дочака • вечерята да мине.
Брунхилда се оттегли • тогаз да отпочине,
тъй както и Кримхилда, • във спалнята си тиха.
Какви юнаци снажни • тез дами придружиха!

Принц Зигфрид бе приседнал • подир да поговори
със своята невеста • доволен, без раздори.
Тя галеше дланта му • с ръчицата си нежна,
но някак ненадейно • пред нея той изчезна.

В милувките си както • от поглед го изгуби,
въпросът ѝ почуда • сред свитата събуди:
„Къде тъй странно принцът • се дяна отведнъж?
Изпод ръка ми кой скри • дланта на моя мъж?“

Но сетне спотаи се. • А Зигфрид вече беше
там, где прислуга свеци • пред себе си държеше.
Той пламъка задуха, • та Гунтер да узнае,
че вече е пристигнал • и време за дела е.

Наставаха за царя • минутите желани.
И дами, и девици • да тръгват той подкани.
Подире сам затвори • вратата с яки брави;
над тях издърпа също • и две резета здрави.

Светилника набързо • прикри зад балдахина.
Игра любовна почна • (това не се размина)

юнакът силен Зигфрид • с девицата красива.
Ту радваше се Гунтер, • ту в срам взе да унива.

В леглото им щом Зигфрид • към дамата посегна,
тя рече: „Стига, Гунтер, • че може да ви стегна
и да висите пак до • зори неутешимо!“
Царицата един ден • на Зигфрид отмъсти му.

Той стискаше уста си, • за да не проговаря.
Макар и без да вижда, • долавяше пък царят:
в леглото явно нищо • не ставаше нередно.
За двамата това бе • премеждие поредно.

Преструваше се Зигфрид • на царя Гунтер мил
и чудната девица • с ръце си бе обвил,
но тя върху скамейка • с все сила го стовари,
така че той в ръба ѝ • главата си удари.

След миг юнакът славен • бе скочил на крака
в нов опит да надвие • тъй силната жена,
но сблъска се повторно • с голяма съпротива.
Не вярвам пак да пламне • подобна ярост дива.

Понеже не престана, • девицата се вдигна:
„За дързостта ви груба • веднага, без да мигна,
ще ви накажа тука. • Не ще допусна аз
да бъде мойта риза • раздърпвана от вас!“

Тя бляскавия рицар • с ръцете си обхвана
и него като царя • да върже пак с колана,
та сам-сама в леглото • да си отспи спокойно.
За смачканата дреха • наказваше достойно.

Какво от туй, че бе се • прочул със своята сила?
Тя в превъзходството си • го беше убедила.
Понесе го без мъка • (уж непоколебим)
и грубо го притисна • между стена и скрин.

„Нима“ — помисли принцът — • „живота ми една
девица ще отнеме, • та всякоя жена
подир да е надменна, • макар че ни веднъж
не се е тя държала • така със своя мъж?“

Дочул борбата, царят • за принца се боеше.
Посраменият Зигфрид • пък вече се гневеше,
опълчил се отново • с необузdana сила
срещу оказваната • от нея съпротива.

Предълго чака царят, • дорде я той сломи.
Ръцете му тъй стисна, • че чак кръвта изби
от неговите нокти, • и щеше да ги смаже.
Девицата обаче • успя той да откаже

от нейната нелепа • приумица напълно.
Чу Гунтер Зигфрид как я — • пак действайки
безмълвно

в леглото тъй притисна, • че силно изпищя
от болка, причинена • от силите му, тя.

Към ханша си посегна • колана да свали
да го завърже с него. • Но той се защити,
та шумно изпрацяха • и всички нейни стави.
Така жена на Гунтер • да стане я застави.

„Живота ми“ — тя рече, — • „царю, вий пощадете!
Злината ще изкупя, • за нея не мислете.
Не ще отблъсвам вече • таз обич благородна,
моцта ви щом умело • владетелка надмогна.“

А Зигфрид се отдръпна, • в леглото я остави,
да се съблича сякаш • за малко се изправи.
От пръста ѝ измъкна • той златен пръстен вещо,
владетелката без да • усети даже нещо.

Не знам дали защото • бе тъй самонадеян,
но и колана взе й • той в порив ненадеен;
беда бе, дете сетне • го даде на Кримхилда.
В туй време царят вече • лежеше до Брунхилда.

С милувки той най-нежни • обсипа своя блян,
а тя гнева потисна • и моминския свян
и непозната слабост • от ласките обзе я.
Ах, таз любовна нега • мощта как ней отне й!

Не бе по-силна вече • от друга тя сега.
Опияни го него • прекрасната снага,
за съпротива в нея • способността щом мина.
На Гунтер любовта бе • за всичко туй причина.

В прегръдките му тя не • престана да гори
с такава всеотдайност • до ранните зори.
Завърнал се пък беше • юнакът Зигфрид там,
где чакаше го дама • с великолепен стан.

За нейните въпроси • направи се разсеян
и не предаде туй, що • донесъл бе за нея,
дорде корона с него • в страната му не сложи.
Да беше тоз подарък • завинаги отложил!

Далеч по-ведролик бе • цар Гунтер сутринта
за разлика от вчера. • Тогава радостта
и всеки благородник • сред гостите обхвана.
Оказвана им беше • там почит най-голяма.

А празникът две цели • недели продължи,
не стихваха ни шумни • игри и веселби,
ни всякакви забави, • що можеше да има.
По щедрост всяка мяра • стопанинът премина.

Заръча той и ето • роднини се заеха
от името на царя • било коне и дреха,

било сребро и злато • червено на мнозина
да раздадат, доволни • оттам да си заминат.

Одеждите, които • ксантенският герой
и воини нибелунгски, • хилядата на брой,
донесоха на Рейн чак, • с конете и седлата
великодушно също • от тях дарени бяха.

Преди таз щедрост още • изчерпана да беше,
след бляскавия прием • оказаха се вече
нетърпеливи всички, • що бързаха за вкъщи.
Тогаз по царска воля • и празникът привърши.

ХІ ЕПИЗОД

КАК С НЕВЕСТАТА СИ ЗИГФРИД СЕ ЗАВРЪЩА В СВОЯТА РОДИНА

*Едва-що разотишли • се бяха гости знатни,
синът на Зигмунд рече • на своите подвластни:
„Завръщаме се скоро • ний в моята страна.“
Невестата му с радост • таз новина узна.*

*Тя своя мъж запитва: • „Кога ний ще поемем?
Не ми се ще припряно • тук сбогом да си вземем.
От братята си първо • земя аз ще получа.“
Принц Зигфрид с неохота • вестта за туй научи.*

*Подир го увериха • князете двама с царя:
„Помнете, принце Зигфрид, • че вам се предоставя
най-безпределна вярност • сега и чак до гроб!“
С поклон прие героят • тоз почетен оброк.*

*А Гизелхер додаде: • „Земите с твърдините,
що имаме в наследство, • вий с нас ще споделите.
От царството, което • баща ни е владял,
на вас и на Кримхилда • полага ви се дял.“*

*Щом волята им чу и • решението взе,
синът на Зигмунд рече • на цар и на князе:
„Наследство и народ вам • дано Бог поживи
навеки, но си мисля, • че някак не върви*

*невестата ми мила • в делбата да се включи.
Царица като стане, • когато туй се случи,
ще бъде по-богата • на този свят от други.*

А иначе оставам • на вашите услуги.“

Тогаз Кримхилда вметна: • „Земята ще откажа,
ала не е тѣй лесно • с бургундската ми стража.
Един владетел би я • в страната си отвел,
щом братята дадат ми • момци за тази цел.“

Княз Гернот ѝ отвърна: • „Сама си изберете.
Мнозина ще ви следват, • щом вий ги призовете!
Три хиляди са тука — • за вашата охрана
ви даваме хиляда.“ • Тя тутакси подхвана

въпрос към Хаген, Ортвин • дали ще се наемат
с роднини в нейна свита • за странство да поемат.
Но Хаген възропта и • ядосано отсече:
„Не ще ни преотстъпва • на никой Гунтер вече!

Останалата свита • със себе си вземете,
ала за нас от Троне • уверена бъдете:
ний имаме тук в двора • отдавна място свое —
на цар, князе ще служим • тѣй както веч било е.“

Така приключи спорът • и подготовка почна.
За свита и прислуга • подбра Кримхилда точно
трийсет и две девици • и петстотин юнака.
Маркграфът Екварт Зигфрид • последва, без да
чака.

Сбогуваха се всички — • и рицари, и воини,
и дами, и девици • с владетел и придворни.
С прегръдки и целувки • изпратени те бяха
и с глъч поеха сетне • на Гунтер от страната.

Родата изпроводи • ги доста надалече,
да пренощуват вредом • приготвяно им беше
легло, щом нейде пътьом • речаха да починат.
При Зигмунд вестоносци • решиха да заминат,

да може със Зиглинда • за Зигфрид да узнае,
че връща се, а с него • на Ута щерката е —
красивата Кримхилда, • бургундската принцеса.
Могла ли би вест друга • така да им хареса?

„Блазе ни“ — рече Зигмунд, — • „че доживяхме ние
с короната Кримхилда • при нас да се сдобие!
За царството ми тя е • върховна добродетел,
синът ми Зигфрид нека • веч негов е владетел!“

Зиглинда пък раздаде • червено кадифе,
сребро и тежко злато • на вестоносците,
че бяха ѝ донесли • таз новина голяма.
Застягаха усърдно • придворните премяна.

Разчу се с него още • кой идваше в страната,
приготвиха скамейки • веднага и в палата,
където той пред близки • короната да сложи.
Насреща му поеха • Зигмундови велможси.

Не знам друг да е бивал • приеман някога
по-славно от момците • на бащина земя.
Зиглинда тръгна също • Кримхилда да посреща
на кон с прекрасни дами • и воини с кръв гореща.

Преди да ги приветстваш, • един ден път те биха.
И гости, и домашни • се доста изнуриха,
но сетне се прибраха • във твърдината с трона
на име Ксантен, дето • ги чакаше корона.

Усмехнати Зиглинда • и Зигмунд, храбър мъж,
целунаха Кримхилда • и Зигфрид неведнъж
с любов и с много радост, • забравили скръбта.
И свитата за всички • бе там добре дошла.

Пред залата на Зигмунд • заведоха дошлите.

Помогнаха чевръсто • да слязат от жребците
красивите девици. • Там рицари събрани
явиха своята почит • на прелестните дами.

На Рейн прочуло беше • се с щедрост
празненството,
но на момците тука • по-пищно облеклото
бе от това, с каквото • тях нявга са дарили.
За цялото имане, • що бяха придобили

царицата и царят, • легенди се мълвяха.
В какви одежди само • придворни се тъкмяха:
с галони златоткани • и с камъни безценни!
За тях Зиглинда грижи • полагаше чрезмерни.

Сред свои приближени • цар Зигмунд вдигна глас:
„Повеля към рода ни • отправям в този час
короната ми Зигфрид • да носи занаят!“
Вестта поде се с радост • по Долен Рейн навред.

Той повери корона • и трон на своя син.
Владетел стана Зигфрид • и сетне не един
подвластен пред съда му • изпитваше и страх,
щом случваше се право • да упражни над тях.

Живееше сред почит • той в своята родина
и царстваше с корона • десетата година,
когато пък Кримхилда • сдоби го с мъжка рожба,
що с волята на близки • се съкровено схожда.

С усърдие наскоро • отрокът кръстен беше
на своя славен вуйчо • и Гунтер се зовеше:
прилича ли на него, • и име да приляга.
Отчуван бе грижовно, • тъй както се полага.

Но пак по него време • Зиглинда се помина.
Загдето смърт отне я, • тъгуваха мнозина,

а щерката на Ута • пое да направлява
делата, както туй на • царица подобава.

По Рейн тогаз се нова • бе вест разпространила:
в Бургундия Брунхилда • и тя била родила
на Гунтер син достоен. • С възлюблената своя
му дали име Зигфрид • от почит към героя.

С какви усърдни грижи • били го обградили,
наставници способни • за него назначили
да бъде възпитаван • от тях той в надпревара.
Бе ди подир враждата • роднинска му докара.

Разправяше се често • навред и неуморно
как рицари безстрашни • живеели сговорно
от толкоз дълго време • на Зигмунд във страната.
Мълвеше се добро и • на Гунтер за родата.

Земята нибелунгска • на Зигфрид бе покорна
(към родственик съдбата • не е била тъй спорна)
на Нибелунг и Шилбунг • с войската и имота.
Туй по-самоуверен • го правеше в живота.

Съкровище огромно, • каквото никога
храбрец не е добивал, • той имаше сега.
Пред пещерата бе го • той извоювал с меч —
що рицари погуби • самин в онази сеч!

Затуй бе уважаван, • ала заслужил беше
дори без този подвиг • човек да му речеше,
че е сред най-добрите • от воините на кон.
От страх пред толкоз сила • му сторваха поклон.

ХІІ ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР ПОКАНВА ЗИГФРИД НА ПРАЗНЕНСТВО

Съпругата на Гунтер • размисля дълго време:
„Защо Кримхилда гордо • държи се като мене?
Нали мъжът ѝ Зигфрид • на моя е васал:
отколе нам в повинност • не се е отзовал!“

Загадката дълбоко • стаила бе в сърцето.
По волята не бе ѝ, • тез родственици дето,
живеейки далече, • не плащаха ѝ дан.
На що ли се дължеше? — • въпрос неразгадан.

Затуй подпита царя, • донякъде тревожно,
с Кримхилда да се срещне • дали ще е възможно.
Желанието свое • щом нему повери,
не му се то понрави, • не го и одобри.

„Под кой предлог пригоден“ — • владетелят ѝ рече

—
„ще ги приканим тука? • Живеят те далече,
пък е и невъзможно • да им се разпорежда.“
Брунхилда хитровато • поде тогаз с надежда:

„И пребогат да бъде, • повелята на царя
един васал не бива • без отклик да оставя.“
А Гунтер се усмихна • на нейните слова:
не свързваха го с Зигфрид • на сюзерен права.

„Властителю любезни“ — • молба му тя отпрати,
„сторете тѣй, че Зигфрид • да дойде със сестра ви

отново да се видим • в страната наша тука.
Предвкусвам толкоз радост • без нито миг на скука.

С отрада спомням чара • на вашата сестра,
пристойните обноски, • усмивката добра.
Жена кога ви станах, • ах, как седяхме двете!
Да е честита с Зигфрид, • достоен сред мъжете!“

Не спря да настоява, • дорде той не отстъпи:
„Не бих аз имал други • гостуващи по-скъпи
от тях, това го знайте. • Ще пратя вестоносци,
на Рейн да ги поканят • да бъдат наши гости.“

Царицата заръча: • „Да ме уведомите
кога ще заминават, • а и кога добрите
и свидни нам роднини • тук нас ще навестят.
Потеглящите нека • при мен да се явят.“

„Така да бъде“ — царят • отвърна. — „Трийсет
воини

на кон аз ще проведя.“ • Юнаците достойни
призва и с вест отпрати • на Зигфрид във страната.
Брунхилда пък с одежда • дари ги за отплата.

На тях той повели им: • „Момци, от мен кажете
(каквото наредя ви, • добре го запомнете)
на воина силен Зигфрид • и моята сестра,
по-предани от нас те • че нямат на света.

Молбата ни е: нека • ни посетят на Рейн.
С Брунхилда ще им бъда • за туй признателен.
Пред поврат-слънце още • ще може с лична свита
да срещне тук мнозина, • които го почитат.

А стария цар Зигмунд • в дух предан уверете,
каквото ний питаем • към него тук с князете.
Кажете на сестра ми • да се не колебае:

за празненство сред близки • тя кон да оседлае.“

Брунхилда редом с Ута • и с дамите придворни
почтителност явиха • чрез думи непритворни
към рицари и дами • на Зигфрид в твърдината.
И свитата бе с тази • покана запозната.

Вестители, стъкмени • с жребец и топла дреха
и всичко, що е нужно, • на път тогаз поеха.
Забързаха да стигне • от царя таз покана,
разпоредил им вредом • закрила и охрана.

Добраха се с конете • те подир три недели
в маркграфството норвежко. • С възторг натам
поели,

завариха витяза • на Нибелунг в двореца.
От пътя изтощен бе • на всекиго жребеца.

До Зигфрид и Кримхилда • известие дошло
бе мигом за момците • в бургундско облекло.
Полегнала си беше • тя тъкмо на дивана,
при тази вест обаче • оттам веднага стана.

Помоли тя девица • на двора да погледне.
От нейния прозорец • тя, без дори да слезне,
съзря храбреца Гере • сред придружвачи конни.
Таз новина тъгата • по роден дом прогони.

На царя рече: „Виждете • на Гере под надзора
какви момци пристигат • на моя брат от двора.
Край Рейн насам дошли са • за наша изненада.“
„Чудесно“ — той отвърна, — • „при нас да
заповядат!“

Прислугата се втурна • дошлите да посреща
и всеки постара се • с любезност най-гореща
да изрече към всички • приветствени слова.

И Зигмунд да се радва • причина бе това.

Конете разседлаха, • момците уморени
бидоха с Гере скоро • в двореца подслонени.
Вестителите сетне • приети в зала бяха,
где Зигфрид и Кримхилда • в очакване седяха.

Стопанинът се вдигна • и до жена си прав
посрещна ведро Гере, • бургундския маркграф,
с вестители изпратен • на Гунтер рицар верен.
Поканен бе да седне • при тях юнакът Гере.

„Макар и уморени, • нам нек’ се предостави,
преди да седнем, вести • да предадем вам прави.
Ний длъжни сме да кажем • заръчаното нам
от Гунтер и Брунхилда: • добре живеят там.

Достойната ви майка, • царицата ни Ута,
с вам предани роднини, • проводили ни тука —
княз Гизелхер младокът • и Гернот дръзновен,
привети от страната • държат да поднесем.“

„Дано Бог поживи ги!“ — • тъй Зигфрид отговори
„Аз редом със сестра им • добро да им се стори
най-искрено желяя. • Ала да чуем нека
на близките дали е • била съдбата лека.

Че може някой, щом се • разлъчи общността ни,
да е засегнал с нещо • родата на жена ми.
Готов съм бил подкрепа • на тях да предоставя,
с вразите им дорде се • безжалостно разправя.“

Поде към него Гере, • маркграфът в бой стремглав:
„живеят те в почтеност • и с благороден нрав.
На празненство ви канят • във Вормс да могат пак
в палата да приветстват • ксантенския юнак.

Молба изказват също: • царицата вземете.
Щом зимата отмине • и свършат снеговете,
пред поврат-слънце още • очакват да ви зърнат.“ —
„Едва ли е възможно“ — • цар Зигфрид му отвърна,

та към Кримхилда рече • бургундецът тогава:
„Чрез Гизелхер и Гернот • премного настоява
любезната ви майка • ответ да няма «не», че
тъга ги мъчи, дете • сте толкоз надалече.

Вестта за нова среща • у мойта господарка
Брунхилда ще събуди • отрада не по-малка,
а нейните придворни • ще бъдат във възхита.“
Словата му похвални • я правеха честита.

Роднината ѝ Гере • да седне бе поканен,
за гостите най-сетне • напълниха стакани.
Слухът за чуждоземци • и Зигмунд тук привлече —
владетелят сърдечно • за поздрав тъй им рече:

„Добре дошли, на Гунтер • юнаци дръзновени!
Откакто за Кримхилда • синът ми се ожени,
би трябвало по-често • да идвате отвред
при нас да поднесете • виѝ дружески привет.“

Те дадоха му дума • отново да наминат.
От тежката умора • сега да отпочинат,
бе сложена трапеза • за веселба и пир.
Сам Зигфрид ястия им • поръчваше безспир.

Но там се заседяха • те девет дена цели.
Накрая притесниха • се рицарите смели,
за път обратен дето • не стягат кон и стреме.
А свитата си Зигфрид • привикваше в туй време.

Помоли за съвет той • да тръгне ли към Рейн.
„Приятелят ми Гунтер • е пратил вест до мен:

с родата си ме кани • на празник в срок уречен.
Откликна ли, дотам мен • ме чака път далечен.

Да взема и Кримхилда • ме молят, та решете
поканите дали да • приема аз и двете.
И в тридесет държави • на бой за тях бих в поход
поел, за да покажа • как служил бих без ропот.“

Той отговор получи: • „Ако сте склонен вие
да идете на празник, • тогаз съветът ни е:
с хиляда наши воини • на кон към Рейн тръгнете
и достолепен гост на • бургундците бъдете.“

Обади се цар Зигмунд, • дошъл на тази среща:
„Гласите се за празник, • а кой за мен се сеца?
С дружина кон ще яхна, • ако не възразите,
и още сто юнака • отгоре ще броите.“

„Вий яхнете ли редом, • пътуването, татко,
ще носи“ — рече Зигфрид — • „мен радости нередко.
Подир дванайсет дена • потегляме на път —
на воините доспехи, • коне да раздадат.“

Щом царят да гостува • показва се съгласен,
добрите вестоносци • поеха път обратен.
На своите роднини • във Вормс ответ проводи:
за празника с охота • решил да ги споходи.

И Зигфрид, и Кримхилда • дотолкоз щедри бяха,
че бързите ездачи • така и не можяха
да отнесат с конете • безкористния дар.
На мулета затуй бе • прехвърлен тоз товар.

Цар Зигфрид и цар Зигмунд • застягаха момците.
Ковчежникът пък Екварт • поръча най-добрите
одежди да приготвят • за дамите в палата
и нови да набавят • отвсякъде в страната.

След щитовете взеха • седлата да оправят.
Които щяха царя • на Рейн да придружават,
снабдиха с всичко нужно — • и рицари, и дами:
с великолепни гости • пред близки да застане.

Вестителите бързо • препуснаха към къщи.
В Бургундия се върна • граф Гере вихър същи.
Очакваха го с трепет — • пристигна като хала
и спря с момците право • пред княжеската зала.

Разпитван бе за вести • от всеки млад и стар,
но Гере рече, тръгнал • при своя господар:
„Щом царят ги узнае, • ще стигнат и до вас.“
С момците се завтече • при Гунтер той тогаз.

От мястото си царят • с вълнение се вдигна.
Благодари Брунхилда, • че четата пристигна
обратно толкоз бърже. • Цар Гунтер ги запита:
„Как поживява Зигфрид, • изпълнил мен с възхита?“

Храбрецът Гере каза: • „Ведно той със сестра ви
от радост възсиял бе. • Друг няма да отпрати
ответ по-благосклонен • на вашата покана
от Зигфрид и баща му • с визита обеща.“

Съпругата на царя • държеше да узнае:
„Ще дойде ли Кримхилда? • Съдбата ѝ каква е,
с чаровно благородство • дали е още пълна?“
„Ще дойде непременно!“ — • маркграфът ѝ
отвърна.

И Ута незабавно • при себе си изпроси
вестителят да иде. • Чрез своите въпроси
разпита го дали е • Кримхилда все тъй здрава.
„Добре е“ — рече Гере. — • „Вам гости се задават!“

Не премълчаха също • пред никого в палата
дарените от Зигфрид • злато и облеклата.
Показаха ги гордо • на всички без подкана
и благодарни бяха • за щедростта голяма!

„Раздава“ — вметна Хаген, — • „нали не ще успее
съкровището свое • за век да пропилее!
Златото нибелунгско, • що присвоил си е,
в Бургундия един ден • дано се озове!“

Придворните от трепет • обзети бяха пак
в очакване на гости, • та от зори до мрак
слугите неуморно • се трудеха, ковейки
отново пред палата • турнирните скамейки.

Смелецът Хунолд редом • със Зиндолд без покой
наглеждаха край Ортвин • съгласно поста свой —
ковчежник, виночерпец — • трапези да се стягат.
Благодари им Гунтер, • загдето тъй залягат.

В готварната пък бяха • казаните големи
сред тенджерери, тигани • на Румолд подчинени.
Приготвено бе всичко • да е добра храната,
с която се посрещат • дошлите в твърдината.

ХІІІ ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД И ЖЕНА МУ ЗАМИНАВАТ НА ПРАЗНЕНСТВОТО

*Ала дорде гласят се • до празника си чак,
да видим ний Кримхилда • с девиците си как
от нибелунгски север • към Вормс на Рейн потегли.
Жребци такива дари • не носили са негли.*

*Товар одежди пищни • с тях в дрешници замина.
На кон пое и Зигфрид • пред своята дружина.
С царицата надежди • за радости таяха —
уви, за всички в скърби • превърнати те бяха.*

*В страната нибелунгска • останал бе синът
на Зигфрид и Кримхилда — • не взеха го на път.
От празненството болка • дойде му и посърна:
баща и майка вече • той никога не зърна.*

*На път се вдигна Зигмунд, • макар пределно стар
Да беше предугадил • овреме този цар
как празникът ще свърши, • не би го той почел:
от сродници съсипан • биде витязът смел.*

*Вестители най-бързи • проводиха напред.
Насреща им от Вормс пък • потеглиха в ответ
приятели на Ута, • придворни и велможни.
Усилия цар Гунтер • за приема положи.*

*Накрая на Брунхилда • в покоите дойде:
„Сестра ми както вас ви • в страната ни прие,
съпругата на Зигфрид • така вий посрещнете!“*

Тя рече: „Ще го сторя, • дължим си го ний двете.“

„Пристигат утре рано“ — • владетелят напомни
„и нека ги посрещнем • ний с почести достойни,
а не лениво тука • да чакаме в палата.
Не са били ми гости • по-мили на душата.“

Тя тутакси отпрати • към дамите подкана
да си приготвят свойта • най-гиздава премяна,
с каквато сал пред гости • се свитата явява.
Откликнаха охотно • те на молба такава.

Забързаха и воини • на гостите в угода.
Сам свитата си Гунтер • повика пред чертога.
Царицата чаровна • завчас жребеца яхна.
Приветствия се чува • при срещата прекрасна.

С такава радост бяха • те гостите приели,
навремето с каквато • Кримхилда като че ли
в Бургундия не смогна • снаха си да стъписа.
В ней дворцовите нрави • видя се днес кои са.

С дружината си Зигфрид • пристигнал бе и ето
витязите сновяха • насам-натам в полето,
съпътствани най-плътно • от воини на талази.
Кой можеше от сблъсък • и прах да се опази?

Стопанинът щом Зигфрид • със Зигмунд там съзря,
любезно ги приветства • на своята земя:
„При мен и моите близки • добре дошли сте вие.
В гостуването знак за • доверие се крие.“

„Бог нека поживи ви“ — • му Зигмунд отговори. —
„Откак синът ми Зигфрид • приятели ни стори,
сърцето ми държеше • с вас нявга да се срещне.“
„За радост“ — рече Гунтер — • „туй случу се най-
сетне.“

Посрещнат беше Зигфрид, • тъй както се полага:
с почителност голяма, • с любов и дума блага,
изречена от Гернот • и Гизелхер с тон верен.
Към гост едва ли бил е • друг по-добронамерен.

Пристъпиха тогава • напред двете царици.
А от седлата колко • пък още хубавици
грижовно снети бяха • на тучната морава:
туй случай за юнак бе • да се попрестарава.

Лице в лице стояха • достойните съпруги.
Възхита у витязи, • а и у всеки други
приветът им събуди • и отклик свой намери:
край техните девизи • се сбраха кавалери.

Пресрещаха се двойки • придворни под ръка,
в поклони добронравни • привеждаха снага,
разменяха си нежно • целувки дами стройни.
Сподиряха ги с поглед • владетелските воини.

Но яздебком поеха • към Вормс, без да се маят —
стопанинът държеше • дошлите да узнаят:
в Бургундия те гости • са мили и желани.
Там с копия нов набег • представен бе пред дами.

Доказваха и Хаген, • и Ортвин пак на дело,
че да се разпореждат • те можеха умело —
каквото повеляха, • то трябваше да стане.
Към всеки гост те бяха • с безупречно държане.

От удари на меч и • на копие трещяха
пак щитовете воински • край Вормс, където спряха
задълго цар и гости • в отраден час, преди да
решат на твърдината • към портите да идат.

Доволни, най-накрая • дойдоха пред палата.
Провесени, блестяха • на дами връз седлата
и чулове, скроени • от тъкан драгоценна.
Очакваше прислуга • отпред гостоприемна.

Заведоха дошлите • в приготвените стаи.
Брунхилда, възхитена • безкрай от хубостта ѝ,
поглеждаше Кримхилда, • лицето ѝ когато
блестеше лъчезарно • по-ярко и от злато.

Из твърдината вормска • от воините гълчава
дочуваше се вредом, • та нареди тогава
на Данкварт царят Гунтер • за тях да се погрижи.
Маршалът настани ги • поред в удобни хижи.

В палата и навънка • те бяха нагостени.
Така едва ли гости • били са приютени:
каквото пожелаха, • на тях се предостави.
С богатствата си царят • се всекиму понрави.

Прислугата към всички • бе мила и любезна.
С дошлите царят сам край • трапезата приседна,
а Зигфрид — както нявга • в доброто старо време —
прие с витязи място • отсреща да заеме.

От над хиляда воини • бе наобиколен
на пищната трапеза. • Брунхилда този ден
прозря, че тъй заможен • васал не се намира,
но — още благосклонна — • реши да не придирия.

На царската вечеря • изпи се много вино,
наквасило неволно • и облеклото фино,
когато виночерпци • доливаха бокали,
прислужвайки усърдно • из празничните зали.

Тъй както повеляват • придворни обичаи,
поеха всички дами • подир към своите стаи.

Където и да беше • на всеки крайт роден,
към всички домакинът • бе благоразположен.

Нощта като отмина • и взе да зазорява,
на камък драгоценен • искрящата поява
върху одежда скъпа, • из дрешника прибрана,
девиците възрадва, • избиращи премяна.

Пред княжеската зала • дойдоха на ранина
оръженосци шумни • и рицари мнозина
за утринната меса, • изпята в чест на царя.
В турнир подир ги прати • да си се надпреварят.

Тръбачи затръбиха • и флейта прозвуча,
забиха барабани • тържествено така,
че в твърдината вормска • ехтежът им отекна.
Юнак подир юнака • на свой жребец се метна.

Голяма надпревара • подемаха момците
в бургундските полета. • Припламваше в очите
възторжената смелост • на младостта сърцата,
зад щита бе стаена • на рицар красотата.

От горните прозорци • честитите царици
следяха вече редом • с нагиздени девици
за воина как турнирът • забава бе прекрасна.
Пред свитата застанал, • сам царят коня яхна.

Тъй времето потече • за тях като насън.
От църквата дочу се • тоз миг камбанен звън.
Изведоха тогаз и • за дамите коне,
витязи придружиха • владетелките две.

Пред църквата се всяка • бе в себе си вглъбила,
към гостите Брунхилда • все още беше мила.
Те влязоха с корона • в просторния храм Божи —
ненавист обичта им • по-сетне разтревожи.

*След службата отново • поеха път обратен.
Сред почести подире • се сбраха в кръг приятен
на обедна трапеза. • Таз радост, породена
от празненството, трая • тъй единайсет дена.*

XIV ЕПИЗОД

КАК ЦАРИЦИТЕ СЕ ОХУЛВАТ

*Веднъж преди вечерня • ечеше откъм двора
невероятен грохот, • привлякъл много хора —
преборваха се воини • в турнирни изпитни,
натам се бе завтекла • тълпа мъже, жени.*

*Седяха на раздумка • цариците богати
за двамата герои, • витязи всепризнати.*

*„Би трябвало“ — Кримхилда • подхвана — „моят
мъж*

*да властва тук над всички • царства нашир и
длъж.“*

*Брунхилда възрази й: • „Възможност друга няма,
освен да бяхте тука • единствено вий двама.
Могъл би над царствата • да властва той тогава,
но жив дорде е Гунтер, • и дума да не става.“*

*Кримхилда рече: „Ето, • вий виждате сега
юнаци как предвожда • таз царствена снага
подобно месечина • сияйните звезди!
Така честита нивга • не съм била преди.“*

*Брунхилда отговори: • „Съпругът ви дори да
е мил, почтен, прекрасен, • то би било обида
да го възвеличите • над своя роден брат:
от всички най-достоеен • е Гунтер, цар богат.“*

*„Дотолкова заслужил“ — • Кримхилда продължи —
„е Зигфрид, че в хвалбите • не вплитам аз лъжи.*

Делата му го правят • почитан и прославен.
Повярвайте, Брунхилда, • на Гунтер той е равен.“

„Не ми се ще, Кримхилда, • да бъда зле разбрана.
Говорех от подбуда • добре обоснована:
аз чух да го изричат • при първата ни среща,
когато царят мен ме • надмогна с хватка веща —

нали да ме спечели • той дума бил е дал.
Тогаз и Зигфрид каза, • че негов е васал,
затуй до днес го смятам • на царя за подвластен.“
Кримхилда в миг възкликна: • „О, жребий мой
злочастен!

Високородни братя • сестра да унизят
и нея за жена на • васал да обрекат?!
Ах, моля ви, Брунхилда, • като добри роднини
тез приказки нелепи • тозчас да прекратиме.“

Царицата отвърна: • „Не мога да престана.
Защо ще се отказвам • на рицар аз от длана,
когато да ни служи • могъл би той с рапира?“
Красивата Кримхилда • се вече разнервира:

„Едно ще трябва все пак • да имате предвид:
подвластен вам не ви е • тоз рицар именит.
Дори е по-достоеен • от Гунтер, моя брат —
в представите ви нужен • е истински обрат.

Не е ли доста странно, • че ако е васал
и вам сме подчинени, • не ви е той предал
все още дан, каквато • навярно ви се пада?
У мен с надменността си • пораждате досада.“

„Надменната сте вие“ — • царицата отсече, —
„но ще ми се да видя • дали тук почит вече
оказват вам по-много, • отколкото на мене.“

Издагнаха и двете • в небивало гневене.

„Ще стане незабавно“ — • Кримхилда се разпали. —
„Мъжа ми щом числите • към другите васали,
то нека всеки воин на • владетелите двама
съзре как преди вас аз • ще вляза първа в храма.

Да видите, че пак съм • от род благопристоен
и че съпругът мой е • от Гунтер по-достоеен.
За укор място няма, • това ще стане ясно:
ще ви покажа днес как • уж вашата подвластна

пристъпва пред витязи • в бургундския палат.
Държа по-достолепна • да съм на този свят
от всякоя царица • с корона на главата.“
Ненавист забушува • на двете във сърцата.

Брунхилда отговори: • „Подвластна щом не сте ми,
с придворните си трябва • вий вече отделени
от дамската ми свита • да тръгвате за храма.“
„Добре“ — Кримхилда рече, — • „с отрадност най-
голяма!“

Девиците си сетне • призва да се нагиздят.
„Безупречна тук трябва • да бъда — нека видят,
че имате за показ • одежди пребогати.
Словата си Брунхилда • в забрава да отпрати.“

На нейната повеля • се отзоваха лесно
придворните ѝ дами. • Нагиздени чудесно,
застанаха те в свита • от нея възглавена —
от дивната Кримхилда, • разкошно пременена.

Четирийсет и трите • девици тя прикани
с одеждите блестящи, • в Арабия тъкани,
към Рейн да слязат с нея. • Пред храма неспокойни
ги чакаха на Зигфрид • прославените воители.

Присъстващите бяха • немалко удивени:
цариците защо ли • дойдоха разделени,
а не ведно, тъй както • е бивало преди?
Вещаше това за • юнаците беда.

Брунхилда бе се спряла • пред храмовата порта.
С наслада залюбува • се рицарска кохорта,
красавици придворни • дошла да съзерцава.
Кримхилда приближи се • с девиците тогава.

Сравнена с прелестта на • разкошната ѝ свита,
изглеждала би щерка • на рицар жаловита.
Заможна бе Кримхилда: • царици тридесет
да се премерят с нея • не можеха наглед.

Дори да му се щеше, • не би посмял да каже
човек, че веч видял е • подобни дрехи даже,
с каквито се явиха • девиците ѝ тук.
На гордата Брунхилда • го правеше напук.

Те срещнаха се двете • пред портата на храма.
Стопанката, обзета • от злост необузdana,
разпореди Кримхилда • да я не изпреваря:
„Подвластната да следва • съпругата на царя!“

Кримхилда рече ядно, • наместо да се спре:
„Да бяхте си мълчали, • било би по-добре.
Опозорили вие • сте себе си сама.
Държанка на васала • да е на цар жена!“

„Коя тук е държанка?“ — • царицата се смая.
„Това сте вий самата“ — • Кримхилда назова я. —
„Защото моят Зигфрид • е любил първи вас.
От девството не Гунтер • лишил ви е тогаз.

Каква е тази низост, • какъв е тоз морал?

Защо сте го приели, • щом той е ваш васал?
За ропота досаден • не виждам аз опора.“
Брунхилда вметна: „С Гунтер • държса да поговоря.“

„Това не ме засяга. • Надменност ви подмами,
изкарвайки и мене • подвластна на рода ми.
Помнете, че за жалост • не мога вече аз
да проявявам вяност • и в тайните към вас!“

Брунхилда се разхълца. • Към нея без да зърва,
със свитата Кримхилда • прекрачи в храма първа.
Тогавя породи се • безжалостна омраза.
Помръкна поглед, влага • в очи се забеляза.

Дори със своите псалми • таз служба в храма Божи
Брунхилда на голямо • мъчение подложи —
такъв гнет ней притисна • сърцето и душата.
Умряха сетне воини • в безмилостна разплата.

С придворните Брунхилда • край храма се изправи:
„Ще трябва да накарам • Кримхилда да разправи
защо за мен хапливо • злословия подмята.
Ако се Зигфрид хвали, • рискува си главата.“

Кримхилда се зададе • с витязи неколцина.
С въпрос Брунхилда спря се • пред своята роднина:
„От думите изпитах • големи горчила.
Кое доказва, аз че • държанка съм била?“

„Не ме бавете“ — зла бе • Кримхилда все така. —
„Свидетел е тоз пръстен • на моята ръка,
донесен ми от Зигфрид, • при вас като е бил.“
Не помнеше Брунхилда • ден по-лош и унил.

„Тоз златен пръстен“ — рече — • „го някой бе
откраднал
и дълго време смятах, • че вече е пропаднал.

Сега си проличава • мен кой го бил отнел.“
Владетелките две пак • свиреп гняв бе обзел.

Кримхилда вметна: „Кражба • да е било едва ли.
Било би по-достойно • да бяхте замълчали.
Свидетелство е, дете • ви нося и колана.
Туй значи, че от Зигфрид • била сте обладана.“

Копринен пояс тя от • Ниневия препаса,
покрит с безценен камък • и с приказна украса.
Брунхилда при вида му • започна да ридеа.
Със свитата си Гунтер • бе редно да узнае.

Царицата извика: • „Тук нека доведат
владетеля от Рейн, та • да чуе този път
как хули ме пред всички • добрата му сестра,
че на васала Зигфрид • държанка съм била.“

Разплакана завари, • дошъл със своята свита,
владетелят жена си • и кротко я запита:
„Кажете ми, любима, • какво ви нарани?“
На царя тя отвърна: • „Нечакани злини.

Сестра ви се опитва • да ме опозори.
Да знаете вий само • как дръзко ме кори:
твърди, че съм от Зигфрид • била озлочестена.“
„Постъпила е грозно“ — • владетелят простена.

„Колана ми изчезнал • показва тя, а ето
и златния ми пръстен. • Ще се проклинам, дете
на тоз свят съм, не ме ли • самин оневините,
царю, след клеветата. • Туй мен ми го дължите!“

Цар Гунтер заповяда: • „Ксантенският герой
пред нас да се изправи. • Щом хвалил се е той,
ще трябва тук пред всички • тозчас да си признае,
или пък ще обори • това, що клевета е.“

Повиканият Зигфрид • във неведение
разстроените люде • запита що им е:
„Бих искал да узная • защо такива дами
ридаят и защо мен • владетелят призва ме.“

Цар Гунтер отговори: • „В сълзи неудържими
тук моята съпруга • току-що сподели ми
хвалбата ви, че вий сте • я първи обладали.
Така твърди Кримхилда • и повод сте ѝ дали.“

Юнакът Зигфрид рече: • „Ако е тъй твърдяла,
не ще го аз подмина • и тя ще съжбява.
Пред вас и ваш'те воини • ще заявя под клетва:
не съм ѝ казвал нищо, • за да я наклеветва.“

Владетелят отвърна: • „Сега туй ще се види.
Ако се закълнете, • вам тутакси обиди
и всяка непочтеност • ще ви се опростят.“
Бургундците накара • той в кръг да се сберат.

Смелецът Зигфрид вдигна • ръка да се кълне,
но царят властно рече: • „Добре известна е
невинността ви, тъй че • сега сте оправдан —
измислици сестра ми • е бъррила без свян.“

Но Зигфрид пък додаде: • „Ще бъде много жалко,
остане ли Кримхилда • доволна даже малко,
че с думи най-обидни • Брунхилда разтревожи.“
Спогледаха се мигом • и воини, и велможни.

И вметна: „От жената • е редно да се иска
слова високомерни • овреме да потиска.
Брунхилда принудете, • с Кримхилда ще се справя.
Надменността ѝ срамна • не смятам да забравя.“

Красавиците спорът • разедини на две.

Брунхилда, огорчена, • изглеждаше тъй зле,
че хората на Гунтер • обзе ги жал немалка.
От Троне Хаген тръгна • към своята господарка.

Запита я защо тъй • отчаяно ридае.
Скръбта си тя описа • и Хаген обеща ѝ:
„Съпругът на Кримхилда • очаква го разплата —
за мене инак радост • не виждам на земята!“

В тоз заговор и Гернот • се с Ортвин озова.
На Зигфрид гибелта се • тогава изкова,
а Гизелхер, на Ута • най-мъничкият син,
стъписа се, когато • дочу за плана им.

„Юнаци именити, • защо така?“ — той каза. —
„Нима заслужил Зигфрид • е толкова омраза,
та трябва непременно • да се прости с живота?
Жените за какво ли • не се гневят с охота.“

„Разблудни“ — рече Хаген — • „не ще търпим тук
ние.

В туй никакво достойнство • за рицар се не крие.
Царицата с хвалби щом • понечи да посрами,
то аз ще падна, него • не стигне ли мъстта ми.“

Възпротиви се царят: • „Нам сторвал е той само
добро и ни е служил • най-предано по-рано.
Защо ненавист в мене • към тоз герой да тлее?
И занапред могъл би • все тъй да си живее.“

Но гневен бе и Ортвин, • юнакът смел от Мец:
„Не ще се веч опази • със сила тоз храбрец.
Щом разрешите, мойта • ръка ще го срази.“
Витязите без време • му станаха врази.

До нищо се не стигна, • но не престана Хаген
неспирно да внушава • на Гунтер с глас коварен

как щял бил — ако мъртъв • е Зигфрид — да царува
над кралства необятни, • дорде го развълнува.

Подир се закротиха, • загледани в игрите.
Как с копия пред храма • боравеха момците,
съпътстващи Кримхилда • обратно към палата!
Враждебно там стоеше • на Гунтер пък войската.

„Не ще му“ — рече царят — • „зла орис подобава.
Нам даден е юнакът • за чест и за прослава.
Освен туй притежава • такава страшна сила,
че предусети ли ни, • тогаз кой би сломил я?“

„Грешите“ — каза Хаген. — • „Вий грижа не
берете,
добрата подготовка • на мене поверете.
Сълзите на Брунхилда • събуждат в мен печал,
затуй да го погубя • не бих се колебал.“

„А как това ще стане?“ — • цар Гунтер го запита
и Хаген посвети го • с лукавост неприкрита:
„Ще наредим да дойдат • тук, в нашата страна,
вестители уж чужди • да обявят война.

Тогаз ще възвестите • пред гостите отново,
че поход предстои ни. • С туй всичко е готово —
на помощ ще ни дойде • и скоро ще загине,
щом чуя от жена му • къде той нараним е!“

Владетелят за жалост • послуша воина Хаген.
Захванаха се подло • с кроежа кръвожаден
витязите прочути, • без други да се сеца.
Беди посяха двете • със свадата гореща.

ХV ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ПРЕДАДЕН

След четири дена в двора • нахлуха на ранина
с тревожна вест ездачи • дор трийсет и двамина:
заплашвала на Гунтер • страната рат голяма.
Царици две в несрета • въвлече таз измама.

Допуснаха момците • пред царя да застанат,
те рекоха, че идват • на Людегер от стана,
когото Зигфрид нявга • след схватка в плен бе взел
и подир туй заложник • в Бургундия довел.

Дошлите царят срещна, • да седнат ги подкани,
ала един помоли: • „Вий по-напред вестта ни
изслушайте, че лошо • ще ви се отрази,
чеда на толкоз майки • щом ваши са врази.

Вам Людегер заплаха • е с брат си Людегаст —
били са унизени • те някога при вас,
та с конница срещу ви • потеглят на война.“
Уж разлюти се Гунтер • при тази новина.

Отпратиха набързо • вестителите мними.
Смъртта, скроили вече • коварни домакини,
как би избегнал Зигфрид, • юнакът дръзновен?
За подлостта си щяха • да плащат някой ден.

Пред свитата си царят • умуваше безспира,
от Троне Хаген също • не даваше му мира.
Възможна все пак още • бе някаква промяна,
но Хаген не допусна • да му объркат плана.

В умване един ден • щом Зигфрид ги завари,
въпрос отпрати той към • приятелите стари:
„Защо е тъй угрижен • със свитата си царят?
Да отмъстя готов съм, • ако го злепоставят.“

Цар Гунтер отговори: • „Тревоги имам аз:
мен Людегер напада • ме с брат си Людегаст —
те с конница ще тръгнат • към моята земя.“
„Да браня“ — рече Зигфрид — • „не ще се двоумя!

За ваша чест и слава • с десница ще го сторя:
тез братя както нявга • достойно ще преборя.
Главата си залагам, • че няма да се върна,
дорде им твърдините • аз в пустош не обърна.

В палата останете • вий с вашите витязи,
а воинството ми с мене • страната ще опази.
Предаността си искам • отново да докажа
и, знайте, безпощадно • вразите ви ще смажа.“

„Хвала вам!“ — пак възкликна • владетелят така,
като че несъмнено • го радва помощта.
Изменникът с притворство • поклон пред госта
стори.

Да няма вече грижи • пък Зигфрид му повтори.

На воини и на Зигфрид • поде се за заблуда
за поход подготовка • от царската прислуга.
На свитата ксантенска • той, както и преди,
доспехите си бойни • да стяга нареди.

На Зигмунд каза: „Татко, • вий останете тука.
На Рейн ще се завърнем • наскоро със сполука,
ако е рекъл Господ, • пак читави и здрави.
Отрадна нека бъде • вам с царя близостта ви.“

Накрая окачиха • и пряпорците бойни.
Наоколо се сбраха • на Гунтер смели воини,
самите без да знаят • какво се тъй тъкмеше.
Голямо воинство редом • със Зигфрид там стоеше.

Привързваше си всеки • я щит, я шлем към коня,
сред рицарите някой • пристегна своята броня.
Преди да поведе уж • на бой момците свои,
за сбогом мина Хаген • в Кримхилдини покои.

„Щастлива съм“ — тя рече, — • „че случих аз на
мъж,
способен да закриля • рода ми неведнъж,
тъй както сторва Зигфрид • с роднините ми днес.
То с гордост ме изпълва, • а нему прави чест.

Помнете, драги Хаген, • приятелю, че аз
не съм била враждебна • в живота си към вас.
Това на Зигфрид нека • послужи за награда,
за свадата с Брунхилда • дано да не пострада.

Разкаях се за нея“ — • подире тя добави, —
„освен това със мене • така се той разправи,
загдето ѝ нанесох • обиди непростими,
че рицарят прекрасен • напълно отмъсти ми.“

„Ще се сдобрите бързо • вий двете“ — рече той. —
„Кажете, господарко, • сега на ред аз свой
за Зигфрид как могъл бих • да съм ви най-полезен.
В грижовността не бих бил • към други тъй
любезен.“

„Не щях да се боя аз“ — • царицата призна, —
„че може да загине • по време на война,
ако на дързостта си • не беше тъй подвластен;
опасност друга няма • да бъде той злощастен.“

„Щом вас ви мъчи страх, че“ — • подхвана Хаген пак

„ще бъде наранен той, • то споделете как,
царице, да опаза • вам невредим мъжа.
Бранител пеш и конен • да съм му аз държа.“

„Ний родственици с вас сме“ — • отвърна тя
тогава. —

„С доверие аз вам си • съпруга поверявам,
предаността към него • за вас да е похвала.“
Таз тайна по-добре тя • да беше премълчала,

но рече: „Много силен • и смел мъжът ми бил.
Край хълм един щом змея • той с меча си сразил,
изкъпал се в кръвта му • храбрецът мой любим.
Затуй насетне в битки • оставал невредим.

При все туй се тревожа, • когато влиза в бой
и копия политат • наоколо безброй,
че мога да загубя • съпруга си тогаз.
Ах, колко се тревожа • за Зигфрид често аз!

Споделям тази тайна • с приятел съкровен
да проявите вярност • към мен вий някой ден,
когато е в опасност • любимият съпруг.
С надежда поверявам • аз тайната на друг:

Щом топла кръв потекла • от раните на змея
и потопил храбрецът • гол тялото си в нея,
не щеш ли — на гърба му • попаднал лист един.
Затуй се тъй страхувам, • там той е уязвим.“

„На неговата дреха“ — • предложи той накрая —
„пришийте знак за мене, • по който да узная
къде да го предвардам, • щом в битката сме вече.“
В стремеж да го опази • на смърт го тя обрече.

„На дрехата му с фина • коприна ще ушия
съвсем потайно кръстче“ • тя обеща — „и вие
бранете там мъжа ми • да го не поразя
при сблъсъците някой • от вашите врази.“

Отвърна ѝ: „Ще сторя • така, царице драга!“
Тя вярваше, че с всичко • това го подпомага,
а всъщност бе мъжът на • Кримхилда тъй предаден.
Сбогувайки се, Хаген • си тръгна с вид отраден.

Доволен бе тоз рицар • от свитата на царя.
Не вярвам някой нявга • отново да повтаря
стъписващата низост, • извършил той тогава
затуй, че се Кримхилда • на вяроност уповава.

С хиляда свои воини • цар Зигфрид сутринта
за поход се застяга, • обзет от радостта
приятели в неволя • да облекчи с победа.
На кон отблизо Хаген • му дрехата огледа.

Щом знака забеляза, • от своята дружина
с вест нова тайно пусна • вестители двамина:
уж Людегер ги пратил • да съобщят на царя,
че нямало в страната • война да се разгаря.

Как неохотно Зигфрид • назад обърна коня
и как би за приятел • ломил той вража броня!
Юнаците на Гунтер • склониха го едва,
благодари му царят • подире с тез слова:

„Възнаграден бъдете • по Божията воля!
Че вършите любезно • каквото ви помоля,
дължимата отплата • е редно да ви дам:
доверие безкрайно • оказвам само вам.

Съдбата щом от поход • военен отърва ни,
на лов да се отправим • за мечки и глигани

в гористите Вогези • предложил бих ви аз!“
Съвет бе туй на Хаген, • лукавия витяз.

„За всички мои гости • веднага огласете:
ще тръгнем утре рано. • Затуй се пригответе
вий, идващите с мене. • А който тук остава
при дамите в палата, • приятна му забава!“

Откликна мигом Зигфрид • с благопристобен глас:
„Щом тръгвате за дивеч, • и аз ще дойда с вас.
Викач обаче с хрътки • да ми се предостави —
на кон в леса тогава • поемам за лова ви.“

„Нима един ви стига?“ — • владетелят се смая. —
„Вземете четирима, • в леса които знаят
где дивечът пои се • и дири си прехрана,
да се не заблудите • на път обратно в стана.“

При своята съпруга • прибра се тоз юнак,
а Хаген пък на царя • набързо рече как
замислял да погуби • храбреца с дивна слава.
Такъв изменник Господ • повторно да не дава!

ХVІ ЕПИЗОД КАК ЗИГФРИД БИВА УБИТ

*От подлостта на Гунтер • и Хаген тѣй излезе
покана да ловуват • в гористите Вогези.
Че може ли гонитба • по-дързостна да е
от таз на мечки, зубри • и вепри в лесове?*

*Последва ги и Зигфрид • с осанка достолепна.
Подсигурена бе им • храна великолепна.
Край извор освежаващ • юнакът бе погубен,
но от Брунхилда беше • тоз заговор подбуден.*

*На тръгване юнакът • Кримхилда навести,
а ловните одежди • на храбрите момци
товареха се вече, • та Рейн да прекосят.
Изпълнена бе с горест • Кримхилда този път.*

*Любимата целуна • по устните тогава.
„Дай Боже да ви видя • отново жива, здрава
и вие мене също. • Тук с предани роднини
се вий поразвлечете, • пък аз — на лов с дружини.“*

*Тя спомни си що каза • (но без да знай юнака)
на Хаген неотдавна. • Затуй сега заплака
царицата почтена, • че беше се родила.
Съпругата на Зигфрид, • ридаейки с все сила,*

*в лова да не участва • с молба го призова:
„Нощес ми се присъни • как вас глигани два
преследват ви, а сетне • цветя поаленяха.
Не бе случайно, дето • сълзите ми се ляха.*

Изпитвам страх голям от • измяна вероломна,
услугата когато • обида е огромна
за някой, който може • да ни напакости.
Царю, тук останете, • с любов съветвам ви!“

Той рече: „Много скоро • при вас ще съм, любима.
Не знам аз някой нещо • срещу ми тук да има.
Родата ви към мене • показва благосклонност,
пред никой рицар мен пък • не ме гнети виновност.“

„Грешите, господарю, • опасност вас грози ви!
Присъни ми се снощи • как планини две сиви
се сринаха върху ви • без всякаква пощада.
Отидете ли вие, • сърцето ми ще страда.“

Притискайки в прегръдка • изяцната снага,
целуна той жена си, • изпълнена с тъга,
сбогува се и тръгна • оттам нетърпелив.
Уви, за сетен път тя • съзираше го жив.

Що рицари поеха • към гъстите гори
да се позабавляват! • Безстрашни и добри,
последваха те Гунтер • и свитата позната,
но Гизелхер и Гернот • останаха в палата.

Прехвърлиха отпърво • коне на оня бряг,
понесли за ловците • червено вино, хляб,
месо и разни риби — • храна по вкус преблага,
каквато на царете • богати се полага.

Сред лесовете зелени • разпънаха стан свой
ловците горди в близост • с места за водопой
и пасища на дивеч, • ловували где биха.
Че Зигфрид е пристигнал, • на царя съобщиха.

Огледаха местата, • удобни за засада.

„А кой пред нас умело • на дивеч ще попада?“ —
въпрос отпрати Зигфрид, • юнакът силен, смел,
към рицарите храбри, • що царят бе довел.

„Предлагам“ — рече Хаген — • „да се разлъчим още
сега ний поотделно, • преди ловът да почне —
да видим аз и царят • накрая с общи сили
кои сред нас най-много • ще са се отличили.

Щом кучета и хора • са веч разпределени,
ще може всяка хайка • по свой път да поеме.
Похвала най-добрият • е редно да получи.“
Заеха се да видят • кой колко ще сполучи.

„Не искам“ — рече Зигфрид — • „аз кучета освен
една чевръста хрътка • да имам покрай мен
следата да подушва • на дивеча в гората.
Тогавя плячка ние • ще имаме богата.“

С копя си яви се • стар опитен ловец
и начаса заведе • безстрашния храбрец
там, гдето има дивеч • в обилие и щом
го зърнеха, убиван • от тях бе яздешком.

Каквото подбереше • немирният копой,
повалеше го мигом • ксантенският герой.
Жребецът му тъй бърз бе, • че нищо не убегна
на Зигфрид и похвала • получи той поредна.

Във всяко нещо беше • безкрайно обигран.
Най-първият им улов — • запенен млад глиган —
бе от ръката ловка • на Зигфрид поразен,
а сетне се натъкна • на лъв той разярен.

Копоят го размърда • иззад една ела,
а Зигфрид лък опъна • с поставена стрела.
Улучен, звярът скокна • три пъти и застина.

От госта възхитена • бе цялата дружина.

Набързо той със зубър • и с лос един се справи,
с див бивол разлютен и • със четири тура здрави.
Жребецът му бе пъргав, • юнакът — настървен:
не се спасиха нито • кошута, ни елен.

В шубраците копоят • надуши друг глиган.
Уплашен, той побягна, • но сетне развилнян
пресрещна Зигфрид с ярост • удържана едва,
към него щом се втурна • тоз майстор на лова.

Съпругът на Кримхилда, • чиято ловкост вече
бе всекому известна, • го с меча си посече.
При толкоз много плячка • копоя озаптиха,
а пък на Зигфрид всички • бургундци се дивиха.

Ловци го призоваха: • „Владетелю, бъдете
добър и този дивеч • донегде пощадете,
че скоро планина и • гора ще опустеят!“
Словата им успяха • юнака да разсмеят.

Препуснаха нататък • в небивал шум и тропот
коне с ловци и хрътки. • Настаналият грохот
отекна в планината • и в гъсти лесове,
где юрнаха се хайки • на брой дузини две.

Що живина тогава • с живота се прости!
Копнееха мнозина • от славните ловци
да бъдат първенците: • мечтата им угасна,
щом Зигфрид в стана плячка • докара най-опасна.

Ловът почти приключи • и който тръгна сам
към огъня сред стана • със свой товар голям,
донесе дивеч много • и разни кожи скъпи.
В готварната на царя • какво ли не постъпи!

Тогаз той възвести на • ловците именити,
че иска да пирува: • надуха рог слугите,
та всеки да узнае • тозчас да се прибира
с другарите си в стана, • где царят се намира.

Ловец един на Зигфрид • доложи: „Чух подкана
с ловджийски рог току-що • да тръгваме към стана.
Ще свикам, господарю, • подвластните ви аз.“
И с рог той призова си • другарите завчас.

Цар Зигфрид обяви им: • „Напускаме леса!“
Те в равен тръс поеха • край стройни дървеса,
но стреснат от шума им, • друг звяр се там подаде.
Бе мечка и юнакът • отправи глас назаде:

„Момци, съзирам мечка. • Пуснете ѝ сега
копоя, че решил съм • шега да погодя,
като я вземем в стана! • Дори да се напруга,
не ще успее много • далече да избяга.“

Отвързаха копоя • и тя на бяг удари,
на кон понечи Зигфрид • тогаз да я превари.
Тъй стигнаха до урва • и път непроходим —
усети звярът как се • изплъзва невредим.

Юнакът горд обаче • там скочи в миг от коня
и мечката нехайна • подир пешком подгони,
без мира да ѝ дава, • дордето я не хвана.
Завърза я героят • без ни едничка рана.

Ни с нокти, ни със зъби • и тя го не досегна.
В седлото щом я върза • и коня си възседна,
към огъня сред стана • поведе я витяз —
в шегата дързостта му • тъй пак се забеляза.

Как яздеше натам той • с достойнство най-високо!
Под копие то дълго, • дебело и широко

вълшебен меч висеше • до шпорите му чак,
златочервен рог също • красеше тоз юнак.

Ловец не ще е имал • по-пищно облекло:
надянал дреха черна • от бляскаво сукно,
със шапка от самур, а • колчанът му обшит
отвсякъде богато • с какъв ли не ширит.

И с кожа от пантера • заради аромата
колчанът му обвит бе. • Лъка и тетивата
човек за да опъне, • бе макара май нужна,
ако юнакът Зигфрид • не си ги сам обслужва.

Наметката от видра • изпъстрена изцяло
бе с кожички от разни • животни в черно, бяло.
Сред козината тяхна • проблясваше от злато
отляво и отдясно • гиздило чудновато.

Разкошен беше Балмунг, • красивият му меч,
с непогрешимостта си • прочул се надалеч.
Ловецът знатен горд бе, • че с острие широко
разсича безпощадно • той шлема надълбоко.

Накрая за стрелите • във царския колчан
ще кажа: върховете • като човешка длан
към дръжките им бяха • със злато прикрепени
и смърт грозеше твари • от него поразени.

Ловецът достолепно, • тъй както подобава,
си яздеше на коня. • Видян да се задава,
от хората на Гунтер • посрещнат бе достойно,
привързал жива мечка • в седлото най-спокойно.

Щом слезе от жребеца, • развърза ѝ сам той
устата и краката. • Надигнаха там вой
страхотен всички хрътки, • съзрели туй животно.
Поело би в леса то, • но спря се неохотно.

*В готварната се вмъкна • от глъчката смутено.
Побягнаха пред звяра • готвачи ужасено,
казани се разляха, • разпръсна се жарта,
потече вкусна гозба • за жалост в пепелта.*

*Наскачаха веднага • прислужници, велможни,
че звярът разгневи се. • Владетелят предложи
завързаните хрътки • след мечката да пуснат,
та да се сложи край на • безредицата смутна.*

*Наперено и дръзко • се втурнаха момците
кой с копие, кой с лък на • тоз хищник по петите,
но как сред толкоз хрътки • в сърце да се умери?
От вдигнатата врява • земята затрепери.*

*А мечката побягна • пред хрътките с все сили.
Когато доста бяха • се веч отдалечили,
единствен Зигфрид с меч я • застигна и погуби.
Подир обратно в стана • докараха я други.*

*След подвига ловците • мощта му величаха,
а сетне към софрите • подканени те бяха.
Насядаха мнозина • на горските поляни,
с блюда ги нагостиха • богати и отбрани.*

*Сал виночерпци дето • не бяха налице,
та на момците всичко • да бъде по сърце.
Не бяха ли с кроежи • и злост обременени,
и от позор те щяха • да бъдат пощадени.*

*В тоз миг възкликна Зигфрид: • „Учуден съм аз силно
готварната защо ни • гоцава тъй обилно,
а няма виночерпец • вино да ни налее.
Що диря сред ловци, щом • за тях не се повече?*

С делата почит смятам • заслужили ний сме си.“

Владетелят веднага • с притворство се намеси:
„Ще бъде този пропуск • все някак си поправен.
Че ни държат тук жадни, • вината е на Хаген.“

А Хаген оправда се: • „Помислил бях, че днес
ловът ни, господарю, • ще бъде в оня лес
край планината Шпесарт: • виното пратих там.
Ще гледам друг път повод • за жажда да не дам.“

„Каква неразбория!“ — • почти се Зигфрид скара. —
„Вино и медовина • тук седемте товара
да ми докарат щяха. • Но щом като не може,
край Рейн бе редно станът • да бъде разположен.“

„Юнаци благородни“ — • от Троне Хаген рече, —
„с вода студена извор • знам блика недалече.
И гняв, и жажда нека • там угасим тоз ден.“
Съветът за погибел • на воин бе отреден.

Разпореди се Зигфрид • (измъчваше го жажда)
софрата да раздигат • и — без да си дояжда —
поиска да отидат • до извора студен.
От рицари коварни • бе призивът скроен.

А пляката, добита • на Зигфрид от ръката,
изпратиха с талиги • оттам в престолнината.
Който я видяха, • изричаха похвали,
но верността си Хаген • към Зигфрид не пожали.

Преди да се насочат • към клонеста липа,
поде от Троне Хаген: • „На Зигфрид ловкостта
известна е и никой • да го застигне даже
не можел, като бяга. • Да ще да го докаже!“

Отвърна му тогава • ксантенският герой:
„Могло би в надпревара • да проверим ний кой
пръв извора ще стигне. • И който победи,

признанието нека • се нему отреди.“

„Да проверим, защо не?“ — • отсече мигом Хаген,
а Зигфрид пък додаде: • „И за да съм по-бавен,
на тръгване дори ще • залегна на тревата.“
Цар Гунтер бе доволен: • потръгваха нещата.

Юнакът сетне вметна: • „Освен туй ще добавя:
оръжията свои • не смятам да оставя —
и копие ще нося, • и щит, а на колана
ще стегна своя меч и • стрелите си в колчана.“

Да се събличат бяха • ловците там видели
владетеля и Хаген • и сал по ризи бели
да хукват кат пантери • по китната морава.
При извора пак Зигфрид • пристигна пръв тогава.

Печелеше във всичко • той с преднина голяма.
Чевръсто щом свали си • и меча, и колчана,
а копието дълго • облегна на липата,
застана гостът царствен • изправен край водата.

До извора клокочещ • положи си пък щита.
Със своята любезност • той будеше възхита:
ни глътка преди царя • не пи, макар и жаден.
С неблагодарност сетне • от Гунтер бе предаден.

Водата бе прохладна • и бистра, а отпреде,
до извора дотичал, • цар Гунтер се наведе
и — жажда утолил — той • наново се изправи.
Туй същото и Зигфрид • понечи да направи.

Добрите си обноски • тогава заплати.
Лъка и меча Хаген • отнесе настрани,
при копието сетне • завърна се и знак
по дрехата на Зигфрид • подири с поглед пак.

От извора дордето • отпиваше, в миг сгоден
бе с копието Зигфрид • през кръстчето прободен.
До ризата на Хаген • кръвта избликна чак —
подобно зло дано не • извършва друг юнак!

Оставил острието • в сърцето му забито,
на бяг удари Хаген • стремглаво, страховито,
незнаещ що е бягство • пред никой досега.
Със смъртна рана Зигфрид • на своята снага

от извора отскочи, • напрегнал сила мъжка,
в сърцето със стърчаща • на копието дръжка.
Лъка си или меча • да стиснеше кален,
достойно щеше Хаген • да бъде възмезден.

Щом меча не намери, • оставаше му щита —
да удря с него щеше • героят да опита.
От извора го грабна • и хукна подир Хаген,
догонвайки на Гунтер • боеца безпощаден.

Макар със смъртна рана, • заудря толкоз силно,
че камъни безценни • наоколо обилно
от щита захвърчаха; • строши се и обковът.
Жадуваше разплата • по мяра гостът ловък.

Ръката му могъща • бе Хаген повалила,
от удари ехтеше • поляната с все сила,
ала да го погуби • не можеше за жалост:
без меча яростта му • отиваше нахалост.

Ликът му побледнял бе, • нозете не държаха
и силите телесни • полека се топяха —
личеше вече как е • белязан от смъртта.
Красавица го сетне • оплаква в самота.

Кръвта шуртеше буйно • от раната грамадна.
Съпругът на Кримхилда • посред цветята падна

и в сетния си напън • започна да проклина
замислилите смърт за • доверен свой роднина.

„Каналии злощастни“ — • обреченият каза, —
„с услугите към вас ли • аз породих омраза,
та верността си с гибел • ще заплатя в тоз спор?
Какъв вий на рода си • докарахте позор!

Потомците ви вече • вовек са опетнени,
загдето вий гнева си, • изпитван спрямо мене,
превърнахте тъй жалко • в необузdana мъст.
На рицари презрени • носете своя кръст!“

Дотичаха ловците, • где бе се строполил.
Денят бе за мнозина • печален и унил.
Жалееше го всеки, • що бивал му е верен —
заслужил го бе този • юнак добронамерен.

Бургундският цар също • окайваше смъртта му.
„Противно е“ — продума • умирацията само —
„виновник за злодейство • в притворство да изпада.
Прокоба, щом го стори, • за него се полага.“

„Защо ли“ — вметна Хаген — • „завайкали сте се?
Настъпни вече краят • на грижи, страхове.
Колцина нам ще смеят • насетне да вредят?
Аз горд съм, че прекърших • мощта му този път.“

„Ликувайте на воля“ — • пак Зигфрид се обади. —
„Да бях аз предусетил • коварни изненади,
живота си едва ли • тъй лесно вам бих дал.
Но мене за Кримхилда • сега ми е най-жал.“

Дано смиле се Бог над • невръстния ми син,
когото нявга укор • ще стига не един,
че близките му подло • са някого убили.
Нима на мое място • не бихте вий скърбили?“

Раненият печално • към царя продължи:
„Желаете ли някой • и вас да уважи
за проявена вярност, • сторете ми услуга:
на вас ще поверя аз • добрата си съпруга.

От полза да е, дете • тя ваша е сестра,
и нека я закрия • на цар предаността,
че вече няма глас на • любимия да чуе.
И с воините ми татко • ще ме очаква всуе.“

Кръвта му оросила • бе всичките цветя.
Недълго противи се • той още на смъртта:
с косата си успя тя • накрай да го пребори.
Престанал бе храбрецът • прекрасен да говори.

Витязите видяха, • че мъртъв беше той.
На златоален щит бе • положен тоз герой.
Условиха се сетне • да се запази в тайна,
че Хаген е извършил • злина необичайна.

Мнозина настояха: • „Нам случи се беда,
но нека я прикрием • и кажем: при езда,
когато сам ловувал • в затънтения лес,
разбойници убили, • уви, са Зигфрид днес.“

„Във Вормс ще го завърна, • без много да се мая“
тъй Хаген възрази им. — • „Каквото да узнае
жена му, дете срам на • Брунхилда погоди,
мен малко ме вълнуват • риданията ѝ.“

ХVII ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ОПЛАКАН И ПОГРЕБАН

*Изчакаха да падне • вечерният покров,
преди през Рейн да минат • с злощастния си лов:
тоз дивеч бе оплакан • от дами благородни,
с живота си за него • платиха храбри воители.*

*Ще чуете вий разказ • за дързости, беди
и мъст неимоверна. • Сам Хаген нареди
на царя нибелунгски • трупа да отнесат
пред стаята, що бе за • Кримхилда нощен кът.*

*Положен бе потайно • пред нейната врата —
да го открий, когато • излезе заранта
за утринната меса • в най-ранните зори,
че ни една не беше • пропуснала дори.*

*От храма на ранина • отекна меден звън.
Разбуди си Кримхилда • девиците от сън
да донесат премяна • и свец да се намери.
Слуга откри пък Зигфрид • пред тъмните й двери.*

*С кръв алена просмукан, • бе проснат там надлъж.
Владетеля си в него • не разпозна тоз мъж,
към стаята пристъпи • със свец в ръка тозчас,
така вестта зловеца • Кримхилда чу тогаз.*

*С придворните си тъкмо • тя тръгваше към храма.
„Поспрете“ — рече той и • на пътя й застана. —
„Пред дверите ви рицар • лежи убит на пода!“*

Кримхилда плач заплака • в горчива изнемога.

Преди да бе узнала, • че Зигфрид там лежеше,
тя спомни си: на Хаген • въпросът всъщност беше
где уж да го предвардва. • И мъка я обхвана.
Подир смъртта му вече • тя безутешна стана.

Внезапно строполи се • безмълвна на земята,
лежеше възник бледна, • безрадостна горката.
Живота на Кримхилда • дълбока скръб почерни.
Съвзе се с вик, потресъл • придворните ѝ верни.

„Навярно воин“ — подеха — • „лежи там някакъв?“
От болка се застича • по устните ѝ кръв,
мълвейки: „Туй е Зигфрид, • съпругът мой отраден!
Брунхилда го замисли, • извършил го е Хаген!“

Поиска незабавно • да иде при героя.
Главата му повдигна • сама с ръката своя.
Макар окървавена, • тогаз с горчивина
юнака нибелунгски • тя мигом разпозна.

С прискърбие изхлипа: • „Без неговият щит
от меч да е прободен, • лежи сега убит!
Тежко ми занаяред, но • узная ли кой пръст
в деянието има, • грози го мойта мъст!“

Придворните девици • ридаеха ведно
с царицата, защото • те помнеха с добро
владетеля свой, дете • погубен бе без време.
Тъй Хаген от Брунхилда • срама реши да снеме.

Кримхилда горко рече • на своите слуги:
„При воините идете • и събудете ги.
На Зигмунд съобщете • вий моята печал,
той Зигфрид да оплача • подкрепа би ми дал.“

Вестител се завтече • със стъпки неспокойни
на Зигфрид при момците — • все нибелунгски воини.
Словата му в ума им • успяха да нахлуят,
но без да ги осмислят, • преди плача да чуят.

Вестителят нататък • при царя стар търчеше.
Храбрецът Зигмунд буден • на одъра лежеше:
подказало му беше • сърцето вероятно
сина си свиден нека • не чака жив обратно.

„Станете, храбри Зигмунд! • Кримхилда ме помоли
да дойда и ви кажа • тозчас какви неволи
печал в сърце ѝ всяват, • която се налага
ведно с вас да изплаче, • че тя и вас засяга.“

Цар Зигмунд се надигна: • „Кажки какви неволи
красивата Кримхилда • терзаят ли я, що ли?“
Вестителят през сълзи • отвърна: „Ще простите,
владетелят ксантенски, • цар Зигфрид, ах, убит е!“

„Не бива“ — рече Зигмунд — • „да правиш разни
глуми

ти с вестите злокобни! • Пред никого тез думи
не казвай, дето някой • уж Зигфрид бил убил,
че няма да прежалея • докрай сина си мил!“

„Щом нямате ми вяра, • ще чуете вий сам
Кримхилда как оплаква • смъртта на Зигфрид там
с придворните девици, • узнали за това.“
Тревога вляха в Зигмунд • зловещите слова.

От одъра направо • със своите сто воини,
понесли меча остър • сред викове нестройни,
той втурна се натам, где • долавяха се вопли,
с дошли хиляда още • там от постели топли.

Щом чуха на жените • те горестта безбрежна,

съзнаха, че пристигат • в одежда най-небрежна,
но болката като че • ума бе помрачила
и стегнала сърцето • с невероятна сила.

Цар Зигмунд до Кримхилда • пристъпи най-отпреде:
„Гостуване злощастно • ни в този край доведе!
Кой мен от чедо, вас от • съпруг току лиши ни
с таз кръвожадна наглост • сред предани роднини?“

„Да знаех само кой е“ — • горчиво рече тя, —
„дори за миг не бих аз • могла да му простя.
Но бих му отмъстила, • и то с каква отрада,
та всеки негов близък • в ридание да страда!“

В прегръдката си Зигмунд • със своя син се сля
и чашата на горест • дотолкова преля,
че воплите на всички • отекнаха в палата,
в покоите, а сетне • на Вормс из твърдината.

Съпругата на Зигфрид • скърбеше без утеха.
От прелестното тяло • одеждите му снеха.
Щом раната измиха, • на одър бе положен.
Отправяха му с болка • подвластни взор тревожен.

Момците нибелунгски • продумаха тогава:
„Смъртта му без отплата • не бива да остава.
В престолнината тука • намира се злодеят.“
И рицарите взеха • за набег да копнеят.

Надянали доспехи • и с щитове снабдени,
хиляда и сто воини • в редици подредени
пред Зигмунд се явиха. • За своя син веднага
той искаше разплата, • каквато се полага.

С кого да се разправят • (комай не се запита),
ако ли не с цар Гунтер • и неговата свита,
ведно с които Зигфрид • потеглил бе на лов.

Кримхилда притесни се, • че бе за бой готов.

Макар опечалена • и страдаща в беда,
от страх, че могат воини • бургундски гибелта
на гости да докарат, • се тя възпротиви
и с вяроност на приятел • за туй предупреди.

В несретата си каза: • „Какво вий неуместно,
владетелю, гласите? • Вам явно неизвестно
ви е, че Гунтер има • немалко храбреци
и който ги нападне, • погубва себе си.“

Напираха с щит вдигнат • момци да влязат в бой,
царицата държеше • пък със съвета свой
тез нибелунги горди • от сблъсък да предпази.
Създаваха ѝ грижи • безстрашните витязи.

Пред Зигмунд настоя тя • таз битка да остави
за времена по-сгодни: • „Тогавя с помощта ви
ще отмъстя за Зигфрид. • Веднъж да се узнае
от него кой лиши ме, • горчиво ще се кае.

На Рейн живеят люде • така високомерни,
че в схватка с тях не бива • войска да се зачерни.
Ще срещнат всеки воин ваш • с по трийсетина знам.
Тях нека Бог ги съди • за стореното нам.

При мене останете • скръбта да споделите.
Разсъмне ли, тогаз ще • помогнат нам момците
в ковчега да положим • съпруга мой любим.“
Отвърнаха те мигом: • „Край одъра ще бдим.“

Нелесно се описва • печалната картина:
оплаквахя и воини, • и дами властелина,
та вопълът им горък • разбуди твърдината
и знатните тревожно • се стекоха в палата.

Там с гостите и те си • изплакаха тъгата,
без нещо да узнаят • на Зигфрид за вината,
подбудила воин някой • героя да погуби.
Със свитата тъжяха • и техните съпруги.

Повикаха ковачи • с умение добро
да му сковат ковчега • от злато и сребро.
Поискаха обковът • да бъде от стомана.
Сърцата се косяха • от болката голяма.

Нощта бе превалила, • настъпваше денят.
Царицата накара • тогаз да пренесат
съпруга ѝ цар Зигфрид • до дворцовия храм.
Приятелите в сълзи • го следваха и там.

При влизането в храма • камбаните забиха,
свещеници подеха • подир молитва тиха.
Със свитата пристигна • от вопъла подмамен
цар Гунтер, съпроводен • и от злодея Хаген.

Той рече: „Мила сестро, • зла участ сполетя ви.
Безсилни да попречим, • уви, ний на скръбта ви,
на Зигфрид за живота • сега ще жалим вечно.“
„Излишно е“ — отвърна • му тя чистосърдечно. —

„Да бе вам жал, не би той • загинал тъй без време.
Аз знам: ни миг не сте се • замисляли за мене,
разлъчвайки ни двама • със моя мил съпруг.
Защо пожертва Господ • наместо мене друг?“

Те възразиха остро, • Кримхилда пък предложи:
„Щом някой е невинен, • да го докаже може:
той при мъртвеца нека • пред всички ни да иде
и истината бързо • от всеки ще се види.“

Туй чудо страховито • до днес все още става:
пристъпи ли убиец • до жертвата, тогава

от раните кръв бликва. • Така и този ден
биде сред храма Хаген • пред всички уличен.

Щом раната на Зигфрид • отново закърви,
ридания по-силни • се чува от преди.

„Загина в сблъсък“ — Гунтер • да каже бе помолил

— „с разбойническа шайка. • Не го е Хаген сторил.“

„Разбойниците“ — рече • Кримхилда — „аз ги знам.
Да отмъстят, дай Боже, • другарите му вам
на Гунтер и на Хаген, • погубили тогова!“
Дружината на Зигфрид • бе пак за бой готова.

„В скръбта с мен останете“ — • Кримхилда ги
възпря.

Тя братята си Гернот • и Гизелхер съзря
да идват при мъртвеца. • Роднините пристойни,
окайвайки героя • сред другите придворни,

съпруга на Кримхилда • оплакаха горчиво.
На упокойна меса • към храма мълчаливо
прииждаха отвред и • мъже, жени, деца —
все непознати люде • с посърнали лица.

Придумваха я Гернот • и Гизелхер: „Сестрице,
след загубата трябва • да се успокоите.
Отмяна ще му бъдем, • дорде сме двама живи.“
Но безутешна бе и • пред братята грижливи.

По пладне вече беше • ковчегът му скован,
юнакът вдигнат бе от • носилката в саван.
Не искаше Кримхилда • да го погребват още,
преди да са опели • те неговите моци.

Щом смъртника покриха • с изящния покров,
на всеки от устата • избликна вопъл нов.

Плачът разтърси Ута, • царица достолепна,
и нейните придворни • при таз раздяла сетна.

Когато пък разчу се, • че го опяват в храма
и е в ковчег положен, • навалица настана
там лепта всеки сам да • дари за упокой.
Вразите му — колцина, • приятели — безброй!

В печал Кримхилда рече • на своята прислуга:
„Ще страдат редом с мене • онези по принуда,
които нам със Зигфрид • помагаха сърцато.
За упокой раздайте • им неговото злато!“

Деца невръстни също • дойдоха на молебен
да пуснат своята лепта, • преди да бе погребан.
Стотина меси в храма • изпяха този ден,
от предани другари • бе Зигфрид обграден.

След службата народът • си тръгна по тъма.
Кримхилда тихо рече: • „Не бива сам-сама
на бдението нощно • да бъда при героя.
Единствен извор той бе • на всяка радост моя.

Три дена и три нощи • оставам край ковчеза,
дордето си запазя • лика му в трайна нега.
Пък може Бог да прати • смъртта и мен да вземе?
Тъй сложен би бил краят • на мъката у мене.“

Прибра се всеки жител • на Вормс подир в дома си.
Тогава тя помоли • свещеници, монаси
със свитата на Зигфрид • и с нея там да бдят.
Мъчителна нощта бе • и тягостен денят.

Преминаха мнозина • на пост и на молитва,
а който предпочете • от всичко да опитва,
с подавката сам Зигмунд • гощаваше обилно.
За всички нибелунги • бе времето усилно.

Които в толкоз меси • пригласяха три дена,
понесоха и мъка, • и тягост съкровена,
затуй пък с жертвен дар ги • даряваше набожен,
та сиромахът стана • тъй доста по-заможен.

Бедняка, дете няма • ни дреха, ни пари,
ковчежникът на Зигфрид • да донесе дари
от златото на царя: • нали бе мъртъв той,
хиляда мерки даде • за негов упокой.

Отверед Кримхилда дан пък • поземлена издири,
раздаде я на болни • и разни манастири,
а със сребро и дрехи • несретници снабди.
Така предаността си • към Зигфрид потвърди.

При утринната меса • на третия ден рано
от множеството людско, • пред храма Божи
сбрано,
стенание се вдигна: • след тъжната кончина
отдаваха му почит • като на свой роднина.

На Зигфрид за душата • (да бъде преблажена)
раздадоха на бедни • през тези четири дена
към трийсет хиляди и • нагоре мерки злато.
Повехнаха му хубост • и тяло чудновато.

Когато опелото • съвсем заглъхна в храма,
тълпата въвн обзета • бе от печал голяма.
До гроба повелиха • да бъде той отнесен,
последва тъжен вопъл • и плач наместо песен.

С ридание народът • дотам го съпроводи.
Ни миг на радост някой • в тълпата не споходи.
Преди да бе погребан, • за сетно бе опят.
Какви отци се сбраха • за ритуала свят!

Съпругата на Зигфрид, • преди да стигне гроба,
преборваше се трудно • със страшната прокоба,
та да я пръскат често • наложи се с вода.
Сковала бе духа ѝ • ужасната беда.

Същинско чудо беше, • че болката надмогна,
но не една жена ѝ • съчувствено помогна.
„На Зигфрид воини“ — рече • царицата накрая, —
„каква е верността ви • към мене вече зная.

В тъгата радост малка • сега ми доставете:
за лишен път лика му • да зърна позволете!“
Да моли не престана • с печален глас горката,
дордето на ковчега • не вдигнаха капака.

Отведоха я сетне • при него премаяляла.
Главата му привдигна • с ръчицата си бяла
и рицаря целуна, • що изверг порази.
Зарониха очите • ѝ кървави сълзи.

Настанало бе време • за тягостна раздяла.
Отнесоха и нея, • че щом го бе видяла,
в несвяст изпадна мигом • прекрасната царкиня.
От мъка ѝ се щеше • тозчас да се помине.

След като бе погребан • витязът благороден,
усетиха се всички • онези в мрак безброден,
в страната нибелунгска • на път поели с него.
Тъгуваше и Зигмунд, • загубил своето чедо.

А някои се бяха • дотолкоз нажалили,
че ртите дни не бяха • ни яли, нито пили.
Не биваше обаче • веч тяло да терзаят —
след скърбите полека • свързеха се накрая.

ХVІІІ ЕПИЗОД

КАК ЗИГМУНД СЕ ЗАВРЪЩА В СВОЯТА СТРАНА

Кримхилда навестена • от своя свекър беше.
„Да си вървим оттука!“ — • прискърбно той ѝ рече.
„На Рейн ще да сме гости • ний явно нежелани.
Да тръгваме, царице, • обратно към дома ми!

За туй, че в този край вам • по начин вероломен
без време бе погубен • съпругът благороден,
не се винете вие. • Към рожбата си мила
от обич преголяма • предлагам вам закрила.

Ще встъпите изцяло • там в царската си власт,
що приживе сам Зигфрид • определи за вас.
Владетелка ще сте ни • на царство и корона,
а воините на Зигфрид • от враг ще бранят трона.“

За похода момците • уведомени бяха,
конете да приготвят • те в миг се разтърчаха.
Защо тук сред вразите • коварни да стоят?
И дами, и девици • се стегнаха за път.

Когато Зигмунд коня • да яхне бе готов,
отправи към Кримхилда • родата жарък зов
в дома си да остане, • във Вормс при своята майка.
„Това е немислимо“ — • Кримхилда се завайка. —

„Как мога аз в очите • човек да гледам вече,
такваз злина от който • за мене произтече?“
А Гизелхер отвърна: • „Сестрице моя харна,

на майка ни тук трябва • да бъдете вий вярна.

Онез, що помрачиха • вам всичко мило-драго,
в забрава ще останат — • черпете мойто благо.“
Тя възрази: „Тоз изход • за мен не е отраден.
Души ме мъка, щом е • пред погледа ми Хаген.“

„Ще ви спестя, любезна • сестрице, аз туй бreme,
склоните ли насетне • да бъдете при мене.
На мъртвия желал бих • да съм ви аз отмяна.“
„Такава нужда имам“ — • призна тя изтерзана.

Подир това на княза • почтително държане
помолиха я Ута • и Гернот да остане
при верните си близки • в средата своя родна.
Сред хората на Зигфрид • тя нямала подобна.

„Те всички са ви чужди“ — • княз Гернот подчерта.

„Най-силният е също • подвластен на смъртта.
Помнете го, сестрице, • и мъката ще спре!
Сред своите бъдете, • за да сте най-добре.“

Пред Гизелхер склони тя • да си остане в двора.
Изведоха на Зигмунд • конете от обора
да тръгнат нибелунги • към своите родни стрехи.
Товареха момците • оръжие, доспехи.

Цар Зигмунд я подири, • но не да се прощава.
„Юнаците на Зигфрид“ — • ѝ рече той тогава —
„ви чакат край конете. • Да яхваме веднага,
че вече сред бургундци • сърцето ми се стяга!“

„Съвет от верни близки“ • Кримхилда обясни —
„приех, че само тука • ще имам бъднини.
В страната нибелунгска • безродна ще съм аз.“
Голяма мъка Зигмунд • изпита в този час.

Затуй възпротиви се: • „Не вслушвайте се в тях!
Пред моите роднини • (нали ви обещах)
ще носите корона • тъй както и преди.
Нам не от вас щетата • ще се овъзмезди.

Елате там да идем, • отрочето ви где е!
Не давайте, царице, • само да сиротее!
Синът ви щом порасне, • ще ви окуражава,
а смелите бойци вам • ще служат дотогава.“

Тя рече пак: „Цар Зигмунд, • не мога аз да тръгна.
Оставам тук с готовност • за всяка участ бъдна.
В несретата роднини • на мен ще ми помагат.“
Словата ѝ веч взеха • момците да засягат.

Те рекоха в един глас: • „Да знаете, тепърва
сърцето ни от мъка • и жалост ще посърва.
Останете ли тука, • при нашите врази,
тогава най-тревожен • нам поход предстои.“

„Тръгнете си спокойно • и нека с вас е Бог!
Ще имате охрана • досам граничен слог
на Зигмунд до земите. • А рожбата си мила,
юнаци достолепни, • на вас бих поверила.“

Дочули, че не ще ги • последва тя на път,
надигна се на Зигмунд • в момците пак плачът.
Що горест на цар Зигмунд • докара таз разлъка
с царицата Кримхилда, • що непосилна мъка!

„Злощастно празненство бе“ — • владетелят
отсече.

„Пред друг цар и рода му • дано не се изпречи
каквото от забава • нас тук ни сполетя!
Не ще ни видят вече • в бургундската земя!“

Но воините на Зигфрид • явиха неприкрито:
„Веднага щом намерим • онези тук, които
погубиха ни царя, • ще водим битки свети!
Сред близките му имат • си те врази заклети.“

Цар Зигмунд я целуна • и огорчено рече,
след като осъзнал бе • отсъдата ѝ вече:
„Безрадостни ще яхнем • обратно към дома си.
Едва сега бедата • побирам аз в ума си.“

От Вормс на Рейн поеха • без всякаква охрана.
Изпълнени те бяха • с увереност голяма,
че втурне ли се някой • срещу им из засада,
от меча нибелунгски • веднага ще пострада.

И с никого в палата • пред път не се простиха,
но Гизелхер и Гернот • любезно доближиха
до Зигмунд, от когото • желаеха добре
съчувствието тяхно • в бедата да прозре.

Възпитано княз Гернот • да каже настоя:
„Свидетел ми е Бог, че • на Зигфрид за смъртта
вина аз нямам, нито • съм чувал кой сред нас
ненавист е питаел. • Затуй тъгувам аз.“

Учтиво Гизелхер ги • отпосле съпроводи —
Бургундия с момците • и царя той преброди,
на Долен Рейн дордето • накрая се прибраха,
но с радост помрачена • посрещнати там бяха.

Не знам дали нататък • те яздили са мирно,
ала във Вормс Кримхилда • се жалваше неспирно,
че за сърце утеха • ней друга не остана
освен предаността на • княз Гизелхер голяма.

Красивата Брунхилда • изглеждаше надменна.
Че плачеше Кримхилда, • съвсем не я засегна.

*Любезността предишна • към нея прекрати.
Кримхилда ней отпосле • пък как напакости!*

ХІХ ЕПИЗОД

КАК СЪКРОВИЩЕТО НА НИБЕЛУНГИТЕ БИВА ПРЕНЕСЕНО ВЪВ ВОРМС

*Нали бе ненадейно • Кримхилда овдовяла,
във Вормс маркграфът Екварт • със свитата си
цяла*

*остана да ѝ служи, • на помощ щом разчита
и мъката по царя • изплаква до пресита.*

*За нея изградиха • постройка в близост с храма —
красива и висока, • просторна и голяма,
с придворните си гдето • живееше в нерадост,
ала на мяса в храма • присъстваше без тягост.*

*Където бе погребан • мъжът ѝ дръзновен,
в сърцето с много горест • отиваше весден
Всевишния да моли • да му прости душата.
Проливаше сълзи на • признателност горката.*

*Придворните и Ута • ней вдъхваха утеха,
сърцето ѝ ранено • да изцелят подеха,
ала нахалост всичко: • все безутешна беше.
Каквато болка тя по • любимия таеше,*

*не е таяла друга • по свой мъж и владетел —
предаността ѝ беше • върховна добродетел.
Не спря да го оплаква • до сетните си дни
и отмъсти за него • с нечувани злини.*

*Подир смъртта му в скърби • немало време мина —
кажи-речи години • към три и половина,*

без дума да продума • на Гунтер, своя брат,
и без врага си Хаген • да срещне в този град.

„Възможно ли е“ — Хаген • един ден го запита —
„сестра ви за приятел • вас пак да ви зачита?
Ще имате изгода, • в страната ни когато
по нейна воля дойде • и нибелунгско злато.“

„Защо не?“ — рече Гунтер. — • „Аз двамата си
братя,
с които тя общува, • могъл бих да изпратя
да дирят лесен начин • това да се подхване.“
„Не вярвам“ — смънка Хаген — • „то някога да
стане.“

Разпореди се Гунтер • да иде Ортвин в двора
ведно с маркграфа Екварт • и с други още хора —
с княз Гизелхер, княз Гернот, • доверени на царя.
Те седнаха Кримхилда • тогаз да уговарят.

Поде отпърво Гернот, • бургундски храбър княз:
„Предълго вие Зигфрид • оплаквате пред нас.
Вам царят ще докаже: • не го е той убил.
Страданията ваши • го правят тъй унил.“

„Не обвинявам Гунтер. • Пронизал го е Хаген.
Где Зигфрид нараним бе — • от мене бе издаден.
Да знаех, че ненавист • такваз към него храни,
аз бих предотвратила, • наместо да го брани,

живот да му затрие“ — • владетелката вметна. —
„И нямаше да плача • сега така несретна.
Не ще простя им нивга • постъпка тъй гнуснава!“
Княз Гизелхер взе нея • тогаз да умолява.

Едва-що съгласи се • тя царя да приеме,
с роднини Гунтер вече • пристигаше в туй време.

Пред нея да застане • един не бе посмял:
вината за скръбта ѝ • бе Хаген осъзнал.

Цар Гунтер я целуна, • когато се отказа
към него да питае • тя злостната омраза.
В бедата ѝ не бе ли • той пряко съпричастен,
да я подири щеше • след онзи час злощастен.

С такъв порой от сълзи • не знам да са били
роднини пак сдобрени. • Макар и да боли,
прости им тя на всички, • но не и на злодея:
не би го друг погубил — • на Хаген бе додеял.

Наскоро се удаде • дори да ѝ внушат
от пещера далечна • на Рейн да пренесат
съкровището ценно • на Нибелунг веднага —
било ѝ сватбен дар, та • затуй ѝ се полага.

Тъй Гизелхер и Гернот • поеха пред редици
от нея сбрани воини • осемдесет стотици
оттам да го докарат, • където беше скрито
и вардено от Албрих • с другари упорито.

Към пещерата щом ги • запътени съзря,
джуджето смело Албрих • другарите си сбра:
„Ще трябва да отстъпим • ний целия товар.
На нашата царица • бил, казват, брачен дар.

Ала не биха нивга • се с него те сдобили,
ако за жалост ние • не бяхме се лишили
от мантията наша • невидимка, защото
тя станала на Зигфрид • бе част от облеклото.

Но сполетя го сетне, • уви, заради нея
нещастие голямо, • понеже нам отне я
и подчинени бяха • му всички тез земи.“
Да връчи ключовете • подир се устреми.

Момците на Кримхилда • пред пещерата спряха
и с нейните роднини • богатствата съзряха.
Превозиха ги сетне • те до брега, отдето
пък с кораби до Рейн се • добраха по морето.

За туй имане още • легенди се мълвят.
Дванадесет талиги • по тесен, стръмен път
до четри дни и ноци • по три пъти на ден
с товар пълзяха тежък • и необикновен.

Най-чисто злато беше • и камъни безценни
и платата на всички • бойци волнонаемни
не би му намалила • на йота стойността.
Не беше безпричинна • на Хаген алчността.

Вълшебна златна пръчка • сред него възделена
бе, тъй като да властва • над цялата вселена
могъл би тоз, комуто • мощта ѝ е позната.
След Гернот тръгна част пък • на Албрих от
родата.

Съкровището щом се • в Бургундия стовари,
то стана за Кримхилда • скъп дар от брака с цар и
надлежно бе прибрано • в подземия и кули.
За толкова богатства • не бяха нигде чули.

Дори хилядократно • то повече да беше,
тя и без него също • честита да е щеше,
да можеше цар Зигфрид • все още да живее.
С по-предана съпруга • не ще се друг гордее.

Огромното богатство • примамваше в страната
юнаци от далече: • тъй щедра бе ръката
на богатата царица, • че славеше я всеки
и добродетелта ѝ • възхваляше навеки.

На бедни и богати • раздаваше без мяра,
та Хаген се угрижи: • „Така ако я кара,
мнозина верни воини • за тайните си цели
и нашата погибел • тя може да спечели.“

„Имането е нейно“ — • така му Гунтер рече. —
„Да върши с него нещо • не бива да ѝ преча.
Едва склони наскоро • ний пак да се сдобрим.
Богатства да раздава • не е грях непростим.“

Но Хаген възрази му: • „Разумен мъж не дава
една жена богатства • сама да управлява.
С подаръци могла би • да предизвика тя
да си окайва нявга • бургундец ореста.“

Отвърна царят: „Клетва • пред нея аз съм дал,
че няма да я тласна • пак в горестна печал,
и да я спазя искам: • сестра ми е рождена.“
„Вината“ — вметна Хаген — • „аз нека да поема!“

Нали немалко клетви • са стъпквани с мълчане —
посегнаха и те на • вдовишкото имане.
До ключовете Хаген • без право се добра,
та брат ѝ Гернот гневен • бе, щом това разбра.

А Гизелхер отсече: • „Голямо зло понесе
сестра ми зарад Хаген • и аз ще се намеся.
Роднини да не бяхме, • главата му бих взел!“
Захълца пак Кримхилда, • жена на рицар смел.

Тогава Гернот каза: • „За да не си вредим,
в Рейн златото защо ли • не се разпоредим
да бъде потопено • и господар да няма?“
Кримхилда нажалена • пред Гизелхер застана:

„Помнете, драги братко, • че съм си поверила
живота и имота • на вашата закрила!“

Той ласкаво ѝ рече: • „В мен сигурна бъдете,
щом върнем се, но в поход • днес яхваме конете.“

Извън стените царят • със свитата препусна
и с воини най-отбрани • за таз езда изкусна.
С ненавист към Кримхилда • и замисъл потаен
останал бе единствен • в палата само Хаген.

Преди да се завърнат, • от него похитено,
съкровището беше • край Лохе потопено
изцяло в Рейн дълбоко. • За себе си да има
той смяташе облага, • но тя му се размина.

Кога прибра се царят • със цялата си чета,
Кримхилда се оплака • от новата несрета
и мъка, споделена • от нейните придворни.
Дочу и от князете • тя думи непритворни.

Постъпката на Хаген • осъдиха уж вкупом,
та временно странеше, • но без да пада духом,
дорде от тях сдоби се • с търпимост обещана.
Затуй пък на Кримхилда • той по-омразен стана.

Той златото в реката • преди да потопи,
с князе и цар оброкът • под клетва се скрепи,
един от тях дор жив е, • то скрито да остане.
Ни те сами, ни други • сдоби се с туй имане.

Кримхилда скърби нови • обзеха без утеха —
нали подир съпруга • богатство ѝ отнеха.
Тъгуваше горчиво • и горестта дълбока
така не я напусна • до края на живота.

След гибелта на онзи, • що радост бе ѝ дал,
тринадесет години • изтекоха в печал,
без края на юнака • да може да забрави.
С предаността към него • навред се тя прослави.

XX ЕПИЗОД

КАК АТИЛА ПРОБОЖДА СВАТОВНИЦИ ДА ИСКАТ КРИМХИЛДА

*С живота неотдавна • се Хелка бе простила.
Щом закопня за нова • съпруга цар Атила,
съветът бе Кримхилда, • прегордата вдовица,
в Бургундия родена, • да вземе за царица.*

*Красавицата Хелка • понеже се помина,
от близки бе придумван: • желае ли да има
жена високородна, • извикваща почуда,
вдовицата на Зигфрид • да иска за съпруга.*

*„Едва ли е възможно“ — • владетелят могъщ
им рече. — „Непокръстен • съм аз, езичник същ,
а тя е християнка • и няма да склони.
За двама ни не виждам • взаимни бъднини.“*

*Но те го увериха: • „Пък може и да стане
заради ваш'то име • и бляскаво имане.
Уместно ще е все пак • поне да се опита —
ще любите снагата • на дивна хубавица.“*

*Владетелят запита: • „Кому тогаз познати
на Рейн са и земите, • и царските палати?“
Тук Рюдигер от Пьохларн • да обяснява взе:
„От малък аз познавам • достойните князе.*

*Това са Гунтер, Гернот • и Гизелхер — добри
те рицари са, всеки • стремящ се да твори
каквото нему с чест и • със сръчност се удава.*

Предците им известни • са с не по-малка слава.“

Атила рече: „Вие • кажете ми дали
подхожда ѝ до мене • с корона да седи;
дали е хубостта ѝ • наистина такава.
Не искам тука някой • подир да съжбялява.“

„Тя с мойта господарка • по хубост е сравнима —
с възвишената Хелка. • Не може цар да има
на този свят съпруга • по-прелестна от нея.
Комуто в брак врене се, • той предоволен ще е.“

„Усърден мой сватовник • бъдете ми, велможе.
И ако нявга легне • Кримхилда в мойто ложе,
заслужена отплата • ще имате от мене,
копнежа ми загдето • изпълнихте овреме.“

Ковчежникът ми щедро • ще ви дари със злато,
с момците си подире • живеите пребогато.
Що вам потребно — дрехи, • коне — за поход е,
ще кажа незабавно • да ви се раздаде.“

А Рюдигер отвърна, • заможният маркграф:
„Да диря тук отплата • не ще съм никак прав.
Като сватовник царски • на Рейн ще ида аз,
ала с това, що имам, • добито пак от вас.“

Владетелят запитва: • „Кога на път за тази
царица ще се тръгне? • Дано вас Бог ви пази
с съпругата ми бъдна • от всякаква беда!
Късмет дано да имам • и нас да радва тя!“

„Преди да тръгнем“ — рече • маркграфът, — „ще
потрябват
оръжия и дрехи, • които да показват,
че можем пред князете • почтено да стоим.
С петстотин воини мисля • на Рейн да се явим.“

В Бургундия, където • ме видят с моите воини,
към вас да се събуждат • възторзи многобройни,
че никой друг владетел • не е сватовник пращал,
стъкмен със свита толкоз • огромна и блестяща.

Но вий, царю, не ще се • отметнете нали,
тя Зигфрид ако още • в сърцето си таи —
сина на Зигмунд, дете • и тук е наминавал.
Всеобща почит с право • юнакът заслужавал.“

„За мъж щом го е взела“ — • отвърна му Атила, —
„достоинствата му явно • добре е оценила
и аз не ще отблъсна • царицата прекрасна.
Мен хубостта ме кара • така да се прехласна.“

„Ответ“ — маркграфът рече — • „такъв аз ще ви
дам:

ще тръгнем подир двайсет • и четири дни натам.
На моята Готлинда • ще пратя новина,
царица че ще скланям • да стане вам жена.“

Граф Рюдигер до Пьохларн • щом пратеник проводи,
графинята изпита • и радост, и тревоги.
Узнала, че мъжът ѝ • сватовник е на царя,
усети колко мъка • по Хелка я изгаря.

Вестта когато стигна • до нейните уши,
покоят ѝ от горест • тозчас се наруши,
че с нова господарка • не е като преди.
При спомена за Хелка • съвсем се наскърби.

За радост на Атила • след седем дни препусна
откъм Маджарско графът • извън страната хунска.
Одежди във Виена • ушиха му веднага
и тръгването веч бе • ненужно да отлага.

Момата му в град Пьохларн • с Готлинда го
посрещна.

Как младата графиня, • вежлива и сърдечна,
се радваше да види • баща си с толкоз воини!
Присъстваха и други • девици най-пристойни.

Преди за Пьохларн още • с дружина да поеме,
одеждите получи • маркграфът във Виена
на мулета, покрити • с наметала възгуби.
От тях по пътя нищо • почти не се погуби.

С пристигането в Пьохларн • стопанинът подслон
за своите другари • с благовъзпитан тон
помоли да намерят • и настанят добре.
Съпруга си Готлинда • възторжено прие.

И младата графиня, • на Рюдигер момата,
оглеждаше с възхита • дружината сърцата
от смели хунски воини, • последвали баща ѝ.
С вежлив привет пред тях се • девицата представи:

„Добре дошли сте, татко, • с таз предана
дружина!“

Благодариха вкупом • от воините мнозина
на младата графиня • за словото прекрасно.
Готлинда на мъжа си • с целта не бе наясно.

Излегната до него • в семейното им ложе,
тя вечерта запита • дали да каже може
къде го праща царят • на хунската земя.
Той рече: „Най-охотно • сега ще обясня.

Владетелят понеже • остана без съпруга,
провожда ме да ида • да му намеря друга.
Отивам при Кримхилда • на Рейн сватовник аз —
на хуните царица • ще става тя при нас.“

„Дай Боже да се сбъдне“ — • възкликна тя — „това!
За нейната почитеност • донесе се мътва.
Дано наместо Хелка • ни сгрей на старини,
короната достойно • да носи дълги дни!“

Маркграфът вметна: „Скъпа, • които на конете
след мен към Рейн поемат, • на тях да раздадете
ще трябва прелюбезно • що имате в дома си.
Добре стъкмен, юнакът • висок държи духа си.“

Тя отзова се: „Всеки, • каквото му подхожда,
от мене ще получи, • та вас да съпровожда,
дружината ви лична • към Рейн щом се отпрати.“
„За щедростта“ — той рече — • „признание дължа
ви.“

Какви одежди пищни • от дрешника изкара!
На всеки рицар даде • тя облекло по мяра,
грижливо подплатено • изцяло до петите.
С умение подбирал • бе Рюдигер момците.

След седмица от Пьохларн • потегли на ранина
стопанинът с чудесно • стъкмената дружина.
Бавария те бързо • с товара прекосиха.
Разбойници нарядко • ги там безпокоиха.

Дванайсет дена трая • ездата им до Рейн,
където царят беше • за тях уведомен.
И свитата бе вече • дочула вест в дома му,
че чужденци пристигат, • та той заръча само

да му доложи онзи, • комуто са познати.
Едно бе всеизвестно: • те много са богати —
на мулета товари • се виждаха нелеки.
В града бе предоставен • подслон добър на всеки.

Внезапната поява • на гостите извика

сред всички в твърдината • почуда превелика:
отде на Рейн се взеха, • целта им там каква е?
От царя пак към Хаген • въпросът бе що знае.

От Троне воинът рече: • „Не съм ги зървал даже.
Огледам ли ги, вече • могъл бих да ви кажа
те яхнали отде са • за нашата родина,
освен ако не са от • затънтена чужбина.“

Пристигналите бързо • се бяха настанили.
Сватовникът с момците, • одеждите сменили,
поеха към двореца • вестта да отнесат.
В изящно облекло се • зададоха тоз път.

„Доколкото съзирам, • макар да бе отдавна“ —
додаде вещо Хаген, — • „и по ездата плавна
изглежда доста много • тоз рицар благороден
от хунската държава • на Рюдигер подобен.“

„Кое ми дава право • да съм уверен аз,
че рицарят от Пьохларн • пристигнал е при нас?“
Едва бе изговорил • цар Гунтер тез слова,
когато Хаген госта • безгрешно разпозна.

Той Рюдигер да срещне • с приятели се втурна.
Приветствани сърдечно • при тази среща бурна
и воините му бяха — • петстотинте на брой
вестители напети • на хунския герой.

Гласът на Хаген егна: • „Да се сдържа не мога
привет вам да изкажа. • Добре дошли сте в Бога,
наместнико от Пьохларн • и всички ваши воини!“
Тъй хуните приеха • там с почести достойни.

Пристъпиха напред и • роднините на царя,
юнакът Ортвин чу се • на графа да повтаря:
„Отколе скъпи гости • посрещани при нас

не са били тъй бурно — • в това кълна се аз!“

И благодарността си • за поздрава предала,
дружината последва • ги в празничната зала,
где царят седнал беше • сред своите юнаци.
Привдигайки се, там им • яви вежливостта си.

Как той, благовъзпитан, • дошлите запосреща!
До Гернот царят Гунтер • с възторженост гореща
прие момците с госта, • тъй както се полага.
На Рюдигер подаде • ръка дори от прага.

Заведе го там, дете • в достойнство бе седял.
На гостите охотно • наляха по бокал
било от най-добрата • и сладка медовина,
било благоуханно • и руйно рейнско вино.

Пристигнаха и Гере, • и Гизелхер в палата.
И Данкварт, Фолкер също, • щом чуха новината,
че гости има, мигом • се в залата явиха,
где рицарите славни • край царя поздравиха.

От Троне Хаген рече • на своя господар:
„Момците ни е редно, • с любезности макар,
да служат на маркграфа. • Загдето ни помага,
съпругът на Готлинда • заслужил е награда.“

Цар Гунтер заразпитва, • тъй както подобава:
„Владетелите двама • на хунската държава —
и Хелка, и Атила — • как поминават днес?“
Маркграфът му отвърна: • „Ответ дължа ви с
чест.“

От мястото си стана • той с цялата дружина
и къмто царя каза: • „Щом волята ви имам,
то вестите могъл бих, • що нося вам сега,
царю, аз драговолно • пред вас да изрека.“

Отвърна царят: „Вести, • донесени оттам,
разказвайте тъй, както • предадени са вам,
да мога да ги чуя • аз с цялата си свита.
Ний истината нека • узнаем неприкрита.“

Вестителят почтено • поде: „Вий приемоте
на Рейн с родата ваша • услуги и привети,
заръчани от царя • със слава величава.
С вестта си той вам знак и • за преданост ви дава.

Владетелят ми моли • скръбта да споделите,
оставила без радост • народа ни през дните,
откак почина Хелка, • жената на Атила.
Девиците, поела • под своята закрила,

чеда на властелини, • отглеждани от нея,
в страната ни сред обща • печалност сиротейт,
че няма да повече • за тях веч някой ближсен.
Затуй и царят ходи • нередко тъй угрижен.“

„Дано Бог поживи го“ — • отвърна Гунтер, —
„дето

услугите си мене • предлага непредвзето!
Приветите му също • посрещат се с достойнство
от мен и моите близки • и цялото ми воинство.“

Бургундският юначен • княз Гернот подчерта:
„Светът ще жали дълго • на Хелка за смъртта,
че с добронравност влязла • бе всекиму в душата.“
Възхвалата от Хаген • и всички бе призната.

А пратеникът знатен • нареждаше горецо:
„Царю, ще позволите • да кажа още нещо,
което господарят • да ви предам желае,
доколкото без Хелка • отчаян и в тъга е.

Дочул бил, че Кримхилда • след гибелта на своя
съпруг сама живее. • Ако е вярно, моя
владетел заявява: • щом вие разрешите,
с корона ще застане • у нас тя пред момците.“

В ответ зае се царят • да извести самия:
„Ще чуе мойта воля • и ако одобри я,
до три дни ще ви кажа • каквото е решила.
Преди да знам, защо да • подвеждам аз Атила?“

На гостите отдавна • подслон бе даден вече
и прием дружелюбен, • та Рюдигер си рече,
сред воините на Гунтер • приятели че има,
на Хаген щом бе сторил • услуга несравнима.

Така изчака три дни • в палата той вежливо.
Роднините си свика • цар Гунтер предвидливо
съвета им да чуе • дали за цар Атила
Кримхилда да омъжи, • ако би тя склонила.

Съгласни бяха всички, • сал Хаген бе против,
приканвайки цар Гунтер, • владетел нестрашлив:
„Не бива (вас към разум • държа да призова),
дори тя да желае, • да сторите това!“

„Защо да го не сторя?“ — • учуден беше царя. —
„Възможност пред сестра ми • когато се отваря
честита да е, с дух съм • аз непоколебим.
Би трябвало ний даже • към туй да се стремим.“

Но Хаген възрази му: • „Тез думи забравете!
Не знаете Атила • какъв човек проклет е.
За мъж ако го вземе, • тъй както я гласите,
тогаз за вас тепърва • ще почнат и бедите.“

„Ще гледам да се вардя“ — • тогава Гунтер каза —
„от прекалена близост, • та да не дам омраза

да запламти у него, • мъж вземе ли го тя.“
Опълчи се пак Хаген: • „Не ще ви подкрепя.“

Запитаха и Гернот, • и Гизелхер дали
князете двама биха • да одобрят могли
Кримхилда цар Атила • да вземе за съпруг.
Против единствен Хаген • бил — никой рицар друг.

Княз Гизелхер отвърна: • „Сега, юнако Хаген,
за добротворство случай • пореден ви е даден.
Злината, причинена • от вас, вий поправете —
да бъде пак честита • на нея не пречете!

Нали вий потопихте • сестра ми в таз несрета,
та радостта ѝ беше • завинаги отнета.
Не е постъпвал никой • така с една царкиня
и да ви ненавижда • тя пълно право има.“

„Каквото предусещам • аз вам ще донеса:
тя вземе ли Атила, • ще доживей часа,
тъй както е решила, • да ни напакости.
На нея подчинени • ще са безброй момци.“

Към Хаген се обърна • княз Гернот този път:
„Тогава просто няма, • преди те да умрат,
да яхваме на поход • в страната на Атила.
Нам чест ще е сестра ни • да бъде пак щастлива.“

„Не ще ме“ — рече Хаген — • „тук никой убеди,
че няма да ни дебнат • какви ли не беди,
с короната на Хелка • Кримхилда щом окичат.
Да го предотвратите — • това вам най прилича.“

Раздразнен Гизелхер бе, • най-малък Утин син:
„Не бива всички ние • да се опозорим!
Нас трябва да ни радва, • оказват ли ѝ чест.
Противно аз на Хаген • ще съм ѝ верен днес.“

При думите му Хаген • гнева си не прикри.
А Гизелхер и Гернот, • витязите добри,
ведно със царя Гунтер • решиха най-накрая
да ѝ се не попречва, • щом брака пожелает.

Маркграфът Гере рече: • „Да ѝ предам е време,
че за съпруга иска • Атила да я вземе —
владетел строг, почитан • от рицари подвластни.
И раната ѝ с него • навярно ще зарасне.“

Подир той Кримхилда • да я уведоми,
посрещнат бе любезно • и бодро заяви:
„Подобно вестносец • срещнете ме сега,
че щастие задава • се вам подир тъга.

Ръката ви да искат • проводил е един
достатъчно прославен • витяз и властелин,
сдобил се с много почит, • корона и богатства.
Да знаете, че брат ви • не ще ви възпрепятства.“

Но клетата отвърна: • „Ах, моля ви, за Бога
и вий, и моите близки • помнете, че не мога
да служа аз за подбив. • Да ида по принуда
при някого, загубил • любимата съпруга?“

Така тя възрази му • с горчивина дълбока.
Подир дойдоха Гернот • и Гизелхер младока,
опитвайки се нежно • да ѝ внушат утеха,
че вземе ли се с царя, • на път е към успеха.

Не скланяше обаче • в несретата си мъж
отново да обикне, • макар и тъй могъщ.
Щом друго не желае, • запитаха дали
вестителя да срещне • ще тя благоволи.

„Не ще откажа“ — рече • почитената жена —

„аз Рюдигер да видя, • известен с добрина
и рицарско достойнство; • че друга личност смела
тук с мисия такава • съвсем не бих приела.“

Подир додаде: „Утре • при мен да заповяда.
Ответа мой тогава, • макар и без отрада,
в покоите ми лично • от мене би узнал.“
Сърцето ѝ отново • изпълни се с печал.

За Рюдигер бе всъщност • таз вест добре дошла —
с Кримхилда да се срещне • му волята била.
Напълно убеден бе, • че знай за своите цели —
ако изобщо може — • той как да я спечели.

След утринната меса • на идущия ден
на Рюдигер момците • (мравуняк оживен)
поеха гордо с него • да се явят в палата.
Какви изящни бяха • на всички облеклата!

Прекрасната Кримхилда, • съвсем опечалена,
в очакване да дойде • вестителят, простена.
Тя с делнични одежди • облечена застана
пред своите придворни • в тържествена премяна.

Към дверите пристъпи, • скръбта си приглушила,
и срещна благодушно • човека на Атила.
С дванайсет свои воини • яви се той пред нея —
за гост такъв в двореца • се винаги милее.

С момците си да седне • подир го призоваха.
Отпреде Екварт с Гере, • двамината маркграф,
изправени стояха, • смелчази изявени.
Зарад Кримхилда бяха • дошлите нажалени.

Красивите придворни • околоръст седяха,
но мъка у Кримхилда • и гостите съзряха:
отпред гърдите мокри • ней бяха от сълзи,

та Рюдигер таз гледка • дълбоко порази.

Тогава той ѝ рече: • „Царице благородна,
на мене и момците • при срещата ни сгодна
вестта ще позволите • сега да предадем.
Заради нея тук се • явихме този ден.“

Царицата отвърна: • „Вам позволено е
вестта да съобщите, • що с вас донесли сте.
С добрия вестносец • по-ведър е живота.“
Но всички доловиха • в гласа ѝ неохота.

А Рюдигер от Пьохларн • подхвана с глас приветен:
„Най-предано Атила, • владетел достолепен,
предлага, господарко, • гореща обич вам
и вашата в замяна • държи да има сам.

Страданието иска • да заличи с любов,
да бъде всеотдаен • към вас е той готов,
тъй както нявга Хелка • сърцето му плени.
Сега редят се само • безброй несретни дни.“

Царицата отвърна • на Рюдигер: „Маркграфо,
от никой, който знае • в сърцето ми каква се
е болка настанила, • не бих могла да скрия:
не ще обикна друг, щом • загубих най-добрия.“

„Кое скръбта прогонва“ — • юнакът продължи —
„от любовта по-лесно? • Щом някой се реши
да избере човека, • комуто тъй допада,
след болката сърцето • ще затупти в отрада.

Ако един ден с обич • дарите господаря,
подвластни вам дванайсет • корони той повтаря
ще бъдат със земите • на тридесет князе,
които подчинил е • със собствени ръце.

Повеля ще държите • над много храбри воители,
що някога на Хелка • били са най-покорни,
и над придворни дами • от царско потекло
тѣй както и при нея • по-рано е било.

Атила ви предлага • такава власт могѣща,
каквато там доскоро • на Хелка бе присѣща,
склоните ли корона • той вам да повери,
бидейки господарка • на рицари добри.“

Царицата възкликна: • „Нима могла бих аз
съпруга пак да стана • на кой да е витяз?
След като с гибелта си • един ме тѣй сломи,
в печал ще бъда вечно • до сетните си дни!“

Но хуните твърдяха: • „Царице пребогата,
с Атила ще сте скоро • забравили тѣгата —
блаженство ви очаква, • щом вий се съгласите.
Прекрасни са в двореца • на царя ни момците.

Девиците на Хелка • и вашите придворни
ще могат да общуват • из залите просторни,
юнаци ще намират • пѣк щастиято свое.
Послушайте, царице, • че вам то за добро е.“

Тя рече им любезно: • „Да спрем ний разговора
поне до утре заран. • Елате пак тук в двора
да чуете ответа • на вашата подкана.“
От рицарите беше • молбата ѝ разбрана.

Сватовниците щом се • оттам отдалечиха,
царицата веднага • княз Гизелхер повика
ведно със своята майка • и каза им тогаз, че
не ѝ приляга друго • освен да се наплаче.

„Сестрице, уверен бях“ — • ней рече брат ѝ сетне
„и ще ми се да вярвам, • че радост ще просветне

след скърбите ви, стига • с Атила занаяпред
да си се задомите. • Туй моят е съвет.

Каквото и да казват, • предлага ви той трона.
От Елба до морето, • от Рейн, та чак до Рона
по-славен повелител • сега от него няма.
Че за жена ви иска, • за вас е чест голяма.“

„Съветът ви нима е • да съм славолубива?
Да плача и жалея • на мен ми по̀ отива.
Как мога да царувам • пред рицарска дружина —
нали и хубостта ми • комай че попремина?“

Обърна се към нея • царица Ута също:
„В заръките на брат си • се вслушай, мила дъще!
Приятелите следвай • и ще спечелиш само!
Отдавна гледам как се • косиш от зло голямо.“

Кримхилда се помоли • и Богу за съвет:
нали сребро и злато • и дарове безчет
да раздадеше, както • дорде бе Зигфрид жив,
не щеше да изпита • отново миг щастлив?

Помисли си: „Ще стана • пред всекиго за срам,
ако аз, християнка, • си тялото отдам
на някакъв езичник. • Предложи ли ми даже
той всички земни кралства, • отново ще откажа.“

Така реши, а сетне • нощта прекара тя
в леглото с мисли мрачни • рояк до сутринта.
В очите лъчезарни • не секнаха сълзите
преди звъна на храма, • зовящ за утренните.

Князе и цар се бяха • навреме там явили.
Сестра си да придумват • подеха с нови сили,
съветвайки я царя • на хуните да вземе,
макар че непосилно • за нея бе туй бреме.

Повикаха тогава • момците на Атила.
Охотно би се вече • дружината простила
и тръгнала обратно • с успех или с провал.
С витязите си беше • се Рюдигер задал,

дошли да чуят тъкмо • и волята на царя,
та овреме да могат • те с всичко да се справят —
нали им предстоеше • далечен път пореден.
И ето при Кримхилда • бе Рюдигер заведен.

Молба достопочтено • юнакът пак отпрати
любезната царица • да сподели каква ли
могъл би вест да носи • в страната на Атила.
Ответа си обаче • не бе тя променила —

не искала изобщо • повторно мъж да люби.
Маркграфът я запита: • „Нали да се погуби
било би неразумно • прекрасната снага?
Вий можете жена на • храбрец да сте сега!“

Молбите все напразни • оставаха, дорде
не смогна да ѝ каже • в беседа насаме,
че да я възмезди щял • за участта несретна.
Тя в свойта упоритост • тогава поомекна.

Той просто призова я: • „Владетелко красива,
макар и наскърбена, • да плачете не бива.
Чрез свита и роднини • при хуните от мен
възмездие ще има • за всеки провинен.“

Това окуражи я • и тя му отговори:
„Пред мен се закълнете, • че който зло ми стори,
за болката в душата • вий пръв ще отмъстите.“
Маркграфът обеща ѝ • разплата за злините.

С дружината закле се • там Рюдигер пред нея,

че предани ще бъдат • и няма да посмеят
в страната на Атила • да ѝ откажат тия
момци услуга в нужда. • В това той увери я.

И вярната съпруга • реши: „Щом ще спечеля
приятели тъй много • под моята повеля,
ще дам да ме одумват • в безмерната неволя.
Какво пък, ако мъст аз • за своя мъж измоля?

На рицари Атила • опрял си е мощта
и аз ще разполагам • с тях, както си поща.
Богатства ще раздавам • тогаз какви ли не,
щом злият Хаген мен ми • имането отне.“

На Рюдигер тя рече: • „Да се не бе разчуло,
че той е върл езичник, • аз щях да сложа було
и с него да се взема • пред воини и велможии.“
Маркграфът ѝ отвърна: • „Недейте се тревожи!

На служба в двора има • мнозина християни,
та дните ви при царя • не ще са изтерзани.
Внушите ли му вие • да се покръсти, сам
ще иде под венчило • тогаз с вас в Божи храм.“

И братята подеха: • „Вий дайте нам обет,
че непреклонността ви • ще секне занаяпред.“
Те молиха я дълго, • дорде съвсем без сила
накрай склони да вземе • за свой мъж цар Атила.

„Ще ви последвам“ — рече — • „аз, клетата. С
добром
при хуните ще дойда • и то ще стане, щом
придружници намеря • за вашата страна.“
В съгласие протегна • към воините ръка.

Маркграфът вметна: „Стигат • ви даже само
двама.

С дружина разполагам, • та мисля трудност няма
с достойнство през реката • ний с вас да се
отправим.

В Бургундия причина • не виждам да се бавим.

Роднини имам, както • и петстотин витязи
да изпълняват вярно • и тука, и в онази
страна заповедта ви. • И аз съм дума дал
да се не срамя, дете • не съм се отзовал.

В конюшната кажете • сега да се разшетат.
Не ще ви е излишен • на Рюдигер съветът.
Да се приготвят също • придворните девици,
че пътьом те ще срещнат • герои именити. “

Каква безценна сбруя • запазила се беше
от времето на Зигфрид, • та всяка гордо щеше
с достойнство да я ползва, • потегляйки на път!
Какви седла решиха • за тях да изнесат!

Те гиздили се бяха • преди с разкошна дреха,
ала преди да тръгнат, • най-пищната си взеха,
че много се изрече • за онзи хунски цар.
Отключен беше дрешник, • държан под катинар.

Изтекоха усилно • пет дена и полвина
в оглеждане на туй, що • бе сгънато и в скрина.
Кримхилда науми от • съкровищница своя
да одари момците • на Рюдигер героя.

Останало й още • бе нибелунгско злато
(да го раздава щеше • сред хуните сърцато),
което сто жребеца • не смогваха да вдигнат.
На Хаген до ушите • таз вест тогава стигна.

Той рече си: „Кримхилда • не ще ми май прости,
та златото на Зигфрид • тук нека си седи.

Защо на неприятел • да давам туй имане?
Дорде е у Кримхилда, • аз знам какво ще стане.

От нея там ще бъде • раздадено без време,
уверен съм, да буди • ненавист срещу мене.
Но тъй като за него • не стигат им коне,
ще го запази Хаген, • Кримхилда ще не ще!“

Тя много огорчи се, • когато туй разбра.
Понечиха князете • на своята сестра
охотно да помогнат. • И тъй като не стана,
пак Рюдигер отпрати • възторжена подкана:

„Царице пребогата, • за злато не тъжете!
Владетелят Атила • от плам към вас обзет е.
Съзре ли ви, богатства • вам толкоз ще предложи,
че никой да ги пръсне, • кълна ви се, не може!“

Към Рюдигер въздъхна • тя: „Ех, юнако смел,
с богатство като туй, що • мен Хаген е отнел,
не се е сподобила • царица досега.“
Но ето брат ѝ Гернот • пристигна с ключ в ръка.

В ковчежната ключалка • го властно пъхна князът,
та злато и богатства • наяве да излязат.
Над трийсет по хиляда • отвътре мерки взеха
на гостите за дар, що • за Гунтер бе утеха.

Съпругът на Готлинда • от Пъохларн се намеси:
„И всички нибелунгски • богатства пред лице си
да би могла да има • царицата ми днес,
ако ги не докосне, • за нас било би чест.

Да приберат златото — • на мен не ми е нужно.
От моята страна съм • донесъл, тъй че дружно
да можем да се справим • по пътя ни обратен.
Достатъчно ще има • за нас и всеки знатен.“

Ала преди туй бяха • придворните й дами
напълнили дванайсет • сандъка обковани
с прекрасно чисто злато, • та да го отнесат,
и с накити изящни • за ползване из път.

Безкрайна й се стори • на Хаген наглостта.
От жертвеното злато • на Зигфрид за праха
хиляда мерки още • за упокой раздаде.
Предаността й радост • у Рюдигер създаде.

Подир тя рече: „Где са • приятелите мои,
които зарад мене • в чужбина дните свои
сред хуни да прекарат • се канеха поне?
С туй злато да закупят • одежди и коне.“

Маркграфът Екварт каза • на своята царица:
„Нали се най-отдавна • числя към ваш'та свита
и вярно съм ви служил, • държа да обещаая,
че тъй ще продължавам • на дните си до края.

Петстотин мои воини • ще ме последват там
на вашите услуги • аз искам да ги дам.
Единствено смъртта мен • от вас ще раздели.“
Тя всеотдайността му • с поклон удостои.

Изведоха конете, • приготвени за път.
В приятели и близки • надигна се плачът.
Красавиците с Ута • показаха сега,
че по Кримхилда мъчи • ги тягостна тъга.

Със себе си поведе • над сто девици знатни,
стъкмени по достойнство • с одежди най-
прекрасни,
но с бликнали в очите • сълзи при таз раздяла.
Подир тя при Атила • и радост бе видяла.

Със свитата си Гернот • и Гизелхер там бяха.
Тъй както се полага, • сестрицата си щяха
да изпроводят тези • князе напети, стройни,
застанали начело • на над хиляда воини.

Дойде храбрецът Гере, • тъй както и Ортвин
наред с юнака Румолд — • трапезникът по чин.
До дунавския бряг те • за ноцната отмора
се грижеха. Сал Гунтер • прибра се бързо в двора.

Преди от Рейн да тръгнат, • изпратиха напред
те бързоходци свои • при хуните с привет
вестта им цар Атила • най-скоро да споходи,
че графът за съпруга • Кримхилда нему води.

XXI ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА ПЪТУВА КЪМ СТРАНАТА НА ХУНИТЕ

*Но те дорде препускат, • послушайте сами
Кримхилда как премина • през чуждите земи,
где Гизелхер и Гернот • със нея се простиха
и в преданост сестра си • отново увериха.*

*На Дунава край Пфьоринг • щом спряха те с конете,
царицата за сбогом • помолиха князете,
че трябвало обратно • към Рейн да се отправят.
На тръгване пак взеха • сълзи да ги задавят.*

*Ней Гизелхер се врече • и тъй се те разбраха:
„Грози ли ви, сестрице, • там някаква заплаха
или е вам потребна • подкрепа и закрила,
веднага ще препусна • в страната на Атила.“*

*С роднините си тя се • прощално разцелува.
На Рюдигер войската • любезно се сбогува
с поелите обратно • към Вормс бургундски воини.
Царицата потегли • с девиците пристойни,*

*стоте и четири — всички • богато пременени
с одежди пъстроцветни, • отвред обиколени
на рицарска охрана • от щитовете здрави
(останалите поход • към Рейн назад отпрати).*

*Те движеха се бързо • напред през равнината.
За гости непознати • достигна новината
в Бавария онази • обител мълчалива,*

издигната где Ин се • в реката Дунав влива.

Властта в град Пасау беше • епископска тогава.
Щом жителите чуха, • че гости се задават,
набързо опустяха • палат и всяка стряха —
с епископ Пилгрим всички • да ги посрещнат щяха.

Вълнение обзело • бе рицарите местни,
че следваха Кримхилда • красавици чудесни.
Приветстваха ги с поглед • възторжен и с поклон.
На гостите предложен • бе подходящ подслон.

Със своя вуйчо Пилгрим • тя язदेशком дойде.
Когато разгласи се, • че в Пасау вече е
прочутата Кримхилда, • на Пилгрим сестриница,
посрещнаха търговци • таз знатна хубавица.

Молба да погостуват • епископът отпрати.
„Ний много“ — рече Екварт — • „ценим
любезността ви,
но трябва да се спуснем • на Рюдигер в земите,
где вече ни очакват • юнаци именити.“

Красивата Готлинда, • и тя уведомена,
усърдно се застяга • със щерка си смирена.
Мъжът ѝ известил бе • как пламенно държи
да срещне тя Кримхилда, • да я окуражи,

като с дружина воини • пристигне там, където
по Дунава нагоре • на Енс е устието.
И пътищата бързо • тогаз се оживиха:
на кон и пеш натам се • мнозина устремиха.

До Ефердинг добра се • царицата в туй време.
Могла би шайка набег • връз тях да предприеме,
в Бавария то както • бе обичай почти
и тѣй на всички гости • да се напакости.

Ала да го предварди • маркграфът храбър смогна —
след себе си повел бе • той над хиляда воина.
Насреща им с дружина • юнаци пък пристигна
на Рюдигер жената — • красивата Готлинда.

Отвъд реката Траун, • край Енс напред полето,
пред гостите се ширна • опънат стан, където
да пренощуват щяха • в удобни шатри, хижи.
А за софрата беше • се Рюдигер погрижил.

Красивата Готлинда • стъкмен остави стана
зад себе си начело • на конница подбрана
и гостите да срещне • пое със сбруя звънка
Мъжът ѝ умилен бе • от този прием вънка.

От две страни на пътя • в дружини многобройни
прииждаха все нови • юнаци най-достойни
готови за двубои • пред благородни дами.
Царицата дори се • диви на ловкостта им.

На Рюдигер момците • щом с гостите се сляха,
в разгорецени схватки • трески се разлетяха
тъй както подобава • при рицарски турнири —
от дамите похвала • нали там всеки дири!

Подире пък, когато • игрите прекратиха,
юнаците един друг • се чинно поздравиха.
Наскоро пред Кримхилда • Готлинда се намери,
заведена натам от • усърдни кавалери.

Наместникът от Пьохларн • спря коня си до нея.
Каква отрада буйна • графинята обзе я,
че читав се завръща • от Рейн след поход той
и свършекът се вижда • на страховете безброй!

След като бе посрещнат, • съпругът ѝ подкани

да слязат от конете • и тя, и всички дами.
Момците благородни • се мигом разтърчаха,
на дамите в услуга • те неуморно бяха.

Пред себе си Кримхилда • графинята съзря
сред собствена прислуга. • Тя коня кротко спря,
юзди като придърпа, • от стремето тогава
да я свалят помоли • на китната морава.

Таз сестриница своя • епископът поведе
с юнака Екварт къмто • Готлинда най-отпреде.
Път сторваха им всички • да стигне тя до нея
и ето там Кримхилда • в обятията взе я.

На Рюдигер жената • поде с приветен глас:
„Честита, господарко, • съм, дете могат вас
очите ми да видят • тук в нашите земи.
За мен туй на добро е — • така ми се чини.“

Тя рече ѝ: „Готлинда, • дано Бог поживи ви!
С Атила, син на Ботлунг, • дорде сме здрави, живи,
ще бъде вам насгода, • че тук сме се видели.“
Ала съдбата следва • неведоми повели.

Девиците и те се • любезно поздравиха,
с внимание момците • отвред ги обградиха.
Приседнаха подире • те всички на тревата,
в беседа се сближава • витязът с непозната.

На дамите по пладне • наляха медовина.
Щом множеството знатно • добре си отпочина,
препусна нанадолу • към шатрите на стана,
где опитна прислуга • край гостите застава.

Нощта бе за отмора, • до ранните зори.
Но готвеха се в Пьохларн • и в този час дори
за подходящ подслон на • такива гости видни,

да не изпитат нужда • при тях през дните идни.

На пьохларнския замък, • над зидове високо,
прозорците веч бяха • разтворени широко.
През портите премина • таз шумна кавалкада.
Стопанинът поця тях • с уют да изненада.

Със свита се зададе • на Рюдигер момата
царицата да срещне • вежливо пред палата.
И майка ѝ пристигна — • съпруга на маркграф.
Девици многобройни • приветствани там бяха.

По двойки за ръка те • поеха към палата,
в една просторна зала • с украса пребогата.
От Дунава под нея • се носеше прохлада,
да се позабавлява • там групата насяда.

С какво ли още те се • развличаха — не знам,
но воини на Кримхилда • май възроптаха там
и бяха недоволни, • че вечно се припира.
А свитата и в Пьохларн • нарастваше безспира!

Стопанинът редеше • любезности умилни.
Царицата дванайсет • златочервени гривни
на щерка му дари със • одеждата от свила —
най-пищната, донесла • в земите на Атила.

Без злато нибелунгско, • що бяха ѝ отнели,
приятели все нови • не спря тя да печели,
ни с малкото имане • добра да се зове.
На Рюдигер момците • обсипа с дарове.

Но с не по-малка щедрост • Готлинда пък почете
достойните си гости • на Рейн от бреговете —
сред чужденците май че • малцина си не взеха
кой камъни безценни, • кой най-разкошна дреха.

Най-вече на Атила • към бъдната съпруга
Готлинда бе готова • за предана услуга,
в което увери я • на тръгване след пира,
щом щерка ѝ погали • подобно на зефира.

А щерката помоли: • „Пратете някой ден
повеля до баща ми • (не ще е против мен)
при вас да се явя аз • на хуните в страната!“
Доволна чу Кримхилда • таз воля на момата.

Пред замъка конете • стояха оседлани.
Царицата сбогува • се с двете мили дами —
на Рюдигер жената • и щерката им млада.
Придворните и те се • простиха след обяда.

Подире срещи рядко • им бяха се удали.
На гостите край Мелк пък • поднесоха в бокали
от злато изковани • за поздрав вино тежко
и на добър час всеки • им пожела горещо.

А домакинът Астолд • любезно им показа
към Австрия надолу • път, тъй че да излязат
на Дунава при Маутерн. • Навсякъде с възхита
услужваха на тази • царица именита.

Епископът за сбогом • на нея в благостта си
заръча да е мила • и с млад, и с беловласи
и като Хелка с щедрост • неспирно да се слави.
Как тачеха ѝ сетне • делата величави!

На Рюдигер момците • изведоха така
грижовно всички гости • на Трайзен до брега,
където хунски воини • им дадоха охрана,
посрещайки Кримхилда • с отрада най-голяма.

Там имаше Атила, • владетелят могъщ,
огромен бляскав замък, • познат нашир и длъж

под името Трайзмауер — • на Хелка нявга дом.
Едва ли друга в него • би властвала с добром

освен Кримхилда, дето • даряваше тъй щедро:
след мъката тя щеше • да поживее ведро,
щом почит да окаже • се всеки надпреваря,
с каквато сподоби се • сред воините на царя.

Прочул се бе той вредом • със своята власт и сила,
та винаги тълпяха • се в двора на Атила
най-доблестни юнаци — • и прави християни,
и следвали го вярно • езичници сдържани.

При него както бяха, • тъй другаде едва ли
покръстен с непокръстен • пак биха се събрали.
Там в правдата си всеки • зачитан бе, така че
не би — при щедростта му — • могъл да се оплаче.

XXII ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА БИВА ПОСРЕЩНАТА ОТ АТИЛА

*В Трайзмауер четири дена • тя цели пребивава.
По друми непрестанно • пушилка пепелява
се вдигаше в туй време, • тъй както при пожари:
през Австрия войската • не спираше да шари.*

*Понеже той — овреме • добре осведомен
(вестта отвя скръбта, на • която беше в плен) —
следеше как Кримхилда • пътуваше, Атила
нетърпеливо тръгна • да срещне своята мила.*

*В многоезична общност • изпитани ездачи
препускаха пред царя, • от всекиго тъй тачен:
покръстен, непокръстен — • насреща ѝ на чети
прииждаха неспирно • юнаците напети.*

*Край гърците руснаци • се носеха в екстаз и
в неспирна надпревара • с поляци или власи,
възседнали коне от • порода буйна, здрава.
Те бяха тъй различни, • показвайки си нрава.*

*От Киевското царство • пък идваха онези
сърцати богатири • и диви печенези.
Умерваше стрелата • им птица полетяла,
опъне ли ръката • лъка със сила цяла.*

*По Дунава надолу, • в австрийската земя,
град Тулн бе разположен. • Кримхилда онемя
пред толкоз непознати • ней нрави отпреди.*

На колко посрещачи • докара тя бе ди!

На кон пред цар Атила • придвижваше се свита
разкошна, благородна, • богата, силовита
от княжески особи • комай че две дузини,
копнеещи да видят • там новата царкиня.

От Влахия войвода • на име Рамунг смело
на седемстотин воини • препускаше начело.
Летящи подир него • подобно ято птици,
крал Гибекe бе следван • от своите воиници.

За Хорнбог, предводител • на рицари хиляда,
царицата да срещне • бе също тъй награда.
До Бога шум се вдигна • по местен обичай,
щом и велможни хунски • явиха се накрай.

Ведно с храбреца датски • на име Хавард там
дойдоха още Иринг, • витяз открит и пряк,
и гиздавият Ирнфрид, • тюрингският ландграф.
Кримхилда да посрещнат — • каква бе чест за тях,

задали се с хиляда • и двеста воини свои!
С три хиляди пристигна • от хунско потекло и
сам братът на Атила: • княз Бледа появи се
с царицата да може • подир да се здрависа.

Дойде и цар Атила • с Теодерих юнака
и с вярната дружина — • възторжена и яка —
изпитани и честни • витязи цяла орда.
Кримхилда при вида им • почувства се възгорда.

Граф Рюдигер към нея • обърна се така:
„Царице, господарят • посреща ви сега.
С целувка поздравете • когото вам покажа —
не е таз чест за всеки • от свита и от стража.“

От коня си да слезе • веднага тя понечи.
Владетеля Атила • не сдържаше го вече,
та скочи от жребеца • до своите другари
и с бодри стъпки мигом • към нея се отпрати.

От свитата ѝ двама • велможи се заеха
любезно да придържат • изяцната ѝ дреха,
дордето цар Атила • пред нея се яви
и тя го най-пристойно • с целувка поздрави.

Пребрадката си вдигна, • ликът ѝ засия
сред златото и всеки • юнак тогаз съзря:
по-хубава и Хелка • не е била самата.
Наблизо беше Бледа, • на цар Атила брата.

И него да целуне • ней Рюдигер подказа,
подир Теодерих, а • и Гибекке витяз.
Дванадесет целуна • жената на Атила
и воините приветства • с усмивката си мила.

Атила неотлъчно • до нея все стоеше,
а рицарите млади • напиреха май вече
конете да пришпорят • в турнирна надпревара
на хуни, християни • в традиция прастара.

Как копия с замах на • Теодерих момците
замятаха, така че • се пръскаха треските
над всеки щит високо, • що рицарите брани!
Но не един пробит бе • на гостите германи.

От копийния сблъсък • се вдигна грозен шум
край сетните юнаци, • дошли по пращен друм,
и царевите гости • с великолепна свита.
Кримхилда той поведе • с отрада неприкрита.

Съзряха близо шатра • разкошна в белота.
Осеяна бе с хижии • навред околността,

уютни за отмора • след прехода голям.
Юнаци придружиха • девичите натам,

царицата където • те седнала видяха
на везано възглаве. • За всичко туй маркграфа
се бе погрижил лично. • Че бе се настанила
удобно там Кримхилда, • възрадва и Атила.

Какво ѝ е нашепвал — • не мога да река.
В десница той държеше • ней бялата ръка,
седейки благочинно, • че Рюдигер против
бе царят към Кримхилда • да бъде натраплив.

Разпоредено беше • двубоите да спрат
и с чест тогаз заглъхна • възторгът и шумът.
Момците на Атила, • доволни от успеха,
да отпочинат малко • към хижите поеха.

Подириха подслон, че • преваляше денят,
дордето пак небето • зари поруменят,
а сутринта отново • възседнаха конете.
Борбата, що подеха • пред царя и князете,

той хуните помоли • да бъде най-почтена.
Подир от Тулн направо • те стигнаха Виена,
где дами пременени • и дворцова прислуга
посрещнаха Атила • и царската съпруга.

За гостите подготвен • бе толкоз пищен прием,
че всичко нужно всеки • можеш сам да открие.
Таз пъстрота допадна • на воините напети
и царственият празник • се тутакси усети.

Не стигнаха за всички • уютните квартири,
та Рюдигер накара • тозчас да се подири
за много хунски воини • подслон извън града.
Наблизо до Кримхилда • (туй смея да твърдя)

Теодерих и други • витязи често бяха —
в усърдие голямо • те сили не щадяха
на гостите им всичко • да бъде по сърце.
Сам Рюдигер с родата • не скръстваше ръце.

По Петдесетница бе, • кога вестта добра
разчу се как Атила • с Кримхилда се събра
след сватба в град Виена. • При Зигфрид тя едва ли
могла би с толкоз свои • бойци да се похвали.

А за мнозина стана • с подаръци известна,
та не един дошлите • с почудата си стресна:
„Съкровище, разправят, • било ѝ уж отнето,
пък с дарове тя тука • ни покори сърцето!“

Не стихна веселбата • дор седемнайсет дена.
Женитба по-разкошна • и пицно уредена
не ще да е празнувал • владетел друг, изглежда.
Там всеки издокаран • бе с гиздава одежда.

На Долен Рейн тя нивга • преди не бе седяла
сред толкова витязи • в тържествената зала.
Макар богат, при Зигфрид • не беше се дивила
на рицари, каквито • стояха пред Атила.

На сватбата си никої • владетел на света
не бе дарявал скъпи • наметки досега
и всякакви премени • примамливи и леки,
каквито на Кримхилда • по волята взе всеки.

Приятели и близки • единодушни бяха
да не пестят от нищо • и всекиго даряха.
Раздаваха тъй щедро • каквото би могло,
че най-накрая бяха • сами без облекло.

При спомена с мъжа си • на Рейн как бе живяла

избликваше сълза от • душата наболяла,
но бързаше от взора • на други да я скрие,
след мъката щом почит • оказвана тук ѝ е.

Дори и в щедростта си • човек не би успял
Теодерих да следва: • каквото бе му дал
Атила, син на Ботлунг, • отиде за тълпата.
Великодушна бе и • на Рюдигер ръката.

Княз Бледа от Маджарско • разпореди се сам
да раздадат от ракли, • превозени дотам,
сребро и злато, тъй че • наскоро ги опразни.
Не се щаха момците • тук дни еднообразни.

И Вербел, Швемел — всеки • от шпилманите взе за
изкусните си песни • край царската трапеза
хилда мерки злато, • но все се там въртеше,
Кримхилда до Атила • с корона где седеше.

Отново на ранина • след осемнайсет дена
подир турнирни схватки • напуснаха Виена,
где с копие юнак не • един щит поломи.
Атила тъй прибра се • пак в хунските земи.

На Хайнбург в твърдината • прекараха нощта.
Не бе известно вече • с каква на брой войска
се движеха обратно • витязите отбрани,
очаквани в дома му • от най-чаровни дами.

Край Мизенбург, догдето • простираше се взора,
реката отведнъж се • покри с коне и хора,
отвъд като по суша • на кораби поели.
Отдъхваха си дами • от път изнемощели,

на корабите, плътно • един о друг скачени,
вода да ги не пръска, • вълна да се не пени.
По палубите шатри • опънаха мъжете,

като че по земята • им стъпваха нозете.

В палата на Атила • по друмища, пътеки
пристигаха тез вести • и радваше се всеки.
Придворните на Хелка, • обгрижвани от нея,
можяха и с Кримхилда • добро да преживеят.

Очакваха Кримхилда • за кой ли път пореден
девици благородни • и царски щерки седем.
Красяха тез принцеси • страната на Атила,
макар смъртта на Хелка • да бе ги покрусила.

Над всички Херат бдеше — • на Хелка сестриница,
Теодерих бе взел я • за своя годеница.
Принцеса добронравна, • на Нентвин дъщеря,
в живота тя за слава • и чест подир съзря.

Изпълваше я трепет • как гости ще посреща
след пищните тъкмежи • с изкуствеността си веща.
За чувствата на царя • не бих намерил думи,
но с таз царица бяха • честити всички хуни.

Атила щом пристигна • с Кримхилда от брега,
представиха ѝ всяка • принцеса по реда,
та още по-вежливо • приветстваха я те.
На Хелка сетне властно • тя мястото зае.

И служеха ѝ всички • тук с преданост голяма.
Раздаваше им злато, • освен това премяна
и камъни безценни. • От Рейн туй, що донесе,
на хуните дари го • и до последно взе се.

Роднините на царя • и цялата му свита
вмениха се в услуга • на своята царица:
доколкото на Хелка • не са били подвластни,
останаха докрай на • Кримхилда съпричастни.

*И дворът, и страната • навред на почит бяха.
Които към забава • и радост се стремяха,
намираха ги лесно • в палата чрез една
гореща обич царска • и щедра добрина.*

XXIII ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА УРЕЖДА БРАТЯТА Й ДА ДОЙДАТ НА ПРАЗНЕНСТВО

*В почтен брак той с Кримхилда, • съпруга
ненагледна,*

*живееше доволен • почти година седма,
когато тя доби му • наследник с царствен вид.
Не бивал беше нивга • Атила по-честит.*

*Не се предаде тя пък, • дордето не постигна
във вяра християнска • да кръстят този син на
Атила с име гордо. • Щом Ортлиб бе наречен,
ликуваше страната • с възторг чистосърдечен.*

*Где помнеха на Хелка • изисканите нрави,
залягаше Кримхилда • достойно да се справи.
Помагаше й Херат, • добрата чужденка,
тъгуваща потайно • за Хелка все така.*

*На чужди и на свои • Кримхилда бе известна —
грижовна господарка • те имаха за чест на
държавата си хунска. • Далече от роднини,
тук тачеха я вече • тринадесет години.*

*Тя бе се убедила, • че всеки я зачита,
че няма врагове сред • владетелската свита,
а бдят дори над нея • навред дванайсет краля.
Но знаеше и болка • сърцето как поваля.*

*Сред нибелунги почит • си спомняше, която
й бяха отредили. • И пазеше я свято,*

дорде отне я Хаген • на Зигфрид със смъртта.
Да чака ли все още • възмездието тя?

„Примамя ли го тука, • възмездие ще има.“
Сънуваше тя често • ръката как държи на
братлето Гизелхер и • как нежно го целува.
Добруването щеше • тъй скъпо да им струва!

Лукавият, изглежда, • Кримхилда посъветва
да наруши към Гунтер • изречената клетва,
та му прости с целувка • в бургундската страна.
По дрехата сълзи пак • покапаха петна.

И ден, и нощ неспирно • скърбеше угнетена,
че нявга се наложи • да отдаде сърце на
един езичник, без да • ѝ бе вина позната.
От Хаген и от Гунтер • ней бе дошла бедата.

Сърцето ѝ дотолкоз • таз горест бе смутила,
че рече си: „Аз имам • с богатствата си сила
да донеса печали • на своите врази.
Ненавистта ми Хаген • от Троне ще срази!

По моите верни братя • тъгува ми сърцето.
Да бих могла да бъда • сега аз там, където
ме нявга наскърбиха, • аз щях да отмъстя
за моя мъж възлюбен.“ — • Така мълвеше тя.

Витязи царски бяха • към нея благосклонни,
обичаха я също • и всички нейни воини,
ковчежникът ѝ Екварт • към всеки беше мил —
на волята ѝ кой ли • се би възпротивил?

Замисляше отдавна: • „Аз царя ще помоля.“
Любезно разрешил би • той с царската си воля
в страната му роднини • на гости да покани.
Не сецаше в туй никой • разправа с люти рани.

Една нощ, както бе се • отново приютила
в ласкаещата топла • прегръдка на Атила,
с любимата отдал се • на земните съблазни,
царицата си спомни • за люде най-омразни.

„Царю“ — тогаз тя рече • на своя повелител, —
„молба към вас аз имам: • дали ще позволите,
ако го заслужавам, • тук да съзрат очи ми
добронамерен ли сте • към моите роднини.“

Най-искрено отвърна • ѝ царят величав:
„Уверена бъдете: • желал бих с моя нрав
честити да са всички, • че никой тъй предраг
не ми е ставал, както • родът ви с този брак.“

„Известно ви е“ — сетне • Кримхилда продължи —
„аз имам знатни близки, • но колко ми тежи,
че ме не навестяват • и все дочувам глас
изгнаничка била съм • далеч от тях сред вас.“

На своята любима • жена Атила рече:
„От Рейн ако не сметнат, • че много е далече,
желаните от вас бих • поканил в таз страна.“
Кримхилда се зарадва, • щом отклика узна:

„Вежлив ако речете • да бъдете към мен,
вестители пратете • оттук във Вормс на Рейн,
там чувства възделени • от мен да предадат.
И рицари ще тръгнат • тогаз към нас на път.“

„Да бъде“ — той добави — • „тъй, както повелите.
Ще тръпна като вас аз • в очакване на дните
да срещна синовете • на царствената Ута.
Тъй жалко, дете още • не са били те тука!

Не ще да сте против вий, • надявам се, любима,

при свидните ви близки • във вашата родина
Бургундия да пратя • гусларите аз мои.“
Да се явят заръча • той в царските покои.

Забързани дойдоха • те двамата, където
очакваше ги царят • с царицата и ето
вестители им рече • в Бургундия ще идат,
та нареди одежди • за път да се предвидят.

За две дузини воини • ушиха облекла.
Атила разясни им • целта каква била:
със свитата на гости • да призват тук царя.
Подире и Кримхилда • с тях скритом разговаря.

„Сторете, както кажа“ — • поде Атила пръв. —
„На Гунтер вий предайте • от мен привет такъв:
да поведе дружина • със себе си насам,
че гост не съм очаквал • аз с по-възторжен плам.

Родата на Кримхилда, • ако се отзове
на моята покана, • ще стори най-добре
през лятото да дойде • на празненство при нас:
на близките ѝ хора • се радвам много аз.“

„Кога ще да е“ — Швемел • да разузнай посмя —
„туй празненство голямо • по нашата земя,
приятелите ваши • да ги уведомим?“
„При летен поврат-слънце — • така кажете им!“

„Заръката ще бъде • изпълнена“ — накрая
додаде Вербел. Сетне • Кримхилда в свойта стая
с гусларите потайно • приказва насаме.
Тоз разговор за много • смелци съдбовен бе.

На двамата тя рече: • „Заслужена награда
за всеотдайна вяност • към мене вам се пада:
чрез вас на Рейн вестта ми • кога известна стане,

отплата ви очаква • в одежди и имане.

С когото вий във Вормс да • беседвате за мен,
ни дума, че била съм • печална някой ден!
Пред близки говорете • как всичко е наред,
на храбрите юнаци • поднасяйте привет.

Молете да последват • те призива на царя:
от мъката горчива • тогаз ще се избавя.
За хуните май нямам • ни близки, ни родина —
да бих била аз рицар, • сама щях да намина.

На Гернот, благороден • мой брат, кажете: нека
да знай у него тача • безкрайно аз човека.
Приятели най-верни • да поведе насам,
да се полага почит • заслужена и нам.

А Гизелхер спомнете • вий с думичка една:
не сещала съм болка • по негова вина.
Очите ми копнеят • тук да го видят само —
охотно ще го срещна • заради верността му.

На майка ми предайте, • че съм на почит даже.
Но ако ли пък Хаген • от поход се откаже,
тях кой по друм ще може • насам да устремим?
От малък знае пътя • към хунските земи.“

Не виждаха причина • двамината тогава
да не потегля никой, • щом Хаген в Вормс остава.
Едва подир за жалост • с горчивина узнаха
на смърт що воини с него • обречени веч бяха.

Изписана покана • им връчиха след ден и
поеха на далечен • път с припаси снабдени.
С Атила и Кримхилда • те в новите доспехи
простиха се накрая • с надежда за успехи.

XXIV ЕПИЗОД

КАК ВЕРБЕЛ И ШВЕМЕЛ ОТНАСЯТ ПОКАНАТА НА СВОЯ ПОВЕЛИТЕЛ

*Вестители Атила • в Бургундия щом прати,
нашир и длъж покани • от царските палати
за празненството взеха • да носят бързоходци.
Началото на края • бе туй за много гости.*

*От хунската държава • към Вормс на Рейн летяха
вестителите вече. • Проводили ги бяха
да призоват със свита • владетелите трима
на гости при Атила • в езда неуморима.*

*Пристигнаха най-първо • те в Пьохларн язदेशком,
посрещнати радушно • в гостоприеман дом.
Там Рюдигер, Готлинда • и тяхната мома
додадоха привети • за чуждата земя.*

*Без дар не позволиха • подир да продължат
момците на Атила • далечния си път.
А Рюдигер за Ута • и тримата ѝ сина
притури: друг тъй предан • маркграф едва ли имат.*

*Брунхилда увериха • в привързаност те също,
във вярност непреклонна, • в приятелство могъщо.
След тез слова дошлите • пришпориха конете.
„Дано ви Бог закриля!“ — • графинята им рече.*

*Бавария преди те • да прекосят изцяло,
споходи Вербел в Пасау • епископското тяло.
Не знам на Рейн за близки • що беше отредено,*

но всеки вестоносец • от златото червено

на Пилгрим в дар получи. • Подир на тях самите
епископът за сбогом • откри им, че честит е
да срещне в Пасау скоро • и сестрини три сина:
„Че нямам път за жалост • към моята родина.“

По пътища незнайни • се те до Рейн добраха.
За ценности, одежди • не дебнеше заплаха:
разбойникът подрумен • боеше се, че гняв
ще породи у царя • могъщ и величав.

Необходими бяха • дванайсет дни езда
дружината да стигне • край Вормс на Рейн брега.
Когато съобщиха • на цар, князе и свита,
че идват вестоносци, • владетелят запита:

„Кому е тук известно“ — • поиска той да знае —
„дружината от кой край • в страната ни дошла е?“
Не им бе туй известно, • но Хаген щом ги зърна,
не се подвоуми и • на Гунтер тъй отвърна:

„От двора на Атила • при нас дохождат вести,
гусларите щом виждам. • Не са те гости чести:
с заръки от сестра ви, • добри или пък зли,
заради господаря • си са добре дошли.“

С конете доближиха • те досами палата.
Не е била тъй славна • на шпилман друг ездата.
Прислугата на царя • ги срещна с дума блага,
юзди пое и сетне • ги подслони веднага.

С одежди драгоценни • пристигнаха от път
и с вид съвсем достоен • пред цар да се явят.
Ала не им се щеше • все с тях да са пред хора —
харизали ги биха • те всекиму от двора.

Към щедростта им люде • преблагосклонни бяха
и облеклата пищни • у тях се озоваха.
От двамата пък всеки • най-гиздава премяна
за царски вестоносци • подир това надяна.

Момците на Атила, • щом бе им позволено,
пред дверите на царя • пристъпиха смирено.
Посрещната от Хаген • възторжено дори,
двоицата побърза • да му благодари.

Нетърпелив за вести, • той тутакси запита
добре ли поминава • Атила с своята свита.
И шпилманът отвърна: • „Не е била такава
сполука за владетел, • за люде и държава!“

Отидоха при царя • в препълнената зала.
Приветствани там бяха • с любезност и похвала,
тъй както се полага • на гости от чужбина.
Край Гунтер Вербел свари • от воините мнозина.

Вежливо домакинът • ги също поздрави:
„На шпилманите двама • от мен добре дошли
със своите другари. • Атила ли ви прати
в земите ни бургундски • и царските палати?“

Достопочтено Вербел • поде с поклон към царя:
„Вам преданост дълбока • явяват господаря
и вашата сестрица • Кримхилда в този час.
За верността им знак е, • че сме сега при вас.“

Владетелят възкликна: • „Чудесна новина!
Кажете как се чувстват • там в хунската страна
могъщият Атила, • а с него и сестра ми.“
„Ще чуете“ — тъй Вербел • да спре не се помами. —

„И вий, и всеки тука • туй нека разбере:
не са живели други • двамина тъй добре

със сродници, с придворни • и своите подвластни.
На тръгване те вкупом • с нас бяха съпричастни.“

„Цена предаността на • Атила и сестра ми —
сполай за новините • отрадни и желани.
Честити щом са всички, • да съм спокоен мога,
че тоз въпрос повдигнах • аз, гложден от тревога.“

Подир се появиха • и двамата князе.
За шпилманите бяха • току-що чули те,
та заради сестра си • приветно ги погледна
тях Гизелхер и рече • с любезност непосредна:

„Добре дошли при нас сте, • вестители, в тоз ден!
Да яхвахте по-често • коне на път за Рейн,
приятели тук щяхте • да имате подбрани.
В страната ни несгода • за вас не ще настане.“

„Дължим ви“ — вметна Швемел — • „ний почит за
това.“

Да изразят безсилни • са моите слова
какъв сърдечен поздрав • провоздат вам Атила
и вашата сестрица, • похвала там добила.

Царицата ни помни • до днеска обичта ви —
сърцето ви, тя вярва, • не ще я изостави.
Ала при вас най-вече, • царю, сме тук дошли
с молба вий гост бъдете • нам в хунските земи.

Богатият владетел • Атила повели ни
да предадем с покана • до свидните роднини
въпрос: да навестите • сестра си щом не щете,
то нека той узнае • и молим ви кажете

от него и дома му • защо сте тъй странели.
Дори и непозната • царицата да бе ви,
внимание той лично • навярно заслужава

и драга ще му бъде • там вашата поява.

Цар Гунтер тъй им рече: • „Ще ви уведомя след седем ноци що съм • обмислял през деня с приятелите мои. • Сега се приберете там, где сте приютени, • и волно отдъхнете.“

Но Вербел позволи си • молба отново малка:
„Ще може ли да срещнем • добрата господарка, безукорната Ута, • пред нашата отмора?“
На Гизелхер вежлив бе • тозчас и отговора:

„Не ще ви пречи никой, • а стане ли то, даже и майка ми доволна • тогаз ще се покаже, защото тя безвестна • след толкоз много време от обич към Кримхилда • с възторг ще ви приеме.“

Заведени те бяха • от Гизелхер при Ута.
Посрещна ги любезно • царицата прочута и поздрав благодушен • отправи им сама, преди вестта да чуе • от хунската земя.

„Вам мойта господарка“ — • тъй Швемел ней доложи —

„изказва почитта си. • Тя някак ако може по-често да ви вижда, • ни миг не ще се пита и на света тогава • била би най-честита.“

„Уви, не е възможно“ — • царицата отвърна. —
„Как искала бих също • аз щерка да прегърна, ала далеч за жалост • дълга си тя отбива. Дано да е с Атила • завинаги щастлива!

Преди обратно вие • да яхнете конете, за тръгването свое • на мене обадете. Вестители отколе • сме нямали тъй мили.“
Те дадената дума • не биха нарушили.

Към хижите подире • потеглиха момците,
владетелят пък свика • в палата първенците.
Пред своите приближени • въпрос какво да стори
с поканата постави, • та му се отговори,

че би могъл да иде • в страната на Атила,
и свитата съвета • бе вкупом одобрила.
Навъсено единствен • взе Хаген да подмята
на царя скритом, дето • си търсел сам белята:

„Нима не сте наясно • що сторили сме двама
и че за нас Кримхилда • тревога е голяма?
Ръката ми мъжа ѝ • щом нявга е пробола,
какво ще дирим ний на • Атила край престола?“

„Сестра ми“ — рече царят — • „гнева си
превъзможна.

Загдето причинихме • ѝ мъка безподобна,
тя нам прости с целувка • и чак тогаз замина.
Освен към вас да храни • тя ярост несломима?“

Неотстъпчив бе Хаген: • „Не давайте в заблуда
слова да ви въвеждат! • Те цел преследват друга:
отидете ли, гибел • там вас ще застрашава.
При хуните сестра ви • злопаметна остава.“

Княз Гернот се намеси, • дочул какъв е спора:
„Това, че в гузността си • страхувате се, хора,
от мъст в страната хунска, • чрез скверните ви
речи
да навестим сестра ни • не бива да попречи.“

Към Хаген се обърна • княз Гизелхер тогава:
„Приятелю, вината • щом мира ви не дава,
в дома си останете • тук, без да се боите,
а ний ще поведем при • сестра ми храбреците.“

На рицаря от Троне • душата се разбуну:
„Не ще вий поведете • далеч по прашни друми
витяз от мен по-храбър, • по-силен и по-смел!
Щом толкова държите, • аз също бих поел.“

Обади се и Румолт, • началник на готварни:
„И гости, и домашни • ще са ви благодарни,
гощават ли ги тук от • обилните запаси.
Не ви е Хаген нивга • подвел със зоркостта си.

Щом нямате му вяра, • съвет аз ще ви дам,
понеже съм ви служил • и предан бил съм вам:
вий тука останете, • родината ви где е,
а цар Атила нека • с Кримхилда си живее.

Къде ли вам било би • от тука по-добре?
Домът ви набег вражи • бездруго ще възпре.
Носете тук одежди • с изискан вкус подбрани,
пийнете рейнско вино, • ухажвайте и дами.

И колко вкусни гозби • ще имате, с каквито
не е гощаван други • владетел, но и нито
с една да ви не блазня, • поне зарад жена ви
не тръгвайте хлапашки • из чуждите държави.

В страната ви богата — • да ви го кажа мога —
по-лесно ще се найде • избава от тревога,
отколкото сред хуни — • кой знае им адета?
В дома си останете, • такъв ми е съвета.“

Но Гернот възрази му: • „Куражът ли изчезна?
Сестра ми щом отправя • покана нам любезна
с мъжа си цар Атила, • защо да не отидем?
Комуто се не тръгва, • да бди в дома си свиден.“

Отново Хаген вметна: • „Вам моите слова

дано не досадят, но • послушайте това:
каквото да се случи, • за да сте защитени,
при хуните идете • добре въоръжени.

Щом толкова държите, • сберете богатири,
войска — отде що може • поред да се издири.
Ще подбера тогава • измежду тях хиляда
да няма от Кримхилда • коварна изненада.“

„Заръка като тази • приемам“ — рече царят,
и вестноосци прати • навред да обикалят.
Откликналите бяха • три хиляди юнака,
несецащи каква ги • печална орис чака.

Пристигнаха на Гунтер • в страната те с надежди.
Разпоредил се той бе • коне, седла, одежди
да им дадат, преди от • Бургундия да яхнат.
Сдобил се беше царят • с добрата воля тяхна.

От воините им Хаген • на брат си Данкварт рече
осемдесет смелчаци • на Рейн да прати вече.
Дойдоха достолепно • с доспехи нови, с броня
на Гунтер в твърдината • възседнали те коня.

Дойде храбрецът Фолкер — • за поход изпроводен,
довел бе трийсет воини • гусларят благороден.
Одеждите им бяха • царе каквито носят.
На Гунтер извести той, • че да потеглят просят.

Какъв бе Фолкер тука • да кажа кратко нека.
Той беше благородник — • под негова опека
в Бургундия стояха • мнозина богатири.
Зован бе шпилман, дето • умееше да свири.

Измежду тез юнаци • подбра хиляда Хаген,
познати му отколе • било от бой неравен,
било заради подвиг • и дързостни дела.

Сърцатостта им всеки • да смая би могла.

Ала обзел бе вече • вестителите страх:
ще се гневи Атила • на мнима мудност в тях,
молбата им да тръгват • без отклик щом остава,
от Хаген отклонена, • прозиращ цел лукава.

На царя си бе рекъл: • „Не бива по-преди
да яхват те обратно, • не се ли уреди
да тръгнем седем дена • подир и ний на път.
Тъй нечии кроежи • добре ще проличат.

А на Кримхилда също • не ще се удаде
срещу ни да насъска • когото и да е.
Посмее ли обаче, • ще съжали тогава —
нали войска подбрана • нас там ще придружава.“

Седло и щит и всички • доспехи, дето щяха
в страната на Атила • да носят, вече бяха
за воините готови, • пред похода там сбрани.
Вестителите бяха • пред Гунтер призовани.

„Решил е царят“ — Гернот • им рече, щом видя ги —
„поканата, с която • дошли сте, юначаги,
охотно да приеме. • Атила и сестра ни
за празника да чакат • приятели желани.“

Цар Гунтер заразитва: • „Кажете ми сега
туй празненство кога е • или пък ний кога
ще трябва да пристигнем?“ • От Швемел бе
ответа:

„При поврат-слънце там на • турнирните полета.“

И тъй като с Брунхилда • не бяха се видели,
добронамерен царят — • щом биха те пощели —
при нея разреши им • да идат с вест отрадна.
Но Фолкер им попречи • и ней това допадна.

„Днес мойта господарка, • уви, не е добре.“
Тъй воинът храбър смогна • визитата да спре.
„Почакайте и утре • със сигурност ще може.“
Но срещата отпосле • наново се отложи.

Могъщият владетел • (към тях тъй благосклонен)
накара да внесат от • запаса му огромен
с великодушност злато • на щитове големи.
От други също бяха • добре възнаградени:

И Гизелхер, и Гернот, • и Гере, и Ортвин
се отличиха с щедрост • завидна до един.
Те всекиго дариха • с такива ценни дари,
че никой не посмя с тях • жребец да натовари.

Заставайки пред Гунтер, • сам Вербел промълви:
„Нек тук, царю, останат • подаръците ви.
Не ще ги ний приемем — • Атила забрани ни.
Освен туй дарове нам • не са необходими.“

Владетелят от Рейн бе • обхванат от досада,
загдето пренебрегват • те царската награда,
та злато и одежди • получиша насила
със здраве да ги носят • в страната на Атила.

Преди да тръгнат, Ута • да навестят решиха
и Гизелхер отвел ги • бе в стаицата тиха.
Да предадат тя рече, • щом щерка ѝ добре е,
че с почитта към нея • тя много се гордее.

Зарад Кримхилда също • и зарад цар Атила
царицата дари ги • със злато и със свила.
И шпилманите с радост • от нейните ръце
приеха ги, че бяха • дарени от сърце.

Вестителите сетне, • сбогувайки се с всеки,

потеглиха пак бодро • по друми и пътеки
от рицари на Гернот • до Швабско придружени
да ги беда не стига • в места отдалечени.

Простиха се с момците, • що бяха им закрила,
где пътят мирен беше • и властваше Атила.
Затуй ни кон, ни дреха • не бяха им отнети
на бързащите вкъщи • вестители напети.

Приятелите вредом • те известиха как
бургундците наскоро • на Рейн от оня бряг
ще дойдели на гости • на хуните в страната.
Епископ Пилгрим също • узнал бе новината.

Достигайки на Пьохларн • богатите земи,
дружината маркграфа • тозчас уведоми,
а сетне и Готлинда, • че гостите тя трябва
да срещне. Ех, как много • вестта им я зарадва!

А шпилманите вече • препускаха натам,
где чакаше Атила • в палата си в град Гран.
Те поздравя безбройни • за царя от душа
предадоха и в радост • ликът му засия.

Царицата, узнала, • че тримата ѝ братя
ще дойдат и че поздрав • решили са да пратят,
остана предоволна. • Достойна тя награда
на шпилманите даде, • тъй както се полага.

„Кажете ми“ — запита • подир момците морни —
„кои сред моите близки • и най-добри придворни
на повика откликват • за среща непосредна.
Кажете Хаген как на • поканата погледна.“

„Участвал“ — обясниха — • „в съвета заранта“,
но нямало в гласа му • следа от топлота.
Идеята да тръгнат • щом сметнали добра е,

в гнева си Хаген рекъл, • че гибел тя вещае.

Ще дойдат непременно • тук братята ви трима
с желание голямо. • От другите колцина
ще ги последват — трудно • за мен е да гадая.
За Фолкер, шпилман храбър, • единствено го зная.

„Не ще ми е прискърбно“ — • царицата добави, —
„ако юнакът Фолкер • пред нас не се представи.
Аз по държа на Хаген, • че той е рицар горд.
Посрещнем ли и него, • ще бъда във възторг.“

Подире тя чевръсто • при царя се завтече,
в покоите съзря го • и прелюбезно рече:
„И вам ли, господарю, • допадна днес вестта?
Май сбъдва ми се тази • отколешна мечта.“

„Мечтата ви е радост • за мене“ — рече царя. —
„Не съм се тъй вълнувал, • щом случай се отваря
роднини мои лични • да погостуват тука.
Но вашите донасят • ми истинска разтуха.“

Служители на царя • следяха търчешката
скамейки вред да има • и в зала, и в палата,
от гостите им всеки • да има где да сяда.
Лишиха го подир те • от буйната отрада.

XXV ЕПИЗОД

КАК НИБЕЛУНГИТЕ ОТИВАТ ПРИ ХУНИТЕ

*Но нека ги оставим • да се посетят.
На рицари не беше • се случвало на път
с такъв възторг да тръгват • на някой цар в земите.
Стъкмиха ги завчас от • главата до петите.*

*Владетелят от Рейн бе — • мълвеше се навред —
накиприл свои воини • хиляда и шейсет
за празника и още • момци незнайно колко.
Оплакаха туй сетне • останалите горко.*

*Във Вормс щом конска сбруя • изнесоха по двори,
епископ стар от Шпайер • на Ута заговори:
„Приятелите наши • отправят се в онази
страна за празненството. • Дано ги Бог опази!“*

*Слова тогаз издума • с осанка тя красива
към своите чеда, че • да ходят там не бива:
„Присъни ми се снощи • как всички птичи твари
беда и смърт ужасна • в страната ни попари.“*

*Но Хаген вметна: „Вяра • насън когато дава,
несигурен човек е • що върши за прослава.
Желал бих господарят, • каквото и да струва,
с домашните в палата • тозчас да се сбогува.*

*Да яхнем драгovolно • в страната на Атила,
на царя наш да служим • с юнашката си сила,
щом срещне ни Кримхилда • сред празнична омая!“*

За таз подкана Хаген • един ден се разкая.

Разубедил би всички, • но Гернот обруга го,
напомняйки за Зигфрид, • и сякаш бе му драго
мъчителя Кримхилдин • да унизява даже:
„Затуй в страха си Хаген • от път ще се откаже.“

„Мен страх не ме е“ — Хаген • отвърна му. — „Вий
само

да тръгнем повелете. • Аз казал съм отрано:
в страната на Атила • ще дойда най-охотно.“
Как щит и шлем подире • посичаше страхотно!

Стълпиха се мнозина • край кораби готови,
донесени им бяха • доспехите най-нови.
Сновяха неуморно • до падане на здрач и
си взеха сбогом ведро • с дошлите изпращачи.

Брегът отвъд наскоро • и рейнската морава
покриха се със шатри. • Брунхилда пък тогава
пощя да има царя • за себе си изцяло,
в нощта да се притисне • до снажното му тяло.

Тръби, фанфари, флейти • се чува да звучат
на заранта и всеки • пригответи се за път,
притискайки любима • в прегръдките с все сила.
Разлъка погоди им • жената на Атила.

Отроците на Ута • си имаха човек
еднакво смел и предан • и винаги нащрек.
Сбогувайки се, рече • на царя си потайно:
„Че тръгвате на гости, • тревожи ме безкрайно.“

Зовеше се той Румолд, • ценен от тях самите.
„Страна“ — додаде, — „люде • кому ще поверите,
като не смогна никой • да ви разубеди?
Покана от Кримхилда • вещае сал беда.“

„Страната и сина си • ще поверя аз вам,
да браните жените • повеля ще издам,
скърбящия тешете, • където да било.
А нам Кримхилда нивга • не ще ни стори зло.“

Приготвиха конете • за цар, князе и свита.
Прощално се витязи • с целувка разделиха
и тръгнаха достойно • с очакване в душата.
Придворни дами сетне • разплака им съдбата.

Едва-що храбреците • поеха към конете,
закършиха жените • печално пак ръцете.
Предчувстваше сърцето • как дългата раздяла
един ден ще прелее • в покруса избуяла.

Бургундските смелчаци • се носеха на път.
Вълнение обзе на • страната всеки кът —
зад планината даже • ридание отекна,
не се смути обаче • дружината приветна.

Хиляда нибелунги • с навратници корави
я следваха, в дома си — • на път щом се отпрати —
оставяйки съпруга • от тях сирота всеки.
Прекара и Кримхилда • без Зигфрид дни нелеки.

Таз конница на Гунтер • край Майн подир въззе се,
към източната част на • Франкония понесе
момци начело с Хаген — • водач най-вещ бе той.
Маршал им беше Данкварт, • бургундският герой.

Когато пък към Швалбфелд • насочиха се те,
осанката личеше • на славните князе.
Дружината на царя • накрай след доба тъмна
подир дванайсет дена • на Дунава осъмна.

От Троне Хаген, стожер • на сигурност и ред

за всички нибелунги, • пак яздеше отпред.
На пясъка той скочи • и сетне с крачка бърза
жребеца си о дънер • крайбрежен там привърза.

Водата придошла бе, • а кораб да се движи
не виждаха и туй им • създаде много грижи:
до бряг отвъден как ли • да прекосят реката?
Заслизаха и воини • напети от седлата.

„Могла би да ви стигне, • владетелю от Рейн“ —
на Гунтер Хаген рече, — • „беда тук в този ден.
Водата придошла е, • течението влачи,
та днес ще се лишим май • от няколко ездачи.“

„Натяквате излишно!“ — • сгълча го царско слово.
„Наместо колебливост • да всявате отново,
с усърдието ваше • дирете брод отвъд
да минем и доспехи • коне да пренесат.“

„Животът“ — рече Хаген — • „не тегне ми така,
че чак да се удавя • в широката река.
Да повали желая • ръката ми мнозина
в страната на Атила, • преди сам да загина.

Витязи горди, славни, • изчакайте ме тук
салджии да намеря • край някой пристан друг
да стъпим с тях в земите • на Гелфрат именит.“
Юнакът Хаген стисна • огромния си щит.

Не беше само с него • в ръка въоръжен:
надянал на главата • бе още лъскав шлем,
над бронята висеше • широк двуостър меч,
добре изпитан в схватки • и безпощадна сеч.

Салджии щом затърси • наоколо по суша,
дочу вода да плиска • и се натам заслуша:
в поточе бистро бяха • дошли две самовили

да се поразхладят сред • вълните му пенливи.

Кога съзря ги, Хаген • примъкна се потайно,
ала усетен бе и • пред него незабавно
опитаха да хукнат • те от водата хладна.
Не им напакости, но • одеждите им грабна.

На име Хадебург бе • онази, дето рече:
„Получим ли обратно • одеждите си, вече
ще сте узнали, Хаген, • прославен рицар смел,
при хуните какъв ли • вас хал ви е повел.“

Тела като при полет • над пяната извили,
излъчваха те вяра • в пророческите сили
на всяко свое слово. • Та рече да узнае,
каквото пожелал бе: • съдбата му каква е.

„Вий може преспокойно“ — • така му предвеща —
„на гости на Атила • да идете сега.
Аз честна дума давам, • че почит по-достойна
не е отдавал никой • в страната си на воина.“

При тез слова сърцето • на Хаген плам обгърна,
та без да се помае, • одеждите им върна.
Едва-що бе се всяка • чудато пременила,
дочу той що го чака • в страната на Атила.

По-младата на име • Зиглинда се обади:
„Пазете се, потомък • на Алдриан! Заради
одеждите ни леля • скрои лъжа голяма.
Подготвя се срещу ви • при хуните измяна.

Върнете се обратно, • дорде е още време!
Поканата целеше • от вас да се приеме,
та сетне при Атила • да паднете докрак.
Опасност дебне всеки • пристигнал там юнак.“

Но Хаген възрази им: • „Ненужни са лъжите.
Не е възможно никак • вий мен да убедите,
че всички там ще паднем • от нечия си злоба.“
Тогаз доизясниха • те своята прокоба.

„Така ще стане“ — рече • едната с глас правдив. —
„От похода не ще се • завърне никой жив
освен каплана царски. • Ще стигне сам-самин —
това ни е известно — • във Вормс той невредим.“

Храбрецът Хаген мрачно • тогава промърмори:
„На моите господари • нелепо ще се стори,
при хуните че всички • сме щели да загинем!
Пророчице, кажете • отвъд как да преминем.“

„На похода щом още • вий гледате без грижа,
нагоре ще съзрете • досам водата хижа.
Салджия там живее, • единствен покрай друма.“
За злата вест, що чул бе, • не промълви той дума.

След рицаря разстроен • провикна се едната:
„Юнако Хаген, нека • ви кажем през водата
отсреща как да мине • дружината ви царска.
На Елзе е подвластна • оназ крайбрежна марка.

Витязът славен Гелфрат • е негов роден брат,
в Бавария владетел • и всекиму познат.
Из неговата марка • опасност вас грози ви.
Но с тоз салджия също • бъдете предпазливи.

Гневлив е той и няма • да ви остави жив,
не сте ли спрямо него • достатъчно учтив.
Ако пък ви превози, • вий дайте му отплата.
На Гелфрат е покорен • и варди му земята.

Помайва ли се дълго, • викнете през реката,
че Амелрих витязът • прочут отсам го чака,

страната си напуснал • заради крамоли.
Салджията ще дойде, • туй име чуе ли.“

Юнакът дързък Хаген • на двете самовили
благодари безмълвно • с поклони най-вежливи.
Закрачи към реката, • подир нагоре свърна,
дордето на брега ѝ • отвъден хижа зърна.

Натам се той провикна • с висок глас над водата:
„Салджийо, превозете • ме бързо през реката!
В отплата златна гривна • ви давам за това,
ако се незабавно • отвъд аз озова.“

Салджията богат бе • от службата добра, та
не чувстваше и нужда • да вози за отплата.
Доволен също всеки • ратай край него беше,
затуй самотен Хаген • все тъй отсам стоеше.

Мощта на този рицар • не беше катадневна
и местността отекна, • щом с цяло гърло ревна:
„Тук Амелрих срещнете, • на Елзе съм васал,
в страната си крамолна • да бъде не пощял.“

С върха на своя меч той • като отплата вдигна
над себе си високо • лъщяща златна гривна,
ако на бряг отвъден • го преведат оттам.
Салджията тогава • веслото грабна сам.

Съвсем наскоро с булка • той беше се сдобил,
от алчност пък прости се • сега с живота мил.
Държеше да получи • златото обещано,
но Хаген с меча стана • причина за смъртта му.

Салджията усърдно • отвъд насочи сала,
ала внезапна ярост • го беше обладала,
че не витяз познат там • го чакаше сега,
а Хаген, та помръкна • и гневно заруга:

„И Амелрих на име • вий може да сте даже,
но не и който мислех, • че тук ще се окаже.
По майка и баща сме • ний с него родни братя.
Измамихте ме, тъй че • без сал ще ви отпратя.“

„Почакайте, за Бога“ — • така му Хаген рече. —
„Угрижен за юнаци, • дошъл съм отдалече.
Отвъд ме преведете • и ето ви отплата —
повярвайте на рицар • в честта и добротата.“

Салджията отвърна: • „Таз няма да я бъде!
И моите господари • врази си имат всъде,
затуй юнаци чужди • не пускам им в имота.
От сала ми слезнете, • щом мил ви е живота.“

„Недейте“ — спря го Хаген, — • „че много ми е
болно.

Вий по-добре вземете • туй злато драговолно
да преведете воини • хиляда на коне.“
Но другият отряза: • „Аз казах вече: не!“

Към Хаген той внезапно • веслото извиси
и с него го удари • (което го вбеси),
та просна се връз сала • по колене витяза.
Че зъл бе тоз салджия, • сега чак забеляза.

За да подразни госта, • салджийския си прът
стовари той на Хаген • в главата този прът
и го в трески превърна — • такава сила вля.
С това на Елзе воинът • навлече си беля.

Към ножницата гневно • след тези изненади
посегна Хаген ловко • и меча си извади,
отсече му главата • и хвърли я в реката.
Бургундците наскоро • узнаха новината.

Дордето Хаген в схватка • салджията надви,
течението сала • понесло бе, уви.

Преди да го оправя, • усилия положи
и здраво се напрегна • бургундският велможа.

Гребеше яко тъй, че • възви го той с веслото,
в ръцете му обаче • строши се то самото.
Понеже да се върне • при своите забърза,
а туй весло едно бе, • как сръчно го завърза

той с ремъка на щита, • къс кожа изтъняла!
Надолу към гората • подир насочи сала,
където на брега бе • застанал вече царят.
Видя и колко воини • към него се отправят.

Посрещнат беше с поздрав • от воините сами,
но в сала те съзряха • как локва кръв дими
от раната на оня • свадлив и зъл салджия,
та всеки заразитва • на що ли той дължи я.

В таз локва още прясна, • от сала неизмита
кръвта щом царят зърна, • веднага го запита:
„Салджията защо ми • не кажете къде е?
Мощта ви мигар смогна • кръвта му да пролее?“

Но Хаген заувърта: • „Когато до върбата
видях аз сал привързан, • свалих го на водата.
Днес никакъв салджия • не съм изобщо виждал
и никого не съм аз • ранявал, ни обиждал.“

Тогава Гернот вметна, • напет бургундски княз:
„Ще имаме май жертви, • боя се днеска аз,
щом ни един салджия • не мярва се тъдява.
Отвъд ний как ще минем • тревоги ми създава.“

„Слуги“ — предложи Хаген, — • „вий сбруите
снемете

на пясъка, та нека • не пречат на конете!
На времето салджия • прочут на Рейн аз бях.
Отвъд ще ви прехвърля • при Гелфрат днес без
страх.“

Конете за да минат • и никой да не спре,
подгониха ги шумно; • те плуваха добре —
течението нито • един не им повлече,
макар че неколцина • отнесе по-далече.

Доспехи, злато, сбруи • да пренесе на сала
дружината не бе се • изобщо колебала.
На славните юнаци • пак Хаген с вещица
помогна да преминат • в безвестната страна.

Отвъд превози първо • той рицари хиляда,
подир — момците свои, • а броят все не спада:
с над деветхилядния • обоз накрая мина.
Ни миг тоз ден храбрецът • от Троне не почина.

Почти превел юнакът • бе всички живи, здрави,
пророчествата странни • обаче не забрави,
изречени пред него • от двете самовили —
пророчества, каплана • едва не усмъртили.

Край утвари черковни • свещеника завари.
Облегнал бе ръка на • потреби и стихари,
но нищо не помогна: • щом Хаген го погледна,
за божия служител • бе туй беда поредна.

Той метна го от сала • със злост необуздана.
„На помощ“ — вик дочу се, — • „спасете ни
каплана!“

Да го погуби Хаген • си беше наумил
и Гизелхер с таз дързост • немалко разгневил.

Бургундският княз Гернот • свой упрек пък подхвана:

„Какво ви ползва, Хаген, • таз гибел на каплана?
Да бе го сторил други, • вий бихте съжалили.
Свещеникът с неволна • вина вас възмути ли?“

Капланът неумело • запляска във водата
в очакване на помощ, • но сблъска се с ината:
така вбесен бе Хаген, • че без да се стиди,
към дъното го тласна, • що всички възмути.

Несретникът, оставен • без помощ и напъден,
напрягна сетни сили • назад към бряг отвъден.
Не можеше да плува, • но с божия подкрепа
отскубна се отецът • от гибелта нелепа.

Съзирайки как там си • той расото изцежда,
разбра накрая Хаген, • че нямаше надежда
предсказаното нему • без кръв да се размине.
„От тези воини всеки“ — • той рече — „ще загине.“

Веднага щом се всичко • от сала разтовари,
що носеха момците • на трима господари,
от Хаген натрошен той • бе хвърлен във водата.
Витязите с почуда • следяха му делата.

„Защо го стори, братко?“ — • тъй Данкварт го
запита.

„С какво ще се прехвърлим • след нашата визита
на хуните в страната • на път към своя град?“
Подир откри му Хаген, • че няма път назад.

Сега обаче рече: • „Тъй сторих да се знае,
при похода ни щом се • витяз разколебае
и втурне се уплашен • по този път повторно,
той сам да се погуби • в реката най-позорно.“

Със себе си бургундец • те водеха навред,
юнак на име Фолкер — • и шпилман, и поет.

*С умелото си слово • той всекиго би слисал,
ала не би допуснал • у Хаген подла мисъл.*

*С конете оседлани • и мулета с товари
на тях не им се нищо • при похода поквари,
освен че се лишиха • от царския каплан.
На Рейн пешком той щеше • да се прибира сам.*

XXVI ЕПИЗОД

КАК ДАНКВАРТ УБИВА ГЕЛФРАТ

С брега да се сбогуват • настанало бе време
и царят ги запита: • „А кой ще се наеме
нам пътя да показва • да се не заблудим?“
„Ще бъда“ — рече Фолкер — • „водач незаменим.“

„Витязи, воини млади!“ — • тъй Хаген заповедно
призва ги. — „Предводител • да следвате е редно.
Но нека споделя с вас • и неприятни вести:
в Бургундия не ще се • завърнем ний, злочести!

Узнах от самовили • аз тука отзарана,
че връщане обратно • на Рейн за нас веч няма.
Поради таз причина • съветвам ви да бдите
добре въоръжени • за набег на вразите.

Надявах се да бъдат • лъжовни самовили.
Те рекоха, че никой • не би се жив спасил и
единствено капланът • назад ще се отпрати.
Затуй така държах аз • той днес да се удави.“

Мълвата плъзна бързо • из цялата дружина.
По ликове юнашки • мъртвешка бледност мина —
загриженост настъпи • от смут пред смърт сурова
и походът започна • да ги разочарова.

Прехвърлили се бяха • край Меринг през реката,
човек на Елзе гдето • изгуби си главата.
„По пътя ни врази си • спечелих“ — Хаген вметна. —
„Те може да помислят, • че сме им плячка лесна.“

Погубих отзарана • въпросния салджия.
Узнали са го вече. • Стегнете се и вие,
та ако днеска Елзе • и Гелфрат ни изпратят
войска срещу обоза, • добре да си изпатят.

Познавам тез смелчаци — • те няма да простят.
Конете оставете • спокойно да вървят
да не помисли някой, • че бягаме в несрета.“
Княз Гизелхер откликна: • „Аз вслушвам се в
съвета.“

„Обоза кой тогава • напред ще поведе?“
Решиха да е Фолкер, • че бил навсякъде
и с път той запознат, и • с пътека неназвана.
Едва-що бе предложен, • въоръжен застана

отпред юнакът шпилман, • наложил шлема свой
и с блякави доспехи, • стъкмен добре за бой.
Към копие то дълго • привърза знак червен.
И той в неволи щеше • да бедства някой ден.

За мъртвия салджия • сам Гелфрат вест получи.
Левентът Елзе също • за случката научи.
Дотолкоз поразени • от новината бяха,
че воинството си вярно • те незабавно сбраха.

Препускайки, дойдоха — • помнете го от мене —
при тях момци, които • в двубой по всяко време
щети и люти рани • без жал нанесли биха.
Пред Гелфрат седемстотин • такива се явиха.

Подир врага злосторен • потеглиха начело
с двамина господари, • захванали се смело
на пришълците дръзки • да отмъстят по мяра.
Но пагуба за свои • куражът им докара.

А с Данкварт, своя брат, и • с момците си в туй
време

от Троне Хаген беше • решил да се заеме
отзад да пази всички • като ариергард и
родата си от набег • тъй най-добре да варди.

Денят попревалил бе, • отиваше си вече.
За рицарите Хаген • неспирно се боеше.
Бавария на кон и • зад щита прислонени
пресичаха, но ето • че бяха връхлетени.

Отзад и отстрани те • дочуха да долита
задъхано пръхтене • и тропот на копита.
Храбрецът Данкварт рече: • „Ще ни нападнат тука.
Да стегнем шлем и нека • ни пази от неслука!“

Да спрат им се наложи • пред явната заплаха.
Сред сумрака те блясък • на щитове съзряха.
Мълчанието Хаген • с въпроса си прекъсна:
„По пътя кой догонва • нас в тази доба късна?“

В ответ му рече Гелфрат, • баварският маркграф:
„Препускахме дотука • да дирим враг лукав.
Дочух погубил някой • салджията ми днес е.
А харен момък бе, та • смъртта му ме потресе.“

От Троне Хаген рече: • „Той ваш ли бе салджия?
Вината си признавам: • реших да го убия,
загдето не прехвърли • дружината отвъд,
а върху мен стовари • салджийския си прът.“

Предложил бях му злато • и дрехи за отплата
да минем тук, юнако, • при вас отсам реката.
Но той се разгневи и • с едно весло дебело,
замахвайки в яда си, • улучи мойто чело.

Извадих с ярост меч и • така в самоотбрана

нанесох му тогава • аз смъртоносна рана.
Готов съм на разплата, • каквато изберете.“
В двубой свиреп накрая • се втурнаха мъжете.

„Аз знаех“ — вметна Гелфрат, — • „рече ли тук да
мине

с дружината си Гунтер, • юнак наш ще загине
на Хаген от ръката. • Разплата щом даде ни
за нашия салджия, • ще бъдем възмездени.“

Над щитовете Гелфрат • и Хаген наклониха
две копия на напад • и в бой се устремиха.
Пети в жребците Елзе • и Данкварт здраво впили,
разгорещено взеха • и те да мерят сили.

А има ли за воина • проверка по-отрадна?
От коня си след удар • насрещен Хаген падна,
нанесен му от Гелфрат. • Нагръдникът на коня
се бе разкъсал, тъй че • остана сам пред оня.

Откъм момците трясък • на копия ехтеше.
А Хаген се надигна, • където паднал беше
от коня на тревата • след сблъсък повален,
и взор към Гелфрат впери • от ярост настървен.

Конете им в туй време • не зная кой прихвана —
пешком и Гелфрат гневно • пред Хаген сам застана
и мигом подновиха • таз люта схватка своя
с подкрепа от момците, • узнали за двубоя.

Макар ожесточено • да се нахвърли Хаген,
от щита му маркграфът • откърти къс грамаден,
замахвайки към него, • та искри прехвърчаха.
На Гунтер воинът трепна • пред смъртната
заплаха.

Затуй повика бързо • на помощ брат си як:

„Помагай, братко Данкварт, • нападна ме юнак
оперен и заплашвац • тук поразен да бъда!“
„Ще дам аз“ — рече Данкварт — • „вам сетната
отсъда.“

Витязът доближи се • и с мощ мълниеносна,
размахал меч остър, • след миг го мъртъв просна.
За гибелта му Елзе • да отмъсти опита,
но храбрата му чета • едва не бе затрита.

Убили бяха брат му, • самият той ранен
осемдесет юнака • загуби него ден
в двубои покосени. • На знатния смелчага
пред воините на Гунтер • наложи се да бяга.

Баварците дорде се • изтегляха оттам,
ехтеше сблъсък шумен. • С какъв безстрашен плам
юнаците от Троне • преследваха вразите,
отстъпващи, наместо • да възмездят щетите.

Храбрецът Данкварт рече • при бягството им:
„Нека
потегляме обратно • по нашата пътека,
а те окървавени • към своя дом да кретат.
Да бързаме при царя — • такъв ми е съветът.“

Пристигайки където • се спречкаха мъжете,
разпореди се Хаген: • „Юнаци погледнете
лежи ли тука воин и • щетите ни какви са
след боя, с който Гелфрат • в гнева си ни стъписа!“

Убити четирима • прежалиха тогава.
За тях бе отмъстено: • при таз саморазправа
баварска кръв личеше • от паднали стотина
по щитовете бойни • на малката дружина.

Зад облак се прокрадна • лъч лунна светлина.

Отново Хаген рече: • „Но дума ни една
пред моите господари • за всичко, що се случи.
До заранта не бива • туй никой да научи.“

Застигнаха момците • от Троне свойте хора,
налегна ги обаче • мъчителна умора.
„И докога ще яздим?“ — • дочу се глас смутен,
та Данкварт отговори: • „Не може тук да спрем.

Ще яздите, дордето • зора се зазори.“
Загрижен за обоза • и Фолкер бе дори,
запитвайки маршала • защо се тъй немари:
„Къде ще отпочинат • коне и господари?“

„Не мога“ — рече Данкварт — • „добре да преценя.
Не ще се спре, преди да • посрещнем ний деня.
А сетне, где завърнем, • ще легнем на тревата.“
Мнозина неохотно • приеха новината.

Невидими следите • от алената кръв
останаха, дорде не • проблесна горе във
върхарите зората. • Едва-що забеляза,
че водили са битка, • намръщен царят каза:

„Нима, юнако Хаген, • не сте ме известили
до вас да съм, когато • вам кърви са пропили
доспехите? Каква е • таз случка безотрадна?“
„Нощес“ — отвърна Хаген — • „нас Елзе ни
нападна.

Салджията бил повод • подире ни да яхнат.
И ето Гелфрат беше • убит с един замах на
юнака Данкварт. Елзе • побягна без стотина
загинали, а ний се • простихме с четирима.“

Не се разбра где спряха • да легнат за отмора.
Земляците им чуха • на хуните към двора

поели пак на Ута • отроците напети.
Те в Пасау сетне бяха • с любезности приети.

Епископ Пилгрим, вуйчо • на царя и князете,
честит бе, че пристигат • настроени добре те
с дружина многобройна • на негова земя.
Към тях че беше ласкав, • туй всеки го видя.

Посрещаха ги вредом • с възторзи откровени.
Не бяха в Пасау всички • надлежно подслонени,
та на брега отсреща • подириха поляна,
опънаха там шатри • и построиха стана.

Отдъхваха те в него • през следващия ден
и през нощта, така че • бе всеки ободрен.
Подире продължиха • на Рюдигер в страната.
За тях маркграфът скоро • получи новината.

След тежката умора, • когато с пресни сили
към границата бяха • отново продължили,
край нея те откриха • самотен воин да спи.
От Троне Хаген ловко • се с меча му сдоби.

А Екварт беше този • юнак въоръжен.
Почувства се тогаз той • безмерно унижен,
пред рицарите гдето • без меча си остана.
На Рюдигер земята • с небрежна бе охрана.

„Какъв позор за мене“ — • продума Екварт бавно. —
„От яздеци бургундци • пострадах най-безславно.
Откак загубих Зигфрид, • без радост се намъчих.
Ах, Рюдигер, как лошо • аз и към вас постъпих!“

Тъгата му щом Хаген • дочу, той върна с чест
на воина меча с гривни • златочервени шест:
„Вземете ги да имам • приятелство в отплата.
Храбрец сте вий, макар и • самотен на междата.“

„За гривните вас нека • ви Бог възнагради.
При хуните, боя се, • очакват ви бедни.
Погубихте вий Зигфрид • и тук пламти омраза.
Пазете се ви моля“ — • в ответ му Екварт каза.

От Троне Хаген рече: • „Дано нас Бог ни пази!
Една обаче грижа • обзема тез витязи
от воина до князете: • в земите ви къде ли
довечера ще найдат • уютни те постели.

От дълъг път конете • съвсем са изтощени
и припасите също • докрай са потребени.
Тук никой не търгува, • та нужен е стопанин
гостолобив в дома си • добре да ни нахрани.“

„Стопанин“ — рече Екварт — • „аз мога да
покажа,

каквато вие още • не сте видели даже
извън земите ваши, • ако благоволите
граф Рюдигер, витязи, • сега да навестите.

Край пътя ви домът му • гостоприемно кани,
в сърцето му такива • достойнства пък са сбрани
като през май цветята, • цъфтящи по лъките.
Посрещне ли юнаци, • тогава най-честит е.“

„Изпратил бих ви с вест и • с въпрос такъв от мене:
приятелят мой, графът, • дали ще ме приеме“ —
обади се цар Гунтер — • „с дружина и роднини?
Признателност дължа, щом • в дома си приюти ни.“

„Вестител“ — рече Екварт — • „ще стана
драгоvolно.“

На път се той отпрати • да предаде дословно
на Рюдигер каквото • цар Гунтер му предлага.
Не бе добивал графът • отколе вест тъй блага.

Задалия се рицар, • към Пьохларн бързащ сам,
маркграфът разпознал бе • и рече: „Онзи там
е Екварт — на Кримхилда • от воините един.
Ранен ще да е, мисля, • той от вразите им.“

Но спрял като вестител • край портите да чака,
свали си меча там и • предаде го юнака.
Вестта на домакина • веднага съобщи,
с приятелите слязъл • край градските врати:

„При вас да ме проводи, • маркграфе, с вест посмя
цар Гунтер, господар на • бургундската земя.
С владетеля и Гернот, • и Гизелхер поред
витязите изпрацат • най-искрен вам привет.

И рицарите Хаген • и Фолкер поздрав с чест
прибавят вам любезно • с таз височайша вест.
Маршалът ми заръча • за воините подслон
дано да се намери • в просторния ви дом.“

Маркграфът отговори • с усмивка на уста:
„Какъв възторг огромен • събужда в мен вестта,
че дирят благородни • владетели услуга.
Дома ми навестят ли, • не искам радост друга.“

„Маршалът Данкварт лично • държи тук да се знае
дружината на цар и • князе на брой каква е:
шейсет витязи смели • и рицари хиляда
с над деветхилядния • обоз.“ — Маркграфът каза:

„Добре дошли да бъдат • такива свидни гости,
каквито аз в дома си • не съм приветствал още.
Приятели и близки, • възсядайте конете,
да срещнете дружина • веднага препуснете!“

Слуга и рицар мигом • се втурнаха в обори:

*що Рюдигер бе рекъл, • уместно им се стори,
та бързаха любезно • да спазят ритуала.
В покоите Готлинда • вестта не бе узнала.*

XXVII ЕПИЗОД

КАК ПРИСТИГАТ В ПЪОХЛАРН

*Стопанинът прибра се • в покоите веднага
при своята съпруга • и щерката си драга
да каже новината, • разчула се едва ли,
че на Кримхилда бяха • се братята задали.*

*Съпругата любима • тогава той прикани:
„Владетелите славни • приветствайте в дома ни,
пристигнат ли те тука • със своята дружина.
Срещнете с поздрав Хаген — • и той им е роднина.*

*Сред свитата е Данкварт, • на Хаген роден брат,
а редом с него Фолкер, • възпитан и богат.
Вий с дъщеря ни тези • шестима целунете.
Към рицарите също • вежливост проявете.“*

*Така да сторят дума • му дадоха засмени,
подир от ракли взеха • разкошните премени
да срещнат с тях достойно • и рицари, и царя.
Усърдна надпревара • там взе да се разгаря.*

*Не сложиха красило • по ликовете бели,
ала косите руси • пристегнаха с шапели —
със златен обръч лъскав, • да ги не вятър роши,
изящните им къдри • да не изглеждат лоши.*

*Да се нагиздят нека • оставим всички дами.
Приятелите свои • щом Рюдигер подкани,
препуснаха да срещнат • те воин и повелител,
подир приет радушно • в маркграфската обител.*

Щом Рюдигер да влизат • през портите съзря ги,
към гостите храбрецът • слова отпрати благи:
„Добре дошли в дома ми, • владетели с дружина,
честит съм да ви видя • аз в моята родина!“

Тогаз благодариха • витязите с поклон,
че среща ги любезно • юнакът в своя дом.
Прие той Хаген с поздрав • като познайник свой,
а по-подир и Фолкер, • бургундския герой.

Приветства също Данкварт, • та рицарят поде:
„Посрещайки нас топло, • разпоредете где
да пренощуват тези, • които сме довели.“
„За вас“ — маркграфът рече — • „приготовихме
постели.

Обозът ще станува. • Със себе си каквото
вий имате — жребци ли, • доспехи ли било то,
да бдят над него аз ще • приканя моите хора,
да ви се не погуби • дори едничка шпора.

Момци, отпред в полето • спретнете шатри вещо!
Ще възмездя, помнете, • изчезне ли вам нещо.
Да попасат жребците • снемете им юздите.“
Не бяха по-вежливо • посрещани преди те.

Сред общата отрада • с витязите тогава
сам царят се оттегли. • На меката морава
налягаха момците • и мисля си: едва ли
през този поход бяха • така чудесно спали.

Графинята бе слязла • с момата си красива
отпред пред твърдината. • Край тях се заизвива
редица от девойки • и дами миловидни,
богато пременени, • накитили се с гривни.

И камък драгоценен • лъщеше отдалече
по пищната одежда. • Задаваше се вече
дружината бургундска • и спря пред тях накрая.
С изискани обноски • подир тя всеки смая.

Очакваха я трийсет • и шест девизи стройни
и дами благородни • наред със смели воители,
довели ги да срещнат • прочути властелини.
Приветстване последва • от двете домакини:

Момата щом целуна • и царя, и князете
(Готлинда както стори), • сам Хаген веч на ред бе.
Баща ѝ насърчи я — • против не би могъл
да бъде, а пък гостът • бе с вид суров и зъл.

Повелята прие тя • и без да се огледа,
към него запристъпва • ту румена, ту бледа.
Подир целуна Данкварт • и шпилмана с отрада —
за храбростта тоз поздрав • достойна бе награда.

Ръка подаде сетне • чаровната мома
на Гизелхер, витяз от • бургундската страна,
тъй както стори с Гунтер • и старата графиня.
Тя гордо с гост и с щерка • пред другите премина.

Стопанинът пък Гернот • поведе в ширна зала,
где рицари и дами • мълвата беше сбрала.
Разпореди се вино • за всекиго да има —
такъв възторжен прием • не помнеха мнозина.

С любвеобилен поглед • следяха вред момата
на Рюдигер: пристойна, • на прелести богата.
Разбунваше тя страсти • у рицар не един
с възвишена душевност • и чар неотразим.

Но все се рояха • у тях безброй копнежи,
затуй наскоро взорът • изпълнен с порив свеж и

към другите девици • и дами дивни мина.
А шпилманът възхвала • поде за домакина.

По обичай прикана • оттам в отделни зали
към рицари и дами • да идат бяха дали.
Поднесоха вечеря • и всеки от онези
достойни гости седна • край пищните трапези.

При тях да бъде бе за • Готлинда чест голяма.
Дойде тя на софрата, • но щерка ѝ остана
там, гдето ней подхожда — • с девици благонрави.
Сред гостите без нея • унилоост се възправи.

Подир, щом вредом бяха • вечеряли и пили,
въведоха отново • девиците красиви.
Разнесоха се волни • закачки и шеги,
подел гусларят Фолкер • безспир да ги реди.

Към домакина сетне • възкликна с глас висок:
„Маркграфе, колко милост • оказал вам е Бог:
да водите с прекрасна • съпруга тук весден
доволни и честити • такъв живот блажен.

Да бях владетел, мисъл • таил бих аз една —
с короната да имам • до мене за жена
красивата ви щерка. • Пленителна на вид е,
добра и благородна, • изпълваща мечтите.“

Маркграфът удиви се: • „Възможно туй нима е
владетел някой мойта • мома да пожелае?
С жена ми ний живеем • в страна напълно чужда —
кого девича хубост • за обич да пробужда?“

В ответ му рече Гернот, • благовъзпитан княз:
„Понеча ли по воля • да си избирам аз
съпруга, бих се радвал • да бъде тя такава.“
И Хаген най-любезно • съвети взе да дава:

„На Гизелхер май време • за сватба е дошло.
Графинята нали е • от знатно потекло,
в Бургундия да дойде: • корона щом наложи,
охотно ще ѝ служим • ний с княжески велможси.“

Словата му Готлинда • и Рюдигер веднага
възторжено приеха, • тъй както се полага.
А славните витязи • условиха в туй време
княз Гизелхер тогаз за • княгиня да я вземе.

Що писано е, кой ли • посмял би да възпре?
Девицата яви се • пред цар и пред князе.
Съпруга да му стане • чу Гизелхер обет,
той също дума даде • на височайш свой ред.

На младата невеста • земи и твърдини
в залог цар Гунтер редом • с княз Гернот отреди
и клетва се заклекла, • че сториха го те.
„Понеже с твърдини аз“ — • маркграфът пак поде,

„не разполагам, нека • залог е верността ми.
Сребро и злато давам • родата да остане
от зестрата доволна • и тежките товари
на мулета стотина • да бъдат моите дари.“

Двамината подире • съгласно обичая
застанаха в средата. • Насреща ѝ в омая
се струпаха младоци • в ума си с мисли, дето
и днес вълнуват също • на юноша сърцето.

Когато на момата • зададоха въпроса
желае ли юнака, • тя малко се ядоса.
Макар с готовност нему • да ставаше жена,
обзе я свян подобно • девица не една.

Съветът бащин беше • да каже просто да

и с княза да се вземат. • Тогава начаса
обгърна я витязът • с ръката снежнобяла.
Оскъдна радост с него • съдбата бе ѝ дала.

„Владетели могъщи“ — • маркграфът прогласи, —
„щом минете обратно • за към страната си,
ще дам аз с вас да дойде • и щерка ми тоз ден
в Бургундия.“ — Така бе • обетът потвърден.

Веселието свърши • и Рюдигер призва я,
тъй както морни гости, • да иде в своята стая.
След шумната забава • тъй всеки отпочина.
На заранта закуска • стъкми им домакина.

Щом хапнаха, изрече • сам Рюдигер, преди те
на хуните земята • да прекосят: „Държите
да тръгнете, но няма • да пусна толкоз мили
гостуващи, щом тука • веднъж сте се отбили.“

„Едва ли може“ — Данкварт • отвърна — „още ден
да нагостите с вино • и хляб благословен
юнаци многобройни • в дружина тъй шумлива.“
„Не се грижете“ — рече • стопанинът, — „не бива

да се отблъсква мойта • молба, витязи смели!
Да ви гощавам мога • аз цели две недели —
и вас, и всички воини • под вашата закрила.
Не ми е с дан обсебвал • имането Атила.“

Макар неотстъпчиви, • успя да ги склони
при него да останат • те още четири дни.
С прочутата си щедрост • и тачени дела
на гостите раздаде • коне и облекла.

С конете оседлани • прислужници напети
пред портите стояха. • Излезнаха отпред и
юнаците от странство, • в ръка понесли щита.

Атила крайна цел бе • на тази царска свита.

Но залата преди да • напуснат още цар и
князе, раздаде графът • на гостите си дари.
Великодушен беше — • туй правеше му чест.
За Гизелхер сгодена • момата му бе днес.

Прославения Гунтер • той с ризница дари
в почитеност да я носи. • Откак се възцари,
подарък рядко беше • приемал по-преди,
но щедростта на графа • с поклон възнагради.

На Гернот меч поднесе, • добър и драгоценен,
що в битките подире • другар бе нему верен.
Предложен всъщност дар от • графинята бе меча.
Един ден на погибел • той Рюдигер обрече.

Зае се и на Хаген, • лишена от омраза,
подарък тя да връчи. • Щом царят не отказа,
не би могъл да тръгне • и той без дар от нея,
но отклони отпърво • уж с тон самонадеян.

„Сред всичко тук видяно“ — • когато го запита,
призна ѝ сетне — „много • съм впечатлен от щита
отсреща на стената.“ — • Да би му го дарила,
той с него щял да иде • в страната на Атила.

Едва дочула що е • желано от смелчака,
графинята помръкна • и чак ѝ се доплака.
На Нудунг гибелта тя • с покруса си припомни,
от Витих как погубен • бе свидният ѝ сродник.

На рицаря тя рече: • „Ще ви го дам с охота.
Да щеше Бог да върне • на онзи воин живота,
що носеше го храбро! • Той в битка бе сразен
и все така неспирно • оплакван е от мен.“

Графинята чевръсто • от мястото си стана,
до щита приближи се, • повдигна го смълчана,
на Хаген го поднесе • и той го взе в ръце.
Подарък за витяза • бе щитът от сърце.

Зора не е сияла • над по-изящен щит:
отгоре гербът с ярко • сукно отвед покрит
и с камъни безценни. • На всекиго — рече ли
да го плати — би струвал • хиляда мерки цели.

Разпореди се Хаген • и щита го прибраха.
Сега пристъпи Данкварт • пред щерката на графа.
С доспехи тя дари го — • богати, величави,
пред хуните достойно • и с тях се той представи.

С подаръците, дето • получил беше всеки,
не биха се сдобили • без нрава ведър, мек и
добър на домакина. • Подир им стана враг
и бе убит в ненавист • от тях юнакът благ.

Храбрецът Фолкер с гусли • се доближи до двете,
с омайната си песен • Готлинда той почете:
на тръгване от Пьохларн • пред дамата засвири,
за сбогом благосклонност • от нея тъй подири.

Графинята любезно • с награда отличи я,
нареждайки веднага • да донесат кутия.
Дванайсет златни гривни • оттам предназначи за
певеца и с молба на • ръка му ги наниза:

„В двореца на Атила • носете ги от мене;
на връщане ще искам • да чуя как по време
на празника в услуга • били сте ми безспир.“
Поръката тоз рицар • изпълни по-подир.

Стопанинът извика: • „На път да сте спокойни,
реших да съпровождам • с дружина мои воини

момците ви и няма • вам никой да наврежда.“
Завчас бе натоварен • обоз с храна, одежда.

Със себе си поведе • и петстотин юнака
на кон с доспехи бойни, • без още да протака,
на празненство с турнири • и рицарска игра.
От тях обратно в Пьохларн • един не се прибра.

С целувка се сбогува • стопанинът тогаз,
от Гизелхер последван, • благовъзпитан княз,
в прегръдките си взели • красавиците свои.
Уви, девици ляха • подир сълзи порои.

Разтваряха се вече • прозорците отвред,
щом Рюдигер с момците • отправи се напред.
Но сещайки навярно • надвисващи злини,
заплакаха девойки • и прелестни жени.

За сродник и приятел • разстроени те бяха,
които в Пьохларн нивга • отново не видяха.
Юнаците пък с радост • по дунавския бряг
на хуните в страната • поеха път най-пряк.

Бургундците маркграфът, • витяз неустрашим,
подкани вещо: „Нека • сега уведоим
ний хуните с вестител, • че идат гости знатни.
Атила ще се радва • на новини приятни.“

Към Австрия препусна • вестител не един,
та скоро вред разчу се: • герои с властелин
от Вормс на Рейн пристигат — • вестта ги
изпреваря
и вече се вълнува • прислугата на царя.

От вестноосци бързи • узна се новината,
че нибелунги идат • на хуните в страната:
„Посрещайте, Кримхилда, • сега мигът настъпи —

на почит се надяват • тук братята ви скъпи!“

*Кримхилда като всички • приветни домакини
иззад прозорец взряна • очакваше роднини.
Видя да идват воини • от бащина земя.
При гледката и царят • от радост се засмя.*

„Доволна съм“ — Кримхилда • не смя да прекослови.

—
*„Родата ми понесла • е щитовете нови
и ризници блестящи. • Очакващия злато
и помнещ мойта болка • ще наградя богато.“*

XXVIII ЕПИЗОД

КАК БУРГУНДЦИТЕ ИДВАТ ПРИ ХУНИТЕ

*Щом Хилдебранд, изпитан • и стар витяз, узна,
че движат се бургундци • към хунската страна,
Теодерих Веронски • уведоми веднага
и той реши угрижен: • „С тях среща се налага!“*

*Смелецът Волфарт викна • коне да изведат
и рицари поеха • с Теодерих на път.
Да ги пресрещнат щяха • на мястото, където
станували те бяха • под шатри сред полето.*

*Пръв Хаген да препускат • видя ги отдалече.
На своите господари • той най-вежливо рече:
„Вдигнете се, витязи, • да срещнете поред
онези, дето идват • да кажат вам привет!“*

*Задава се дружина, • на мен добре позната,
от рицари, прочули • на Амелунг страната.
Предвожда храбреците • героят от Верона
и поздравът му би бил • ласкателен за трона.“*

*От коня подир воини • с оръженосци млади
предвождацията слезе, • преди да се обади.
Отправяйки се сетне • на гостите към стана,
пред славните бургундци • приветствие подхвана.*

*Витязите когато • пред себе си съгледа,
Теодерих чедата • на Ута скръбно взе да
подпитва те коварна • долавят ли тук мисъл,
с надеждата, че бе им • я Рюдигер описал.*

„Добре дошли сте, Гунтер • и Гернот, брат на царя,
и Гизелхер, и Хаген • до Фолкер смел — гусларя,
наред с храбреца Данкварт! • Кримхилда все тъй
жжали
героя nibелунгски — • не сте ли го узнали?“

„Да жжали“ — рече Хаген, — • „щом иска ден из ден!
От смърт преди години • биде той повален.
Сред хуните е редно • към царската особа
да бъде мила: Зигфрид • лежи отдавна в гроба.“

„За раната на Зигфрид • да съдим днес не бива.
Злопаметна Кримхилда • ще е, дорде е жива“ —
Теодерих Веронски • редеше с глас тревожен. —
„Вардете се добре вий • на nibелунги стожер!“

„От що аз да се вардя?“ — • запита царят благ. —
„Очаква ни Атила, • а не омразен враг.
Той прати вестоносци • на празник да ни кани.
И още много вести • проводи нам сестра ни.“

„Съветвам“ — вметна Хаген, — • „за да сте си
спокойни,
Теодериха чуйте • и славните му воини.
Запитайте и нека • вам честно отбележи
що знае за Кримхилда • и нейните кроежи.“

Цар Гунтер с брат си Гернот • ведно с Теодериха
подеха помежду си • тогаз беседа тиха:
„Какво ще довери нам • най-доблестният рицар
веронски днес за нрава • на хунската царица?“

„Какво ли да добавя?“ — • веронският владетел
отвърна. — „Аз от сутрин • неволен съм свидетел
жената на Атила • как плаче и се вайка
за гибелта на Зигфрид • пред Божията майка.“

„Изглежда безнадеждно • каквото ни се каза“ —
гусларят храбър Фолкер • смирено отбеляза. —
„Да яхваме към двора • на хуните и нам,
смелчаците, да видим • какво ни готвят там.“

Безстрашните бургундци, • пришпорвайки конете,
пристигнаха с достойнство, • присъщо на царете.
Сред хунските витеязи • възбуда превелика
появата на Хаген • от Троне предизвика.

Известен беше вредом • покрай мълвата той,
че бил погубил Зигфрид — • ксантенския герой,
съпруга на Кримхилда, • най-силния витеяз.
Придворни все за него • разпитваха в тоз час.

С осанка бе, каквато • на рицаря отива:
широкоплещест, снажен, • с коса сребристорива.
Източен, дългоног и • със поглед, що смразява,
пристъпваше той тежко • с походка величава.

„Бургундските витеязи • да бъдат подслонени,
а воините в обоза • от тях пък отделени!“ —
разпореди Кримхилда, • изпълнена с омраза.
Затуй подир обозът • без помощ се оказа.

На Данкварт, брат на Хаген • със служба на
маршала,
цар Гунтер поверил бе • прислугата си цяла,
за нея да се грижи • бургундският юнак.
Внимание на всеки • отделяше той пак.

Да срещне нибелунги • с придворните пристигна
красивата Кримхилда • коварна и безстидна.
С целувка щом ръка си • на Гизелхер облегна,
от Троне Хаген шлема • свой тутакси пристегна.

Той вметна: „Война смел и • разумния човек
подобен поздрав кара • да бъде все нащрек.
Към цар, князе и свита • отправя се привет.
Туй идване на гости • съвсем не бе наред.“

„Все някому“ — тя рече — • „то радост ще
достави.

Да ви приветствам довод • не е вежливостта ви.
От Вормс на Рейн каквото • донесли сте нали
ще отреди доколко • добре сте ми дошли.“

„Да беше ми известно“ — • додаде той, — „че се
очаква и от рицар • вам дар да поднесе,
то щях да се погрижа • да се замогна аз,
та дарове да нося • при срещата ми с вас!“

„Да знам аз настоявам • без всякаква промяна
златото нибелунгско • от вас къде се дяна.
Вий трябваше онуй, що • веднъж съм придобила,
да ми го пренесете • в страната на Атила.“

„Е да, но, господарко, • що време пък изтече,
откак не стопанисвам • съкровището вече.
То в Рейн бе потопено • от моите господари
и него ще го второ • пришествие там свари.“

Царицата отвърна: • „Таз мисъл ме споходи.
Не сте ми го донесли, • ни някой го проводи,
макар че беше мое, • на мен се и полага.
Сега неспир ще имам • все горести пред прага.“

„Вам нищичко не нося“ — • отново чу се Хаген. —
„Май стига ми, че мъкна • и щита си грамаден,
и яката си броня. • Лъщият ми шлем
и мечът във ръка ми — • те също са за мен.“

Тогаз подкани всички • царицата красива:

„С оръжие в таз зала • да влизате не бива.
Ще дам аз да го пазят, • да няма поразии.“
„И дума да не става!“ — • пак Хаген възрази й. —

„Мен никак ме не блазни • да имам чест такава
съпруга на владетел • мой меч да съхранява.
Царица сте и няма • при мен да мине тази.
Баща ми ме е учил, • че меч се лично пази.“

„Горко ми!“ — тя простена • и сетне се запита:
„Защо ли Хаген с брат ми • не си предават щита?
Изглежда, някой вече • ги е предупредил.
Да знам аз кой, простил се • би той с живота мил!“

„Това“ — отвърна гневно • Теодерих — „бях аз.
Предупредих овреме • бургундците за вас:
и царя, и князете, • и воина храбър Хаген.
Издадих, на смърт ли • ще бъда аз предаден?“

Засрами се тогава • жената на Атила —
безмерен страх тя бе към • Теодерих стаила.
Оттегли се припряно • и без да възрази,
но с погледи свирепи • към своите врази.

Здрависаха се двама • след разговора хладен —
Теодерих витязът • и воинът храбър Хаген.
Вежливо отбеляза • юнакът беловлас:
„На хуните в страната • дошли сте в кобен час.

Царицата — вий чухте — • словата си не мери.“
А Хаген рече: „Изход • дано пък се намери.“
Юнаците двамина • поведоха беседа.
Съзрял ги отдалече, • Атила в тях се вгледа.

„Желал бих да узная“ — • любопитства царят —
„Теодерих с кого там • любезно разговаря.
Видът му достолепен • свидетелства, че той —

отдето да е тръгнал — • кален е рицар в бой.“

„Той родом е от Троне • отрок на Алдриан“ —
отвърна му Кримхилдин • доверен ветеран. —
„Привидно достолепен, • по нрав си е навъсен.
Това ще ви докажа • аз в някой миг по-късен.“

„По що ще разпозная • аз неговите нрави?“
Не знаеше Атила • какви коварни прави
царицата кроежи, • та ни един роднина
не тръгна жив обратно • към своята родина.

„Мен Алдриан познат е • добре от мойта свита.
Тук чест и слава беше • от него придобита.
Аз рицар го направих, • дарих го с много злато,
с подкрепата на Хелка • битуваше богато.

Затуй ми е и Хаген • така добре познат.
С испанеца Валтари • при мен заложник млад
растеше тук, дордето • аз пуснах тоз смелчага.
А с Хилдегунда взе пък • Валтари, че избяга.“

Тъй в спомени за случки, • отдавна преживял,
приятеля от Троне • бе царят разпознал.
На младини към него • той имал бе заслуги,
ала сега немалко • другари му погуби.

XXIX ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА УКОРЯВА ХАГЕН И КАК ТОЙ НЕ СТАВА НА КРАКА ПРЕД НЕЯ

*Теодерих и Хаген, • юначните герои,
подир се разделиха • пред царските покои.
Извърщайки се, воинът • на Гунтер поглед впери
и дирения спътник • сред другите намери.*

*До Гизелхер съгледа • изкусния гуслар,
да го последва кимна • на верния другар,
усетил безпогрешно • как мрачно е настроен.
Великолепен рицар • бе той с духа си боен.*

*Владетелите знатни • стояха още в двора.
Отлъчиха се само • двамината в отбора
юнаци и поеха • напрако към палата,
несещайки боязън • от нечия разплата.*

*Приседнаха на пейка • срещу един салон,
използван от Кримхилда • в съпружеския дом.
В блестящите доспехи • човек да ги съзре,
охотно опознал би • дошлите по-добре.*

*Вторачваха се хуни • към дръзките мъже,
завзирайки се сякаш • в опасни зверове.
А през един прозорец • видя ги и Кримхилда
и болката у нея • взе пак да се засилва.*

*Тя тутакси заплака • при тягостния спомен.
Момците на Атила • такъв поврат преломен
стъписал бе: от що ли • изгуби радостта си?*

В отъвет тогаз им рече: • „От Хаген е, юнаци.“

„Кажете, господарко, • каква бе таз промяна?
Нали до преди малко • ви гледахме засмяна?
Вий само повелете • и ний ще отмъстим
на всеки наранил ви, • та бил и несразим!“

„Възмездие за мене • отколешна мечта е.
Награда ще получи • каквато пожелае,
за мъката ми който • на Хаген отмъсти.
Молбата ми е: нека • с живота се прости!“

Завчас стъкмени бяха • от воините шейсет,
готови вероломно • да поразят поред
зарад Кримхилда Хаген, • витяз кален и смел,
а сетне и гусларя, • със себе си довел.

Но при вида на тази • дружина толкоз малка
поде отново мрачно • добрата господарка:
„Ако сте наумили • да съкрушите воина,
не ще се удаде вам • с дружина малобройна.

Дори от Троне Хаген • да е сърцат и як,
далеч по-силен редом • приседнал е юнак —
гусларят Фолкер би се • в двубоя разлютил и
не бихте никак лесно • двамината надвили.“

Словата й щом чуха, • застягаха се нови
към четристотин воини • за подвизи готови.
Жадуваше разплата • царицата им властна,
затуй подир мнозина • в небитието тласна.

Щом свитата видя си • добре въоръжена,
към смелите юнаци • тя рече настървена:
„Ще трябва още малко • сдържано да стоите.
С короната си искам • да ида при вразите.

И упреците чуйте, • отправяни към мене
от Хаген, воин на Гунтер. • Тъй нагъл и надменен
е рицарят от Троне, • че всичко ми признава.
Затуй не ме е грижа • със него що ще става.“

Тогаз гусларят шпилман • видя откъм палата
по стълбите да слиза • царицата богата.
Юнакът славен Фолкер, • съзирайки това,
съратника си Хаген • да гледа призова:

„Задава се онази, • приятелю, коя ни
с коварно вероломство • в страната си покани.
Не съм царица срещал • от свита придружена
и с мечове в ръката, • и тъй ожесточена.

Ако не сте наясно, • приятелю, дали те
таят към вас омраза, • съветвам ви да бдите.
Животът и честта ви • тогаз ще са спасени,
че сецам как онези • прииждат разгневени.

С гърди са неколцина • широко очертани,
та ще да се е всеки • приготвил да се брани
и явно броня крие • под дреха от коприна.
Не знам кому отрежда • гнева си таз дружина.“

Храбрецът Хаген мигом • отвърна разярен:
„Наясно съм, че той е • насочен срещу мен.
Показва го и мечът, • лъщящ в ръката тяхна,
ала не ще попречат • обратно кон да яхна.

Приятелю, на помощ • дошли ли бихте вие,
насъска ли туй воинство • тя с мене да се бие?
Узная ли доколко • аз вам съм драг и мил,
насетне бих ви вярно • в неволя подкрепил.“

Гусларят рече: „Помощ • безспорно ще ви дам.
Дори да тръгне царят • с момците си насам,

дорде съм жив, аз няма • на крачка ни една
да трепна боязливо • от вашата страна.“

„Дано, юнако Фолкер, • вас Господ поживи ви!
Рекат ли да се бият, • не ще сме ние криви.
Вий дадохте ми дума • да имам помощта ви,
пък нека те му мислят • кой как да се избави.“

„Ала сега да станем“ — • подкани го гусларят, —
„с царицата те все пак • насам ще се отправят.
Оказваме ли почит • на благородна дама,
това на нас самите • ни прави чест голяма.“

„Не ще се zlepоставям“ — • възпротиви се Хаген, —
„да сметнат, че пред нея • от страх стоя изправен.
И туй за да не хрумва • на воините й, няма
заради никой тука • от пейката да стана.

За двама ни аз мисля, • че по-добре така е.
Защо да тача някой, • ненавист щом питае?
Не ще го сторя нивга, • дорде съм жив, за тази
царица и нехая • доколко тя ме мрази.“

Той в скута си подире • положи нагло меч.
На дръжката му ярко • блестеше отдалеч
прекрасен яспис с цвят от • тревата по-зелен.
Позна Кримхилда меча • за Зигфрид отреден.

Канията с ръб ален, • по дръжката с позлата —
когато разпозна го, • задави я тъгата.
При спомена заплака, • обзета от печал.
Изглеждаше, че Хаген • бе тъкмо туй целял.

Юнакът Фолкер редом • тогаз измъкна пък
до себе си огромен, • дебел гусларски лък,
така широк и остър, • същински меч в размах.
Двамината седяха • на пейката без страх.

И взели се за твърде • достойни и добри,
почтително да станат • не мислеха дори
смелчаците пред никой. • Тя миг не се забави:
при тях дойде и поздрав • враждебен им отправи.

Подир запита: „Хаген, • вас кой ви тук покани,
та яздейки, посмяхте • да дойдете в дома ни,
макар да е известно • що мен ми причинихте?
Да бяхте по-разумен, • потеглили не бихте.“

„Не ме е никой канил“ — • от Троне Хаген каза. —
„При вас да заповядат • покана бе дошла за
владетелите трима. • От тяхната съм свита
и винаги ги следвам • при дворцова визита.“

„Кажете ми обаче“ — • додаде тя — „защо
посяхте в мен омраза • чрез стореното зло.
Да покосите Зигфрид, • съпруга ми любим,
до гроб аз да оплаквам • витяз непрежалим!“

„Какво да кажа още?“ — • отвърна той. — „Нали
все същият съм Хаген, • що Зигфрид повали.
Наложих се героят • тогаз да си отиде
затуй, че на Брунхилда • нанесохте обида.“

Царице благородна, • наистина е моя
вината за бедите, • отнели вам покоя.
Жена ли, мъж ли — нека • да отмъсти сега,
загдето причиних вам • безмерната тъга.“

„Юнаци на Атила“ — • извика тя, — „сами
вий чухте на кого се • дължи тъгата ми.
Какво за туй го чака • не ме е грижа, воини.“
Спогледаха се мигом • бойците многобройни.

Посмееше ли някой • да вдигне свада днес,

двамината от нея • излезли биха с чест,
в предишни битки славни • отколе закалени.
Напиращите бяха • в гнева от страх възпрени.

Един от тях извика: • „Защо в мен сте се взрели?
Каквото обещал бях, • за мен това не е ли
живот да си затрия • за нечия награда?
Кримхилда ни подвежда • към гибел без пощада!“

„Мен същото се чини“ — • друг в слово го превари.
„Дори да ми предлагат • и злато на камари,
не бих желал да тръгна • с гусларя да се бия,
в очи му щом съзирам • аз погледа на злия.

А воина Хаген зная, • и то от младини.
За него мен друг няма • какво да поясни,
че виждал съм го в битки • аз двадесет и две —
що дами той остави • без мъж, без синове!

Докато беше тука, • отправяше се той
с испанеца Валтари • на походи и в бой
прославяше Атила. • Такъв герой юначен
нима не е заслужил • от нас да бъде тачен?

Тогава бе юнакът • младеж с постъпки смели.
Младоците от нявга • какви са побелели!
Сега е вече мъдър, • безрадостен на вид
и носи меча Балмунг, • с коварство придобит.“

Да няма кървав сблъсък • накрая бе решено.
Видя се от гусларя • туй воинство застрашено
и ето че момците • обратен път поеха.
Сърцето на Кримхилда • застрада без утеха.

Как често от боязън • приятелят отлага
другарите си вредом • в беда да подпомага
и най-благоразумно • не сторва им услуги.

В бедата с разум могат • да се опазят други.

„Видяхме“ — огорченост • гусларят изрази, —
„че както спомена се, • тук чакат ни врази.
В двореца да се върнем • при наш'те господари,
та никой да не смее • тях подло да удари.“

„Ще ви послушам“ — Хаген • отвърна и обзети
от дързост се прибраха • при гостите напети,
тържествен прием още • очакващи сред двори.
Витязът Фолкер гръмко • тогава заговори

на свойте господари: • „Сред гмежа докога
ще чакате, наместо • да чуете сега
изречена от царя • в двореца дума пряма?“
И рицарите храбри • закрачиха по двама.

Владетелят веронски • прихвана за ръка
бургундския цар Гунтер • и тръгнаха така.
Витязът Гернот в Ирнфрид • намерил бе опора,
а Рюдигер потегли • пък с Гизелхер от двора.

Юнаците дорде се • тъкмяха в двойки челни,
останаха си Фолкер • и Хаген неразделни
до сетен бой, где всеки • живота свой остави.
Оплакаха ги сетне • все дами величави.

След Гунтер и князете • към царевата сграда
пое почтена свита • пред воините хиляда
наред с шейсет юнаци, • които беше сбрал
в земите свои Хаген, • безстрашният васал.

И Хавард редом с Иринг, • двамина воини стари,
намираха се в близост • до свойте господари.
Личеше как и Данкварт, • и Волфхарт, рицар смел,
в обноските показват • достойнства без предел.

А рейнският владетел • щом влезе най-накрая,
в двореца цар Атила • ни миг не се помая
от място да се вдигне • с приветливост гореща.
Не е било цар гости • тъй мило да посреща.

„Добре дошли сте, Гунтер, • с двамината си братя!
Вам с Гизелхер и Гернот • държах аз да изпратя
почтителна покана • във Вормс отвъд реката.
С добре дошли приветствам • момците ви в палата.

Приветстваме сърдечно • в страната ни и вас,
юнако Фолкер, както • и Хаген, смел витяз,
ний с моята съпруга, • изпратила дружина
момци да дойдат с вестии • във вашата родина.“

„Дочухме“ — рече Хаген — • „това да се повтаря.
Не бях ли днес пристигнал • аз тук заради царя,
дошъл бих да изкажа • самичък почит вам.“
Поведе своите гости • стопанинът оттам.

Отидоха, където • доскоро бе седял.
Черничев сок и вино • поднесоха в бокал,
в разлати купи златни • наляха медовина.
И тук без поздрав ласкав • „Добре дошли!“ не мина.

Подир поде Атила: • „Мен нивга досега
не е било приятно • тъй както от това
най-сетне да ви видя • дошли в двореца мой,
царицата печална • да сети пак покой.

Посрещам толкоз гости • от знатно потекло,
недоумявам само: • вам бях ли сторил зло
че не намина никой • от вас, витязи трима.
Затуй и радостта ми • е днес неизмерима.“

А Рюдигер отвърна • на таз почуда царска:
„Срещнете ги с доволство! • На мойта господарка

роднините умеят • да тачат верността.
В дома ви са довели • на рицари цвета.“

При поврат-слънце бяха • витязите дошли
в двореца на Атила. • Нарядко се мълви
за прием тъй тържествен. • Подир се той зае за
вечеря да подканя • към царската трапеза.

Сред гости там отново • от радост засия.
Поднасяха обилно • напитки, ястия —
поред получи всеки • каквото пожела,
че знайни вред им бяха • чутовните дела.

XXX ЕПИЗОД КАК ХАГЕН И ФОЛКЕР СТОЯТ НА СТРАЖА

Смрачаваше се вѣнка, • отминал бе денят,
та питаха се где ли • ще могат да поспят
владетели и воини • от пътя уморени.
Чрез Хаген мигом бяха • в ответ уведомени.

„Хвала вам в Бога“ — Гунтер • поде към домакина.
„Да се оттеглим молим • за сън, а на ранина
ще се явим отново, • когато повелите.“
Атила предоволен • сбогува се с момците.

Отвред понеже дрѣзко • обсаждаха ги хуни,
духът на воина Фолкер • повторно се разбуни:
„Не смейте да рушите • на рицари покоя!
Не се ли отстраните, • вий търсите си боя!

Мнозина с лѣк гусларски • така ще ги наложа,
приятел да ги жали • и брани своята кожа.
Затуй се отдрѣпнете: • все рицари отлични
сме тук, ала за жалост • и с помисли различни.“

Щом Фолкер с гняв изрече • бележката поредна,
витязът Хаген също • през рамо ги погледна,
притурайки: „Съвета • на шпилмана спазете,
юнаци на Кримхилда, • и кротко си идете!

Не вярвам дѣрзост някой • сега тук да подеме —
желаете ли нещо, • и утре има време.
Нощес нам чуждоземци • отдайте ни покой,

така юнакът знам аз • постъпва с госта свой.“

Заведоха дошлите • в една просторна зала,
за гостите богато • стъкмена и побрала
разкошни и удобни • немалък брой легла.
Замисляше Кримхилда • за всеки орис зла.

С какви юргани бяха • застлани от атлас,
извезани изкусно, • ушити чак в Арас,
и с лъскави арабски • покривки от коприна!
Околовръст блестеше • по тях обтока фина.

С одеяла от черен • самур и хермелин
да се завият щяха • момците до един,
да отпочинат морни • до утрешния ден.
Със свита цар не ще е • тъй бивал приютен.

Но Гизелхер продума: • „Горко нам в тез покои!
Горко и на дошлите • приятели тук мои!
Сестра ми нас любезно • макар да ни покани,
боя се, че причина • ще стане за смъртта ни.“

А Хаген рече: „Чуйте • сега що вам ще кажа.
Тревоги за да няма, • заставам аз на стража.
Ще бдя, дорде навънка • зора заруменее —
подире сам ще мисли • кой как да оцелее.“

Към него с благодарност • отправиха поклон
и скоро всеки рицар • в просторния салон
в разкошните постели • пригответи се да ляга.
Оръжието Хаген • в туй време взе да стяга.

„Нали, юнако Хаген, • не ще да сте против“ —
обади се гусларят, • витяз войнолюбив —
„ний заедно да бъдем • на стража до зори?“
Юнакът с най-вежливи • слова благодари:

„Отец небесен, Фолкер, • да ви възнагради!
Не бих желал да имам • до себе си в беди
и в грижи никой други. • Помнете, че добре
ще ви се отплатя аз, • не ме ли смърт възпре.“

Доспехите блестящи, • що будеха възхита,
надянаха и всеки • в ръката стисна щита.
Отвънка пред вратата • изправиха се двама,
застанали да вардят • с мъжественост голяма.

Смелецът Фолкер щита • от мишиците си здрави
свали и до стената • облегнат го остави —
за гуслата се върна, • решил да забавлява
другарите си, както • на шпилман подобава.

Приседна край вратата • тогаз на прага камен.
По дързост този шпилман • не беше имал равен.
Момците горди толкоз • му бяха благодарни,
от струните му щом се • разляха звуци харни!

Отекнаха гръмливо • те в тази ширна зала.
След боя нему гусла • бе славата създаде.
Подир засвири тихо, • та кротко да заспят
мъжете, без да им е • тревожен и сънят.

Когато увери се, • че вече са заспали,
юнакът вдигна щита, • отмората прежали,
излезе пред вратата • и пак отвън застана
от воини на Кримхилда • за своите охрана.

Към полунощ май беше, • а може и преди,
съзря смелецът Фолкер • как нейде шлем блести
далече в тъмнината. • Кримхилдината свита
към гостите решила • бе набег да опита.

„Юнако Хаген“ — поглед • гусларят в него впери, —
„поехме грижа двама • да бдим пред тези дври.

Въоръжени люде • пред нас съзирам в мрака.
Догаждам се, че битка • навярно с тях ни чака.“

„Спокойно!“ — рече Хаген. — • „Когато
приблизжат,
преди да се усетят, • на шлема им върхът
от мечовете наши • ще бъде разломен.
Кримхилда нека види • кой как е подреден.“

От хуните юначни • един пък забеляза,
че варди се вратата, • и незабавно каза:
„Не можем да постигнем, • що беше наша цел.
Гусларя виждам как е • охраната поел.

Наложил на главата • е своя лъскав шлем,
в двубои як и читав • опазил се съвсем.
И ризницата също • проблясва като жар.
А редом бди и Хаген • над воин и господар.“

Назад поеха мигом. • Едва-що осъзна го,
призна на Хаген Фолкер: • „Не ми е никак драго,
та нека ги догоня • да мога да узная
от тяхната царица • за нас вестта каква е.“

„Не бива според мене“ — • съратникът му рече. —
„Наложат ли ви в схватка • да влезете вий с меча,
на помощ вам ще трябва • да ви се притека
дори рода си в гибел • с това да въвлека.

От тях, дорде се бием, • двамина-четирима
нахлуят ли в салона • на нашата дружина,
на рицарите спящи • ще натворят беди,
каквито никой нивга • не ще ни нам прости.“

„Но нека“ — рече Фолкер — • „поне да разберат,
че тук сме ги съзрели, • а не да отрекат
Кримхилдините воини, • щом питат ги дали

със замисли коварни • тъдява са били.“

*И начаса извика: • „Къде, юнаци смели,
запътвате се нощем, • оръжията взели?
Подвластни на Кримхилда, • с другаря си и аз
да диря плячка тръгнал • бих в помощ вам тогаз!“*

*Ответ не чу и ярост • обхвана го сега.
„Пфу, жалки боязливци!“ — • витязът изруга. —
„В дълбок сън ли сте щели • вий нас да умъртвите?
Герой не бива жертва • да е на хитрините!“*

*Правдиво за провала • тозчас уведомена,
царицата от него • напълно бе сломена.
В омразата тогава • избра тя друг похват,
отнел подир живота • на рицар стар и млад.*

XXXI ЕПИЗОД

КАК ОТИВАТ ДА СЕ ЧЕРКУВАТ

„Таз ризница хладнее“ — • юнакът Фолкер вметна,
„ала комай преваля • ноцта тъй неприветна.
По въздуха долавям • как пуква се денят.“
Не дадоха и други • те повече да спят.

Зора изгряла мрака • от залата прокуди
и рицарите Хаген • в постелите разбуди
да иде, който иска, • на мяса в храма вън.
По християнски чу се • отвред камбанен звън.

Покръстен и езичник • нестройно сетне пяха —
личеше, че в един глас • на мяса не вървяха.
Наскачаха момците • на Гунтер от постели,
да се черкуват всички • настойчиво пощели.

Застягаха се бодро • в одежда по-отбрана
от тази, дето рицар, • откликнал на покана,
е носил в царство чуждо. • „Какъв напробен труд!“
натякна Хаген — „Нужен • е облик вам по-друг.

Наясно сте какво се • зад приема тук крие.
Оръжие вземете • наместо рози вие
и с шлема заменете • елмазени шапели.
Кримхилда ни показа • коварните си цели.

Противник днеска в схватка • пред нас ще се
изправи.

Не с ризи от коприна, • а с ризници корави,
и не с наметки скъпи, • а с щитове грамадни

да срещнем всеки, който • рече да ни нападне!

Владетели любезни, • роднини мои, воини,
тръгнете за към храма • на мяса преспокойни.
Там Богу изплачете • и грижа, и беда
и сигурни бъдете, • че близка е смъртта.

Спомнете що в живота • сте сторили до днес,
пред Бога застанете • в смирение и с чест,
че Божията воля • чрез Божия намеса
ще отреди коя е • вам сетната ви мяса.“

Владетели и воини, • поели с буден взор
към храма, бяха спрени • в пресветия му двор
от Хаген пак с подкана • да бдят с задружни сили:
„Не знае се що хуни • нам биха погостили.

Приятели, вий щита • сложете при нозе.
Недружелюбен поздрав • щом някой въздаде,
отвърщайте — съветва • ви Хаген — с люти рани,
та почит най-достойна • да наиде храбростта ни!“

Подир с юнака Фолкер • отправиха се двама
напред да бъдат близо • до дверите на храма —
с лукавост там Кримхилда • могла би да опита
в навалищата сблъсък • суров да предизвика.

С красивата царица • пристигна цар Атила.
Изглеждаха разкошно • в одеждите от свила —
и те, и всеки рицар, • пристъпващ редом с тях.
Кримхилдиното воинство • надигна облак прах.

Стопанинът, когато • с оръжия съзря
бургундските си гости, • стъписано се спря:
„Приятелите мои • защо дошли са с шлема?
Обиди ли ги някой, • вината ще поема.

За всекиго ще има • заслужена разплата,
щом нему накърни се • сърцето и душата,
Мен жал ще е — да знае • и чуе моя зов:
каквото пожелае, • на всичко съм готов.“

„Не ни е“ — рече Хаген — • „тук никой наскърбил.
На моите господари • е траен навик бил
на празненства да ходят • с оръжие до три дни.
Ще известим, щом сетим • деяния обидни.“

Добре дочу Кримхилда • на Хаген тез слова
и с колко неприязън • го стрелна след това!
Не щеше тя да каже, • че навикът чудат
на нея бил е още • в Бургундия познат.

Макар в ненавистта си • да бе се озлобила,
посмееше ли някой • да каже на Атила
що става, той предвардил • би бъдни крамоли.
Възгорда бе, та никой • не си го позволи.

Огромна воинска свита • със себе си доведе
царицата, но Хаген • и Фолкер нито педя
не мръднаха назаде, • що хуните нервира:
тя трябваше с момците • край тях да се провира.

На стражата придворна, • подразнена от смута,
поця се тези двама • юнаци да избута,
ала нема куража • пред погледа на царя.
Тъй напънът утихна, • без спор да се разгаря.

След службата черковна, • след мяса в Божии храм
от хуните мнозина • препуснаха оттам.
Кримхилда придружиха • и дами, и девойки,
и седемхилядната • дружина воини бойки.

С придворните си дами • приседна под аркада
Кримхилда до Атила • за негова наслада,

дошли да видят в двора • ездата как не спира.
Какви момци от странство • се впускаха в турнира!

Пристигнал там бе Данкварт, • маршал и рицар
смел,
с оръженосци млади, • но също тъй довел
обозниците царски, • в Бургундия подобрани.
Конете нибелунгски • стояха оседлани.

Владелец, воин и рицар — • щом всеки кон възседна,
към тях отпрати Фолкер • подканата поредна:
при схватките да спазват • бургундските си нрави.
В ездата сетне всеки • чудесно се представи.

Съветът на витяза • съвсем не ги подразни,
а в двора надойдоха • и други воители разни.
От сблъсък при ездата • оръжия трещяха.
Атила и Кримхилда • сред зрителите бяха.

Теодерих представен • бе с шестстотин момци,
готови да пресрещнат • бургундските бойци
в турнирна надпревара. • И щяха своя дял
да имат в нея, стига • да ги не бе възпрял.

Какви юнаци славни • прииждаха след тях!
Теодерих узнал бе • за техния ищах,
ала игрите с воители • на Гунтер забрани,
загрижен да не би да • произтекат злини.

Веронците току-що • оттеглили се бяха,
петстотинте юнаци • на Рюдигер стояха
с конете си на двора • и с щитове в ръка.
Той в Пьохларн предпочел би • да бъдеха сега.

Сред рицарите свои • маркграфът с коня мина,
приканвайки разумно • сърцатата дружина
да прекрати двубоя • в турнирното поле,

че хората на Гунтер • настроени са зле.

Отдръпнаха се също • и тези храбреци,
ала след тях нахлуха • тюрингските момци
и дръзките датчани • хиляда май на брой.
Трески хвърчаха вредом • от рицарския бой.

Препусна в набег Ирнфрид • до Хавард, смел юнак.
От Рейн дошлите гордо • очакваха ги пак.
Пресрещаха те всеки • тюрингец, що налита,
и с копие пробойни • нанасяха му в щита.

Дойде със своето воинство • трихилядно и Бледа.
Атила до Кримхилда • сега се в брат си вгледа —
нали следяха взряно • те всяка кавалкада,
царицата с надежда • бургундец да пострада.

Ни Гибекe, ни Шрутан, • ездачи в хунски стил,
тъй както Рамунг, Хорнбог, • юнак не би надвил.
Срещу бургундци в напад • привеждаха телата,
от копия отломки • летяха до палата.

Но в крайна сметка всичко • бе шумна надпревара.
Звънтенето при сблъсък • на щитове накара
от екота и двор, и • палат да се разтриса,
где свитата на Гунтер • с признание сдоби се.

Така ги бе увлякла • голямата забава,
че по-обилна почна • под тях потта да става
през чула на жребците, • що бяха изтощили.
Но с хуните почтено • премерваха те сили.

Храбрецът Фолкер, рицар • и шпилман, се обади:
„Не смеят да разпалят • тез воини спор и свади.
Дочух към нас ненавист • таели уж без жал,
а по-изгоден случай • не би им се удал.

В конюшните да бъдат • жребците ни прибрани
и привечер“ — додаде — • „отново оседлани.
Да подновим турнира • навреме с шумна глъч и
наградата защо нам • Кримхилда да не връчи?“

Ала на кон яви се • натруфен воин така,
че би дори стъписал • и хунската войска.
С надежда да го зърне • любимата девица
гиздосан беше сякаш • на рицар годеница.

„Нима могъл бих образ • подобен да изпусна?“ —
извика Фолкер. — „Фукльо • такъв с езда изкусна
погубвам за поука! • Не би разуверила
с гнева си мен дори и • жената на Атила.“

„Не бива според мене“ — • продума Гунтер пръв. —
„Нападнем ли, преди те • да са пролели кръв,
ще ни винят, та нека • да почнат спора те.“
Все още до Кримхилда • Атила седнал бе.

„Аз също ще препусна“ — • тогава рече Хаген, —
„та рицари и дами • да видят ход параден,
ездата ни умела • и набезите бойни.
Не чакам тук награда • за Гунтерови воини.“

Но втурнат Фолкер в набег • пак с копие сега,
удави сетне дами • в небивала тъга —
натруфеният беше • прободен от юнака.
Подир жени, девойки • безчет това разплака.

Стремглаво с пет дузини • момци и свойта свита
препусна Хаген, без да • размисля и да пита,
подир гусларя, где се • юнаци горещяха.
Атила и Кримхилда • отблизо го видяха.

Не щяха без закрила • ни Гунтер, ни князете
гусларя да оставят • самин сред враговете.

Хиляда воини мигом • препуснаха напред
към подвизи с достойнство • в изкусен боен ред.

Едва-що воинът хунски • бе смъртно поразен,
отекна плач от близки • и вопъл нажален.
Те питаха: „Защо ли • и кой това го стори?“
„Гусларят Фолкер“ — някой • така им отговори.

Роднини на маркграфа • от хунските земи —
към щит и меч се всеки • веднага устреми.
Те Фолкер да погубят • напиреха тозчас.
Стопанинът забърза • и той натам тогаз.

Сред множеството людско • настана суматоха.
На кон князете с Гунтер • пред залата дойдоха.
Бургундците умело • придърпваха юздите,
Атила пък зае се • да помири страните.

На воина мъртъв сродник • опечален край него
видя той с меч огромен, • присегна се и взе го
с размах към всички в ярост • и гняв околоръст.
„Какъв аз домакин съм, • щом вас обзела мъст

на госта ми, гусларя, • смъртта би причинила?
Злотворство то било би!“ — • провикна се Атила.
„Видях как воина хунски • да повали той дръзна,
ала не бе виновен — • жребецът му се плъзна.

Да бъдат всички гости • оставени на мира!“-
застъпи се за тях той. • Жребците да прибират
в конюшните дойдоха • оръженоци млади,
помощници усърдни • в турнирни кавалкади.

С приятелите влезе • стопанинът в палата,
на ничий гняв надежда • не даде за разплата.
Трапези наредиха, • поднесоха вода,
от Рейн дошлите все пак • долавяха вражда.

Преди да седнат всички, • измина много време.
Кримхилда се гнетеше • от собственото бреме:
„Владетелю веронски, • в съдбата ми нелепа
мен нужни са съвети, • закрила и подкрепа.“

Но Хилдебранд, витязът • прославен, заяви:
„Поще ли с нибелунги • разправа, да върви
без мене, който иска, • за всякаква награда.
От воини всепобедни • той може да пострада.“

Любезно отклони и • Теодерих молбата:
„Недейте настоява, • царице пребогата.
Родата ви не ми е • докарвала злина,
затуй срещу момците • не влизам във война.

На властелин съпруга • нередно е с охота
да въвлече в погибел • на сродници живота,
поели доверчиво • на гости в таз страна.
Не ще мъсти ръка ми • на Зигфрид за смъртта.“

С веронеца понеже • измяната не случи,
веднага обеща тя • на Бледа да получи
маркграфството на Нудунг, • загинал нявга в свада.
Убит от Данкварт, Бледа • не стигна до награда.

„На помощта ви, Бледа, • разчитам“ — рече тя. —
„Виновните, загдето • беда ме сполетя,
убийците на Зигфрид, • мъжа любим, са тука.
Вам в дълг ще съм, в мъстта си • постигна ли
сполука.“

„Боя се, господарко“ — • в ответ ѝ рече Бледа, —
„Атила дързостта ми • към тях да не съгледа.
От ближните ви всеки • посрещна той с отрада —
ако злина им сторя, • не чака ме пощада.“

„О, не! От мен, юнако, • очаквайте добро —
в награда обещавам • и злато, и сребро
ведно с девойка мила, • на Нудунг годеница,
за нежните ви ласки • достойна хубавица.

Земя ще предоставя • аз с всички твърдини
вам, рицарю, да има • пред вас блажени дни,
маркграфството на Нудунг • принадлежи ли се вам.
Обета изпълнявам • докрай аз, щом го дам.“

Едва-що чул бе Бледа • наградата каква е,
девойката харесал, • започна да мечтае
да я заслужи честно • и в рицарски двубой.
Затуй прости се воинът • подир с живота свой.

Сега да иде, рече, • отдето е дошла:
„Преди да се усетят, • ще вдигна крамола.
Дължи за злото Хаген • разплата вам достойна.
Ще доведе завързан • при вас на Гунтер воина!“

Момците си подкани: • „Вдигнете се на крак!
С оръжие ще тръгнем • срещу коварен враг.
Жената на Атила • не ще го нам спести
да жертваме живот ний • за нейни теготи.“

Щом Бледа своето воинство • решително събра,
царицата се върна • на пищната софра
при властния Атила • и неговата свита.
Но в пъкленост безмерна • тя взе да се заплита.

Понеже крамолата • дотук не се зачена,
Кримхилда рече с болка • в сърцето си таена
веднага на Атила • да доведат отрока.
Нима жена в мъст може • да бъде тъй жестока?

И хуни четирима • поеха начаса
потомъка, принц Ортлиб, • при тях да донесат

на царската трапеза, • где Хаген също бе.
Злостта му тъй погуби • невръстното дете.

В мига, когато царят • богат сина си зърна,
към своите роднини • той благо се обърна:
„Приятели, туй мой и • на вашата сестра
отрок е. Нека бъде • за вас вестта добра:

У него на рода му • запази ли се нрава,
юнак ще бъде силен, • богат, с десница здрава.
Тогаз на Ортлиб също • вий бихте се опрели.
От мен земи дузина • ще има, порасте ли.

Затуй, понеже знам аз • добрата ваша воля,
щом яхнете обратно, • желал бих да помоля
на Рейн да отведете • и своя сестрин син,
да бъдете грижовни • към него до един.

Отчуйте го в почитеност, • дордето възмъжее.
Вразите застрашат ли • земята ви, добре е
от помощ да ви бъде • левентът за разплата.“
До него и Кримхилда • изслуша му словата.

„Един ден, порасте ли“ — • тук Хаген се обади, —
„на тез витязи бил би • опора в спор и свади,
но царят млад, изглежда, • от гибел застрашен е,
та в двора му запътен • не ще ме видят мене.“

Стъписано към него • погледна властелина.
Дочутото макар и • безмълвно да подмина,
сърцето му се стегна • в тъга от тези думи.
Едва ли Хаген бил би • настроен да се глуми.

С прокобата на Хаген • към Ортлиб цар, князе
покрай Атила горест • немалка ги обзе,
загдето изтърпяха • обидата му пряка.
Не знаеха те орис • каква подир го чака.

XXXII ЕПИЗОД

КАК ДАНКВАРТ УБИВА БЛЕДА

*Изпълнил бе момците • на Бледа воински плам.
От тях хиляда тъкмо • отправяха се там,
где Данкварт бе приседнал • с оръженосци млади.
Вражда сред тях покълна, • повдигнаха се свади.*

*В мига, когато Бледа • доволен се добра
до воините на Данкварт • край дългата софра,
маршалът поздрави го • всред весел глъч и врява:
„На що ли вам дължим ний • тук вашата поява?“*

*„Не съм дошъл за поздрав • и дружеска беседа.
Да ви погубя идвам“ — • отвърна остро Бледа. —
„Понеже Зигфрид жертва • на брат ви Хаген стана,
на хуните дължите • разплата за измяна.“*

*„О, не!“ — извика Данкварт, — • „Не бива, драги
княже,
тоз прием височайши • погром да се окаже.
Невръстен бях, когато • бе Зигфрид усмъртен.
Царицата ви в що ли • сега упреква мен?“*

*„Не знам в какво, ни що ли • било е някогаж,
но дело е на Хаген • и Гунтер, сродник ваш.
Горко вам, чуждоземци, • не ще се вам понрави
да бъде за Кримхилда • възмездие смъртта ви!“*

*„Комай“ — додаде Данкварт — • „не щете да
склоните?
Ех, жалко, дете аз пък • не си спестих молбите.“*

Той скочи от софрата • и в миг с ръка чевръста
изтегли меч огромен • от ножница на кръста.

Стовари го връз Бледа • със сила толкоз злостна,
че тутакси в нозете • главата му се просна.

„Да ти е“ — Данкварт каза — • „туй утринен
подарък

на Нудунг за момата, • пощял с мерак немалък!

Рекат ли пак да бъде • в награда задомена,
жених да я не чака • от нас невъзмездена.“

Довереник бе нему • сред хуните един
донесъл що замисля • владетелката им.

А воинството на Бледа, • смъртта му осъзнало,
с размахан меч влетя край • безжизненото тяло
насрещу млади гости • в препълнената стая.
Подире не един се • за случката разкая.

Гръмовно Данкварт викна • на своите подчинени:
„Видяхте, млади воини, • що на глава дойде ни.
Приели на Кримхилда • любезната покана,
мислете като гости • за своята отбрана!“

Без меч които бяха, • завчас изпод скамейки
повдигнаха подножни • поставки и громейки
противници не щяха • да мрат без съпротива.
От всеки техен удар • взе шлем да се пробива.

Поведоха неравна • ожесточена бран
оръженосци, всеки • и в кръв, и в пот облян.
Натрапниците бяха • прогонени навън,
а петстотин лежаха • от тях във вечен сън.

Униние обхвана • момците на Атила
веднага щом мълвата • се бе разпространила
за гибелта на Бледа • и хуни всред палата.

С юнаци млади бил ги • избил на Хаген брата.

Не чул бе още царят • вестта за брата свой,
когато гневни хуни • две хиляди на брой
оръжието взеха • (че другояче как?)
и младите юнаци • изтребиха докрак.

Изменно хунско воинство • пред сградата застана —
подслон на чуждоземци, • стъкмени за отбрана.
Но смелост що чини, щом • обречени са веч?
И ето подир миг се • поде страхотна сеч.

Пред вас сега чутовност • и ужас ще възнея,
че деветхилядите • бойци умряха в нея
ведно на Данкварт още • с дузината витязи.
Самин се пред вразите • единствен той опази.

Заглъхна грохот страшен, • настана тишина.
Оглеждайки се, Данкварт • юнакът смел съзна:
„Погром добри другари • за жалост порази,
съвсем самин останах • пред моите врази.“

Понеже меч към него • насочил беше всеки,
той техните любими • ориса с дни нелеки.
Прихванал щита долу, • високо го изправи
и с кръв оплиска брони • и ризници корави!

„Боли от таз несрета“ — • синът на Алдриан
пророни. — „Хунски воини, • след непосилна бран
дръпнете се да вдъхна • отвънка струя свежа.“
И да пристъпва гордо • видяха те младежа.

Едва-що бе отдъхнал, • от боя изнурен,
и меч отново звънна • по неговия шлем.
Невиждалите още • десницата тъй веща
на тоз бургундец стръвно • се втурнаха насреща.

„Да щеше Бог да имам • вестител свой аз днес,
при брат си Хаген бих го • проводил с тази вест:
в беда съм, застрашен от • витязи с брой неведом.
Той мен ще ме избави • или ще падне редом.“

От хуните дочу се: • „Вестител ще си ти,
щом мъртъв отнесем те • с теб брат да се прости.
Ще го е Хаген горест • такава покрусила,
каквато ти донесе • на царя ни Атила.“

„Назад“ — извика Данкварт — • „и спрете таз
заплаха,

че ризници немало • от мен се в кръв обляха.
Ще отнеса вестта аз • на моите господари
ведно с скръбта, що толкоз • дълбоко ме попари.“

Така ги бе наплашил • сред бой и крамоли,
че меч да вдигне никой • не се май осмели.
Замятаха тогава • те копия към щита,
дорде под тежестта му • той почна да залита.

Да го сломят уж щяха, • без щита щом остана,
а в колко шлема още • отново зейна рана
и всеки строполи се, • решил да го сразява!
Затуй юнакът Данкварт • сдобил се с нова слава.

От две страни тоз натиск • насреща му не спря, но
загина всеки, който • се втурваше припряно.
Срещу вразите свои • той стори чудеса
като глигана, спипан • от хрътките в леса.

Отново пътят беше • след него в кръв облян.
Кога ли воин извършвал • е подвиг по-голям
от този, той когато • потегли към палата?
Юнашки чак дотам се • добра на Хаген брата.

Трапезник, виночерпец • на място в миг застава,

щом чу звъна на меча. • Захвърлен бе стакана,
блюдото с вкусна гозба • за гостите готова.
На стълбите го срещна • враждебна сила нова.

„Защо насам търчите?“ — • запита уморено. —
„Нима не е вам ясно • било разпоредено
на гости, господари • блюда да поднесете?
Аз вест държа да кажа • на царя и князете.“

На всеки, дръзнал нему • там път да му препречи,
нанасяше той удар • такъв страхотен с меч и
в уплахата си всички • отстъпиха нагоре.
Така със своята смелост • чутовен подвиг стори.

XXXIII ЕПИЗОД

КАК БУРГУНДЦИТЕ СЕ БИЯТ С ХУНИТЕ

До дверите щом Данкварт • достигна след това,
слугите на Атила • към кротост призова.
Одеждата му беше • от кръв по аленяла,
огромен меч държеше • в ръка изнемощяла.

Към воин един извика • тогаз със силен глас:
„Несретата ни искам • пред Бога и пред вас
да известя аз, братко. • Дорде си тук седите,
в подслона наш избиха • без жал докрак момците.“

„Чи са“ — рече Хаген — • „делата недостойни?“
„На властелина Бледа • и неговите воини.
Но нека да се знае: • наказан бе от мен —
от меч в ръката моя • бе той обезглавен.“

Витязът Хаген вметна: • „Не е беда голяма.
Вестта за него щом се • разчуе вредом, няма
да желят знатни дами, • узнаят ли, че той
юначна смърт е имал • от меча на герой.

Ала защо сте, братко, • такъв окървавен?
Мен чини се, че май сте • опасно наранен.
Дали не се навърта • злосторникът тъдява?
Не го ли дявол пази, • очаква го разправа!“

„Добрах се здрав и читав, • а кървите по мен
от рани са на други, • които в този ден
ръката ми погуби. • Не са един и два,
та броя им под клетва • не ще да назова.“

„Идете“ — рече Хаген — • „край дверите на
стража,

да не посмеят хуни • навън да се покажат!
Аз сметка ще подиря • от воини именити
оръженосци наши • защо са там затрити.“

„Налага ли се стражник • да бъда аз край двери,
по-доблестен от мене • не ще се друг намери.“
До стълбите отиде • внимателно да бди,
за воини на Кримхилда • подготвяйки беди.

„Учудено се питам“ — • подхвана Хаген — „що ли
пък хуните си шушнат. • Замислят май неволи
за оногова, дете • заварди двери с чест и
донесе нам, бургундци, • печалните си вести.

Отдавна все говорят: • Кримхилда не могла
в сърце да превъзмогне • ни мъка, ни тегла.
Да пием царско вино • на мъртвите за помен
и най-напред за принца, • от хуните отломен.“

Витязът Хаген Ортлиб • с един замах посече,
та кръв от острието • в дланта му чак се стече.
Главата отлетя на • царицата във скута.
Сред рицарите схватка • надигна се нечуता.

С наставника на Ортлиб • той с меч в ръцете здрави
и с ловкия си удар • без милост се разправи:
главата му отхвъркна • набързо пред софрата —
за грижите към принца • окаяна отплата.

Това, че пред Атила • да свири той съзря
на гуслата си шпилман, • гнева му не възпря
и шпилманът без дясна • ръка тогаз остана:
„Загдето ни донесе • в Бургундия покана!“

„Горко ми!“ — шпилман Вербел • над гуслата
изплака. —

„Не съм злина аз сторил • до днес на вас, юнака!
Заръка носех честно • от нашата царица,
а как сега ще свиря • на гусла без десница?“

Че нямало да може • безрък да свири Вербел,
не бе го еня Хаген. • Сред рицари подел бе
безжалостна разправа • в палата на Атила.
Мъстта сега го беше • напълно разлютила.

Храбрецът Фолкер скочи • иззад трапезен кръг
и също развилия се • с гусларския си лък.
Тъй звучно този шпилман • засвири, без да спре, че
сред хуните огромна • омраза си навлече.

Наскачаха князете • и Гунтер от софрата
несрети да предвардят, • дошли от крамолата,
но яростта на Фолкер • и Хаген тъй порасна,
че не смириха никак • те свадата ужасна.

Владетелят от Рейн пък, • видял, че не престава
кавгата, сам се включи • в жестоката разправа:
отвори люти рани • през ризниците вражи
и смогна сръчността си • геройски да покаже.

Княз Гернот, рицар снажен, • в борбата се намеси,
на хуните погибел • болезнена донесе
на меча с острието, • от Рюдигер дарен.
Що воини на Атила • погуби този ден!

И Гизелхер се втурна, • на Ута син най-млад,
с оръжие притисна • ведно със своя брат
момците на Атила • от хунската земя
и подвизи чутовни • да стори съумя.

И цар, и княз, и воини, • макар и бой повели,

при все това не бяха • от Гизелхер по-смели.
Срещу вразите техни • той биваше все пръв
и падаха мнозина, • обагрени от кръв.

Атиловите воители • се бранеха юнашки,
размахали обаче • лъщящите си шашки,
сновяха техни гости • през царския салон.
Отекваше сред трясък • отвред предсмъртен стон.

Напираха да влязат • другарите им тука,
ала с нищожна само • до дверите сполука.
Излезли биха други • от тоз злокобен звън —
не пусна никой Данкварт • ни вътре, ни навън.

Отпред борбата стана • съвсем разгорещена
и често звън ехтеше • от удар върху шлема.
В беда изпадна Данкварт, • затуй бе тъй загрижен
в предаността си брат му • сега за своя ближен.

Към Фолкер викна Хаген: • „Съзирате ли вие,
юнако, как се брат ми • с витязи хунски бие?
Приятелю, идете • натам да го спасите,
преди да го загубим, • посечен от вразите.“

„Отивам незабавно“ — • гусларят Фолкер рече
и през палата мигом • с лъка си се завтече.
Ръката му неспирно • размахваше кинжала,
заслужил на момците, • дошли от Рейн, похвала.

Храбрецът Фолкер рече • на Данкварт: „Вие днес
неволи в изпитните • преодоляхте с чест.
От брат ви бях помолен • вам помощ да окажа.
Завардите ли вънка, • аз вътре ще съм стража.“

Избра смелецът Данкварт • на стража да е вънка.
Оттам отново звучно • оръжие задрънка —
на стълбището всеки • възпираше той пак,

тѣй както вътре Фолкер, • бургундският юнак.

Гусларят се провикна • през грохота към Хаген:
„Салонът е заварден, • приятелю прославен.
Залостени са двери • на двама ни с ръцете
досуц като с хиляда • затъкнати резета!“

Щом Хаген зърна Фолкер • как дверите залости,
на грѣб праметна щита • изтъкнатият гост и
за стореното почна • тепърва да мъсти
без искрица надежда • за своите врази.

Владетелят веронски — • понеже бе видял,
че шлем пред воина Хаген • не ще остане цял, —
извика, амелунгът, • върху скамейка качен:
„Тук Хаген виночерпец • оказва се най-мрачен.“

Стопанинът изпаднал • бе сякаш и в тревога
(да му погубват нагло • приятели тѣй много!),
и в уплах сам дали от • врага се би спасил.
Какво от туй, че царят • в страната си той бил?

Кримхилда пък молба към • Теодерих отпрати:
„На двора амелунгски • зарад добрите нрави
оттук да се измъкна • на мен вий помогнете,
че мъртва съм, на Хаген • попадна ли в ръцете!“

Теодерих отвърна: • „Царице благородна,
за себе си загрижен, • на вас как да помогна?
Дружината на Гунтер • е толкоз ядовита,
че никому не мога • сега да съм защита.“

„Теодерих, за Бога • и рицарска прослава
вий доблест проявете, • каквато подобава!
Навѣн ме изведете, • дорде съм още жива.“
Тревогата започна • и нея да надвива.

„Добре, ще се опитам • от помощ да съм вам.
Ожесточени воини • с такъв юнашки плам
не съм отколе виждал. • Та вижте кръв от шлем
как бликва, щом той бива • от меча разломен!“

Витязът мигом викна • с все сила до възбог.
Гласът му, вред отекнал • като ловджийски рог,
от зубър нявга носен, • палата чак разтресе.
В стъписването бързо • Теодерих съвзе се.

Едва-що доловил бе • гласа му да звучи,
към него Гунтер впери • сред кървав бой очи:
„Теодерих“ — той рече — • „такъв вик щом надава,
то негов воин навярно • е паднал в таз разправа.

Възкачен на трапеза, • той ръкомаха май.
Приятели, дошли от • бургундския ни край,
борбата прекратете • да видим и да чуем
какво сме навредили • на рицаря тъй буен!“

Дочувайки молбата • и царската му воля,
пообуздаха меча • те тутакси сред боя.
Наложиха си силом • размах да прекратят,
а Гунтер заразпитва • защо е бил викът:

„Владетелю веронски, • що сторено е вам
от моите юнаци? • Готов съм да ви дам
възмездие за нещо • неволно причинено.
Щета вам нанесат ли, • ще желя съкровено.“

„Щета не сецам“ — рече • Теодерих, — „но нека
помоля да изляза • под вашата опека
ведно със своята свита • от тази зала вѣн.
Признателен подире • безкрайно вам ще съм.“

„Но как“ — запита Волфхарт — • „ще молите вий
гости?“

Макар и двери здраво • гусларят да залости,
ний пак ще ги разтворим • дори с саморазправа.“
Теодерих отсече: • „И дума да не става!“

„Ще позволя тогава“ — • цар Гунтер пък склони —
„да изведете всеки • навън от тез стени,
ала вразите хунски • да си останат тук:
злина в земите техни • не ми е сторвал друг.“

Теодерих му кимна • и под ръка прихвана
царицата, обзета • от паника голяма.
Поведе и Атила • веронският герой
ведно със своите воини • към шестстотин на брой.

„Защо да не излязат • от сградата и други
с готовността да бъдат • на вашите услуги?“ —
тъй Рюдигер, маркграфът, • запита. — „Нека знаем
с приятели мирът ни • дали е дълготраен.“

Дойде ответ бургундски • от Гизелхер тогаз:
„На мир почтен и траен • разчитайте от нас,
сами щом верността си • и вий не нарушите.
А с воинството си може • без страх да си вървите.“

Граф Рюдигер напусна • салона, без да чака.
Последваха го верни • над петстотин юнака,
пристигнали от Пьохларн, • приятели и свита.
Какви беди пък Гунтер • подир от тях изпита!

Теодерих дордето • извеждаше Атила,
подири рицар хунски • край двамата закрила,
но таз намяра с удар • гусларят провали —
главата му в нозе им • след миг се търколи.

Пред сградата Атила • назаде се извърна
и — взрян във Фолкер — мисъл • изрече най-кахърна:
„Горко ми с тези гости, • с неволя страховита

глави на мои воини • да виждам как политат!

Пропадна празненството“ — • додаде царят благ. —
„Юнак на име Фолкер • вилней край оня праг
като глиган в шумака, • а казват шпилман бил.
От дявола с късмет аз • голям съм се спасил!

Коварна песен пее, • размахва лък червен,
звукът му кара воина • да падне усмъртен.
Каква вина тоз шпилман • вменява ни не знам,
но гост такива грижи • не е създавал нам.“

Комуто разрешиха, • излязъл беше вън.
Отвътре се разнесе • отново страшен звън.
За сторена неправда • пак гостите мъстяха.
Що шлемове пред Фолкер • и тук не устояха.

А Гунтер, цар прославен, • се взираше в тоз смут:
„Дочувате ли, Хаген, • гусларят ни прочут
как свири, щом понечи • вън воин да се покаже?
На гуслата лъка си • неспирно ален маже.“

„Неловко ми е, гдето“ — • тъй Хаген отговори, —
„в двореца все седял съм • от него ранг по-горе.
Завърнем ли се живи • и този път ний двама,
съратници по-верни • от нас в живота няма.

Ала и вам е Фолкер, • царю, най-предан в бой,
заслужвайки достойно • сребро и злато в брой.
С лъка дори стомана • прорязва и пробива,
на шлемовете снема • украсата красива.

Гуслар не съм аз виждал • по-дързък и напет
от Фолкер, който в схватка • и днес бе най-отпред.
Отеква песента му • през шлема в люти рани.
Доспехи и жребци е • заслужил най-отбрани.“

*От хуните, в салона • присъствали тоз ден,
на ни един животът • не беше пощаден.
Звънът съвсем утихна • и меча бяха свели,
щом нямаше противник, • бургундски воини смели.*

XXXIV ЕПИЗОД

КАК ИЗХВЪРЛЯТ МЪРТВИТЕ ОТ САЛОНА

*Приседнаха момците — • умора ги обзе,
но не подвиха Фолкер • и Хаген миг нозе.
Смелчаците, опрени • на здрави щита два,
разменяха в беседа • край дверите слова.*

*А Гизелхер извика, • бургундец благороден:
„Приятели, за отдих • часът не е най-сгоден.
Вий мъртвите ще трябва • навън да изнесете.
Нас пак ще ни нападнат, • уверени бъдете,*

*и трупове не бива • в нозе ни да лежат.
На хуните, преди те • докрай да ни сломят,
да причиним бих искал • отново тежки рани.
Това“ — додаде князът — • „е засега целта ми.“*

*„Честит съм“ — вметна Хаген — • „с подобен
господар.*

*Съветът му напомня • съвет на рицар стар,
а днеска бе изречен • от младия ни княз.
Ликувайте, бургундци, • той гордост е за вас!“*

*Съветът бе послушан. • Понесоха през прага
те седем хилядите • загинали веднага
да ги нахвърлят вкупом • по стръмни стъпала.
Завайкаха се близки • в тълпата придошла.*

*Сред мъртвите лежаха • телата на ранени,
та можеше чрез грижи • да бъдат и спасени,
но падайки надолу, • починаха мнозина.*

Роднини зарадаха • съвсем не без причина.

Гусларят Фолкер рече, • напет и храбър мъж:
„Сега се уверявам • в дочуто неведнъж:
че хуните се вайкат • като жени от страх,
наместо да избавят • ранените край тях.“

Един маркграф повярва • на този призив скверен.
Видял роднина в кърви, • реши добронамерен
с ръце да го обгърне • и сетне отведе,
но от гусларя смъртно • той поразен биде.

Останалите мигом • удариха на бяг,
проклинайки в гусларя • свой най-отявлен враг.
И копие политна • към него със закана,
но той ръка протегна • и с лекота го хвана.

Подир го запокити • назад далече в двора
да видят и да помнят • Атиловите хора
догдето ли в безопасност • те биха приближили.
Тълпата се стъписа • от неговите сили.

Пред хилядите, дето • край сградата дойдоха,
отново Фолкер с Хаген • изкараха пройдоха
владетеля Атила. • Но миг подир това
навлякоха си грижи • те с дръзките слова.

„На царя подобава • да бъде образец
за воините си“ — Хаген • поде. — „Да е храбрец,
каквито господари • аз имам: в битка първи
те шлема разломяват • със меч, обливан в кърви.“

Атила бе храбрец и • към щита се присегна.
„Бъдете по-разумен“ — • Кримхилда рече бледна. —
„Препълнен щит със злато • на тях вий
предложете,
че стигне ли ви Хаген, • за смърт се пригответе.“

Ала храбрец бе царят • почти неударжим.
Владетел днешен с него • едва ли е сравним.
Възпряха го, притеглян • за ремъка на щита,
а Хаген заядливо • не спираше да пита:

„Не виждам друго родство“ — • натякваше му той

„със Зигфрид да ви свързва, • освен че тоз герой
Кримхилда беше любил, • преди тя вас да вземе.
Отде, царю неверен, • покълна злост към мене?“

Царицата, щом Хаген • дочула бе какви
злословия редеше, • така се разгневи,
загдето я одумва • пред воини на Атила,
че нов кроеж за госта • си беше наумила.

Кримхилда рече: „Който • в двубой се с Хаген
справи,

надвие го и мене • главата му представи,
препълнен щит със злато • от мен ще има в дар
и на земи с градища • ще стане господар!“

„Не знам“ — гусларят вметна — • „причината
каква е,

че рицари достойни • така се колебаят,
кога им се предлага • дори голям залог.
Би трябвало Атила • да бъде с тях по-строг.

Смелчаците, които • ядат на царя хляба,
но в нужда го зарязват • и втурват се да бягат,
изглеждат малодушни • сега пред толкоз хора.
От себе си те нивга • не ще свалят позора.“

XXXV ЕПИЗОД КАК ЗАГИВА ИРИНГ

Маркграфът датски Иринг • тогава подчерта:
„В живота си неспирно • съм служил на честта.
Що подвизи пък в битки • успявал съм да сторя —
оръжието дайте, • аз с Хаген ще се боря!“

„Не ви съветвам“ — Хаген • отвърна, — „ала щом
решен сте, отдръпнете • вий хуните с добром.
Нахълтат ли в салона • от тях тук двама-трима,
по стълбите очаква • ги смърт неумолима.“

„Това не ме тревожи“ — • бе Иринг упорит. —
„До днес в опасни схватки • нали не съм убит,
аз с меча си решен съм • самин да ви надвия.
Какво като редите • слова за вас самия?“

Въоръжиха Иринг, • а също Ирнфрид — млад
тюрингец, но смелчага, • и Хавард белобрад
ведно с хиляда други • от воините на двора.
На Иринг пожелаха • да бъдат те опора.

Гусларят в миг видя, че • момци дружина цяла
предвождана от Иринг • към тях се бе задала.
Пристегнати лъцяха • им шлемовете здрави.
Храбрецът Фолкер взря се • и гневно се изправи:

„Току-що Иринг вам се, • юнако Хаген, в рече,
че тръгвал сам-самичък • да ви надвие с меча.
Витяз не уважавам, • когато подведе ни —
задал се е с хиляда • момци въоръжени.“

„В лъжа не ме корете“ — • им викна тоз васал
на Хавард. — „Ще изпълня • обета, що съм дал.
От страх не се отмятам • и пак повтарям вам:
свиреп бил Хаген, зная, • но ще го срещна сам.“

Помоли Иринг близки • и воини до един
да го оставят Хаген • да срещне сам-самин.
Възпротиви се всеки, • комуто бе известен
бургундецът наперен • със своя нрав нечестен.

Но ето че склониха • и воините накрая,
когато убеди ги, • че в битка като тая
ще защити честта си. • Тогава се зачена
между витязи двама • борба ожесточена.

Сърцатият датчанин, • предпазил се зад щита
и копието вдигнал • в готовност да налита,
към Хаген се завтече • пред царския салон
и скоро се разнесе • оттам страхотен звон.

Те копията първо • запратиха с все сили,
до ризниците прорез • през щита им пробихи.
Строшените им дръжки • отхвъръкнаха далече,
а пък смелците с ярост • посегнаха към меча.

Мощта на Хаген беше • като че непристъпна.
От удари на Иринг • салонът чак потръпна,
двубоят им отекна • и в кули, и в палата,
ала остана нему • несбъдната мечтата:

Противника си Иринг • не смогна да рани.
Юнакът към гусларя • тогаз се устреми,
надявайки се с удар • умел да го надвие,
но опитният Фолкер • успя да се прикрие.

По щита с удар той пък • отвърна му така,

че стяга излетя под • гусларската ръка.
Коварен бе, та Иринг • и него изостави —
към Гунтер, друг бургундец, • подире се отправи.

И двамата витязи • еднакво силни бяха.
Но в сблъсъка си Гунтер • и Иринг не успяха
да стигнат до жестока • и кървава разправа.
Предпазваше ги броня • и ризницата здрава.

Към Гернот тръгна Иринг, • щом Гунтер не затри.
От бронята му с меча • изкарваше искри,
но силният бургундец • към набег сам премина
и храбрият съперник • без малко не загина.

Чевръсто той отскочи • от княза и без страх
погуби четирима • бургундци със замах,
дошли от Вормс на гости • със свитата отбрана.
Тогава гняв безмерен • и Гизелхер обхвана.

„За тези четирима, • лежащи вам в нозете,
повярвайте от мене • вий мъст ще понесете,
юнако датски, мигом!“ — • извика Гизелхер и
след удара му Иринг • на пода се намери.

От меча той съборен, • в кръвта се строполи
и всекиму се стори, • че воинът надали
нанесъл пак би удар, • било то и един.
Ала пред княза паднал • бе Иринг невредим.

След удара по шлема • от звън зашеметен,
храбрецът възник беше • се проснал и съвсем
като в несвяст изпаднал • той дишаше едва.
С един замах постигнал • бе Гизелхер това.

Замайването щом бе • преминало почти
и постепенно щом се • датчанинът свести,
помисли си: „Аз жив съм, • дори не съм ранен,

но Гизелхер, узнах го, • по-силен е от мен.“

От две страни вразите • дочу той без отрада.
Да знаеха, че жив е, • как щеше да пострада!
Щом Гизелхер до него • не беше вече сам,
реши се да избяга • той някак си оттам.

Неудържимо скочи • внезапно от кръвта,
добре дошла отново • му бе чевръстостта —
затича се навънка, • но пак се с Хаген сблъска
и удар му нанесе • с десницата си дръзка.

Закана ревна Хаген: • „На смърт си ти обречен,
лукавият не те ли • брои за подопечен!“
Ала рани го Иринг • през гуглата под шлема.
Постигна го чрез Васке — • меч с име и емблема.

Когато Хаген сети • получената рана,
той също меч размаха • в ръка необузdana.
Датчанинът побягна • на Хавард при момците
по стълбите, преследван • от Хаген по петите.

Храбрецът Иринг с щита • главата си прикри,
но с удар да отвърне • не смогнал би дори
и стълбите да бяха • трикратно по-големи.
Как шлемът му блестеше • в безброй искри червени!

Благополучно Иринг • при своите се прибра.
Веднага и Кримхилда • узна вестта добра,
че нему в схватка с Хаген • сполука се удаде.
Затуй и височайша • изказа му похвала:

„Дано Бог възмезди ви, • юнако смел, загдето
мен вдъхнахте утеха • в душата и сърцето.
Аз ризницата виждам • на Хаген с кръв пропита.“
Царицата любезно • пое от него щита.

А Хаген се обади: • „Пестете си хвалбите!
Опита ли повторно, • тогаз ще поздравите
храбреца, щом се върне • при вас непобеден.
Не е успех таз рана, • нанесена на мен.

Че ризницата моя • от нея алее,
сред рицарите ваши • ме кара смърт да сея.
Но рицарят на Хавард • най-много ме гневи —
с драскотина спечели • признанието ви.“

Датчанинът, от вятър • облъхван, пот изтрил,
в отмора беше шлема • единствено свалил.
За подвига му всички • говореха с възхита.
Маркграфът Иринг дързост • възвишена изпита

и ето че извика: • „Оръжия за мен
наново донесете • да видя поразен
витязът злонамерен • ще бъде ли тоз път.“
Приятели решиха • здрав щит да му дадат.

За бой стъкмен юнакът • бе още по-добре
и с копие дебело • към схватка пак пое,
с което наумил бе • да се разправи с Хаген.
Очакваше го горе • противник кръвожаден.

Ала витязът Хаген, • обзет от ярост бурна,
по стълбите надолу • нетърпелив се втурна
с размахан меч — мъстта го • дотам бе настървила.
На Иринг не помогна • ни опитност, ни сила.

И огненочервени • припламваха искри
при удар пак по щита. • А с меча си дори
на Хаген се удаде • през ризница и броня
неизцериими рани • да причини на оня.

В мига, когато Иринг • усети се ранен,
той щита попривдигна • почти до своя шлем

с увереност, че бива • дотолкоз да пострада,
ала на Гунтер воинът • срази го без пощада.

В нозете си съгледа • той копие и пак
заметна го към Иринг, • към датския юнак.
В главата го улучи, • съвсем не се помая —
така витязът Хаген • надмогна го накрая.

Едва добра се Иринг • при своите датчани.
Преди дори и шлема • да му свалят смълчани,
те копието нему • измъкнаха — така
смъртта дойде за жалост • на близки и войска.

Угрижена към него • царицата закричи,
дойде юнака Иринг • тя също да оплаче.
Приведена печално, • проронваше сълзи,
пред сродници пък воинът • ней почит изрази:

„Плачът не ще помогне, • владетелко изкусна,
света аз подир малко • сразен да не напусна.
Смъртта мен с тези рани • не би ми позволила
и занаяпред да служа • на вас и на Атила.“

Тюрингци и датчани • предупреди тогава:
„Царицата нам злато • в награда обещава,
ала сред вас не вярвам • аз някой да го вземе —
посегне ли на Хаген, • от гибел застрашен е!“

От смъртна бледност вече • белязан бе ликът
на воина храбър Иринг. • Ни миг да отрекат
датчаните, че рухва • на Хавард тоз васал,
не можеха и в битка • се спуснаха с печал.

От Хавард съпроводен, • пред сградата пристигна
с момци хиляда Ирнфрид. • И вредом се надигна
ужасна тупурдия — • що копия запрати
отборът им тогаз към • бургундците сърцати!

С безстрашие се Ирнфрид • към шпилмана завтече,
ала неволя тежка • без време си навлече.

Гусларят благороден • със своя войнствен нрав
замахна и разби на • ландграфа шлема здрав.

Отвърна Ирнфрид с удар • към шпилмана навъсен,
та ризницата чак му • по брънките разкъса
и огнен пламък сякаш • че бронята обзе,
но мъртъв падна графът • в гусларските нозе.

А Хавард срещу Хаген • се беше озовал.
Съзреше ли ги някой, • би слисано видял
как удар подир удар • нанасят, но, уви,
ръка бургундска също • и Хавард умъртви.

Датчани и тюрингци, • щом своите господари
загубиха в двубои, • те — който как завари —
до дверите нагоре • се устремно добраха.
Що шлем, що щит пробити • и разломени бяха!

„Пуснете ги да влязат“ — • тъй Фолкер призова, —
„че иначе не би се • створило онова,
което възжделят. • Очаква ги разправа —
с живот се плаща туй, що • царицата им дава.“

Те в залата едва-що • нахлули бяха смело,
под напора мнозина • така склониха чело,
че падаха сразени • от меч в ръката бърза.
И Гизелхер до Гернот • двубой с врази завърза.

Лъщящи остриета • отново засвистяха.
Нахълтали хиляда • и четирима бяха,
не оцеля обаче • един-единствен даже.
Геройство смогна всеки • бургундец да покаже.

Подир шумът заглъхна • и тишина настана,

ала не спря да блика • кръвта от всяка рана
на мъртвите, потекла • по улей край стените.
Надви сърцатостта на • далеч от Рейн дошлите.

Поседнаха за отдих • бургундци морни пак,
без меч и щит в ръката • за миг подвили крак.
На пост гусларят храбър • се взираше край двери
дали и друг не тръгва • с тях сили да премери.

Скърбеше цар Атила • със своята съпруга;
жени, девици участ • не стигна ги по-друга:
смъртта бе съзаклятен • противник като че ли,
та гостите им жертви • да вземат още щели.

XXXVI ЕПИЗОД

КАК ЦАРИЦАТА НАКАРВА ДА ЗАПАЛЯТ ЗАЛАТА

„Свалете шлема“ — рече • пък Хаген, смел витяз.
„С другаря си поемам • охраната над вас.
Ще известя на цар и • князе, ако срещу ни
понечат пак да тръгнат • Атиловите хуни.“

Момците с шлем развързан • след миговете знойни
насядаха направо • връз падналите воини —
върху телата, в кърви • преди от тях облени.
За знатни гости грижи • не бяха отредени.

Преди да мръкне още, • владетел и царица
подканиха войската • отново да опита.
Откликнаха се хуни • към двайсет хиляди,
с готовност да се бият, • тъй както по-преди.

Те с гостите подеха • повторно грозна рат.
Откъм князете Данкварт — • смелец, на Хаген
брат,
към дверите се втурна • като на смърт обречен,
но вън излезе, без от • врази да бе посечен.

С нощта дойде и краят • на лютата разправа.
Бургундци в бран, каквато • на рицар подобава,
отбиха устрем хунски • в тоз дълъг летен ден.
Пред тях един юнак ли • лежеше усмъртен!

При поврат-слънце почна • Кримхилда да мъсти:
за болката в сърце си • живота покоси

на сродници най-близки • и още много воини.
Атила пък лишен бе • от радости достойни.

Денят отминал тласна • към размисли в тревога:
Защо да предпочитат • безмерна изнемога
пред гибел мигновена • в двубоите неравни?
Примирие бе нужно • на рицарите славни.

Помолиха да бъде • владетелят доведен.
С окървавени брони • от сблъсъка пореден
излязоха князете • и царят въвн пред двери.
Да чуе жалба някой • дали ще се намери?

Атила и Кримхилда • дойдоха призовани.
Прииждаха и други • край своите стопани.
Към гостите той рече: • „Какво дължа аз вам?
Не мога да предложа • мира от вас желан

подир щетите, дето • нанесохте ми вие.
Не ви се той полага, • дорде сърце ми бие.
Погубихте ми рожба • и сродници мнозина,
така че мир и прошка • не чакайте да има!“

„Неволя го наложи“ — • отвърна Гунтер. — „Що за
подбуда бе в подслона • да ми сразят обоза
юначните ви воини? • Пристигнах гост почтен
и вярвах, че и вие • такъв ще сте към мен.“

А Гизелхер, по-младши • бургундски княз, добави:
„Хей, воини на Атила, • все още живи, здрави,
в какво ме вий вините, • отде е тази злост?
В страната ви дошъл съм • добронамерен гост.“

„От добротата ваша“ — • тъй някой му отвърна,

—
„в ридания палат и • страната ни посърна.
Във Вормс вий с ваш'те братя • да бяхте си седели,

чедата ни не биха • от вас осиротели.“

Витязът Гунтер още • с горчивина им каза:
„Защо не обуздайте • безмерната омраза,
та доблест и изгода • за всинца ни да има?
Атила нам що сторва, • го сторва без причина.“

„Неволята ви никой • не може да сравни
с изстрадани от мене • позор, щети, злини“ —
Атила отговори. — • „Затуй ще съм против
от вас дори едничък • оттук да тръгне жив.“

И Гернот, княз юначен, • владетеля подкани:
„По Божията воля • щадете гордостта ни.
Избийте ни, но първо • ний нека дойдем въвн.
Пуснете ни — тогава • доволен аз ще съм.“

Сторете незабавно • каквото нас ни чака.
Момците ви са бодри • и тръгнат ли в атака,
не ще ни нас пожалят. • От схватки изнурени,
защо да гасне дълго • и тягостно сърце ни?“

Атиловите воини • почти готови бяха
да ги пропуснат въвн от • защитната им стряха.
Ала дочу Кримхилда, • обзе я неприязън
и в миг на чужденците • мирът биде отказан:

„Недейте, храбри хуни! • Помнете, че каквото
решили сте, би дало • отново път на злото.
Вам близки ще погинат, • щом вие позволите
кръвници да напуснат • на залата стените.“

Без воини да останат, • на Ута синовете —
троица мои братя, • за миг щом им дадете
да вдъхнат въвн прохлада, • погубени сте вие.
От тях по-дързък рицар • не ще да се открие.“

А Гизелхер продума: • „Сестрице моя мила,
подведе ме покана, • земите прекосила
до Рейн, при вас да дойда • заради таз беда.
При хуните с какво аз • заслужил съм смъртта?

Не съм ви наранявал • и верен все съм бил.
В двореца ви с надежда • аз бях се устремил,
сестрице, че ще бъдем • посрещнати с отрада.
Не се ли нам полага • днес сестринска пощада?“

„Не будите у мене • ни милост, нито жал.
От Троне Хаген мен ме • удави тъй в печал,
че прошка няма нивга • да дам, дорде живея.
Вината изкупете“ — • дойде ответ от нея. —

„Дадете ли ми Хаген • заложник, би могло
да ви оставя живи, • без друго страшно зло —
Вий братя сте ми, майка • една ни е родила.
С момците тук за откуп • аз бих се спогодила.“

„Опазил Господ!“ — Гернот • надигна глас тогава.

—
„Хиляда от рода ни • да бяхме, подобава
докрак да ни избият • нас всички тук без време,
наместо и един за • заложник да се вземе.“

„Щом трябва, ще загинем“ — • и Гизелхер добави. —
„Не ще подрие никой • нам рицарските нрави.
Държи ли някой, нека • да дойде да се бие —
към близки верността си • не ще престъпим ние.“

Реши смелецът Данкварт, • че дълго бил е ням:
„Не ще се брат ми Хаген • окаже явно сам.
Които мир не искат, • ще им се стори тясно.
Това ще ви докажем, • да бъдете наясно.“

„Юнаци храбри“ — викна • царицата, — „идете

до стълбите по-близо! • За мене отмъстете
и аз поклон ще сторя, • каквото се полага,
получи ли и Хаген • сам своята награда!

Не пускайте вий никой • навън от тази зала!
От четири края искам • да лумне в пламък цяла.
Така ще отмъстя аз • за всички мъки мои.“
Атиловите воини • напиреха готови

и в залата да вкарат • със звън на меч успеха
онези, дете вънка • пред дверите стояха.
Но царят и князете • не се удаде само
разлъчени да бъдат • от вярно воинско рамо.

Царицата чрез огън • реши да дойде краят
и в огнена стихия • тела да изтерзаят.
Постройката при полъх • тогава мигом пламна.
Не е грозяла воини • заплаха по-грамадна.

„Горко нам!“ — долови се • отвътре екнал глас. —
„Полагаше се в битка • смъртта да срещне нас.
Помилуй, Боже, инак • обречени сме ние:
царица разгневена • тук мъст към нас не крие.“

Подире друг додаде: • „Докрак ще се затрием.
Какво от туй, че нам бе • оказан царски прием?
В горещината жажда • такава веч обзе ме,
че чувствам как животът • отива си без време.“

От Троне Хаген рече: • „Съвет ще дам такъв:
когото жажда мъчи, • да пий от тази кръв —
тя повече от вино • в таз жега се услажда.
Тук няма друго средство • за нас наспроти жажда.“

Към мъртъв воин пристъпи • тогаз един юнак.
Приведен, шлем развърза, • подир — подгънал крак —
загълта кръв, налята • от бликащата рана.

Макар необичайно, • доволен той остана.

„Дано ви Бог закриля“ — • обърна се към Хаген
юнакът, — „че послушах • съвета ви отраден!
Мен с вино по-чудесно • не ме е черпил други.
Дано съм жив да славя • аз вашите заслуги!“

И жаждата си всеки • да утоли пощя
с кръвта, щом тъй чудесна • оказваше се тя.
От нея нова сила • нахлу в сърца и жили,
подир на знатни дами • отнела близки мили.

Но огън непрестанно • се сипеше от свода,
чрез щитове насочван • встрани от тях към пода.
Гнетяха ги еднакво • горещина и дим.
Юнак да не попада • в тоз ад неодолим!

„Покрай стената“ — Хаген • извика — „застанете!
В кръвта главни чевръсто • затъпквайте с нозете,
та ремъкът на шлема • на въглен да не става
в подготвената нам от • царицата забава!“

В страдания и тягост • нощта така отмина.
Пред сградата гусларят • и Хаген, исполина,
очакваха опрени • на щитовете бойни
какво им готвят още • Атиловите воини.

„Да влезем вече вътре“ — • подкани го гусларят, —
„та хуните да мислят, • че в мъки там догарят
другарите ни, както • им бяха отредили.
Но в боя ще ни видят • насреца с пресни сили.“

Дочуха се словата • на Гизелхер подир:
„Навън се май разсъмва, • подухна лек зефир.
Да ще да отреди Бог • нам участ по-добра
от празника злокобен • на моята сестра.“

А друг додаде: „Вече • усеца се денят.
И тъй като нас нови • злини ще сполетят,
оръжие грабнете, • момци, в ръцете здрави!
Жената на Атила • не ще се дълго бави.“

Загинали би сметнал • стопанинът ония
от гостите сред мъки • и огнена стихия.
Но шестстотин юнаци • там бяха оцелели.
Не помня друг владетел • с такива воини смели!

Към чужденците взрени, • видяха съгледвачи,
че живи са, макар и • навън да не прекрачи
от пламъци прогонен • ни воин, ни господар —
в салона невредими • стояха млад и стар.

Кримхилда известиха, • че живи са мнозина.
Царицата отвърна: • „Не може на ранина
да е останал читав • от тях дори един.
Загинали са всички • сред пламъци и дим.“

Князе и цар, и воини • пак биха се спасили,
все някак да се бяха • с онези спогодили.
Но откъде пощада • на хуните в страната?
За смърт със смърт мъстиха • в безмилостна
разплата.

Стаените навънка • им пратиха привет:
на съмване те дръзко • се втурнаха напред
и с копие огромно • взе всеки да се цели
в заелите отбрана • бургундски воини смели.

Войската на Атила • решила бе тогава
да си заслужи туй, що • Кримхилда обещава,
и чинно да изпълни • повелята на царя.
Ала смъртта взе скоро • връз ней да се стоваря.

Обети за награда • се сипеха богато.

Царицата накара • пак щитове със злато
да донесат, та всеки • да има дял висок.
За бой с врага не помня • подобен дар в залог.

Добре въоръжена • зададе се дружина.
Смелецът Фолкер викна: • „Нас още тук ни има!
Да срещна в битка воини, • добили в свое благо
за гибелта ни злато — • какво от туй по-драго?“

Додадоха и други: • „Юнаци, приближете
да се разправим, както • приляга на мъжете!
Обреченият само • ще падне тук убит.“
Що копия се впиха • тоз миг във всеки щит!

Момци на брой хиляда • и двеста с плам сърцат
прииждаха насреща, • политваха назад.
Отворените рани • подхранваха куража
на гостите. За боя • що още да разкажа?

Твореше люти рани • вражда неукротима.
За паднали другари • тъгуваха мнозина.
Усърдните умряха • за своя цар докрак,
родата им потъна • в дълбоки скърби пак.

XXXVII ЕПИЗОД КАК ЗАГИВА РЮДИГЕР

Бургундците се биха • юнашки отзарана.
Съпругът на Готлинда • от горест плач захвана,
съглеждайки щетите • на врагове двамина,
когато към палата • подире сам намина:

„Горко ми, че на бял свят • дошъл съм в трудно
време!

Да няма кой в несрета • по прав път да поеме!
Река ли за спогодба • владетеля да моля,
не ще склони, съгледал • безмерната неволя.“

За гости царски излаз • не вижда ли все пак —
тъй Рюдигер запита • Теодериха благ.
„Че кой ще ходатайства“ — • веронецът му рече, —
„Атила щом не иска • за мир да чуе вече?“

Вторачено един пък • от хуните видя, че
на Рюдигер очите • печални са и плаче.
„Царице“ — викна, — „нему • душата се е свила,
а казват най-могъщ бил • в страната на Атила

и служели му люде • из нашите земи.
С какво ли е достоен • за всички твърдини,
от царя поверени • навред околоръст,
щом в тази битка още • не е помръднал пръст?

Мен чини се, че никак • не го вълнува тука
що става, а си гледа • май личната сполука.
Уж нямало от него • друг, казват, толкоз смел —

в несретата ни днешна • да бе войска повел.“

А Рюдигер, най-предан • юнак, щом чу това,
погледна мрачно онзи • и не прикри гнева.

„Ще си платиш“ — помисли. — • „Страхливец бил
съм аз

пред царските особи • крещиш ти с пълен глас!“

Нахвърли се върху му, • свил здраво два пестника,
заудря го с все сила, • та — без и да извика —
в нозете си го просна, • веч Богу дух предал.
Атила сети нова • покруса и печал.

„Пръждосвай се, негодник!“ — • юнакът изруга. —
„Достатъчно терзаят • мен болка и тъга.
Какъв си, та кориш ме, • загдето се не бия?
Да имах повод, щях аз • пред тях да съм стихия

и щях в ненавист всичко • да съм аз предприел,
не бях ли чужденците • в страната сам довел.
Дотук ги съпроводиш, • затуй — сам гост — сега
насреща им не мога • да вдигна в бой ръка.“

Атила пък маркграфа • запита в тоз ден чер:
„Каква бе помощта ви, • юнако Рюдигер?
Нима бе малко тази • жаловна кръвнина,
та сторихте и вие • поредната злина?“

Маркграфът горд отвърна: • „Обида той дълбока
нанесе ми, а сетне • одума и имота,
от вас мен предоставен • във вашата държава.
Клеветникът получи • каквото заслужава.“

Царицата, която • свидетел беше как
най-яростно погубен • бе хунският юнак,
простена неспокойно, • очите пълни с влага,
и Рюдигер запита: • „Нима се нам полага,

на мене и на царя, • от вас да се вреди?
Вий, Рюдигер храбрецът, • твърдохте по-преди,
че нам с готовност бихте • живот и чест отдали.
Сред рицарите чувах • за вас безброй похвали.

Припомням ви обета, • под клетва даден мен
пред брака ми с Атила, • юнако дръзновен,
за преданост и помощ • до сетния ни час.
До днес насъщна нужда • не сецала бях аз.“

„Обет от воин, царице, • не се заобикаля.
Живота и честта си • за вас не ще пожалея,
в бездушие обаче • не съм се клетва клел.
На празненство тук царя • с князете бях довел.“

„Спомнете“ — тя додаде, — • „че дума сте ми дали
възмездие да има • за скърби и печали,
че всяка моя болка • ще бъде отмъстена!“

„Нима съм нявга нещо • отказвал?“ — той
простена.

Атила, цар заможен, • и той да моли взе,
с Кримхилда коленичил • пред воинските нозе.
Маркграфът благороден, • стъписан и смутен,
във верността объркан • изплака нажален:

„О, Господи, горко ми, • защо го доживях?
За преданост и честност • до днес почитан бях.
От Бога дар ги имах, • но бъда ли лишен,
чрез смърт позорът само • би бил предотвратен.

И тъй сега да сторя, • и иначе да е —
отдето да погледна, • не ще да е добре.
Стоя ли безучастен, • мен всеки би презрял.
Затуй да ме напътства • Бог, щом ме е създал.“

Двамината усърдно • го молиха така,
че рицари подире • от силната ръка
на Рюдигер умряха, • дорде и сам загина.
Делата скръбни чуйте • на този юначина.

Наясно бе с щетите • и със срама си даже,
та можеше на цар и • царица да откаже
услугата, защото • бургундец и един
погубеше ли, би бил • грехът му непростим.

Към царя се обърна • тогаз юнакът смел:
„Царю, вземете всичко, • от вас що съм приел.
Вземете твърдините • ведно с земите ленни —
в изгнание ще ида • като бедняк последний.“

„А кой ще ми помогне?“ — • Атила възрази. —
„Веднъж да отмъстите • на моите врази,
ще ви даря вовеки • с народ, земя и сила:
ще бъдете могъщ цар • вий редом с мен — Атила!“

Но Рюдигер поде пак: • „Не знам отде да почна.
Покана да гостуват • отправих им нарочна.
В дома си им предложих • добра храна, напитки,
подаръци. Е, как да • докарам смърт на всички?“

Те мен дори ме смятат • навярно за страхлив.
Не съм отказвал помощ • и бил съм услужлив
към Гунтер, към князете • и други сюзерени.
Терзае ме и туй, че • с тях вече сме сродени.

На Гизелхер, храбреца, • аз щерка си съм дал.
Не го ли одобрише, • било би много жал:
такъв благовъзпитан, • почтен, добър, богат —
не знам друг княз тъй тачен, • макар и толкоз млад.“

„О, Рюдигер, юнако!“ — • царицата подхвана. —
„Маркграфе благороден, • смилете се над двама —

над царя и над мене! • Помнете: домакин
на по-зъл гост не е бил • владетел ни един!“

Маркграфът промълви към • царицата богата:
„Животът ми ще трябва • да бъде днес разплата
за благост, проявена • от вас и господаря.
Пред мен се смърт задава, • не ще да я предваря.

От нечий меч ще бъда • погубен днес, аз знам.
Владенията ленни • отново връщам вам
и вам аз поверявам • жена, отроци мои
с подвластните ми в Пьохларн • без стряха, без
устои.“

„О, Рюдигер, желал бих • всевишна вам награда!“ —
не скри с Кримхилда царят • дълбоката отрада. —
„За близки и подвластни • да се погрижва мога,
за вашия живот пък • осланям се на Бога.“

Жената на Атила • умилно се разплака.
Заложил си живота • и съвестта, юнака
отсече: „Ще изпълня • обета, що съм дал,
ала срещу приятел • потеглям не без жал.“

Подир от царя бързо • се той отдалечи.
Личеше как сълзите • напират му в очи.
Войската си за битка • призва с вест безотраднa:
„Бургундците ще трябва • за жалост да нападна.“

И втурнаха се всеки • оръжие да взема.
Посегна кой към меча, • към щита си и шлема —
оръженосци бяха • притичали веднага.
Вестта печална скоро • и гости изненада.

С петстотин воини в пристъп • тъй Рюдигер
премина.
На помощ му дойдоха • и рицари дузина,

решени да добият • в двубоите похвала.
Не знаеха, че смърт и • за тях се бе задавала.

Маркграфът с шлем съзрян бе • да идва отдалеч.
На воините в ръцете • проблесна остър меч,
а щит широк лъщеше • пред техните гърди.
У Фолкер, пръв видял ги, • се горест породил.

И Гизелхер съзрял бе, • че тъстът му това е
с наложен шлем. Но мигар • той можеше да знае,
че иде не с намяра • добра, а с подла цел?
Затуй и тръпен князът • с възторг го би приел.

Доволен той възкликна: • „С приятели, каквито
на идване добихме, • аз чувствам се честито!
В несретата жена ми • надежда буди пак —
за всинца ни от полза • ще бъде този брак!“

Гусларят възрази му: • „Не знам какво теши ви.
Спогодба да вещаят • бойци неотстъпчиви
с наложен шлем и с меча — • не чини ми се май.
С нас Рюдигер си плаща • имота в този край.“

Словата си гусларят • преди да изрече,
бе Рюдигер пристигнал • отпред и ето че
огромен щит до меча • свали той при нозе
и отказа от вярност • да възвестява взе.

Към залата извика • тоз граф непризован:
„Хей, храбри нибелунги, • гответе се за бран!
Вместо услуга, вече • настъпило е време
приятелство и вярност • от мене да се снемем.“

Вестта стъписа всички • герои обсадени.
Та кой ли би се радвал, • щом тъй е угнетен и
приятел верен дойде • със смърт да го грози?
Нима им беше малък • тормозът от врази?

„Опазил Бог“ — отвърна • цар Гунтер, смел витяз,

„от дружелюбна вяръност, • изпитвана към нас
и дала нам надежда, • юнак да се отмята.
Нима ще нарушите • вий думата си свята?“

„Налага се“ — извика • пак рицарят напет. —
„Ще трябва да се бием, • че дал съм аз обет.
Бранете се, щом вам е • животът още мил.
Кримхилда не отменя, • що бях се задължил.“

„Таз изповед с закана • комай се позабави,
но Бог ще ви помилва • заради верността ви
и обичта, с която • ни радвахте неспирно,
щом с нас се разделите • приятелски и мирно.

Не ни ли връхлетите, • аз с моите роднини
ще тача даровете, • с които нас сдоби ни
гостуването в Пьохларн, • преди да доведете
нас всинца при Атила. • Това си припомнете!“

А Рюдигер отвърна • на царя: „Бих желал
отново драговолно • да ви даря без жал,
да мога с пълни шепи • що имам да раздам.
Пред никого тогава • не ще изпитвам срам.“

Обади се и Гернот: • „Идете си, юнако,
че няма друг стопанин, • с любезност срещащ всяко
гостуване, с каквато • приеха ни в дома ви.
И вам ще е от полза • да сме си живи, здрави.“

„Да бяхте, княже Гернот, • по Божията воля
сега на Рейн в дома си, • а аз да се помоля
за смърт достойна, вместо • срещу ви да се бия!
Та кой витяз би вършил • подобна гнусотия?“

„От Бога вам награда • заради щедростта ви
и доблестните думи!“ — • добрият княз добави. —
„Такъв юнак не бива • да се затрий без време.
В ръка държа аз меч, • дарен от вас на мене.

Не ме е изоставял • в сегашната беда,
на рицари мнозина • донесе той смъртта.
Чудесен меч това е — • кален, лъцящ и як.
Не вярвам дар подобен • да стори друг юнак.

Но ако в бой срещу ни, • вий, воин неустрашим,
сразите мой приятел • сред нас макар един,
ще ви погубя с меч, • що мене сам сте дали —
затуй за вас с жена ви • сега сърце ми жали.“

„По волята на Бога • дано пък тъй се стори,
вий както наумихте“ — • маркграфът отговори. —
„Аз читавост желая • на близките ви хора,
за щерката с жена ми • да бъдете опора.“

Сам Гизелхер запита, • отрок най-млад на Ута:
„Ех, Рюдигер, щом всички • пристигнали с мен тука
към вас са дружелюбни • начело с нас троица,
защо без време щерка • орисвате вдовица?

Понечите ли вие • с момците си сега да
воювате и с мене, • тогава ще пострада
безмерната ми вярност. • Тук нямам аз вина,
затуй и дъщеря ви • вземал съм за жена.“

„Пазете верността си, • високородни княже!
Оттук рече ли Господ • вам път да ви покаже,
към младата графиня • бъдете мил в дворците —
заради мен недейте • на нея да мъстите.“

„Охотно бих го сторил“ — • тъй князът млад
отвърна. —

„Но падне ли мой близък • сред тази зала пълна
от Рюдигер посечен, • туй края ще постави
на трайното ни родство • със вас и с дъщеря ви.“

„Е, Бог да ни помага!“ — • юнакът призова.
Момците му, зад щита • привдигнали глава,
към залата заветна • поеха в шум обсаден.
Тогаз отгоре ечна • над тях гласът на Хаген:

„Хей, Рюдигер юначен, • постойте още миг
да поговорим двама“ — • нададе Хаген вик, —
„пред моите господари • в бедата изтерзани.
Какво ли би спечелил • Атила от смъртта ни?“

Подир додаде: „Грижа • потискаща ме мъчи,
откакто щита, дето • Готлинда мен го връчи,
в ръката ми от хуни • съвсем бе разломен,
макар че дружелюбно • тук носил бях го с мен.

Да щеше Бог небесен • и аз да се сдобия
отново с щит солиден, • какъвто ето вие,
маркграфе благороден, • държите в своята длан,
не би ми бил потребен • нагръдник други в бран.“

„Охотно бих услужил • със щита си аз вам,
но дързост би било пред • Кримхилда да го дам.
Вземете все пак, Хаген, • стиснете го в ръцете,
в Бургундия дано го • в дома си отнесете!“

Щом щита драговошно • протегна той насреща,
в очите на мнозина • се вля сълза гореща.
Последен дар това бе • за някой воин прославен
от Рюдигер, маркграфа • от Пьохларн, с чест
направен.

Свиреп, безцеремонен • и с нрав суров макар,
затрогнат беше Хаген • от сетния му дар,

що рицарят поднесе • току в предсмъртен час.
От скръб обхванат беше • и не един витяз.

„Дано Бог възмезди ви • за щедростта голяма,
с каквато други рицар • вам, графе, равен няма —
да среща чуждоземци, • да ги дарява с радост.
Дай Боже да пребъде • вовек такава благост!

Ала боли, когато • дочуя лоша вест.
Страдания немалко • изпитахме до днес,
та и с приятел в битка • да влезем не върви.“
Маркграфът съгласи се: • „Да, жалко е, уви!“

„Момците ми дори да • воюват занаяпред,
заради щедростта ви • аз давам вам обет:
ръка срещу ви няма • да вдигна като враг,
бургундците макар да • избиете докрак.“

Маркграфът с благодарност • се чинно поклони.
Отекна плач и вопъл • тогаз от вси страни,
че толкоз горест беше, • уви, непоправима
и доблестта без графа • не ще си стожер има.

От сградата гусларят • обади се подир:
„Щом Хаген, мой побратим, • с вас има сключен
мир,
аз също ще го спазвам • до сетния си час.
Заслужихте го още • при срещата ни с вас.

Маркграфе благороден, • от мене вест носете —
графинята тез гривни • мен сложи на ръцете
да бъда достолепен • на празника голям.
И ето че ги нося, • свидетел сте ми сам.“

„Да ще Бог наш небесен“ — • маркграфът се помоли

—
„тя пак да ви дарява • с подаръци по воля.

Уверен в туй бъдете, • че моята любима —
завърна ли се читав — • вестта от вас ще има.“

След тез слова маркграфът, • от боен дух обзет,
към гостите се втурна • с повдигнат щит напред —
храбрец и рицар същи, • без нито миг да чака,
размаха ловко меча • свой Рюдигер юнака.

Отдръгнаха се Фолкер • и Хаген пред героя,
че дума бяха дали • да го не срещат в боя.
Ала витязи други • край дверите стояха,
та грижите му още • оттук големи бяха.

Оставиха го Гунтер • и Гернот най-лукаво
да влезе и в двубоя • да дирят свойто право.
А Гизелхер смутено • застана по-далече
с надежда да не падне • на Рюдигер под меча.

Срещу врага тогава • се устремиха смело
момците на маркграфа, • поел пред тях начело.
Изострен меч лъщеше, • от всеки воин понесен,
подире разломяващ • и шлем, и щит чудесен.

Бургундците, макар от • умора изтерзани,
нанасяха на всеки • от Пьохларн тежки рани.
В геройски подвиг меча • забиваха, където
под ризницата бие • на рицаря сърцето.

На Рюдигер войската • в салона бе сега.
Натам се втурна Хаген • с гусларя веднага.
Под меча им шуртеше • кръвта по щит и шлем
единствено маркграфът • от тях бе пощаден.

Оръжия как страшно • звънтяха в схватки нови!
Разхвъркваха се стяги • от щитови обкови
и камъни безценни • се ронеха в кръвта.
Не ще се толкоз ярост • повтори на света.

Наместникът от Пьохларн • напред-назад сновеше
подобно някой, дете • втълпил си сякаш беше
на всички да покаже • каква е в боя хала
и с храброст да добие • заслужена похвала.

Прославените Гунтер • и Гернот в люта бран
повеляха пореден • противник в кръв облян.
А Гизелхер и Данкварт, • юнаците двамина,
изпращаха без жалост • в отвъдното мнозина.

Че Рюдигер бе силен • и снаряжен добре,
разбра се, щом убива, • без някой да го спре.
Бургундски княз, съзрял го, • ни миг не се помая
и разгневен зае се • да му подготви края.

Княз Гернот се провикна, • извърнат към героя:
„Маркграфе благороден, • комай войската моя
решен сте, виждам, лично • докрак да разгромите.
Но мен гневи ме, дете • погубват момците.

Подаръкът ви може • вам зло да погоди,
приятели загдето • вий вкарвате в беди.
И за да е достойно • заслужен той от мен,
насам се насочете, • юнако дръзновен.“

Дордето доближи го • в свирепите шетни,
поред искрящи брони • той в кърви потъмни.
Двубой честолобив се • поде между витязи,
от тежка рана всеки • решен да се опази.

Ала на Гернот шлемът, • уж як като гранит,
биде от меча остър • на Рюдигер пробит.
Не устоя и рукна • по него кръв порой,
но князът мигом смогна • да отмъсти и той.

В предсмъртен напън с меча, • от Рюдигер получен,

замахна и стовари • последен удар звучен
врѝз щита му дълбоко • на шлема до тока̀та.
С това и на маркграфа • решена бе съдбата.

Не се е за подарѝк • по-зле благодарило.
Затриха се взаимно • в безредното гѝмжило
тѝй Рюдигер и Гернот, • приятели добри.
От загубата Хаген • съвсем се разяри.

От Троне воинѝт рече: • „Беда нас сполетя ни.
Загубихме двамина • витязи най-отбрани,
в земите свои всеки • един непрежалим.
На воините от Пѝохларн • ще трябва да мѝстим.“

„Горко ми, брата роден • да видя как загива!
До мен една ли стигна • днес вест неприветлива?
За Рюдигер ще жала, • за гибелта му аз.
Тя пагубна еднакво • за тях е и за нас.“

Щом брат и свекѝр мѝртви • княз Гизелхер съгледа,
ожесточи се боят • без милост до победа.
Смѝртта подбра си свита • тѝй жадно този ден,
че не остана никой • от Пѝохларн пощаден.

Княз Гизелхер, цар Гунтер • с гусларя Фолкер, Хаген
и Данкварт — все витязи • от род навред прославен

—
пристъпиха там, дето • двамината лежаха.
Сълзи от скрѝб и болка • юнаците проляха.

„Смѝртта нас ощети ни“ — • тѝй Гизелхер, княз
млад,

поде, — „но да не плачем. • Да идем вѝн на хлад,
да лѝхне вятѝр брони, • телата изтерзани.
Едва ли Бог тук дълго • от враг нас ще ни брани.“

Едни седяха, други — • облеgnати на щита —

отдъхваха отново. • Наоколо избита
след грохота лежеше • на Рюдигер войската.
Подразнен бе Атила, • че властва тишината.

Царицата му рече: • „С услуга май такава
от ваш васал едва ли • на враг се отмъщава.
На Рюдигер ръката • не носи нам разплата —
ще пусне да си идат • бургундците в страната.

Царю, макар че него • сдоби го щедростта ни
с каквото пожелал бе, • той днеска ни измами —
сдобряване наместо • разплата договаря.“
Но в отговор тогава • намеси се гусларя:

„Словата ви, царице, • за жалост са неверни
и клевети аз бих ги • нарекъл даже скверни,
владетелка да смеех • да обвиня в интриги.
Маркграфа и момците • разплатата затри ги.

На царската повеля • откликнал бе с охота,
дори ведно с войската • пожертва си живота.
На вярна служба вам се • бе Рюдигер отдал,
а кой сега, Кримхилда, • ще бъде ваш васал?

Комуто се не вярва, • ще го съгледа сам.“
За да събуди горест, • изнесен беше там
мъртвецът на открито. • От скръб едва не спря
сърцето на Атила, • когато го съзря.

Маркграфа щом видяха, • на слово майстор даже
не би могъл с перо да • опише и разкаже
покрусата, която • обзе мъже, жени
и сред горчиви вопли • сърцата им сломи.

При гледката Атила • изпита трус такъв,
че вик от скръб и болка • подобно рев на лъв
изтръгна се от него; • Кримхилда също плака.

Те жалеха безмерно • за Рюдигер юнака.

XXXVIII ЕПИЗОД КАК ЗАГИВАТ ВСИЧКИ ВОИНИ НА ВЛАДЕТЕЛЯ ТЕОДЕРИХ

Навред се бяха вопли • и виковете дочули,
отекващи в палата • и дворцовите кули.
Един юнак веронски • ги беше доловил,
при краля с вест печална • забърза той унил.

„Кралю Теодерихе“ — • пред него той доложи, —
„в живота ми до днеска • да се твърди не може,
че чувал бях аз вопли • и вик с такава сила.
Боя се, че пострадал • навярно е Атила.

Защо се вайкат инак • тъй всички без надежда?
Кримхилда или царят, • един от тях, изглежда,
е мъртъв от враждата • на гостите им смели.
Затуй мнозина воини • скърбят осиротели.“

„Ненужна е припряност, • веронци мои драги!
Бургундците“ — • тъй кралят • поде и призова ги,
„каквото и да сторват, • принуда е безспир,
та нека се възползват, • че им предложих мир.“

Смелецът Волфхарт рече: • „Мен ще ми се да уда
да разбере кому е • нанесена обида.
Подире, господарю, • ще доверя аз вам
каквото съм научил • за жалването там.“

Теодерих размисли: • „Могъл би да подразни
човек с въпроси дръзки • и хрумвания разни
юначните витязи • в Атиловата свита.

Затуй не щял бих Волфхарт • да иде и да пита.“

Помоли сетне Хелфрих • да тръгне веднага
да чуе и от хуни • по що е таз тъга,
и от самите гости • отде е таз печал,
каквато още никой • не ще е преживял.

Той стигна там и рече: • „Що станало е тука?“
Един скърбящ отвърна: • „Голяма злополука!
Добруването свърши • на хуните в страната:
наш Рюдигер умря на • бургундец от ръкмата.

И воините му вътре • докрак били избити.“
Не бе дочувал Хелфрих • слова по-жаловити,
не щеше и да носи • тъй зла вест нивга вече,
ала сега обратно • ридает се завтече.

„Какво ще ни явите“ — • Теодерих запита, —
„че чак, юнако Хелфрих, • скръбта и вас връхлита?“
Юнакът рече: „Има • защо да сме унили.
Там Рюдигер витяза • бургундци са убили.“

„Опазил Бог!“ — извика • Теодерих. — „Издава
лукавост, мъст и мерзост • тъй кървава разправа!
Но с що ли той могъл би • ненавист да поражда?
С бургундците все мислех, • че се добре погажда.“

Тук Волфхарт се обади: • „Ако е тяхно дело,
ще трябва да подирим • от тях разплата смело.
Простим ли им, ще бъде • за нас позор голям,
щом Рюдигер в услуга • е бивал често нам.“

Но кралят амелунгски • в покрусата си седна
до близкия прозорец, • към Хилдебранд погледна
и рече му да иде • при гостите, та вещо
за случката да пита • и чуе още нещо.

Без щит и меч в ръката, • при схватки обигран,
тъй Хилдебранд понечи, • препатил ветеран,
при гостите да иде • вежлив, но дръзновен.
От племенника свой бе • обаче укорен.

„Явите ли се“ — нему • бе Волфхарт мрачно рекъл

„без меч пред тях, тъй както • сега сте се завтекъл,
срамът ще ви споходи • от тяхната насмешка.
А с щит и меч ще бъде • и думата ви тежка.“

Витязът стар послуша • нелепите съвети,
пък воините веронски, • дордето се усети,
навлякоха доспехи • и взеха меч в ръце.
На Хилдебранд не беше • туй никак по сърце.

Попита ги що смятат. • „Поемаме ний с вас,
да не посмее Хаген • срещу ви с нагъл глас
и с присмех да застане. • На туй е той способен.“
Тогава разреши им • да бъде съпроводен.

Пръв Фолкер забеляза • да идват устремени
веронците на краля, • добре въоръжени
с препасан меч на кръста, • понесли щит в ръката.
На своя цар бургундски • доложи новината:

„Видях да се задава • веронската дружина
на крал Теодерих аз, • та през ума ми мина,
че с меч и шлем дошла е • нас тук да ни срази.
Нам, чуждоземци, зло ни • замислят пак врази.“

А Хилдебранд, пристигнал • в туй време, щит в нозе
положи и подире • да заразитва взе
витязите на Гунтер: • „Кой мен ще отговори,
юнаци славни, що ли • вам Рюдигер бе сторил?

Теодерих ме прати • да разбере от вас

дали е поразила • ръка на ваш витяз
маркграфа благороден, • тъй както се хортува.
Покрусата ни лесно • не ще се излекува.“

От Троне Хаген рече: • „Не е лъжа, уви,
макар да ми се иска • туй, дето се мълви,
да е заблуда, той пък • да си е жив и здрав,
наместо жал да има • за храбрива маркграф.“

Момците заридеха, • щом чува, че убит е.
Сълзи видя се как им • се стичат по брадите.
Повелята за вярност • да плачат ги накара.
Скръбта обзела беше • веронците без мяра.

Херцогът от Верона • на име Зигцаб рече:
„За нас, прокудените, • покоят май изтече,
от Рюдигер създаден • след мъки преживяни.
Погубихте вий с него, • витязи, радостта ни!“

Пък амелунгът Волфвин • поде: „Да бях видял
дори баща си днеска • на одъра умрял,
не бих изпитал болка • аз толкова голяма.
А кой ще утеша и • графинята горкана?“

Юнакът Волфхарт гневно • обади се тогава:
„И воините кой в поход • сега ще оглавява,
маркграфът както често • го правеше преди?
О, Рюдигер, съдбата • защо тъй отреди?“

И Волфбранд, Хелфрих, Хелмнот • със цялата
дружина

скърбяха на героя • за ранната кончина.
Задавян от сълзите, • и Хилдебранд в неволя
додаде: „Изпълнете • поръката аз моля.

На Рюдигер телото, • останало в салона,
да вземем наредил е • нам кралят от Верона.

След гибелта му почит • за вярност и заслуги
дължим му, проявени • към нас и много други.

Ний с Рюдигер еднакво • сме чужди в таз страна.
Да отнесем ни дайте • на свойте рамена
с признателност героя. • Подир смъртта поне
да я изкажем нему, • щом приживе не сме.“

„Безценна“ — вметна Гунтер — • „за мен е
почитта,

явена към приятел, • простил се със света.
Приятелство наричам • аз верността до гроб.
Длъжник сте му и редно • е да сведете лоб.“

Но Волфхарт глас надигна: • „Защо са тез молби?
От воините ви някой • щом Рюдигер уби
и със смъртта му всеки • от нас е оцетен,
то дайте ни героя • да си го погребем!“

Гусларят възрази му: • „Не ще ви бъде даден —
сами си го вземете! • Лежи в салона хладен
сред кърви от дълбока • и смъртоносна рана.
Така и почитта ви • ще бъде по-голяма.“

„Гусларю“ — рече Волфхарт, — • „не дръзвайте, за
Бога,

гнева ни да множите • при толкова тревога!
Теодерих не бе ли • нам строго забранил
да влизаме и в разпра, • не бих ви го простил!“

Гусларят му отвърна: • „Причина е страхът
да се не върши нещо, • кога го забранят.
Не мога дръзновеност • да назова това.“
На Хаген прозвучаха • разумно тез слова.

„Беля не си търсете!“ — • не спираше героят. —
„Аз струните ви мога • така да ги разстроя,

че и до Рейн да няма • вам кой да ги оправя.
Непоносима става • за мен надменността ви.“

„На струните ми щом ще • покварите звука“ —
изстъпи се гусларят, — • „то моята ръка
ще помрачи с кръвта ви • вам шлемовия блясък.
В Бургундия без гусла • подир ще стигна някак.“

Върху му щеше Волфхарт • да скочи с меч направо,
но Хилдебранд попречи, • придържайки го здраво.
„С гнева необуздан и • с постъпка тъй нелепа
ще се лишите бързо • от кралската подкрепа!“

„Не спирайте, витязе, • раздразнения лъв!“ —
юнакът Фолкер викна. — • „В ръцете ми такъв
попадне ли, аз с удар • сразявам го за миг,
пък бил той в битки нявга • и рицар най-велик!“

С това гнева на всеки • веронец предизвика.
Храбрецът Волфхарт първи • чевръсто вдигна щита
и като лъв се втурна • напред неудържим.
Дружината се вдигна • подир като един.

Макар и устремил се • да влезе първи в бой,
пред стълбите застигнат • от Хилдебранд бе той,
че вуйчо му държеше • да бъде най-отпред.
С бургундци да се бият • дойде и техен ред.

Витязът Хилдебранд се • нахвърли върху Хаген,
на двамата в ръцете • звънтеше меч стоманен
и огненочервени • отскачаха искри.
Личеше колко ярост • в сърцата им гори.

Разединени бяха • на схватката в разгара
от силните веронци • в стремглава надпревара.
От Хаген Хилдебранд бе • се мигом отстранил,
а Волфхарт срещу Фолкер • бе меча устремил.

Замаха си насочи • към шлема на витяза,
така че острието • до ремъка се вряза.
В ответ гусларят смело • го с удари покри
с такава сила сякаш, • че Волфхарт заискри.

Доспехите им в огън • като че ли пламтяха,
двамината ненавист • един към друг таяха.
Разедини ги Волфвин, • веронец и герой —
храбрец ако не беше, • не би го сторил той.

Готов за бой, цар Гунтер • посрещна многобройни
прославени юнаци • и амелунгски воини.
Княз Гизелхер немалко • налитащи прогони,
обагрййки с кръвта им • и шлемове, и брони.

На Хаген братът Данкварт, • юнак със страшна
сила,
каквото погодил бе • на воини на Атила
изглеждаше нищожно • в сравнение с таз бран:
освирепял сега бе • синът на Алдриан.

Веднъж ли Ритшард, Гербарт • и Хелфрих, Вихарт
бяха
се втурвали в двубои! • Те сили не щадяха —
усещаше го всеки • на Гунтер от момците.
Тях следваше ги в боя • и Волфбранд по петите.

Сам Хилдебранд, витяз стар, • громеше настървен.
От удара на Волфхарт • един ли повален
бе рицар и лежеше • в кръвта си на земята.
Тъй диреха веронци • за Рюдигер разплата.

Напрегнал сили Зигцаб — • херцогът от Верона
и сестриник на краля — • ломеше сред салона
противникови брони • и шлемове корави.
Едва ли по-чудесно • могъл би да се справи.

Гусларят забеляза • със зорък поглед пръв,
че тъкмо подир Зигщаб • текат потоци кръв
от ризниците бойни. • Тогава разгневен
насреща му той скочи • и Зигщаб поразен

от меча му бе мигом. • Защото Фолкер смогна
с уменията свои • да нанесе прободна
и нему рана, тъй че • завчас го победи.
Смъртта му Хилдебранд пък • с мощта си възмезди.

„О, Господи, загина!“ — • извика ветерана. —
„На Фолкер от ръката • дойде му тази рана,
та няма и гусларят • задълго да е жив!“
Не бе изглеждал толкоз • и Хилдебранд гневлив.

Той Фолкер тъй заудря • със сила вихровита,
че ремъци и стяги • от шлема му и щита
хвърчаха до стената • на залата заветна.
Така и за гусларя • това бе схватка сетна.

Напираха момци на • Теодерих напред.
При устрема им бяха • се разлетели вред
от мечове отломки, • от ризниците брънки,
а изпод шлем течеше • кръвта на струи тънки.

От Троне Хаген беше • видял на Фолкер края.
Това при празненството • за него бе оная
несрета, превишила • смъртта околоръст.
С каква неукротимост • зае се той за мъст.

„И Хилдебранд не ще да • ликува без разплата!
Лежи убит от него • другар мой на земята.
Съратник по-безценен • не съм аз имал негли.“
С привдигнат щит той меча • размаха и потегли.

От Хелфрих бе погубен • и Данкварт, рицар як.

А Гизелхер и Гунтер, • видели тоз юнак
сред битката да пада, • обзе ги пак печал.
Поне да възмезди сам • смъртта си бе успял.

Пък Волфхарт през салона • на два пъти премина,
погубвайки момци от • бургундската дружина.
За трети път сега се • придвижваше той вече —
що Гунтерови воини • пак мечът му посече!

Княз Гизелхер извика: • „Такъв ожесточен
противник като Волфхарт • не съм видял пред мен.
Юнако благороден, • насам се обърнете!
Сега ще ви накарам • беса си да възпрете.“

Към Гизелхер той тръгна, • щом князът го подкани.
И двамата не спряха • да сеят тежки рани,
но Волфхарт толкоз мощно • прорязваше тълпата,
че бе оплискан с кръв от • нозете до главата.

Подир с отмерен удар • синът любим на Ута
посрещна Волфхарт, воина • юначен, в битка люта.
Макар и снажен, беше • обречен тоз витяз.
Ще се роди ли други • тъй млад и храбър княз?

Прониза той на Волфхарт • нагръдника стоманен,
през прореза заблика • кръвта му ручей ален.
На воина смъртна рана • бургундецът отвори.
Същински рицар само • могъл би да го стори.

Щом Волфхарт, тоз витяз на • Теодерих, усети,
че е ранен, той щита • захвърли, вдигна меч и
стовари острието • калено върху княза.
Така ведно и шлема, • и ризницата сряза.

Сега, щом те се бяха • взаимно усмъртили,
веч нямаше момци на • Теодериха живи.
Витязът Хилдебранд бе • видял как Волфхарт падна

за него болка тежка • и гледка безотрадна.

Лежеше мъртво редом • с веронската дружина
и воинството на Гунтер. • А Хилдебранд намина,
где племенникът Волфхарт • бе паднал в локва кръв.
С ръце обви юнака, • потеглил в боя пръв.

Навън да го изкара • напрегна мишици здрави,
но твърде тежък беше, • та легнал го остави.
Окървавен отпрати • умиращият взор
към вуйчо си, понечил • да идат на простор.

Раненият му рече: • „О, вуйчо мой любезен,
не може вече с нищо • вий мен да сте полезен.
Пазете се от Хаген • и знайте, че съм прав:
в сърцето му стаен е • жесток, коварен нрав!

Щом близки и роднини • да желят пожелаят,
кажете им на всички • да чуят и да знаят
те мен да не оплакват, • понеже паднах аз
в единоборство с рицар • и най-достоеен княз.

Смъртта си в тази сграда • съм възмездил така, че
съпруга и любима • на рицар да заплаче.
Запита ли ви някой, • ответ от вас да има:
от моята ръка тук • загинаха стотина.“

Но спомни си и Хаген • тогаз гусларя смел —
нали пък Хилдебранд бе • живота му отнел.
Той рече на витязя: • „Разплата ми дължите
за туй, че ни затрихте • без време тук момците.“

Към Хилдебранд замахна • и чу се надалеч
как звънна мечът Балмунг — • на Зигфрид оня меч,
що Хаген присвои си, • когато го прониза.
В двубоя нов витязът • наложи се да влиза.

Опита ветеранът • Теодерихов своя
широк меч да насочи • отново към героя
от Троне, воин на Гунтер, • умело, но не би.
С повторен удар Хаген • му бронята проби.

Щом Хилдебранд почувства, • че Хаген го рани,
юнакът, побоял се • от повече злини,
на гръб праметна щита • и в другата посока
изплъзна се на Хаген, • но с раната дълбока.

Освен двамина — Гунтер • и Хаген — никой друг
не беше жив останал • от войнствалите тук.
А Хилдебранд пък, в кърви • облян витязът стар,
печална вест занесе • на своя господар.

Видя как разтревожен • Теодерих седи,
подире в скръб потънал • по-силна от преди.
Той алената броня • на Хилдебранд съгледа,
загрижено с юнака • начевайки беседа:

„Кажете, ветеране, • защо сте тъй облян
в кръвта си и кому сте • платили тежка дан?
Вий с гостите навярно • в салона сте се били.
Забраната ми строга • защо сте нарушили?“

„Мен Хаген нарани ме“ — • отвърна ветерана. —
„В салона ми нанесе • юнакът тази рана,
когато невредим се • оттеглях от борбата.
Като по чудо жив се • спасих от сатаната.“

„Така ви се полага!“ — • веронецът го сряза. —
„Приятелство аз бях им • предложил, както казах.
Щом вий сте нарушили • мира от мене даден,
останехте ли читав, • цях аз да съм посрамен.“

„Кралю, не се гневете. • Бездруго е тъй жалко,
че с моите другари • пострадахме немалко.

Да отнесем държахме • ний Рюдигер оттам,
но воините на Гунтер • не позволиха нам.“

„О, вест злокобна! Значи • маркграфът е умрял?
Сред моите неволи • дойде и таз печал!
Готлинда е дете на • една от моите лели.
Горко на всички в Пьохларн • сега осиротели!“

Пред погледа му тягост • и преданост премина,
за плач и скърби нему • не липсваше причина:
„Наместо помощ вярна, • каквато би ми дал,
ще сецам вечна болка • за хунския васал.

Наясно ли обаче • сте, ветеране смел,
от рицарите кой е • живота му отнел?“
„Княз Гернот“ — бе ответът — • „владетел
именит.

Самият той пък бил е • от Рюдигер убит.“

Теодерих додаде: • „На воините кажете
оръжие да стягат. • На мене донесете
доспехите блестящи, • че наумил съм там
на гостите бургундски • въпроси да задам.“

А Хилдебранд му рече: • „Кому да кажа аз?
Та живите ви воини • нали стоят пред вас?
В единоборства всички • загинаха — без мен.“
Теодерих в уплаха • стоеше вцепенен —

такваз беда за пръв път • го беше сполетяла.
„Войската ти“ — прошепна — • „щом смърт я е
прибрала,
теб Бог те е забравил, • Теодерихе бедни.
А бил си крал начело • на походи победни!

Че как така се случи“ — • Теодерих запита, —
„войската моя храбра • докрак да е избита

от воини изнурени, • изпаднали в беда?
Май злата моя орис • докара ней смъртта.

Но щом е проявила • несретата ми злост,
дали, кажете, жив е • останал някой гост?“
Витязът стар отвърна: • „Мен Бог ми е свидетел:
остана Хаген с Гунтер, • бургундския владетел.“

„Горко ми, Волфхарт скъпи! • Щом мъртъв си, за
мен
терзание е туй, че • на тоз свят съм роден.
О, Зигзаб, Волфвин, Волфбранд, • отнела смърт
нелепа,
в страната амелунгска • кой мен ще е подкрепа?

Убили Хелфрих, дето • обичах да го хваля.
Нима ще мога Гербарт • и Вихарт да прежаля?
За мене вече няма • ни радост, нито мира.
Да можеше човек и • от мъка да умира!“

XXXIX ЕПИЗОД КАК ТЕОДЕРИХ СЕ БИЕ С ГУНТЕР И С ХАГЕН

*Теодерих си сложи • доспехите. В туй време
оръжие помогна • му Хилдебранд да вземе.
На болката си кралят • такваз бе воля дал,
че от плача домът му • се беше разлюлял.*

*Куражът на героя • подире се възвърна,
оръжието гневно • отново той прегърна
и, щита драгоценен • поел в ръцете здрави,
забързан с Хилдебранд се • към залата отпрати.*

*„Съзрях да приближава“ — • от Троне Хаген рече
„Теодерих Веронски. • За мъст дошъл е вече,
че воинството му днеска • тъй пагубно погина.
С оръжие ще видим • кой по е юначина.*

*Макар свиреп и силен, • то крал Теодерих
не бива да помисля, • че никога не бих
застанал аз насреца, • възмездие поще ли
за стореното нему • в двубой с мен да спечели.“*

*Теодерих дочу го • и с Хилдебранд видя ги:
пред сградата стояха • двамината мъжаги,
опрени о стената • до входа на салона.
В нозете щит отпусна • героят от Верона.*

*Гласът му се разнесе • угрижен, огорчен:
„Царю бургундски Гунтер, • защо вий спрямо мен,
изгнанника, били сте • без повод безогледен?*

Останах без утеха • с един витяз последен.

Нима не ви се стори • достатъчна бедата,
когато с меч решихте • на Рюдигер съдбата,
та моята дружина • погубихте докрак,
без аз да съм посегнал • на някой ваш юнак?

Вий болката спомнете • от тъжната разлъка
с приятели, с роднини • и тягостната мъка —
нали боли, витязи, • за всичко вам отнето?
За Рюдигер покруса • мен тегне на сърцето.

На този свят не зная • друг толкоз уязвен.
Докарахте си зло вий, • тъй както и на мен.
Каквато радост имах, • от вас сега погина.
Не ще прежаля никой • погубен мой роднина.“

Но Хаген отговори: • „Не сме дотам виновни.
Към сградата се бяха • завтекли ваши воини
в дружина страховита, • за бой въоръжена.
Пред вас вестта комай е • била изопачена.“

„Какво да мисля друго? • Мен Хилдебранд ми каза:
щом мойте амелунги • понечили витяза,
убит от вас, да вземат • със себе си, вий тях
сте дръзнали направо • да правите за смях.“

„Отказах им“ — додаде • от Рейн дошлият цар —
„да отнесат маркграфа. • Не дадох тоз войскар
за яд на цар Атила, • а не на ваш'те хора.
Тогаз обаче Волфхарт • повдигна с нас раздора.“

„Тъй писано било е“ — • веронецът склони. —
„Царю благовъзпитан, • за всичките злини
на мене причинени • покайване в замяна
приел бих, та донегде • с утеха да остана.

Вий пленник ми станете • ведно с витяза ваш
и аз ще ви закрилям • подобно верен страж
от всякаква опасност • из хунската държава.
Очаквайте от мене • почитеност и избава. “

„Опазил Господ!“ — Хаген • веднага възрази. —
„Двамина несломени • от своите врази
достойни воини, още • с оръжие в ръка,
пред вас да преклоняват • глава току-така?“

Теодерих отвърна: • „Недейте инатливо
да ми се противите! • Щом толкова горчиво
в душата и сърцето • ранихте ме, тогава
покайването може • да донесе забрава.

Почтено ви подавам • ръка и нека трима
да яхнем в път обратен • към вашата родина.
Ще ви съпътствам вярно • или в двубой ще падна
така ще позабравя • скръбта си безотрадна. “

Отново Хаген рече: • „Недейте настоява!
Нередно е да плъзне • за нас мътва такава
как двама храбри воини • без бой са се предали,
кога пред Хилдебранд и • пред вас се озовали. “

„Витязе Хаген“ — вметна • и Хилдебранд, —
„когато

примирие вам някой • предлага най-сърцато
тъй както господарят, • то редно е навреме
спогодбата почитена • от вас да се приеме. “

„Приел я бих, наместо“ — • отвърна нему Хаген —
„позорно да избягам • от залата посрамен
тъй както, Хилдебранде, • днес сторихте го вие.
Очаквал съм юнакът • с противник да се бие. “

„Защо ме вий корите?“ — • запита ветерана. —

„Та кой юнак до щита • край Васкенищайн остана,
наместо да се бие • с испанеца Валтари?
Затуй и днес сте гузен • пред мъртвите другари.“

Теодерих възпря ги: • „Не иде смели воини
да бълват като баби • тук хули недостойни.
Не разрешавам вече • на Хилдебранд да спори,
че мен, изгнанник, нови • тревожат ме раздори.“

Подир додаде: „Искам • да знам, юнако Хаген,
какво вий доверихте • на Гунтер, цар прославен,
когато ме съзряхте • пред вас въоръжен?
Не чух ли, че готов за • двубой били сте с мен?“

„Не го отричам“ — Хаген • тогава продължи —
„и с меча нибелунгски, • дордето издържи,
ще ви нанасям удар • след удар разгневен,
че рекохте да станем • вам пленници в тоз ден!“

Дочувайки на Хаген • намярата зловеща,
Теодерих повдигна • веднага щит насреща.
По стълбите надолу • как ловко Хаген скочи
и меча Балмунг как към • веронеца насочи!

Теодерих усети, • че яростно го мрази
юнакът смел, и почна • изкусно да се пази
веронският владетел • от удари безброй.
Известен беше нему • тоз рицар и герой.

И Балмунг, страховит меч, • със сила бе могъща,
но смогваше и кралят • на удар да отвърща,
дорде успя врага си • да победи в отбрана —
на Хаген той нанесе • дълбока, тежка рана.

Теодерих разсъди: • „От битки изнурен е.
Погубя ли го, няма • да бъде чест за мене.
Ще го пленя аз, стига • с ръце да го надвия.“

И туй му се удаде, • но не без мъчнотия.

Витяз с огромна сила, • той щита си остави
и рицаря от Троне • обзе с ръце корави.
Така биде надмогнат • храбрецът най-накрая.
Това накара Гунтер • съвсем да се отчая.

Теодерих завърза • пленения отзаде,
при хунската царица • отиде и предаде
най-смелия юнак, що • достойно носил меч е.
След скърбите безкрайни • тя радостна бе вече.

Доволна поклони се • Кримхилда пред витяза.
„Благословен бъдете • завинаги!“ — тя каза. —
„За всички мои мъки • възмездие това е.
Към вас предаността ми • до сетен час ще трае.“

Теодерих отвърна: • „Царице, пощадете
живота му и може • тогава плачовете
горчиви да изкупи • той честно някой ден.
Не бива да пострада, • загдето бе пленен.“

Разпореди тя Хаген • да отведат зад зид
тъмничен, дето беше • от всеки поглед скрит.
А Гунтер, цар прославен, • висок бе глас надал:
„Веронецът къде е, • мен потопил в печал?“

Теодерих тогава • насреща му застана.
На Гунтер дързостта бе • наистина голяма.
Веднага от салона • той спусна се навън.
Щом мечът меч удари, • дочу се страшен звън.

Макар да бе чутовен • Теодерих отдавна,
не се стъписа Гунтер • пред схватката неравна.
Дотам от гняв и мъка • бе в него враг видял,
че — думаха — по чудо • бил кралят оцелял.

Със своята мощ се бяха • двамината прочули.
Отекваше двубоят • чак в дворцовите кули,
стовареха ли меча • връз щит и шлем корави.
Створи с духа си Гунтер • небивали прояви.

Подире като Хаген • и той надмогнат беше.
По ризницата царска • кръв алена течеше.
Със меча остър бе го • Теодерих ранил,
но изнурен той бе се • достойно защитил.

Ръце и нему върза • Теодерих веднага,
макар че таз обида • на цар не се полага,
но знаеше, че всеки • от двамата мъже
могъл би да погуби, • когото си поще.

Отведе го подире • веронецът забързан
и него при Кримхилда, • тъй както бе завързан.
Несретата му сякаш • че я развесели:
„Владетелю бургундски, • добре сте ни дошли!“

„Да бяхте ме приели • вий с по-любезен тон,
дължах аз вам, сестрице • възлюбена, поклон.
Но зная, че сте гневна • към мене и към Хаген,
царице, та затуй и • приветът ви бе хладен.“

„Царкиньо благородна“ — • веронецът поде, —
„пленявани едва ли • били са някъде
витязи като тези, • предадени от мен.
Животът им желал бих • да бъде пощаден.“

„С охота!“ — обеща тя. • Теодерих сподави
сълзите си, когато • героите остави.
Владетелката сетне • живота им отне —
към рицарите славни • безжалостна тя бе.

В тъмницата, самички • да са, уедини ги,
та царя си там Хаген • можса тогаз да види,

кога го тя с главата • на брат си навести.
На двамата Кримхилда • жестоко отмъсти.

Царицата отпърво • отиде при витяз
и без заобикалки • ненавистно му каза:
„Получа ли каквото • мен бяхте ми отнели,
ще стигнете вий живи • бургундските предели.“

Но Хаген отговори: • „Царице благородна,
словата ви за мен са • повеля непригодна:
дордето господар мой • дори един живее,
заклел съм се да крия • съкровището где е.“

„Тогаз ще ви помогна“ — • Кримхилда заяви.
По нейна воля някой • завчас обезглави
там брат ѝ. За косата • главата тя донесе
пред рицаря от Троне, • с което го потресе.

Опечален главата • на своя цар щом зърна,
юнакът към Кримхилда • с тез думи се обърна:
„По волята си всичко • доведохте докрай,
но стана точно както • намислил бях комай.

Владетелят бургундски • щом няма го сред нас,
щом Гизелхер и Гернот • са мъртви, то тогаз
где златото е скрито • освен Бог аз сал знам,
проклетнице, и нивга • не ще го вам издам!“

„Към моето имане • отнесохте се зле,
та нека си възвърна • аз оня меч поне,
що носен бе от Зигфрид • при нашата разлъка.
Вината ви към него • мен потопа ме в мъка!“

От ножницата меча • изтегли тя, без Хаген
да може да предварди • кроежа ѝ коварен.
Повдигна го и мигом • главата му отсече.
При гледката Атила • стъписано изрече:

„Проклятие! Посечен • да падне от ръка на
една жена тоз рицар • със слава по-голяма
от всеки, носил щита • и влизал в бой юнак!
Мен жал ми е за него, • макар да бях му враг.“

А Хилдебранд добави: • „Постъпка ней такава
не ще да е от полза, • каквото ще да става!
Макар че и на мене • бе застрашил живота,
ще отмъстя за воина • от Троне аз с охота.“

Къмто Кримхилда скочи • витязът разгневен,
замахна и стовари • връз нея меч кален.
Пред Хилдебранд усети • уплаха тя огромна,
ала пронизващ писък • дори не ѝ помогна...

Сега лежаха всички, • обречени на смърт.
Не бе и Хилдебранд към • Кримхилда милосърд.
И сродници, и воини • Атила заоплаква
с Теодерих горчиво • в неволята еднаква.

Угаснала и мъртва • бе толкоз чест и слава,
че всички люде почна • печал да обладава.
На царя веселбата • несрета увенча я,
страданието както • на любовта е края.

Насетне зная само • оръженосци, дами
и рицари как горко • ридали са, събрани
на все непрежалими • момци над гроба пресен.
Така завършва тука • таз нибелунгска песен.

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ИМЕНА И ДУМИ

азагугска: само в съчетанието азагугска свила, внасяна — както и зазаманкската коприна — от някаква приказна източна страна; по време на кръстоносните походи богатствата и произведенията на Ориента разпалили въображението на авторите, които при описването им не се интересували от достоверността на тяхното наименование.

Албрих: джудже, ковчезник на принцовете Нибелунг и Шилбунг в страната на нибелунгите; надвивайки го, Зигфрид се сдобива от него със съкровището на нибелунгите и с мантията невидимка.

Алдриан: баща на Хаген и Данкварт.

Алцай: седалище на Фолкер северозападно от Вормс.

Амелрих: име на брата на салджията, под което Хаген се представя.

амелунги: наименование на воините на Теодерих и на населяващите неговото кралство.

Арас: град в северна Франция, известен с великолепните си тъкани.

Астолд: владетел на замъка в Мелк.

Атила: хунски владетел (починал през 453 г.), син на Ботлунг, брат на Бледа, съпруг на Хелка, а след нейната смърт — на Кримхилда.

Бавария: южногерманска област, граничеща с Австрия.

Балмунг: име на меча на Зигфрид, който Хаген си присвоява след убийството и с който Кримхилда посича Хаген.

Бледа: брат на Атила, погубен от Данкварт.

Ботлунг: баща на Атила и Бледа.

Брунхилда: исландска княгиня, съпруга на Гунтер.

Бургундия: страната на бургундците с престолнина Вормс на Среден Рейн, владение на Данкрат и на първородния му син Гунтер.

вагант: странстващ поет и певец.

Валтари: испански, по-точно вестготски принц, пребивавал заедно с Хаген като заложник в двора на Атила, избягал оттам ведно с любимата си Хилдегунда, водил битка с бургундци пред безучастно наблюдаващия Хаген.

Васке: име на меч на датчанина Иринг.

Васкенщайн: скала във Вогезите, където се води битката между Валтари и бургундците.

вепър: глиган.

Вербел: шпилман в двора на Атила, заедно с Швемел изпратен като вестител във Вормс да покани бургундците на празненство; Хаген му отсича дясната ръка.

Верона: италиански град, седалище на Теодерих (наричан Веронски, веронеца).

Витих: погубил някога сродника на Готлинда Нудунг.

Вихарт: един от витязите на Теодерих.

Вогези: планина на левия бряг на Рейн (днес във Франция), чието име авторът, поради непознаване на поречието на Рейн, използва вместо Оденвалд на десния бряг, източно от Вормс, където би трябвало да е протекъл ловът.

Волфбранд: един от витязите на Теодерих.

Волфвин: един от витязите на Теодерих.

Волфхарт: един от витязите на Теодерих, племенник на Хилдебранд; в единоборство Волфхарт и Гизелхер се погубват взаимно.

Вормс: град на Среден Рейн, престолнина на бургундските владетели.

Гелфрат: маркграф в Бавария, брат на Елзе, погубен от Данкварт.

Гербарт: един от витязите на Теодерих.

Гере: маркграф и сродник на бургундските владетели.

Гернот: бургундски княз, вторият син на Данкрат и Ута.

Гибек: владетел, гост в двора на Атила.

Гизелхер: бургундски княз, най-младият син на Данкрат и Ута, сгоден за дъщерята на Рюдигер, чието име в епоса не се назовава, но в едно негово продължение под наслов „Жалбата“ тя е спомената като Дитлинда; в единоборство Гизелхер и Волфхарт се погубват взаимно.

Готлинда: съпруга на маркграфа Рюдигер от Пьохларн, майка на годеницата на Гизелхер.

Гран: резиденция на Атила (днес Естергом, разположен на 60 км северозападно от Будапеща).

Гунтер: 1. владетел на Бургундия, първороден син на Данкрат и Ута, брат на Кримхилда, Гернот и Гизелхер, съпруг на Брунхилда; 2. син на Зигфрид и Кримхилда, кръстен на вуйчо си.

Данкварт: син на Алдриан, по-млад брат на Хаген, маршал (надзирател на конюшните и обозите) при бургундския цар и князете, погубен от Хелфрих.

Данкрат: предишният владетел на Бургундия, съпруг на Ута, баща на Гунтер, Гернот, Гизелхер и Кримхилда.

Долен Рейн: областта около Ксантен — царството на Зигмунд, родина на Зигфрид.

Екварт: бургундски маркграф, придружавал Кримхилда в Ксантен, а по-късно и в двора на Атила, предупреждава бургундците за подготовяното от Кримхилда отмъщение.

Елзе: управител на крайдунавска марка в Бавария, брат на маркграфа Гелфрат и съюзен на погубения от Хаген салджия.

Ефердинг: баварски град на Дунав.

зазаманска: само в съчетанието зазаманска коприна, доставяна от някакъв ориенталски град.

Зиглинда: 1. съпруга на цар Зигмунд и майка на Зигфрид; 2. едната от двете самовили, пророкували на Хаген.

Зигмунд: цар на Долен Рейн с престолнина Ксантен, съпруг на Зиглинда и баща на Зигфрид.

Зигфрид: 1. син на ксантенския владетел Зигмунд и Зиглинда, съпруг на Кримхилда; 2. син на Гунтер и Брунхилда.

Зигзаб: племенник на Теодерих, веронски херцог, погубен от Фолкер.

Зиндолд: виночерпец на бургундските владетели, участник във войната срещу саксонците.

Изенщайн: замък на Брунхилда в Исландия, до който пътят по море е известен само на Зигфрид.

Ин: приток на Дунав.

Иринг: васал на датския княз Хавард, с когото живее при Атила, загинал в единоборство с Хаген.

Ирнфрид: ландграф на Тюрингия, живеещ при Атила, погубен в единоборство с Фолкер.

каплан: войскови свещеник.

Кримхилда: дъщеря на Данкрат и Ута, сестра на бургундските владетели Гунтер, Гернот и Гизелхер, съпруга на Зигфрид, а след убийството му — на Атила, погубена от Хилдебранд; неин син от Зигфрид е Гунтер, а от Атила — Ортлиб.

Ксантен: крепост на Долен Рейн, престолнина на цар Зигмунд.

ландграф: благородническа титла между граф и херцог.

Лохе: навярно Лоххайм, разрушено от наводнение през XIII в. селище на Рейн, където било потопено съкровището на нибелунгите.

Людегаст: крал на Дания, брат на Людегер, обявил война на Гунтер и взет в плен от Зигфрид.

Людегер: саксонски княз, брат на датския крал Людегаст и пленен като него от Зигфрид.

Майн: приток на Рейн.

мантия невидимка: наметало, под което носещият го ставал невидим (у нас известно с неточното означение „шапка-невидимка“).

марка: погранична област, маркграфство.

маркграф: управител на погранична област.

Маутерн: селище на Дунав в днешна Австрия.

Мелк: селище на Дунав в днешна Австрия, седалище на Астолд.

Меринг: селища (днес Гросмеринг), където бургундците преминават на отвъдния бряг на Дунав.

меса: литургия.

Мец: родно място на Ортвин (днес във Франция).

Мизенбург: селище на Дунав, отъждествявано с Визелбург — днес Мошонмадяровар в Унгария.

мярка: в оригинала „марка“ като измервателна единица за благородни метали.

Нентвин: Баща на Херат, девер на Хелка.

Нибелунг: 1. баща на принцовете Шилбунг и Нибелунг, владетел на страната на нибелунгите, притежател на прочутото съкровище, което синовете му пожелали да си поделят; 2. един от нибелунгските принцове, брат на Шилбунг.

нибелунги: в първата част на епоса име на изконните притежатели на нибелунгското съкровище и на техните поданици — легендарен народ (но не джуджета, нито великани) с родина, намираща се привидно някъде по норвежкото крайбрежие, достижима обаче за три недели на кон от Вормс (срв. норвежкото маркграфство в строфа 739), сиреч не в Скандинавия, а северно от Рейн; във втората част (от строфа 1523 нататък) — вариращо означение за бургундците.

Нудунг: сродник (брат или син) на Готлинда, погубен от Витих; Кримхилда обещава на Бледа да получи неговата годеница и марка като награда.

Ортлиб: син на Атила и Кримхилда, погубен от Хаген.

Ортвин: родом от Мец, племенник на Хаген, трапезник на бургундските владетели.

Пасау: баварски град на Дунав, седалище на епископ Пилгрим.

Пилгрим: епископ на Пасау, брат на Ута, вуйчо на Кримхилда, Гунтер, Гернот и Гизелхер.

Пфьоринг: град на Дунав, където Кримхилда преминава на отвъдния бряг.

Пьохларн: град на Дунав, седалище на Рюдигер.

Рамунг: войвода от Влахия, гост в двора на Атила.

Ритшард: един от витязите на Теодерих.

Рюдигер: маркграф от Пьохларн, васал на Атила, съпруг на Готлинда, баща на годеницата на Гизелхер, като сватовник на Атила убеждава Кримхилда да се омъжи за хунския владетел.

Румолд: началник на придворната готварна, поел надзора над страната в отсъствието на бургундските владетели.

Саксония: северногерманска област в близост до Дания.

Теодерих (Веронски): някогашен (готски по произход) владетел от Верона, крал на амелунгите, живеещ в изгнание при Атила, годеник на Херат.

Трайзен: приток на Дунав в Австрия.

Трайзмауер: замък на Хелка, разположен на устието на река Трайзен.

Траун: приток на Дунав в Австрия.

Троне: родно място на Хаген.

Тулн: австрийски град на Дунав.

тур: див бик, обитавал някога Европа.

умба: изпъкналост в средата на щит.

Ута: съпруга на Данкрат, майка на Гунтер, Гернот, Гизелхер и Кримхилда, сестра на пасауския епископ Пилгрим.

Фолкер: шпилман, наричан гусларя, родом от Алцай, васал на бургундските владетели.

Франкония: по-точно Източна Франкония — областта на изток от Среден Рейн и по поречието на Майн.

Хавард: датски княз, живеещ в изгнание при Атила, сюзерен на Иринг, погубен от Хаген.

Хаген: родом от Троне, по-възрастен син на Алдриан, брат на Данкварт, васал и сродник на бургундските владетели, погубил Зигфрид, а като пленник сам посечен от Кримхилда; на младини заедно с испанския принц Валтари пребивавал като заложник в двора на Атила.

Хадебург: едната от двете самовили, предrekli на Хаген съдбата на бургундците при гостуването им в двора на Атила.

Хайнбург: град на унгарската граница.

Хелка: първата съпруга на Атила, леля на Херат.

Хелмнот: един от витязите на Теодерих.

Хелфрих: един от витязите на Теодерих, погубил Данкварт.

Херат: дъщеря на Нентвин, сестриница на Хелка, годеница на Теодерих, поела грижите за дамите в двора на Атила след неговото овдовяване.

Хесен: област на североизток от Франкония.

Хилдебранд: възпитател, оръжейник и довереник на Теодерих, вуйчо на Волфхарт.

Хилдегунда: любима на испанския принц Валтари, с която той избягал от двора на Атила.

Хорнбог: един от витязите на Атила.

Хунолд: ковчежник на бургундските владетели, участник във войната срещу саксонците.

шапел: женско украшение за глава във форма на златен обръч.

Швабско: област източно от Франкония.

Швалбфелд: местност във Франкония, северно от Дунав.

Швемел: шпилман в двора на Атила, заедно с Вербел изпратен като вестител във Вормс да покани бургундците на празненство.

Шилбунг: нибелунгски принц, син на Нибелунг и брат на носещия името на баща си принц Нибелунг.

Шпайер: град на Рейн, южно от Вормс.

Шпесарт: гориста планина северно от Франкония.

шпилман: странстващ музикант.

Шрутан: рицар в двора на Атила, участвал в турнирната надпревара с бургундците.

Издание:

Песен за нибелунгите

Немска. II издание

ИК „ЕМАС“ София, 2005, 2006

Илюстрирана с гравюри от Юлиус Шнор фон Каролсфелд и
Ойген Нойройтер

Das Nibelungenlied

Nach der Ausgabe von K. Bartsch herausgegeben von H. de Bour

F. A. Brockhaus, Mannheim 1988

Превод от средновисоконемски: Борис Парашкевов

Художествено оформление: Борис Драголов

Компютърна обработка: Стефан Стефанов

Формат: 84×108/16

Обем: 27,25 п.к.

Печат: ПК „Димитър Благоев“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.